

12717

T. C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MUHTELİF DİNLERDE TUFAN
(DOKTORA TEZİ)

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

HALİL İBRAHİM AÇMAZ

YÖNETEN
DOÇ. DR. ŞABAN KUZGUN

KAYSERİ 1991

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
KISALTMALAR.....	V
ÖNSÖZ	VI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İLAHİ DİNLERDE TUFAN

A- YAHUDİLİKTE TUFAN	11
I- TEVRATTA TUFAN.....	11
a) YAHVİST METİN	13
b) RAHİP METNİ.....	14
c) YAHVİST METİNLE RAHİP METNİNİN MUKAYESESİ.....	16
B- HRİSTİYANLIKTA TUFAN.....	19
I- İNCİLLERDE TUFAN.....	19
II- HRİSTİYAN BİLİM ADAMLARININ TUFAN HAKKINDA GÖRÜŞLERİ	20
C- İSLAMİYETTE TUFAN	33
I- KURAN-I KERİM'DE TUFAN.....	33
II- HADİSLERDE TUFAN.....	43
III- YEZİDİ KAYNAKLARDA TUFAN.....	52
IV- DİĞER İSLAM KAYNAKLARINDA TUFAN	53
V- TEVRAT,İNCİLLER VE KUR'AN-I KERİM'DEKİ TUFAN KISSALARININ MUKAYESESİ.....	68

İKİNCİ BÖLÜM

ASYA DİNLERİNDE TUFAN

A- SÜMER DİNLERİNDE TUFAN.....	72
I- SÜMER TUFANI.....	76
II- ATRAHASİS DESTANI (ŞİİRİ).....	78
III- GILGAMIŞ DESTANI.....	83
IV- SÜMER,YAHUDİ VE İSLAM İNANÇLARINDAKİ TUFANLARIN MUKAYESESİ.....	90
B- HİND DİNLERİNDE TUFAN	95
I-HİNDUİZMDE TUFAN	95
C- ÇİN DİNLERİNDE TUFAN.....	102

D- ESKİ TÜRK İNANIŞLARINDA TUFAN.....	106
E- JAPON DİNLERİNDE TUFAN.....	110
I- ŞİNTOİZMDE TUFAN	110
F- İRAN DİNLERİNDE TUFAN.....	113
I- ZERDÜŞT DİNİNDE TUFAN.....	113
II- MİTRAİZMDE TUFAN.....	114
G- SLAV KABİLE DİNLERİNDE TUFAN.....	115
H- GÜNEY ASYA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN.....	118
İ- DOĞU ASYA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN.....	120
K- HİNT TAKIMADALARI KAVİMLERİNDE TUFAN.....	123

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ESKİ AVRUPA DİNLERİNDE TUFAN

A- ESKİ YUNAN DİNLERİNDE TUFAN.....	128
I- YUNANİSTANDA DİĞER TUFAN HİKAYELERİ.....	131
B- LİTVANYA İNANCINDA TUFAN.....	133
C- İSKANDİNAV ÜLKELERİ İNANÇLARINDA TUFAN.....	135
D- BASK İNANCINDA TUFAN.....	137
E- GALLER İNANCINDA TUFAN.....	137
F- ÇİNGENE İNANCINDA TUFAN.....	138
G- LAPON İNANCINDA TUFAN.....	138

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AFRİKA İNANÇLARINDA TUFAN

A- ESKİ MISIR İNANCINDA TUFAN.....	139
B- İLKELE KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN.....	141

BEŞİNCİ BÖLÜM

AMERİKA İNANÇLARINDA TUFAN

A- AZTEK İNANCINDA TUFAN.....	147
B- MAYA İNANCINDA TUFAN.....	148
C- PERU İNANÇLARINDA TUFAN.....	150
D- NİKARAOLARDA TUFAN İNANCI.....	153
E- CHİPCHA İNANCINDA TUFAN.....	154
F- GÜNEY AMERİKA KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN.....	156
G- ORTA AMERİKA VE MEKSİKA YERLİ KABİLELERİNDE TUFAN....	163
H- KUZEY AMERİKA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN	165

ALTINCI BÖLÜM

OKYANUSYADA TUFAN

A- AVUSTRALYA YERLİ KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN.....	180
B- MELANEZYA VE YENİ GİNE İNANÇLARINDA TUFAN	186
C- POLİNEZYA VE MİKRONEZYA İNANÇLARINDA TUFAN.....	188
SONUÇ.....	192
BİBLİYOGRAFYA	199

KISALTMALAR

A.B.D.	Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
A.S.	Aleyhi's-Selâm
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
cm.	Santimetre
Çev.	Çeviren
H.	Hicrî
Hz.	Hazreti
m.	Metre
M.Ö.	Milattan önce
M.S.	Milattan sonra
M.T.A.	Maden Tetkik Arama(Enstitüsü)
p.	Page
s.	Sayfa
T.D.K.	Türk Dil Kurumu
trad. par	Traduit par
T.T.K.	Türk Tarih Kurumu
V.	Volume
vb.	ve benzeri
vs.	ve saire

ÖNSÖZ

Tufan kıssaları, yeryüzünde en çok anlatılan olaylardandır. Bunları, tarihte bilinen en eski halkların sözlü geleneklerinde bulduğumuz gibi yazılı eserlerinde de buluyoruz. Bu kıssalar en eski metinler arasında sayılmaktadır. Bu yüzden İlkçağ Tarihi ve Dinler Tarihi ile uğraşan araştırmacılar, tufanı, dönüm noktası, dünyanın ikinci kez doğuşu ve insanların ikinci defa yeryüzüne dönüşü olarak nitelendirmişler ve tarihi tufandan önce ve sonra olmak üzere ikiye bölmüşlerdir.

Avrupa'da XIX.Yüzyılın ortalarına doğru başlayan tufanla ilgili araştırmaların ve hemen arkasından dünyanın her yanında yapılan derlemelerin Türkiye'de yeterli derecede takibedildiği kanaatinde değiliz. Ayrıca yaptığımız çalışmalar sonucu, bize öyle geliyor ki, Türkiye'de tufana ait bilgiler ansiklopedik seviyede kalmıştır. Bu durumları göz önüne alarak en azından dinî açıdan bu boşluğu doldurmak için ana kaynaklara inerek ele aldığımız tufan konusunu altı bölüm halinde inceledik. Edebî, tarihî, arkeolojik ve jeolojik kaynaklara dayanarak, Dinler Tarihi açısından, tufan olayını ilim dünyasına takdim etmeye çalıştık.

Bu incelemede esas hedefimiz ilmî gerçekleri olduğu gibi ortaya koymaktır. Bu arada asıl hedefimizin batılı araştırmacıların ihmal etmekte oldukları İslâm kaynaklarındaki tufan inancını, diğer tufanlar arasında zikrederek, dünyanın muhtelif dinlerinde ve milletlerinde görülen tufanlarla karşılaştırmak olduğunu da belirtmeliyiz.

Tufan olayının seçimi ile araştırılmasında ve karşılaştığım güçlüklerin çözülmesinde her türlü yardımı esirgemeyen sayın Doç. Dr. Şaban Kuzgun Bey'e, kaynak araştırmalarında yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Harun Göngör ve Sayın Ömer Faruk Sinantorunu Beyler'e teşekkürlerimi arz ederim.

HALİL İBRAHİM AÇMAZ

GİRİŞ

A| TUFANIN TANIMI

1| TUFAN NEDİR ?

Muhtelif dinlerde varlığını tespit etmiş olduğumuz tufanın ne olduğu sorusuna verilen cevaplar değişiktir. Tufan kelimesi Arapça olup "Tafe-Yetufu"den gelmektedir. Bütün şehirleri su altında bırakan, bir topluluğun hepsini toptan yok eden, her şeydir, katledici ölümdür. Ayrıca gecenin şiddetli karanlığı ve belâ anlamında kullanılmaktadır⁽¹⁾. Türkçede tufan, sel getiren şiddetli yağmur, su baskını veya Nuh peygamber zamanında yağdığı ve bütün dünyayı su altında bıraktığı anlatılan şiddetli yağmur ⁽²⁾, ya da inkârcı ve sapık insanları cezalandırmak için Tanrı tarafından gönderildiğine inanılan yağmur ve kasırga afeti olarak tarif edilmiştir⁽³⁾. Her şeyin bolu pek fazlası anlamında da kullanılır. Tufanın Almanca karşılığı sintflut, Fransızca karşılığı le déluge, İngilizce karşılığı deluge veya great float, Latince karşılığı dilivium, İbranice karşılığı ise mabbûldur.

İlâhi dinlerin kutsal kitaplarına göre tufan: Nuh peygamber zamanında yağdığı ve bütün dünyayı su altında bıraktığı anlatılan şiddetli yağmur ve yerden fıskıran su demektir ⁽⁴⁾. Ancak tufan kavramına ilâhi dinlerin dışında kalan diğer dinlerde de tesadüf edilmektedir. Bu dinlere göre tufan: Tanrıların, kendilerine karşı günah işleyen insanlarla birlikte, dünyada var olan bütün canlı varlıkları ortadan kaldırmak üzere yapılmasını kararlaştırdıkları bütün dünyayı istila ettiğine inanılan su felâketi demektir ⁽⁵⁾.

Tufanın tanımı genellikle sel getiren şiddetli yağmur biçiminde yapılmakla birlikte bazı dinlerde tufanın yağmura bağlı olmayan diğer su baskınları (deniz kabarması, ırmak taşması, okyanuslardan gelen kasırgalar v.b.) şeklinde tecelli ettiği de görülür. Yine bazı

1) İbn Manzur, Lisanü'l-Arab, Beyrut 1968, C.IX, s. 227-228

2) Türkçe Sözlük, T.D.K. Ankara 1989, C.II, s.1492

3) Büyük Larousse, Gelişim yayınları, İstanbul, 1986, C.XIX, s.11731

4) Kur'an-ı Kerim, Ankebut, 29/14; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 6, 7, 8, 9. baplar; Matta 24/37-39; Lukas 17/26- 27; 1.Petrus 3/20-21; 2.Petrus 2/5.

5) E.Bilgiç, "Tufan", Türk Ansiklopedisi, Ankara, 1968, C.XXXI, s.442

ilkel kabile inançlarında tufan su baskınından ziyade felâket anlamına gelmektedir. Meselâ eski Türk lerde, Afrika'da Yaruba kabilesi ve Pigme inancında ateş; İskandinavya ve Mısır inancında kan; Columbia nehri ve Washington Eyaleti yerlileri inancında gözyaşı bir tufan afetidir (6).

II- TUFAN ÇEŞİTLERİ

İlâhi ve ilâhi olmayan dinlerde tufan hadisesini incelediğimiz zaman şu şekilde bir tasnif yapabiliriz:

a) SU TUFANLARI

Şimdiye kadar derlenmiş olan tufan kıssalarına bakılırsa bunların büyük bir kısmının su tufanları olduğu görülür. Ancak su tufanları da kendi aralarında bir tasnife tabi tutulabilir.

1) Yağmur Tufanları:

Yağmur yağması sonucu, nehirlerin yükselmesi, göllerin taşması veya sadece fazla miktarda yağmur yağması şeklinde görülen tufanlardır. Ekseriya yedi gün veya kırk gün sürer. Bazan fırtına, deprem, rüzgâr vs. gibi diğer unsurlarla birleşerek ortaya çıkar (7).

2) Su Baskını Tufanları:

En çok bu çeşit tufanlardan söz edilir. Bilhassa okyanus ve deniz kıyılarında ortaya çıkmış medeniyetlerin dinlerinde görülür. Deniz veya okyanus sularının meddücezir sonucu kabarıp yükselmesi veya kasırga sonucu korkunç dalgaların karayı basması şeklinde ortaya çıkarlar (8).

3) Yerden Su Fıskırması Sonucu Meydana Gelen Tufanlar:

Bu çeşit tufan olayları ara sıra görülür ve ekseriya tufanı meydana getiren diğer unsurlarla beraber ortaya çıkarlar (9).

Ayrıca su tufanları mahallî ve evrensel olmak üzere iki surette görülmektedir. Bazı dinlerde tufan bütün dünyayı kaplarken diğer bazı dinlerde yöresel olmaktadır (10).

Bilindiği gibi ilim adamlarına göre ilk canlı suda meydana gelmiştir. Yani, su üretici, verimli kılan ve hayat kazandıran bir eleman olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu özellikleri

-
- 6) U.Harva, Les Représentations Religieuses des Peuples Altaïques, Paris 1959, p.98; F.Berge, "Les Légendes de Déluge", Histoire Générale des Religions, Paris 1960, V .II, p.483 -496; E.Tonnelat, "Mythologie Germanique", Mythologie Générale, Paris, 1935, p.220-222; E.Suess, La Face de la Terre, Paris 1921 ,p.87; J.Frazer, Folklore in Old Testament, Londra 1923, p.127
- 7) J.Frazer, a.g.e., s.89; F.Berge, a.g.e. ,C.II, s.478; A.İnan, "Yerin ve İnsanların Yaratılışı Hakkında Efsaneler", Makaleler ve İncelemeler, Ankara 1987, s.418-421
- 8) J.Frazer, a.g.e. ,s.128-129
- 9) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/11; Kur'an-ı Kerim, Kamer 54/11-12
- 10) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 6/13; F.Berge, a.g.e., s.478

insanlar tarafından benimsenmişken, onun tam tersine yıkıcı, yok edici ve öldürücü özellikleriyle ortaya çıkması insanları diğer öldürücü unsurlardan daha çok etkilemiş ve zihinlerde daha çok yer etmiştir. Bugün dünya literatüründe tufan deyince ilk akla gelen, insanlığı yok ettiğine inanılan su tufanıdır.

b) ATEŞ TUFANLARI:

Bazı ilkel kabile inanışlarına göre bu tufanlar, ekseriya orman yangını şeklinde başlayıp bütün ülkeyi baştan sona yok ettiği gibi bazan da ateş yağmuru şeklinde ortaya çıkıp bütün canlıları mahvetmektedir. Bu tür tufanların diğer tufanlarla birlikte ortaya çıktıkları da görülmektedir (11).

c) DEPREM TUFANLARI:

Bazı halkların inancında tufan felâketi yer sarsıntılılarıyla birlikte ortaya çıkar. Bilhassa yardımcı eleman olarak kabul edilen deprem sonucu meydana gelen çöküntüler, hele deprem okyanus ortasında vuku bulduysa meydana getirdiği korkunç dalgalar, tufan sebebi olarak kabul edilmektedir. Hatta bazı araştırmacılar, ilk büyük tufan kabul ettikleri Sümer Tufanı'nın böyle bir çökme sonucu Basra Körfezi'ne hücum eden suların bölgeyi basması neticesinde meydana geldiğini savunmaktadırlar(12).

d) DİĞER TUFANLAR:

Bu bölüme çok sayıda ve çeşitte tufanın meydana geliş şekillerini yazmak mümkündür. Ama biz sadece birkaçını burada zikretmekle yetineceğiz.

- 1- Kan Tufanı(13)
- 2- Kar Tufanı(14)
- 3- Tükürük Tufanı(15)
- 4- Gözyaşı Tufanı(16)
- 5- Yağmur Bulutunun Koğulması Sonucu Tufan(17)

11) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.478,483,484,488,491,494.

12) Dr.G.Contenau,Le Déluge Babylonien,Paris 1952,p.121(J. De Morgan'ın tezi)

13) E.Tonnelat,a.g.e.,s ..220-222; E.Suess,a.g.e.,s .87

14) J.Frazer,a.g.e. ,s.123

15) F.Berge,a.g.e., C.II,s.487-488

16) J.Frazer,a.g.e. ,s.127

17) F.Berge,a.g.e., C.II,s.496

6- İdrar Sonucu Meydana Gelen Tufan⁽¹⁸⁾

Görüldüğü üzere çeşitli dinlerde değişik tufan inanaçları vardır. Günümüzde de Ağrı Dağı'nda Nuh'un gemisinin bulunması için yapılan çalışmalar konuyu sürekli olarak gündemde tutmakta ve tufan hadisesinin ne olduğu hususunda ciddi çalışmaların yapılmasını zaruri kılmaktadır. Tufan, sadece ilâhi dinlere ait bir inanış mı, yoksa diğer dinlerde de bu inanç var mı ? Varsa ne şekilde vardır ? Bunların ortaya konulması ve bu bilgiler ışığında Nuh'un gemisinin mahiyeti ve yeri hususunda değerlendirmelerin yapılması gereklidir.

Konunun ehemmiyeti göz önüne alınarak yapılacak olan böyle bir çalışmada,şimdiye kadar bu konuda yapılmış olan bütün araştırmaların gözden geçirilmesi ve bunlara dayanarak ana kaynak niteliğindeki eserlere ulaşılması mecburiyeti vardır.

B- KAYNAKLAR

Araştırmalarımızda baş vurduğumuz ana kaynakları, edebî, tarihî, arkeolojik ve jeolojik kaynaklar olmak üzere dört kısımda takdim edebiliriz.

I- EDEBİ KAYNAKLAR:

Tufan olayının araştırılmasında ilk baş vurulan kaynaklar dini kitaplardır. Bazı araştırmacılar bunlara " Edebî Kaynaklar" ismini vermektedir.

Daha önceki çağlarda olduğu gibi XIX. ve XX. yüzyıllarda Hz. Nuh, tufan ve Hz.Nuh'un gemisi hakkında birçok araştırmalar yapılmış olup bugün hala bu araştırmalar sürdürülmektedir. Bilhassa XIX. yüzyılda avrupalı araştırmacılar bu konuya azami dikkatle eğilmiş, sadece dinî kitapların verdiği bilgilerle yetinmeyerek, arkeoloji ve jeoloji ilim dallarını da devreye sokmak suretiyle, araştırmalarını hızlandırmışlardır. Hemen hemen bütün ilahî dinlerde bahsedilen bu tufan olayının gerçek olduğunu ispat etmek ve delillerini bulmak için gayret sarfetmişlerdir. Araştırmacılar ilk yazılı kaynak olarak M.Ö.VIII (IX,X) yüzyılda kaleme alınmış Yahvist metinle M.Ö.VI. yüzyılda yazılmış Ruhban metinlerinin (Saserdotal metin) biraraya getirilmesinden ibaret olan Tevrat'taki Nuh kıssasına baş vurdular. Daha sonra Hristiyanlığın kutsal kitabı Yeni Ahid'i, sonunda da Kur'an-ı Kerim'i incelediler. Çalışmalarımızda batılı araştırmacıların sık sık müracaat ettiği Tevrat ve İncillere baş vurmaya biz de ihmal etmedik. Bu üç kaynağın

18) F.Berge,a.g.e., C.II,s.495-496

yanısıra Zerdüştlüğün kutsal kitabı Avesta'dan,Hinduizm'in kutsal kitabı Brahmana v.b. diğer dinî kaynaklardan faydalandığımızı da söylemeliyiz.

Bu çalışmamızda Tevrat ve İnciller'in Türkçe tercümelerinden,Kur'an-ı Kerim'den,Kur'an Tefsiri olarak Beydavî'nin "Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Te'vil", İbn Kesir'in "Tefsiru'l Kur'ani'l Azim", M.Hamdi Yazır (Elmalılı)'ın "Hak Dini Kur'an Dili", Seyid Kutub'un "Fi Zilâli'l-Kur'an", M.Vehbi'nin" Hülâsat-ül Beyan fi Tefsiru'l Kur'an", Ö.Nasuhi Bilmen'in "Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri" adlı eserlerden faydalandık. Burada şunu da ifade etmek gerekir ki tefsircilerin Kur'an'da olmayan bazı hususları Yahudi rivayetlerinin etkisiyle eserlerine aldıklarına şahit olduk⁽¹⁹⁾.

Hadis kitaplarına gelince; Ahmed b.Hanbel'in "Müsned"inden, Buharî'nin "Sahih"inden, İbn Kesir'in "Hadislerle Kur'an-ı Kerim" adlı eserlerinden faydalandık.

Faydalandığımız tarih kitaplarından birkaçı şunlardır: İbn İshak'ın "Siyer"i, İbn Hişam'ın "Hz. Muhammedin Hayatı" adlı eseri, Taberi'nin "Tarih-i Taberi Tercümesi" adlı eseri, A.Cevdet Paşanın "Kıyas-ı Enbiya"sı, A.Hilmi Ömer'in Dar'ül Fünun İlähiyat Fakültesi Mecmuasında yayınlanan "İbrani ve İslâm Dinlerinde Tufan Hikayesi" adlı iki makalesi

Yabancı kaynaklardan en çok faydalandığımız eserler ise S.James Frazer'in "Folklor in the Old Testament"ı, J.Leclerq'in "Voyage au Mont Ararat"ı, H.Krappe'nin "La Mythologie Universelle"i, S.L.Woolley'in"Abraham,Découvertes Récentes sur les Origines Hebreux"sü , Mircea Eliade'in "Histoire des Croyances et des Idées Religieuses ve Traité d'Histoire des Religions"u, F.Berge'in "Histoire Générale des Religions "adlı eserin ikinci cildinde yer alan "Les Légendes de Déluge"ü,Dr.G.Contenau'nun "Le Déluge Babylonien" i ve V.Gennep'in"Les Légendes et les Mythes d'Australie"sidir.

Frazer'in eserinde Sümer, Yahudi, Brahmanizm, eski Yunan ve İran dinlerindeki tufan efsaneleri yanında Amerika, Afrika, Okyanusya ve Güney Asya inanışlarındaki tufan hikâyeleri de anlatılmaktadır.

Jules Leclerq, XIX.Yüzyılın ikinci yarısından önceki devirlerde Hristiyan dünyasının tufan olayına bakış şeklini, eserinde gayet teferruatlı olarak ifade etmektedir.

H.Krappe, bütün dünya efsanelerine değinirken tufan kıssalarına da oldukça geniş biçimde yer vermiştir.

S.L.Woolley, 1919-1933 yılları arasında Ur'da kazılar yapmış ve eski Ur şehrinin bir bölümünü ortaya çıkarmıştır. Kazılar sırasında ısrarlı bir çalışmayla derinlere inmiş ve yer

19) A.Aydemir,Tefsirde İsrailiyat,Ankara,1982,s.284;Taberî,Tarih-i Taberi Tercümesi, Konya,tarihsiz,C.I,s.118

altındaki toprak kalıntılarında elde ettiği bulgularla o bölgenin sel baskınına uğradığını ortaya koymuştur.

Fenomenolojik bir metotla konuya yaklaşan Mircea Eliade, Kitab-ı Mukaddes tufanı ile onun sembolik anlamını ayla ilgili inançlarla yorumlayarak anlatır. Ayrıca Hristiyan din adamlarının görüşlerine uygun olarak, tufanı dünyanın vaftiz edilmesi olarak görür.

François Berge ise, dünya inançlarındaki tufan efsanelerini hemen hemen tek tek inceledikten sonra yaptığı incelemenin sadece Dinler Tarihi'ni ilgilendirdiğini, tufan kıssasının tanrılar tarafından insanlığın mahvedilmesinin çok özel bir durumu, gençleşmenin ve tabiatın yeniden meydana gelmesinin bir şekli ve nihayet Hristiyan inancına uygun şekilde dünyanın vaftiz edilip insanların doğru yola girmeye başlaması olduğunu ifade eder.

Dr.G.Contenau, kahramanlarının adları Sümerce tabletlerde Ziusuddu Akadca ve Asurca tabletlerde Atrahasis ve Uta-Napiştim ve Berose'un eserinde Xisouthros olan tufan kıssalarını tek tek inceledikten sonra yapılan kazıların bir değerlendirmesini yapar.

A.Van Gennep, etnografik ve sosyolojik yönden Okyanusya kabileleri arasında yaptığı incelemeleri kaleme aldığı eserinde bir kaç tane de tufan kıssasından bahsetmektedir.

II- TARİHİ KAYNAKLAR

Tufan olayında tarihî delil ve önemli materyal olarak kabul edilen bir belge de W.B.444 nolu prizmadır. W.B., Weld Blundel adlı bir İngilizin adının kısaltılmış şeklidir. Bu kişi araştırmacı, sanatkârları ve yazarları koruyan ve himaye eden bir kişi olarak tanınmaktadır. Bu prizma, başlangıçtan İsin Hanedanının sonuna kadar (M.Ö.2002-1197) Babil krallarının isimlerinin listesini ihtiva etmektedir ⁽²⁰⁾. Ayrıca bu belgede tufan öncesi beş şehrin yani Eridu, Bad-tibira, Larak, Sippar ve Şurupak isimleri zikredilmektedir. Şurupak kralı olarak da Ubartutu'nun ismi geçmektedir. Bunlara ilaveten Ubartutu kelimesinden sonra "Beş şehir sekiz kral 241000 yıl. Tufan oldu. Tufandan sonra krallık gökten indi. Krallık Kiş'te kuruldu" cümlesi yer almakta ve bu cümle herkesin dikkatini çekmektedir. Prizmalarda bulunan kralların yaşları ilim adamlarının zihinlerini oldukça meşgul etmiş fakat şimdiye kadar bir çözüm yolu bulunamamıştır ⁽²¹⁾.

20) G.Contenau, a.g.e., s.55-57; Dr.G.Contenau, Manuel d'Archéologie Orientale, Paris 1927, V.I, p.150; A.Parrot, Déluge et Arche de Noé, Paris 1955, p.31-32

21) Dr.G.Contenau, a.g.e., s.59-60

W.B.62 numaralı 18 satırlık ikinci bir prizma daha vardır. Bu prizmada da tufan öncesi devirlerde yaşayan kralların isimleri bulunmaktadır ve W.B.444'ü tamamlayan bilgiler ihtiva etmektedir sadece W.B 444'ten farklı olarak iki kral ismi daha vermektedir (22).

Alexandre Polyhistor'un Bérose'dan naklettiği kral ve yer isimleri yukarıdaki iki eserle çok sıkı benzerlik göstermektedir. Ancak A.Polyhistor'da kral isimleri biraz değişikliğe uğramıştır. Bu, muhtemelen Yunanca yazım esnasında meydana gelmiş olmalıdır (23).

III- ARKEOLOJİK KAYNAKLAR

Tufan konusunda olayın aydınlatılmasına kıymetli katkıları olacak bir çok arkeolojik malzeme XIX.ve XX. yüzyıllarda yapılan kazılar sonucu ortaya çıkmıştır.

Layard,1839'da bir arkadaşıyla birlikte karayoluyla Seylan'a gitmek üzere yola çıktı. Fakat Mezopotamya'da Asur höyüklerini görünce gezisini bir kaç hafta erteledi. Daha sonra bu erteleme yıllarca uzadı.

Layard, Ninive'de kazılara başladığında bazı şeyler bulacağını umuyordu ama bir kütüphane bulacağını aklından bile geçirmiyordu. 1849-1854 yılları arasında yapılan kazılarda 25000 tablet çıkarılarak British Museum'a götürüldü. Önce yazılar anlaşılamadığı için bu şekiller çanak çömlekçilikte kullanılan süs olarak kabul edildi. Tabletler fazla ihtimam gösterilmeden Dicle üzerinden sepetlere yüklenerek, İngiltere'ye gönderildi.

Bu çiviye benzer şekillerin anlamını çözmeye çalışan ilk kişi, o sıralarda Bağdat genel vali konağında görevli olarak bulunan, Henri Rawlinson oldu. İran'da Kirmanşah yakınlarında Bisütun kayasındaki Darius Kaydını bulmuştu. Bu kayıt eski İran, Elam ve Babil dillerinde yazıldığı için çivi yazısının okunmasında çok faydalı olmuştur. Rawlinson,1855'te İngiltere'ye dönünce çalışmasını British Museum'da sürdürdü. Aynı tarihte Cuneiform Inscriptions of Western Asia (Batı Asya'da Çivi Yazısı Yazıtları) adlı eseri yayınladı.

Bu arada Layard'la birlikte çalışan Rassam 1853'te Asurbanipal kitaplığının başka bir bölümünü ve Gilgamiş Destanı'nın tabletlerini buldu (24). Bu çalışmalara, Bölüm Muhafızı Birch'ün farkedip 1863'te tabletleri yapıştırma görevi verdiği, kağıt paralar üzerinde çalışan hakkak, George Smith de katıldı. Paralar üzerindeki çizgiler gibi birbirine geçmiş bu yazıları okumayı başaran G.Smith, 1872 yılının aralık ayında Society of Biblical Archaeology (Kitab-ı Mukaddes'e ait Arkeoloji Derneği) 'nin bir toplantısında tabletlerde tufan

22) A.Parrot,a.g.e., s .31-32

23) Dr.G.Contenau,a.g.e.,s.57

24) S.Kutlu-T.Duralı,Gilgamiş Destanı,İstanbul 1973,s.10-11

hikâyesini farkettiğini söyledi. Sonra da The Chaldeen Account of the Deluge (Kaldelilerin Tufan Efsanesi) adlı eserini yayınladı. Fakat tablet eksikti,haliyle Smith'in eseri de noksandı,hatta bir özetti. Eser büyük yankı uyandırdı,bu yüzden eksik tablet parçalarını aramak için faaliyet başladı.

Daily Telegraph Gazetesi,Smith'e bol miktarda para vererek Ninive'e gönderdi. Sekiz gün aramadan sonra mayıs 1873'te 17 satırlık bir parça bulundu. DT 42 diye anılan bu parça Londra'daki tabletin parçası değildi. Çünkü kahramanın adı değışikti. Fakat destanın yok olan kısmının birazını tamamlıyordu. Tufan bölümleri içinde en az eksik ve en iyi muhafaza edilen bu bölümdür.

1877'den itibaren Tello,1902-1903'te Fara,1903-1904'te Bismaya, 1911 ve 1922-1930'da Kiş,1919-1933'te Ur, 1928-1939 arasında Asmar, Hafaji, Uruk kazıları yapıldı. Binlerce tablet bulundu. Bu kazılar arasında en verimlileri 1889-1900 yılları arasında Amerikalılar tarafından yapılan ve Pensilvanya müzesinde saklanan tabletlerin bulunduğu kazılar oldu⁽²⁵⁾.

1928-1929 yıllarında Woolley kazı yaparken kalınlığı 3.70 m ile 2.70 m arasında değışen kil tabakasına rastladı. Bu Ur toprağının üstünde Sümer medeniyeti,altında çıplak,yılan vücutlu,zift peruklu,bazan kucağında çocuk olan kadın resimleriyle seramikten oluşan karışık bir kültür bulunuyordu. Woolley,bu tabakayı Nuh tufanından kalma bir tabaka olarak değerlendirdi⁽²⁶⁾.

Mezopotamya'da yapılan kazılarda bir değil bir çok tufanın izine rastlandığı, bu konu ile uğraşan herkesin bildiği bir durumdur. Bu konuda A.Parrot'nun verdiği çok ilginç şekli biz de aynen sunuyoruz.(Şekil 1).

25) Dr.G.Contenau,a.g.e., s.10-11

26) A.Parrot,a.g.e. ,s.36

ZAMAN	TARİH	UR	KİŞ	ŞURUPAK	URUK	LAGAŞ	NİNİVE
Early	2470					
Dynastie	2800		0.60	1.55		
Djemdet	2800	
Nasr	3000						
URUK							
Obeid	4000	2.70-3.70				
HALAF							
ŞEKİL 1							

IV- JEOLJİK KAYNAKLAR

Tufan konusunun aydınlatılmasında gerçekten kıymetli katkıları olacak çalışmalar XX.Yüzyılda A.B.D'de yapılmıştır. Fred Warshofsky'nin naklettiği bu bilgileri olduğu gibi almanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

"1960'ların sonu ve 1970'lerin başında iki Amerikalı jeolog Meksiko Körfezi'nin dibinden uzun,silindir şeklindeki kaplarla çökeltileri yukarı çektiler. Bunların içinde çok küçük,tek hücreli foraminifera adında planktonik organizmalar vardı. Bu organizmalar,yüzeyde yaşarken,kabukları içinde deniz suyunun sıcaklık ve tuz oranının kimyasal kayıtlarını tutmuşlardı. Üreme zamanında kabukları çıkıyor ve denizin dibine düşüyorlardı. Çökeltiyi oluşturan bu zeminin bir kesiti yüz milyon yıldan fazla eskiye giden iklimlerin kaydını tutuyordu. İki buçuk santimetrelık bir ölçü olan her inçlik bir çökelti yeryüzünün geçmişinin bin yıl kadarını sergileyebiliyordu.

Bu çökeltiler iki ayrı grup tarafından incelendi. Miami Üniversitesi'nden Cesare Emiliani ile Rohde Island Üniversitesi'nden James kenett ve Cambridge Üniversitesi'nden Nicholas Chackelton bu incelemeleri üzerlerine aldılar. Her iki analizde de tuzlulukta dramatik bir değişiklik tesbit ettiler. Bu durum Meksiko Körfezi'nin muazzam bir tuzsuz su baskınına uğradığını gösteriyordu. Miami Üniversitesi'nden kimyacı Jery Stipp, radyokarbon metodu kullanarak,bu su baskınının yaklaşık on bir bin yıl önce olduğunu tespit etti.

Emiliani'nin görüşlerini Warshofsky açıklamaya devam ederek şu ifadeleri kullanıyor : "Son buz devrinden sonra Kanada ve Kuzey Amerika kalın bir buz tabakasıyla örtülüydüler. Daha ince bir buz tabakası da Avrupa ve Sibiryayı örtüyordu. Bu buzlar ve yüksek dağlardaki buzlar, yeryüzünün suyunu bu donmuş kitlelerin içine çekmişti. Böylece denizlerin yüzeyi bugünkünden yüz metre daha düşüktü. Bu buz örtüsü aniden kırıldı ve erimeye başladı. Eriyen sular Meksiko Körfezine aktılar ve denizler yükseldi ve bir meddücezir olayı ile bütün dünyayı 24 saat içinde su kapladı. İnsanlar iç kısımlara doğru göç ettiler, bu umumi göç umumi bir tufan hatırasını meydana getirdi" (27).

Tarik Dursun K'nın jeolojik kaynaklar hususunda verdiği bilgiler ise şöyledir: "Kutsal kitaplar, efsaneler ve destanların anlattığı türden bir tufan olayının gerçekten olup olmadığı bir tartışma konusu değil bir araştırma konusudur. Bütünüyle yeryüzünü kaplayan böyle bir sel olayı dünyanın her yanında bir çökelti tabakası bırakmış olması gerekir. Bilindiği gibi bugün dünyamızı örten topraklar %75 çökelti karakteri taşır.

Sözgelimi A.B.D'de özellikle Kaliforniya yöresinde çok büyük çökelti tabakalarına rastlanır. Colorado ovası ile Ortabatı ovaları çökelti topraklardır. Bilinen en kalın çökelti Hindistan'dadır, derinliği yirmi bin metreyi bulur. Jeoloji alimlerine göre dünyanın her yanında çökelti tabakaları bulunmakta, bunlar içinde de değişik coğrafi bölgelerden gelme bitki ve hayvan fosillerine rastlanmaktadır.

Hızlı yer değiştirme ve ani gömülme olayı genellikle sele işarettir. Böyle bir fosil yatağı A.B.D'de bulunmaktadır ve şaşırtıcı bir fosil karışımı ihtiva etmektedir. Timsahlar, palmiye yaprakları, derin deniz sularına ait balıklar, kuşlar, kaplumbağalar, memeliler ve sayılamayacak kadar çeşitli böcek türleri bir arada bulunmaktadır" (28).

Görüldüğü gibi tufan olayının incelenmesinde yeterli miktarda edebî, tarihî, arkeolojik ve jeolojik kaynaklar mevcuttur. Biz çalışmamızda bu kaynaklara dayanarak tufan hikayesini anlatmaya ve Türk insanına konuyu takdim etmeye çalıştık. Şimdiye kadar Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmaların dört ana kaynağı birlikte değerlendirmediklerini dolayısıyla çalışmamızın bu eksikliği gidermeye yönelik olduğunu ve bir boşluğu dolduracağını belirtmeliyiz.

27) Fred Warshofsky, "Nuh, Tufan ve Gerçekler" Bilim ve Teknik Dergisi, sayı 121, Ankara 1977, s.16-18

28) T.Dursun K., "Nuh'un Gemisinin Çözülme Esrarı", 16 Haziran 1988 tarihli Milliyet Gazetesi

BİRİNCİ BÖLÜM

İLAHİ DİNLERDE TUFAN

A- YAHUDİLİKTE TUFAN

I- TEVRATTA TUFAN

Avrupa'da en cahil insandan, en bilgili kişiye kadar herkes tufan kıssasını bilir. Bütün su baskını kıssalarının ahlâkî anlamı en yüksek, en dramatik olanı Tevrat'ta geçen bu kıssadır (1).

Edebî kaynakların ilki olarak kabul ettiğimiz Tevrat'ın Tekvin bölümünde 6. bap'tan başlayarak 9. babın sonuna kadar (6/5;9/17) tufan kıssası anlatılmaktadır. Tekvin bölümünde tufan kıssası anlatılmadan önce dünyanın yaratılışı, insanın yaratılışı, Adem ile Havva'nın cennetten koğulması anlatılmaktadır ve tufan öncesi peygamberlerin listesi verilmektedir. Bu on kişilik liste Hz. Adem'den başlayıp Hz. Nuh ile son bulmaktadır.

Woolley ise : "Bazı tenkitçiler, yaratılış ve tufan kıssalarının Tevrat'a sonradan eklendiğini ifade ediyorlar ve Tevrat'ın diğer bölümlerinde bu iki bölümü ima eden hiç bir şeyin bulunmadığını iddia ediyorlar. Eğer bu kıssalar Tevrat'ın önemli bir kısmını meydana getirip katkıda bulunmasalardı Yahudiler onları kitaplarına katmaya ihtiyaç duymazlardı (2)" demektedir.

Öyleyse bu kıssalar Tevrat'a nasıl girdi?

Woolley'e göre cevap gayet basit: "Tufan kıssasının "Hurricane" tercümesinin ne dereceye kadar Suriye'de yayıldığını bilmiyoruz. Kıssanın oraya girdiğini kabul edersek Suriye ve Filistin'deki Yahudilerin ondan haberdar olması ihtimalini bir kenara atamayız. Tufandan sonraki peygamberlerin Mezopotamya ile ilişkilerini bildiğimizden Yahudilerin kıssayı ilk işittikleri yer Harran değildir. Hz. İbrahim Ur doğumluysa, onun, kıssayı Sümerce şekliyle bilmemesi tuhaftır. Doğuş, yaratılış ve tufan kıssaları Hz. İbrahim tarafından ilk doğduğu yer olan Ur'dan getirilmiştir. Hz. İbrahim onları olduğu gibi aldı. Onlar çivi yazılarının ilkel metinleriydi. Yavaş yavaş sözlü nakiller ve çok sayıda kompozisyonlar kıssaları, bugünkü hale getirdiler"(3).

Woolley, eserinin başka bir yerinde aynı görüşü ortaya sürerek şöyle diyor: "Hz. İbrahim Ur'dan elleri boş dönmedi. Hz. İbrahim, tarih ve sembol olarak 4000 yıl

1) F. Berge, a.g.e., s. 466

2) S.L. Woolley, Abraham, Découvertes Récentes sur les Origines Hébreux, Paris 1949, p.125-126

3) Woolley, a.g.e., s.128

boyunca dünyanın yarısının hazinesi olan,ecdadına töre ve ahlâk bakımından örnek olan yaratılış ve tufan kıssalarını getirdi"(4).

Tevrat'ın dört ana kaynağı vardır: Yahvist, Elohist, Tesniye ve Ruhban (Saserdotal) (5) metinler. Biz tufan kıssasını,bu konuda çalışan bütün uzmanların kabul edeceği gibi, birbirine sıkı şekilde kaynaşmış iki kaynaktan buluyoruz: Birincisi M.Ö. VIII (IX. veya X.) yüzyıl tarihli Yahvist metin,(6) ikincisi M.Ö.VI. yüzyıl tarihli Ruhban(Rahip) metni (Saserdotal kaynak)

A.Parrot'ya göre R.P. de Vaux, Tevrat'taki tufan kaynaklarını şu şekilde değerlendirmektedir : " Yahvist kaynak renk ve hayat dolu. Ruhban metni ise iyi düşünülmüş ama yavandır. Son yazıcı aslında birbiriyle uyuşan ve sözlü geleneklerden alınmış bu iki kaynağı olduğu gibi birbiriyle birleştirdi. Bu sel felâketine yol açan amillerin her kıssada birbirinden farklılığı, her kıssanın tufan için değişik süre vermesi ve gemiye sokulan hayvanların sayısının birbirini tutmayışı gibi detayları yok etmeye çalışmadı"(7). Kudüs Kitab-ı Mukaddes Okulu profesörü, R.P.de Vaux tarafından yapılan yorumlar paragrafların iki kaynak arasında dağılımını da göstermektedir. Tufan efsanesi Yahvist paragrafla başlayıp Yahvist paragrafla biter.Toplam on Yahvist paragraf vardır. Ruhban metni paragrafları bunlar arasına eklenmiş olup dokuz paragraftan ibarettir (8). Yahvist metnin Tevrat'ın Tekvin bölümündeki dağılımı şu şekildedir:

6. bap/5.6.7 (kısmen).8;

7. bap/1.2.3(kısmen),4-5.(kısmen).8.9.10.12.16b.22.23;

8. bap/2b-3a.6.7.8.9.10.11.12.13b.20-22

Bu metinde Tanrı,Yahve adıyla belirtilmiş ve onun faaliyetleri insanî şekilde tasvir edilmiştir. Saserdotal metin,düşünce bakımından daha gelişmiştir. Çünkü hikâyenin bugünkü şekliyle 81 ayetinden 50 sini ihtiva etmektedir. Tekvin bölümündeki dağılımı ise şöyledir:6.bap/9,10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22;

7. bap /6.11.13.14.15.16a.17.18.19.20.21.24;

8. bap/1.2a.3b.4.5.13a.14.15.16.17.18.19;

9. bap/1-17.

Yapısı,kelime hazinesi ve işlediği konulara bakılırsa Ruhban metni (Saserdotal

4) Woolley,a.g.e. ,s.135

5) Yahudi dinî liderlerinin sürgündeyken yazdığı metin

6) A.H.Ömer, "İbrani ve İslâm Dinlerinde Tufan Hikâyeleri", Dârülfünun İlähiyat Mecmuası sayı 28 İstanbul 1932,s. 53-55; Woolley,a.g.e.,s.124; A.Parrot, a.g.e.,s .9; E.Bilgiç,a.g.e.,s. 446 ; F.Berge, a.g.e., C.II, s.466; J.Briend, "Le Déluge dans Ancien Testament", Dictionnaire des Religions, Paris 1984, p .384

7) A.Parrot,a.g.e., s,9;M.Bucaille,Tevrat,İnciller ve Kur'an-ı Kerim,Çev.M.A.Sönmez,Konya 1979,s.341

8) M.Bucaille,a.g.c. ,s.341

Babil'e sürülmüş Kudüs rahiplerince sözlü geleneğe göre M.Ö.VI.Yüzyılda yazılmış olmalıdır. Şüphesiz M.Ö.V. Yüzyılda bu iki metin birleştirilirken bazı açıklamalar da ilâve edilmiştir (9).

A.Parrot'nun, Traduction de la Bible du Centenaire'e ve Dr.G.Contenau'nun (10) M.Abbé Hilion'a dayanarak verdikleri bilgilere göre metinler birbirinden şöyle ayrılmışlardır (11):

a) YAHVİST METİN

6. bap/ 5.6.7.8.Yahve yeryüzündeki insanın kötü olduğunu ve içinden devamlı kötü düşünceler geçirdiğini gördü. Ve Yahve insanı yarattığına pişman olup yüreğinde acı duydu. Ve "Yarattığım insanları,hayvanları,sürüngenleri ve gökteki kuşları yeryüzünden sileceğim,çünkü onları yarattığıma pişmanım"dedi. Fakat Nuh,Yahve'nin nazarında inayet buldu.

7. bap/1.2.3.4.5.7.8.9b10.12.16.22,23.Yahve, Nuh'a:" Sen bütün evindekilerle gemiye gir;çünkü seni önümde,bu nesil içinde salih gördüm.Bütün yeryüzü üzerinde zürriyetlerinin sağ kalması için, kendine her temiz hayvandan, erkek ve onun dişisi olarak yedişer,ve temiz olmayan hayvanlardan,erkek ve onun dişisi olarak ikişer,göklerin kuşlarından da erkek ve dişi olarak yedişer yedişer alacaksın. Çünkü yedi gün sonra yeryüzüne kırk gün kırk gece yağmur yağdıracağım yarattığım bütün varlıkları yeryüzünden sileceğim"dedi. Ve Nuh, Yahve'nin kenhdisine bütün emrettiğini yaptı.

Tufan suları yüzünden, Nuh ve oğulları ve karısı ve oğullarının karıları kendisiyle beraber gemiye girdiler. Yahve'nin Nuh'a emrettiğine göre temiz ve temiz olmayan hayvanlardan ve kuşlardan ve toprak üzerinde sürünenlerin hepsinden, erkek ve dişi olarak ikişer ikişer Nuh'un yanına girdiler. Ve vaki oldu ki yedi günde tufan suları yeryüzüne ulaştı ve kırk gün kırk gece yağmur yağdı. Ve Yahve onun üzerine kapıyı kapadı (sular çoğalıp gemiyi kaldırdılar ve yerden kalktı). Bütün karada olanlardan burunlarında hayat nefesi olanların hepsi öldü ve insanlardan dört ayaklılara sürüngenlere ve kuşlara kadar bütün varlıkları Yahve yeryüzünden sildi ve sadece Nuh ve gemide olanlar kaldı.

8. bap/2b.3a.6.7.8.9.10.11.12.13b.20.Ve göklerden yağmurun ardı kesildi ve yerden sular yavaş yavaş kesildiler. Kırk gün bittikten sonra gemiye yaptığı pencereyi açtı ve kargayı gönderdi (12), ve o, sular yerde kuruyuncaya kadar öteye beriye gitti. Ve sular

9) J.Briend,a.g.e.,s.384

10) A.Parrot,a.g.e.,s10-14; Dr.Contenau,a.g.e.,s .103-109

11) G.Hilion,Le Déluge dans La Bible et les Inscriptions Akkadiens et Sumériennes,Paris 1925,p.3-20; Dr.Contenau,a.g.e.,s.103-109

12) Tevrat'ın Türkçe tercümesinde "Kuzgun" yazıyor.

toprağın yüzünden eksildi mi diye görmek için güvercini gönderdi; fakat güvercin ayağının tabanına bir istirahat yeri bulamadı ve gemiye onun yanına döndü. Çünkü yeryüzü hâlâ su ile örtülüydü. Nuh elini uzatıp onu tuttu ve yanına, gemiye aldı. Yedi gün daha bekledi, güvercini tekrar salıverdi, akşama doğru güvercin ağzında taze bir zeytin yaprağıyla geri geldi, Nuh suların yeryüzünden eksilmiş olduklarını bildi. Ve yedi gün daha bekledi ve güvercini gönderdi ve artık tekrar kendisine dönmedi.

Nuh,geminin örtüsünü kaldırıp baktı ve toprağın kurduğunu gördü.

Nuh, Yahve'ye bir mezbah (sunak) yaptı, temiz hayvan ve kuşlardan sunup,kurban sundu.Ve Rab hoş kokuyu kokladı; ve Rab yüreğinde dedi: Adamın yüzünden artık toprağı tekrar lanetlemeyeceğim; çünkü adamın yüreğinin tasavvuru gençliğinden beri kötüdür; ve artık her yaşayan şeyi, ettiğim gibi, tekrar vurmuyacağım. Yerin bütün günlerinin devamınca ekme ve biçme, soğuk ve sıcak, gece ve gündüz kesilmeyecektir.

b) RAHİP METNİ (SASERDOTAL METİN)

6. bap/9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.

Nuh'un zürriyetleri bunlardır.Nuh sadık bir adamdı,ve kendi devirlerinde kâmildi; Nuh, Allah ile yürüdü. Nuh üç çocuk babası oldu:Sam,Ham ve yafes. Allah'a göre yeryüzü bozulmuş ve zorbalıkla dolmuştu. Allah yeryüzüne baktı ve bozulduğunu gördü, çünkü bütün yaratıklar yoldan çıkmıştı.

Ve Allah,Nuh'a dedi:" Bütün beşerin sonu geldi,onların yüzünden yeryüzü zorbalıkla doldu. Onları yeryüzünden yok edeceğim. Kendine gofer ağacından bir gemi yap, gemide odalar yapacaksın, ve onu içerden ve dışardan ziftle ziftleyeceksin. Ve onu şöyle yapacaksın: Geminin uzunluğu 300 arşın⁽¹³⁾, genişliği 50 arşın ve yüksekliği 30 arşın olacaktır. Gemiye ışıklık (pencere) yapacaksın ve onu yukarıya doğru bir arşına tamamlayacaksın; ve geminin kapısını yan tarafa koyacaksın; alt, kinci ve üçüncü katlı olarak onu yapacaksın. Ben,göklerin altında hayat nefesi olan bütün beşeri yok etmek için yeryüzü üzerine sular tufanı getiriyorum.

Fakat seninle ahdimi sabit kılmak istiyorum. Sen ve oğulların ve senin karın ve oğullarının karıları gemiye gireceksiniz ve seninle beraber sağ kalmak için her yaşayan beden sahibi olanlardan, her çeşidinden ikişer olarak gemiye getireceksin;erkek ve dişi olacaklar. Cinslerine göre toprakta sürünenden, her cinsten ikişer olarak sağ kalmak için sana gelecekler. Ve sen yenilen her yemekten kendine al ve yanına topla ve sana ve onlara da yiyecek olacaktır.

Ve Nuh,Allah'ın kendine emrettiği her şeye göre yaptı; öyle yaptı.

7. bap/6.11.13.14.15.16a.17.18.19.20.21.24.

13) Parmak ucu ile dirsek arası,yaklaşık 50 cm.lik ölçü.

Yeryüzünde tufan olduğu zaman Nuh 600 yaşındaydı. Nuh'un hayatının 600.yılında ,ikinci ayda ayın 17. gününde, o günde büyük enginin bütün kaynakları yarıldılar ve göklerin pencereleri açıldılar.

O gün Nuh ve Nuh'un oğulları, Sam, Ham ve Yafes ve Nuh'un karısı ve oğullarının üç karısı kendileriyle beraber gemiye girdiler, ve onlarla birlikte her cins vahşi hayvanlar, evcil hayvanlar, sürüngenler, uçanlardan kuşlar da gemiye girdiler. Ve kendisinde hayat nefesi olan her bedenden ikişer ikişer gemiye Nuh'un yanına girdiler. Girenler, Allah'ın Nuh'a emrettiği gibi her cinsten biri erkek diğeri dişi olarak girdiler. Sonra yeryüzünde kırk gün tufan oldu ve sular yükselip gemiyi kaldırdılar, ve gemi yerden kalktı. Yeryüzünde sular yükseldi fazlasıyla çoğaldılar ve gemi suların üstünde ilerledi. Yeryüzünde sular yükseldiğinden, gökler altındaki bütün yüksek dağlar örtüldüler. Sular on beş arşın daha yükseldiler ve dağları örttüler. Yeryüzünde hareket eden bütün beden sahipleri, kuşlar, evcil hayvanlar, vahşi hayvanlar ve yeryüzünde her sürünen ve her adam öldü. Yüz elli gün sular yeryüzünde yükseldiler.

8. bap/1.2a.3b.4.5.13a.14.15.16.17.18.19.

Ve Allah, Nuh'la beraber gemide bulunan bütün vahşi ve evcil hayvanları hatırladı. Allah yeryüzünde bir rüzgâr estirdi ve sular alçaldı. Enginin kaynakları ile göklerin pencereleri kapandılar. Ve 150 gün sonra sular azaldılar. Ve gemi yedinci ayda ayın onyedinci gününde Ararat dağları üzerine oturdu. Sular onuncu aya kadar gittikçe azaldılar. Onuncu ayda ayın birinci gününde dağların başları göründüler.

Nuh'un hayatının 601.yılında, birinci ayda, ayın birinde yer üzerinden sular kurudular. İkinci ayda ayın onyedinci gününde yer kurudu. O zaman Allah, Nuh'a: " Sen ve karın, oğulların ve oğullarının karıları seninle beraber gemiden çıkın. Seninle beraber olan her beden sahibi, her yaşayan şeyi, gerek kuşlar, gerek hayvanları, gerekse yer üzerinde sürüneni kendinle beraber gemiden çıkar. Onlar yeryüzünde türesinler ve çoğalsınlar" dedi. Nuh ve karısı, oğulları ve oğullarının karıları gemiden çıktılar. Bütün evcil ve vahşi hayvanlar, kuşlar cinslerine göre gemiden çıktılar".

9. bap/1-17

"Ve Allah, Nuh'u ve oğullarını mübarek kılıp onlara dedi: "Semereli olun ve çoğalın, yeryüzünü doldurun. Yerin her hayvanı ve göğün her kuşu üzerine sizden korku ve dehşet olacaktır; toprağın üzerinde hareket edenlerin hepsiyle, denizin bütün balıkları sizin elinize verildiler. Hareket eden her hayvan size yiyecek olacaktır, yeşil ot gibi size hepsini verdim. Fakat eti onun canlı olan kanı ile yemeyeceksiniz. Ve gerçek sizin kanınızı, canlarınız için arıyacağım; her hayvanın elinden onu arıyacağım; ve insanın elinden, yani,

her adamın kardeşinin elinden,insanın canını arıyacağım. Her kim adam kanı dökerse,onun kanı adam eliyle dökülecektir; çünkü Allah kendi suretinde adamı yaptı. Ve siz semereli olun ve çoğalın; yeryüzünde türeyin ve onda çoğalın.

Ve Allah, Nuh'a ve kendisiyle beraber oğullarına dedi:" Ve ben işte, ben sizinle, ve sizden sonra zürriyetinizle ve sizinle beraber olan her canlı mahlukla,gemiden çıkanların hepsinden bütün yerin hayvanlarına kadar,sizinle beraber olan kuşlar sığırlar ve bütün yerin hayvanları ile ahdimi sabit kılıyorum. Ve ahdimi sizinle sabit kılacağım;ve bütün beşer artık tufanın suları ile kesilmeyecektir;ve yeryüzünü helâk etmek için artık tufan olmayacaktır. Ve Allah dedi:" Benimle sizin ve ebedî devirlerce sizinle beraber olan her canlı mahlukun arasında yapmakta olduğum ahdin alâmeti şudur:yayımı (gökkuşağı) buluta koydum ve benimle yerin arasında bir ahid alameti olacaktır. Ve vaki olacaktır ki,yerin üzerine bulut getirdiğim zaman,yay da bulutta görülecektir,ve benimle sizin ve yaşayan her beden sahibi mahlukun arasında olan ahdimi hatırlayacağım,bütün beden sahiplerini yok ekmek için artık tufan olmayacaktır; ve Allah'la yer üzerindeki bütün beden sahiplerinden yaşayan her mahluk arasında olan ebedi ahdi hatırlamak için onu göreceğim. Ve Allah, Nuh'a dedi:" Benimle yer üzerinde her beden sahibi arasında sabit kıldığım ahdin alâmeti budur"(14).

c) YAHVİST METİNLE RUHBAN METNİN MUKAYASESİ

Tevrat'taki tufan kıssasını meydana getiren Yahvist ve Ruhban metni (Saserdotal metin) kaynaklarına dikkatli bakarsak,birleşen yönleri olduğu kadar ayrılan yönlerinin bulunduğunu da müşahede ederiz.

Tanrı,tufanı başlatma kararını her iki metinde de insanların kötülüğü (15) ve zalimliği (16) yüzünden alıyor ve insanlığı cezalandırıyor. Günah,Tanrı'nın emirlerine itaat etmeyi reddeden insanın içindedir,yani kalbindedir,haliyle insan hak ettiği cezayı çekmelidir. Tanrı,her iki kaynakta da bütün varlıkların sonunun geldiğini ve hepsini yeryüzünden sileceğini Nuh'a bildirir (17).

Her iki metinde de Nuh'a gemiye binmesi belirtildiği halde geminin yapıldığı ağaç,geminin bölümleri,eni,boyu,yüksekliği yani ölçüleri ve ziftlenmesi ile ilgili bilgiler Yahvist metinde bulunmaktadır (18).

14) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin,6.7.8.9.baplar

15) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/5

16) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/11-12

17) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/7 , 13

18) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/18 , 7/1

Gemiye giren hayvanlarla ilgili bilgiler her iki metinde de verilmiştir ama değişiklik vardır. Meselâ Yahvist metinde "Kendine her temiz hayvandan,erkek ve onun dişisi olarak yedişer,ve temiz olmayan hayvanlardan,erkek ve onun dişisi olmak üzere ikişer, alacaksın"derken (19), Ruhban metninde "Her türden erkek ve dişi olmak üzere iki hayvan gemiye sokacaksın" denilmektedir (20).

Nuh ve karısının,çocuklarının ve çocuklarının hanımlarının gemiye girişi iki metinde de ortak noktalardır (21).

Yahvist metinde Nuh'un yaşıyla ilgili olarak en küçük bir bilgi yokken,Ruhban metni:" Tufan olduğunda Nuh 600 yaşındaydı" diyor ve tufanın başlama tarihini ayıyla günüyle bildiriyor (22).

Nuh,çocukları ve hanımlarının gemiye binmeleri Yahvist metinde çocukların adları zikredilmeden anlatılırken Ruhban metinde çocukların isimleri zikredilmektedir fakat her iki metinde hayvanların gemiye alınmalarının anlatılışı aynıdır. Sadece Yahvist metindeki "Ve Rab onun üzerine kapıyı kapattı" cümlesi,diğer metinden farklı olarak mevcuttur (23).

Yahvist metin tufan sularının sadece yağmurdan meydana geldiğini yazarken Ruhban metin "Büyük enginin bütün kaynakları yarıldılar ve göklerin pencereleri açıldılar" diye yazıyor (24).

Yağmurun 40 gün 40 gece boyunca yeryüzüne yağdığı iki metinde de aynen belirtiliyor (25). Fakat Yahvist metinde : "Ve vaki oldu ki o yedi günden sonra,tufanın suları yeryüzüne indi" dedikten sonra (26) 40 gün 40 gece yağmur yağdığını zikrediyor. Bu yedi gün diğer metinde yer almıyor. Daha sonra Ruhban metninde suların nasıl çoğalıp gemiyi kaldırdığı ve yeryüzünü örtmeye başladığı en sonunda 15 arşın daha yükselip yeryüzünün her yerini örttüğü anlatılıyor. Haliyle bu bölümler de Yahvist metinde bulunmuyor.

Dünyada bulunan bütün yaratıkların tufanda mahvolduğu konusunda metinler mutabıktır (27) ama Tanrı'nın gemideki insan ve hayvanları hatırlaması ve yeryüzünde rüzgâr estirmesi Yahvist metinde yoktur (28).

19) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/2

20) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/19

21) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/22 , 7/5

22) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/6.11

23) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/16b

24) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/4, 11

25) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/12 ,17

26) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/10

27) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/21-22

28) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/1

Ruhban metinde,tufanın kesilmesi için,engin kaynakları ile göklerin pencereleri kapanırken (29) diğer metinde göklerden yağmurun ardı kesilir (30) ve sular azalmaya, çekilmeye başlar.

Tufan, iki metinde de aynı zamanda bitmez, çünkü Yahvist metinde 40 gün süren tufan,Ruhban metinde 150 gün sürer (31).

Ruhban metinde suların çekilip çekilmediğini anlamak için kuşların salıverilmesi konusu bulunmamaktadır, bu konu Yahvist metinde mevcuttur (32) . Buna karşılık Yahvist metinde geminin durduğu Ararat dağları zikredilmemektedir fakat bu husus da Rahip metinde mevcuttur (33).

Her iki kaynakta da Nuh gemiden indiğinde toprak kurudur (34) . Yahvist metne göre Nuh, mezbah yapıp, temiz dört ayaklı hayvanlardan ve kuşlardan yakılan kurbanlar sunar (35) . Diğer metinde böyle bir şey yoktur.

Tekvin bölümünün 9. babı tamamen Ruhban metne ait olup,bu bapta Nuh ve oğullarının mübarek kılındığı,onların çoğalıp yeryüzünü doldurmaları,toprakta hareket eden ve denizde bulunan ne varsa onlara yiyecek olacağı, eti nasıl yiyecekleri,kan dökmemeleri kendilerine öğütlenmiştir. "Bütün yeryüzüne yayılanlar bunlardan oldu" diyerek (36) bütün insanlığın Nuh'un oğullarının soyundan geldiği belirtilmiştir. Yine bu bölümde, Tanrı, insanlığın ümit içinde yaşamasını onaylıyor ve tufan olmayacağı hususunda teminat veriyor (37).

Görüldüğü gibi temel hatlar aynı olsa da bu iki metin arasında önemli ölçüde farklar vardır. Tanrı'nın adına varıncaya kadar değişiklik gösteren bu metinlerden Yahvist metinde Tanrı'nın adı Yahve'dir ve Yahvist metin kısaca "J" harfiyle gösterilir ve ikinci metinde Tanrı'nın adı Elohimdir bu metin Ruhban metni (Saserdotal, Priester Kodex) diye adlandırılır ve "P" harfiyle gösterilir. J ve P metinlerinin birleşmesiyle meydana gelen bu kıssada benzer yönler tamamen tekrar gibi gözükürler ve okuyucuyu usandırırılar.

29) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/2a

30) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/2b

31) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/3b , 6

32) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/7-12

33) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/4

34) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/13b - 14

35) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/20

36) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/19

37) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/13 ,15

B- HRİSTİYANLIKTA TUFAN

I- İNCİLLERDE TUFAN

Hristiyanlar, Yahudilerin kutsal kitabı Tevrat'a ve diğer kitaplarına inandıklarından, Yahudi kaynaklarıyla Tevrat ve diğer kitaplarda geçen bilgileri olduğu gibi kabul etmektedirler. İnciller'de tufanı başlı başına anlatan bölümler mevcut değildir. Sadece birkaç bölümde bir iki cümle halinde bulunmaktadır. Burada bu ayetleri ve önemli sayılan tefsirlerini vermeye ve bazı önemli görüşleri zikretmeye çalışacağız.

İncillerde tufanın konusu iki zıt görüşe göre ele alınmıştır. Matta ve Luka'da tufan, yıkımın, insanlığın bilgisizliğinin ve umursamazlığının sembolüdür. Bu konudaki ayetlerin mealleri şöyledir: "Nuh günleri nasıl idi ise insanoğlunun gelişi de öyle olacaktır. Çünkü Nuh'un gemiye girdiği güne kadar, tufandan önceki günlerde insanlar yerler, içerler, evlenirler ve kocaya varırlardı; ve tufan gelip hepsini alıncaya kadar nasıl bilmedilerse, insanoğlunun gelişi de öyle olacaktır (38).

"İnsanoğlunun günlerinde de Nuh'un günlerinde olduğu gibi olacaktır. Nuh gemiye girdiği güne kadar yerler, içerler, evlenirler kocaya verilirlerdi; ve tufan geldi hepsini helâk etti (39)".

Tufanın olumlu yönü olan ve sekiz kişinin sudan kurtuluşundan bahseden, ayrıca vaftizle ilgili bilgiyi veren ayetler ise şunlardır: "Bunlar bir vakitler Nuh'un günlerinde gemi hazırlanırken, Allah'ın sabrı beklediği zaman, itaatsiz olmuşlardı; o gemide bir kaç yani sekiz can, su ile kurtuldular; o da, yarı vaftiz (bedenin kirinin atılması değil, fakat Allah'a doğru iyi vicdanın dileğidir), hakiki benzeyişe göre İsa Mesih'in kıyamı ile şimdi sizi kurtarıyor (40).

Şu ayetler ise tufanın hem olumlu hem de olumsuz yanını belirtirler: "Ve kadim dünyayı esirgemeyip fakat fasıkların dünyası üzerine tufanı getirdiği zaman, salah vaizi, Nuh'u yedi kişi ile korudu (41)".

"İmanla Nuh henüz görünmeyen şeyler hakkında Allah tarafından ihtar olunup takva ile harekete getirilerek, evinin kurtuluşu için bir gemi hazırladı; bununla dünyayı mahkûm etti ve imana göre olan salahın varisi oldu (42)".

38) Kitab-ı Mukaddes, Matta 24/37-39

39) Kitab-ı Mukaddes, Luka 17/26-27

40) Kitab-ı Mukaddes, I. Petrus 3/20-21

41) Kitab-ı Mukaddes, 2. Petrus 2/5

42) Kitab-ı Mukaddes, İbranilere 11/7

Her iki görüşü de en iyi yorumlayan kişi olarak Kardinal J.Danielou gösterilmektedir. Görüş ve düşünceleri kilise babalarının görüş ve düşüncelerinden pek ayrılmamaktadır.

Kardinal J.Danielou'nun tufan hakkında olumsuz görüşü şu şekildedir: "En eski kilise geleneği Nuh tufanı inancında İsa ve Hristiyanlığın bir görüntüsünü müşahede etti,ulvî bir anlam taşıyan bu olay bütün insan ırkının çarpıtıldığı bir cezadır"(43).

Olumlu görüş olarak da daha önce belirttiğimiz gibi ,I. Petrus ve II. Petrustaki ayetleri ele alıp sekiz rakamının üzerinde duruyor: "Bu sekiz rakamı İsa Mesih'in ölümler arasında dirilip insanlara görüldüğü sekizinci günü simgelemektedir" diyen Jüstinyen'in bu sözünü yerinde buluyor ve şöyle devam ediyor: "Yeni bir yaratılışın ilk insanı olarak Nuh, İsa'nın bir simgesidir. İsa da Nuh'un tasavvur ettiğini gerçekleştirmiştir"(44). Kardinal'a göre Nuh'un gemisi dünya denizini geçen Hristiyan cemaatin figürü,kürekler kiliseler,kaptan İsa ve geminin direği ise haçı temsil etmektedir. Gemiyi yüzdürerek Nuh'u kurtaran su -Kendinden yeni bir insanlığın doğduğu tufan suyu- ile vaftiz suyu arasında benzetme yapıyor. Son olarak da Nuh'un yetiştirdiği asmanın filizlerini azizler,salkımlarını şehitler,bağ bozucularını melekler,üzüm sıkılan yeri kilise,şarabı zekâ gücü olarak görüyor ve tufan akidesindeki manevî ve itikadî sırların bolluğuna dikkati çekiyor (45).

Fakat M.Bucaille, bu görüşlerin Ortaçağ için geçerli olduğunu söylüyor (46).

II- HRİSTİYAN BİLİM ADAMLARININ TUFAN HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Tufan hakkında İncillerde çok derinlemesine bilgi olmadığı için Hristiyan alimler çalışmalarını daima Tevrat ışığında sürdürmüşlerdir. Bu yüzden Nuh,Nuh Tufanı ve Nuh'un Gemisi konusunda yaptıkları çalışmalar her iki inanca da katkıda bulunmuştur. XIX.Yüzyıla kadar yazdıkları eserlerde bütün çalışmalar Nuh'un Gemisinin şu veya bu dağ üzerinde bulunduğu yolunda bilgilere,tufanın oluş tarihine,Nuh'un yaşına aittir. Fakat XIX.Yüzyıldan itibaren diğer ilimlerin de gelişmesiyle tufan hakkında yeni görüşler ve fikirler ortaya atılmıştır. Bu fikir ve görüşleri tarihi seyri içinde açıklamaya çalışalım.

43) J.Danielou,Etudes sur les Origines de la Typologie Biblique,Sacramentum Futur,Paris 1950,p.55-94; M.Bucaille,Tevrat,İnciller ve Kur'an,Çev.M.A.Sönmez, Konya 1979, s.71

44) M.Bucaille,a.g.e., s.71

45) M.Bucaille,a.g.e., s.72; J.Danielou et H.Marrou, Nouvelle Histoire De l'Eglise ,Des Origines à Saint Grégoire ,?-?,V .I, p. 179

46) M.Bucaille,a.g.e. ,s.72

Hristiyanlığın ilk devirlerinde İskenderiyeli Clément (M.S.150-216), Yunanlı tarihçi Julius Africanus (M.S.III.Yüzyıl) ve Eusebe Cesarée (267-340) gibi yazarlar daha sonra Sümer inancındaki tufanı anlatırken hakkında geniş bilgi verilecek olan Bérose'un tufana ait eserini kopya ederek işe başladılar.

M.S.380'de Salamis Piskoposu Epiphanus, Doğu Anadolu'yu ziyaret etmiş ve kendisine Nuh'un gemisine ait olduğu ileri sürülen bazı ağaç örnekleri gösterilmiştir (47).

Ermeni tarihçi Hafyan ise 1254 yılında Ağrı Dağı'nın karla kaplı doruğunda, siyah bir nokta halinde Nuh'un gemisini gördüğünü söyler (48).

Saint Louis tarafından Büyük Han'ın yanına gönderilen, Rubroek doğumlu, Flaman, Guillaume de Ruysbroeck (Rubruk) 1254 yılında Ağrı'yı ziyaret etmiş, Karakurum'a dönüşünde Ağrı'ya çıkmanın imkânsız olduğunu belirtmiştir. O, Ağrı Dağı'na "Dünyanın Annesi" adını vermiştir(49).

Dünyanın sayılı gezginlerinden ünlü Marco Polo 1269 yılında, Nuh'un gemisinin Ağrı'da bulunduğunu yazıyor fakat zirvedeki karlar yüzünden erişilmez bir dağ olduğunu söylüyordu (50). Bilindiği gibi Marco Polo (1254-1324) Venedikli bir seyyah olup Asya'yı ve Moğolistan'ı dolaşmıştır. Ayrıca Kubilay Han'ın yanında 16 yıl kalmıştır

A.Calmet'nin (51) Saint Martin'den (52) naklettiğine göre Ermeniler arasında Nuh'un gemisine liman olan Ağrı Dağı (Ararat)'nın birçok dağ arasından hangisi olduğu tartışma konusudur. Saint Martin'in eserinde şöyle denmektedir: "Bize Gregoire'ın öldüğü, Erzincan yakınındaki çok yüksek bir tepe olan Masis (Esence Dağları olabilir) gösterildi. Kimileri Ağrı gibi tepesi devamlı karlı olan Arkadz'ı Ağrı diye söylemektedirler. Bir de Van Gölü'nün batısında Süphan denilen çok yüksek bir dağ var, Türklerin söylediğine göre Nuh gemiden inerken "Süphan Allah" dediği için bu dağa bu ad verilmiştir."

J.Leclerq, Sir John Maudville'den şu cümleleri naklediyor: "Bulutsuz bir havada bakıldığı zaman Nuh Dağı'nın (Ağrı) zirvesinin karla örtülü olduğu görülür. Bölge sakinleri gemiyi gördüklerini ve hayvanların bulunduğu bölüme dokunduklarını ifade ediyorlar. Bu imkânsızdır. Çünkü dağ çok yüksek, kar kaplı ve Nuh'tan beri oraya kimse çıkmadı, sadece bir papaz oraya çıktı. Dörtte üçünü çıkmıştı ki yorgunluktan uyuya kaldı. Uyandığında kendini dağın eteğinde buldu. Tepeye tırmanıp ulaşması için Allah'a

47) T.Dursun K., a.g.m., Milliyet Gazetesi, 17 Haziran 1988

48) T.Dursun K., a.g.m., Milliyet Gazetesi 17 Haziran 1988

49) J.Leclerq, Voyage au Mont Ararat, Paris 1892, p.112

50) T.Dursun K., a.g.m. 17 Haziran 1988; J.Leclerq, a.g.e., s.112

51) A.Calmet, Dictionnaire Historique, Archéologique, Chronologique, Philologique, Géographique et Littérale de la Bible, Paris 1846, V.I. Préface, XII-XIII

52) A.Calmet, a.g.e., C.I, s.533

yalvardı; bir melek ona göründü,duasının kabul olduğunu söyledi. Papaz dağa tırmandı ve bir ağaç parçası getirdi. O papazdan sonra kimse oraya çıkamadı (53) ". Ağrı Dağı'nın Ararat olduğundan ilk bahseden kişi Jan Struyus'tur. 1670 yıllarında Anadolu'ya gelmiş, Ağrı Dağı eteklerinde inzivada yaşayan bir keşişle görüşmüştü;keşişin ona anlattığına göre,kendisi gemiye girmiş ve hatta omurgasından bir parça koparmıştı. Bu tahtadan yaptığı haçı Jan Struyus'a vermişti. Jan Struyus 1684 tarihinde yayınladığı kitabına,geminin Ağrı Dağı'na oturmuş bir resmini de koymuştu (54).

A.Calmet,J.Klaproth'un eserine dayanarak şu bilgileri veriyor: "Musa hikâyesinde adı geçen Ararat Dağı,Aras ortasındaki Ermenistanda bulunan Ararat (Ağrı) Dağı'dır. Zirveleri devamlı karla örtülüdür. Orada oturanlar Nuh'un gemisinin kalıntılarının hâlâ orada görüldüğünü iddia etmektedirler"(55).

A.Calmet'nin genç seyyah M.Eugène Boré'den naklettiği bilgiler ise şöyledir: "Kitab-ı Mukaddes'e göre gemi Ararat dağlarında durmuştur. Nuh bu bölgeye yerleşmiştir,çünkü yer isimleri bu durumu teyid etmektedir. Mesela Nahcivan ismi "İlk inilen yer, "Agorhi" Asmayı dikti" anlamına gelmektedir. Bunlardan başka Ağrı'nın doğusunda bulunan Arhinaldo adı üç kelimedden ibaret olup "Nuh'un ayağının altında" anlamına gelmektedir. Çünkü Nuh gemiden çıkınca burada durmuştur. Azerbaycan'da kurulmuş bir şehrin ismi olan Marant, Nuh'un hanımı burada gömülü olduğu için "Anne orada" anlamına gelmektedir. Bütün bu şehir ve nahiyelerin kuruluşu Hristiyanlıktan önce olup,Ptolemée ve Josephe tarafından da zikredilmiştir.Bu oldukça önemli rastlantıların biraraya gelmesini daha önce Ermenistan'a gelmiş ve Aras kıyılarına koloni kurmuş olan Yahudilerle açıklayabiliriz. Kutsal kitapların meşhur Ararat dağı,Aras'tan Dicle'ye, Fırat'tan Van Gölü'ne kadar uzanan uzun dağ silsilesinin en yüksek olanıdır. Eskiler ona Masis derler. Bu isim bugün hâlâ halk arasında yaygın olarak kullanılır,ama Türkler bu dağa Ağrı Dağı derler "(56).

Çok yolculuk yapan ve coğrafya konusunda kıymetli bilgiler bırakan Maltebrun'un Kitab-ı Mukaddes ve Musa'nın coğrafyasını şu tabirlerle açıkladığını gene A.Calmet'nin eserinden öğreniyoruz. "Kitab-ı Mukaddes'te bahsedilen bölgeler gözönüne alınır ve mukayese edilirse birçok dağın Ararat olarak isimlendirildiği görülür (57) ve bu dağın Ermenistan ve Toros Dağları'nın kollarında olduğuna inanılır" (58).

53) J.Leclerq,a.g.e. ,s.112;A.Parrot,a.g.e., s.51-52

54) H.Tanyu,Nuh'un Gemisi,Ağrı Dağı,Ermeniler,İstanbul 1989,s.41 ; T.Dursun K.,a.g.e.,15 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi

55) A.Calmet,a.g.e. ,C.I,s.531

56) A.Calmet,a.g.e. ,C.I,s.531

57) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/4; II.Krallar 19/37; İşaya 37/38; Yeremya 51/27; Tobie 1/24

58) A.Calmet,a.g.e.,C.I, s.531

Hristiyan ilim adamları bir yandan Ararat Dağı'nın hangi dağ olduğu hususunda çalışmalarını sürdürürken, diğer yandan da Nuh'un doğumu, ölümü ve tufanın hangi yıllarda olduğunu tahmin etmeye çalışmışlardır. Bu konuda Hristiyan kaynaklardan kesin tarih veren birçok eser bulunmaktadır. Onlardan birkaçını burada zikretmeyi uygun buluyoruz.

A.Parrot, Montbeliard'lı topal kahinin 1803 yılında bir taşra takviminde dünyanın yarıtlış tarihini M.Ö.5752 ve evrensel tufan tarihini ise M.Ö.4095 olarak verdiğini ve La Comptesse de Segur'un (59) ise tufanı M.Ö.2348 tarihine yerleştirdiğini yazıyor (60).

A.Calmet, 1846'da basılmış Dictionnaire de la Bible adlı eserinde, Nuh'un doğumunu M.Ö.2944, Tanrı'nın gelecek tufanı Nuh'a haber vermesini M.Ö.2464, tufanın oluş tarihini M.Ö.2344, Nuh'un ölüm tarihini ise M.Ö.1994 yılı olarak belirlemiştir (61).

Th.Bénard, çocuklar için yazdığı eserinde, dünyanın yaratılış tarihini M.Ö 4963, tufanın oluş tarihini ise M.Ö.3308 tarihine yerleştirmiştir (62).

Tevrat, İnciller ve Kur'an-ı Kerim'de yukarıdaki bilgilerin hiç biri bulunmamaktadır. Buna karşılık arkeolog Longdon, Kiş'te Babil bölgesinde yaptığı kazıyla ilgili olarak Times, Dially Telegraph, Illustrated, London News gibi gazetelere verdiği demeçte tufanın izlerini bulduğunu bildiriyor ve tufanın oluş tarihini M.Ö.3300 yılı olarak ilân ediyordu (63). Fakat A.Parrot, Woolley'in, Kiş'teki tortu ile Ur'daki tortunun aynı olmadığını ileri sürerek, bu tarihi kabul etmediğini ve bu tarihin yanlış olduğunu ifade ederek, S.C.Marston'dan şu bigiyi aktarıyor: "Büyük tufandan kalan tortuyu her iki alim aynı zamanda buldu"(64).

Arkeologların tesbit ettikleri tufandan kalma tortular üzerinde tartışmalar devam ederken bazıları da arkeolojinin tufan olayına hiç delil getirmediğini savunmaktadırlar. Bunlardan J.Bright: "Mezopotamya arkeolojisi Nuh tufanına hiç delil getirmedi" derken (65), A.Parrot bu konuda Watelin'den şu cümleyi naklediyor: "Kiş ve Ur'daki toprak tabakalarında hiç deniz hayvanına ve deniz hayvanı kabuğuna rastlanmadı"(66).

Başka bir kaynakta tufanın tarihi konusu daha değişik tarzda hesaplanıp ortaya konmuştur. Amerika'da Meksiko Körfezi'nin dibindeki tabakadan silindirik şeklindeki kaplarla çökelti çeken jeologlar, bu çökelti içinde foraminifera adı verilen

59) A.Parrot, a.g.e., s.58

60) A.Parrot, a.g.e., s.58

61) A.Calmet, a.g.e., C.I, Préface, XII-XIII

62) M.Th.Bénard, Textes et Récits d'Histoire Sainte, Paris 1895, p.14

63) A.Parrot, a.g.e., s.37

64) A.Parrot, a.g.e., s.37

65) A.Parrot, a.g.e., s.41

66) A.Parrot, a.g.e., s.42

organizmaların kabuklarının yüzeyde yaşarken,suyun sıcaklık ve tuzluluğunun kimyasal kayıtlarını tuttuklarını tespit ettiler. İki ayrı grup tarafından incelenen bu çökeltiler, Meksiko Körfezi'ne muazzam bir tatlı su baskını olduğunu, ortaya koydu. Warshofsky'ye göre Miami Üniversitesinden jeokimyacı Jerry Stip radyokarbon metodu kullanarak tufanın zamanımızdan yaklaşık 11600 yıl önce meydana geldiğini ileri sürdü (67).

Görüldüğü gibi tufanın tarihi kesin olarak tespit edilmiş değildir,yukarıdaki bilgilere daha pek çok bilgi eklemek mümkündür ama onların da meseleye bir çözüm getireceği kanaatinde değiliz. Bu konuda araştırmalar devam etmektedir. Biz burada sadece yapılan çalışmalarını vermekle yetineceğiz.

XIX.Yüzyılda tufan konusu pek fazla bilgiler ilâve edilmeden Tevrat'a göre anlatılır. Genellikle toplumun bozulduğu bir ortamda Seth'in neslinden gelen Nuh,adil ve doğru insan olarak kalır. Tanrı'nın emriyle gemi yapar. Gemi yapmak için harcadığı yıllar 52,68,100 gibi rakamlarla ifade edilir (68),Tanrı insanların kötülüğü yüzünden tufanı başlatır,ama daha önce,Nuh,gemiyi tamamlayınca adaletini göstermek için yedi gün süre tanır. Buna rağmen her şey faydasızdır (69).

Daha sonra Nuh ve ailesi gemiye binerler ve hayvanlardan birer çift gemiye alırlar. Tufan olur. 150 gün sürer. Her şey mahvolur,gemi su üzerinde yüzer. Şiddetli bir rüzgâr suları alçaltır.

Sular çekilir,Nuh yeryüzünün kuruyup kurumadığını anlamak için kuşlar gönderir. Sonunda gemiden çıkar,sunak yapıp Rabbine yakılan kurbanlar sunar. Tanrı,Nuh'u ve oğullarını kutsar ve bir daha tufan olmayacağı hususunda "Gökyüzü bulutlarla örtüldüğünde bulutlarda görülecek olan gökkuşağı ahdimin işareti olacaktır" diyerek teminat verir (70).

Taberi'den, Nuh'un,oğlu Ham'a beddua edince derisinin siyahlaştığına dair haberi nakleden A.Calmet şöyle devam eder: "Nuh bu ani değişikliği görünce yumuşar ve Kenan'ın efendilerine şefkat ve merhamet vermesi için Allah'a dua eder. Nuh'un bu duası kabul olur çünkü bugün siyah köleler her yerde aranıp sevilir"(71).

67) Fred Warshofsky,a.g.e., s.16-18

68) A.Calmet,a.g.e. ,C.I.s.553

69) Abbé Maurice Bouvet,Histoire Biblique,Paris 1925,p.26

70) Th.Bénard,a.g.e.,s.14-16;M.Bouvet,a.g.e., s.26-27

71) Taberi,a.g.e.,s.147; A.Calmet,a.g.e. ,C.I.s.1036

Nuh,yeryüzünü oğulları arasında paylaştırır. Afrika Ham'a verilir. Ham,en verimli toprağa sahip olan Mısır'da oturur. Bu yüzden eski eserlerde Afrika'ya Ham'ın Toprağı da denilir. Plutarque "iside et Osiride" adlı eserinde Mısır'ı Chemia diye isimlendirir. Mısır'da bazı yerlerde Pso-Chemmis, Psito Chammmis isimleri dikkati çeker⁽⁷²⁾.

A.Calmet'nin naklettiğine göre Nuh'un oğulları arasında yeryüzünü paylaşırma meselesi 1835'te Avignon'da yapılan bir konferansta tartışıldı. İlim adamları,Satürn'ün üç oğlu arasında yeryüzünü paylaşırması hususunda bildiriler sundu. Sonradan raporları inceleyenler Ham'ın,insanların,ilâhların,yeryüzünün ve gökyüzünün ilâhı olan Jüpiterle aynı kişi olduğunu tespit ettiler. Delil olarak da Ham'a Mısır ve Libya'nın verilmesini gösterdiler. Kutsal kitapta bu bölgelere 'Ham'ın Toprağı", Plutarque'ın eserlerinde "Chemia" Afrikalılarca da "Hamon'un Toprağı" denilmektedir. Buna göre Yafes'in deniz ilâhı Neptün'le ve Sam'in cehennem ve ölümlerin ilâhı ve efendisi Pluton'la aynı kişi olduğunu tespit ettiler⁽⁷³⁾.

Yine A.Calmet,Babil Kulesi'ni Ham neslinin gelecek bir tufandan korkmamak ve isimlerini asırlarca meşhur kılmak için yaptığını ve bu teşebbüsün Allah nezdinde canice bir şey olduğunu ama bunu sadece Ham nesline yüklemenin adaletsiz olduğunu da belirtir ⁽⁷⁴⁾.

İnancımız şu ki Dicle ve Fırat kıyılarıyla Aras Nehri arasında kalan yüksek dağlar yani insanların zirvesine ulaşamadıkları dağlar XIX.Yüzyılın ilk yarısına kadar Nuh'un gemisinin durağı olarak kabul edildi ve bunlarla ilgili binlerce efsane anlatıldı. Sonunda çevresindeki il,ilçe ve köylerin isimleri sayesinde geminin Ağrı Dağı'nda bulunduğu inancı yoğunluk kazandı. XIX.Yüzyılda pozitif ilimlerin de gelişmesiyle Ağrı'nın ulaşılmaz,erişilmez olduğu inancı yıkılmaya başladı. Araştırmacı ve ilim adamları Ağrı'ya çıkmak için yoğun çalışmalara başladılar.

Bir Rus doktor Ağrı Dağı'na çıkmayı ilk defa denediye de başarılı olamadı. Ağrı'ya ilk defa çıkma başarısını Frédéric Parrot gösterdi. Bölgedeki bir Ermeni manastırında Nuh'un gemisinden yapılmış bir haç bulunduğunu duymuş ve gidip haçı yerinde görmek istemişti. Sonradan anlattığına göre manastırda tufan yolculuğundan kalan çok sayıda kap kakak ve daha bir sürü şeyler vardı. Ayrıca kızılımsı bir tahtadan yapılmış 23 cm. eninde 30.5cm,boyunda ve 2.5 cm kalınlığında bir haç vardı. J.Leclerq'in naklettiğine göre Dorpat'ta fizik öğretmeni olan Dr.Frédéric Parrot 1829 yılında günlerce yürümüş, yorgun düşmüş ve sonunda zirveye yaklaşmıştı. Üzerinde bir kitabe bulunan siyah bir

72) A.Calmet,a.g.e., C.I,s.1036

73) A.Calmet,a.g.e. ,C.I,s.1038;

74) A.Calmet,a.g.e. ,C.I,s.1036

haçı zirveye dikmek için daha yukarıya çıkmaya hazırlandığı sırada ortalığı geceye çeviren ve kesin bir ölümden kaçmak için onu inmeye zorlayan bir fırtına çıktı. Sonunda St.Jacques manastırına geri döndü. Kendini vazifesini yapmış saymadığından derhal ikinci bir tırmanış için hazırlandı. 23 eylülde Etchmiatzin manastırından bir diyakos ile yola koyuldu. 27 eylül günü saat üçte dağın tepesindeydi. Orada ikiyüz adım alanında bir düzlük vardı. Burası belkide gemiye dayanak olan yerdi. Çünkü Tekvin'de anlatılan hikâyede geminin uzunluğu 300 arşın genişliği 50 arşındı (75).

J.Leclerq'in eserinde F.Parrot ile dağa çıkanların sorguya çekildikleri,onların da çok yukarıya çıkmadıklarını ifade ettikleri belirtilmiştir (76).

1834 yılında Spassky Aftonomoff'un Ağrı'ya çıktığından ve 1840 'ta görülmemiş bir deprem olup Agorhi (Aghuri) Köyü ile Yakup (Etchmiatzin) manastırının yerle bir olduğundan J.Leclerq bahsediyor (77) fakat Hikmet Tanyu,bu köy ve manastırın deprem sonucu değil,yamacın çökmesi sonucu yıkıldıkları tezinin benimsendiğini ifade ediyor (78).

1845'te jeolog Herman Abich ve İngiliz binbaşı Robert Stuarts,1848 yılında Anotoma ve Wagne zirveye ulaştılar. 1850 yılında General Khodzka,Devlet Danışmanı Khanikoft, Astronot Alexandroff ve birçok subay Serdar Bulak'tan hareket ettiler. On sekiz günde zirveye vardılar. Döndükten sonra Khodzka'nın arkadaşlarından biri öldü. Birkaç hafta sonra da astronot öldü. 1876'da James Bryce adında bir devlet adamı 11 eylülde Aralık'tan çok sayıda insanın bulunduğu bir kabileyle Ağrı Dağı'na doğru hareket etti. 3600 metreye ulaşınca yanındakilerden büyük bir kısmı kaçtı. 4150 metreye ulaşınca yanında sadece iki kişi kaldı. Geri kalan metreleri yalnız başına çıktı ve zirvede birkaç dakika kaldı,geri döndü. 3600 metreye inince arkadaşlarını tekrar buldu. Ağrı doruklarında elle yontulmuş ya da işlenmiş bir tahta bulmuştu. Tahta parçası 121.6 cm boyunda 12.7 cm kalınlığındaydı,bir kısmı adeta taşlaşmıştı.

Gazeteler olaya büyük önem verirken bilim dünyası kuşku ve küçümsemeyle baktı (79).

1887'de Nasturi kilisesinin başdiyakozu John Joseph Nouri müritleriyle birlikte gelip Ağrı'ya tırmanmaya başlamışlardı. Nihayet 25 nisan 1887 günü Nuh'un gemisini

75) J.Leclerq,a.g.e. ,s.113;A.Calmet,a.g.e., C.I,s. 532;A.Parrot,a.g.e. ,s.52; T.Dursun K.,a.g.m,Milliyet Gazetesi,17 Haziran 1988;H.Tanyu.a.g.e.,s.20-21

76) J.Leclerq,a.g.e., s.113

77) J.Leclerq,a.g.e., s.113

78) H.Tanyu, a.g.e.,s.21; T.Dursun K.,a.g.m,17 Haziran 1988

79) J.Leclerq,a.g.e. ,s.113; T.Dursun K.,a.g.m,17 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi; H.Tanyu,a.g.e. ,s.21,41

karşısında buldu. Genellikle kara,koyu renkli tahtalardan yapılmış gemi,kayalara saplanmış yarısı da kar ve buzlarla örtülü olarak sıkışıp kalmıştı. Nouri'nin yaptığı bu tarif 1883'te Türk gazetelerinde çıkan yazılara tıpatıp uyuyordu (80).

11 Ağustos 1888'de Rus Marow ve Kowalawsky Ağrı'ya hareket ettiler. 3000 metrede birbirinden ayrılıp Markow Büyük Ağrı'ya diğeri Küçük Ağrı'ya tırmanmaya başladılar. Yanındaki arkadaşlarıyla beraber 4000 metreye ulaştılar. 13 ağustos 1888'de 150 m.daha çıktılar fakat hastalandıkları için geri döndüler (81).

Dr.Nouri daha teferruatlı bir araştırma yapmak için 1893 'te Ağrı'ya bir defa daha çıktı. Geminin orta bölümünün buza gömülü olduğunu çok kalın ağaçlardan yapıldığını ve koyu kırmızı renkteki kalasların 30 cm.uzunluğundaki çivilerle çakılı olduğunu bildirdi. Bu açıklamalardan esinlenen bir grup iş adamı gemiyi bulup parçalayacak ve 1893'te açılacak olan Chikago sergisine gönderecekti. Fakat aradıkları malî desteği bulamadılar. Nouri soğuk algınlığına yakalandı sonunda zatüreeye çevrilen hastalıktan kurtulamayıp öldü (82).

T.Dursun K'nın Alfred Lee'den naklettiğine göre ise Yorgo Agopyan'ın hikayesi şöyle: "Onunla karşılaştığımızda 72 yaşındaydı. Van Gölü'nün kıyısında bir yerde doğmuş,yazın koyun ve keçi sürülerini Ağrı Dağı'na götürüp orada yayarmış. Bir gün amcasıyla nasılsa geminin yanına varmışlar. Buldukları taşları üst üste yığmışlar. Agopyan gemiye çıkmış. Çok uzun bir gemiymiş. Tavanda kocaman bir delik varmış. İçi ise karanlıkmiş. Gemiden ayrılırken bir tahta koparmış,bu tahtada çivi delikleri falan yokmuş. Geminin tamamı taşlaşmış bir tahtadan yapılmış gibiymiş. Hatırladığı kadarıyla tavanı da düzmüş. Sonra amcasının yardımıyla oradan inmiş"(83).

Birinci Dünya Savaşı sırasında, 1916'da Roskovitsky adında bir Rus pilotu Ağrı'nın 25 mil kuzey doğusunda yamaç kesiminde bir gemi kalıntısı gördüğünü bildirmiş,önceleri kendisini alaya alan arkadaşlarına bölge üzerinde uçuşlar yaparak gemiyi göstermişti. Bir rapor hazırlayarak Çar'a verdiler. Çar, konu ile derhal ilgilenip bir ekip hazırlatarak Ağrı'ya gönderdi. Ekip raporda belirtilen yere ancak iki haftada varabildi. Orada sağlıklı ölçüler alıp planlar çizdiler hattâ fotoğraflar çektiler. Geminin içinde yüzden fazla oda vardı. Kimisi küçük kimisi büyüktü.Ayrıca kafesler de vardı. Fakat bu belgeler ve raporlar devrim sırasında yok olup gitti (84).

80) T.Dursun K.,a.g.m,18 Haziran 1988 ;H.Tanyu a.g.e. ,s.41

81) J.Leclerq,a.g.e. ,s.114

82) T.Dursun K.,a.g.m,18 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi; A.Parrot,a.g.e. ,s.52; H.Tanyu,a.g.e. ,s.22

83) T.Dursun K.,a.g.m,18 Haziran 1988,Milliyet Gazetesi

84) A.Parrot,a.g.e., s.52; H.Tanyu,a.g.e. ,s.42; T.Dursun K.,18 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi +

1918'de Ruslar Ağrı'ya bir sefer düzenlemişlerdi. 1937 ile 1948 yılları arasında 13 sefer daha düzenlediler. Dr.Donalt Liedmann'ın bu konudaki görüşlerini T.Dursun K şöyle aktarıyor: "Benim tanıdığım bir subay 1937 ile 1947 yılları arasında keşiflere katılmıştı. 1947 seferinde çektikleri fotoğrafı bana da gösterdi. Çok iyi hatırlıyorum,bu fotoğrafta gemi yaklaşık 1400 fit yüksekliğindeydi,80 fitlik bölümü de buzlar arasından çıkmış görünüyordu (85)".

1949'da Carolone Du Nord'lu emekli misyoner Dr. Smith , münendis W . Wood, dekoratör E.J .Newton ve fizikçi N.Ogg,Ağrı'ya bir gezi düzenlediler, bu gezi başarısızlıkla sonuçlandığından geri döndüler (86).

İkinci dünya savaşından sonra araştırma ve incelemeler devam etti. Ne var ki çoğu sonuçsuz kaldı.

T.Dursun K'nın naklettiğine göre 1952'de Amerika'lı mühendis G.Jefferson Green Nuh'un gemisini gördü. Bu olay uçakla keşif uçuşu yaptığı esnada olmuştu. Koca gemi kayalar arasına sıkışmış duruyordu. Green helikopter pilotuna biraz daha yaklaşmasını söyledi. Pilot denileni yaptı ve durumu fotoğrafla tespit ettiler. Green birbirinden güzel altı tane fotoğraf çekti. Çok geçmeden bu görevden alınıp İngiliz Guyanası'na atandı ve orada öldürüldü. Çektiği fotoğraflar da onunla birlikte yok oldu (87).

1950 yılında araştırmalarına başlayan M,F.Navarra çalışmasına 1955 yılına kadar devam etti. 1952 yılının haziranında birçok meslektaşı ve iki sinemacıyla birlikte Nuh'un gemisini aramak için Fransa'dan ayrıldı. Bu arada bu konuda yapılan mülâkatta L.Massignon şunları söylüyordu: "Şüphesiz gemiyi hiç bulma şansı yok. Zaten gemi yok. Ama iyi niyetli bir insanın cesaretini kırmamalı. Yanlış bir veriden hareket edip beklenmedik buluş yapılması ilk defa olan bir şey değildir" (88).

Birçok aramalarda başarılı olamayan Navarra,1955 yılında oğlu Rafael ile birlikte Türkiye'ye gelip temmuz ayında Ağrı'ya tırmandılar. Daha 1952' de Navarra karlar arasına sıkışmış kara bir leke görmüş,fakat oradan ayrılmak zorunda kalmış ve geri dönmüştü. 1953 te yeniden geldi. Ağrı'ya tırmandı, o, gördüğü şeye yaklaştı. Aralarında 20 m.mesafe vardı ve etrafında kayalar durmadan kopup aşağıya yuvarlanıyorlardı. Navarra bayılır gibi oldu,gözleri karardı,ölüyorum sandı. Korkudan geri döndü. Aşağıda başına gelenlerin sebebini düşündü;oksijen azalıyordu,çok soğuktu. Bunlara tedbir alırsa doruğa,dolayısıyla Nuh'un gemisine ulaşacaktı.

85) T.Dursun K.,a.g.m., 19 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi

86) A.Parrot, a.g.e.,s. 53

87) T.Dursun K.,a.g.m., 19 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi

88) A.Parrot, a.g.e. ,s. 54

Yeniden tırmandığında bu engelleri kolayca aştı. Gemiye ilk gören küçük Rafael oldu. Bir oyuktu sanki. Fotoğraf makinesini oğluna verdi ve içeri girdi. Bu aradığı gemiydi. Geceyi bir kovukta geçirdiler. Tipi oldu,çukur yavaş yavaş karla doldu. Ertesi sabah Navarra çukura indi. Baltasıyla buzları kırarken bir tahtaya rastladı gemiyi bulmuştu. Oraya dikili tek ağaç bile yoktu. Bu tahta parçasını Amerika ve Avrupa'daki laboratuvarlarda inceledi. Tahta 1300 ya da 1700 yıllıktı. Tahtayı daha iyi güvenebileceği metotlarla incelemeye karar verdi. Tahta yoğunlaşması ve fosilizasyon değerleri tahtayı 5000 yaşında gösterdiler. Yorulmak bilmeyen Navarra, 1969 yılında Bilimsel Arama ve Arkeolojik Araştırma Ekibiyle Ağrı'ya geldi. Küçük bir buz dağının yanındaki havuzumsu bir çukuru araştırma hevesine kapıldı. Ne yaptılarsa dibe inemediler. O çukurdan ayrılan bir dere yatağında araştırma yapılması önerildi. 31 temmuz günü bir tahta parçasıyla karşılaştılar. Tahtalar, kaplama tahta parçalarına benziyordu ve en uzun 42.5 cm. yi buluyordu. Parçaların hareket halindeki bir buzula takıldığı ve hâlâ hareket halinde olduğu görüldü. 1840 depreminde geminin parçalanıp aşağıya doğru kaydığı,inerken de bazı parçalar bıraktığı tezi ortaya atıldı (89).

1950 ile 1960 yılları arasında adı"Casus uçaklara"çıkmiş A.B.D. U-2 uçakları Ağrı Dağı'na pek çok uçuşlar yapmış buzlar arasında gemiye benzer bir şey gördüklerini merkeze bildirmişlerdi. Hemen haritalar çizildi bu şeyin ne olduğunu araştırmak üzere ekipler oluşturdular. Ağrı'ya ulaştıklarında takvimler 1960 yılını gösteriyordu. Ortada bir şey yoktu. Düş kırıklığı içinde dağdan indiler (90).

Araştırmalar sürdürülürken 1974 yılında Türkiye,Ağrı civarını yasak bölge ilân etti. 1982 yılından bu yana da çok büyük bürokratik işlemlere bağlı olarak Ağrı'da araştırma ve dağcılık izni veriliyor.

Yasak kalktıktan sonra ilk izni astronot J.B.İrwing aldı ve 1982 de,1983 te dağa çıktıysa da bir şey bulamadı. 1984' te İrwing 20 kişilik grubuyla gemiyi yeniden aramaya başladı. O ağustos ayında günlerce süren aramalar gazetelere konu olmuştu. Aynı yıl Marwin Steffins naylon torbalara koyduğu taşı,toprağı gazetecilere gösterdi.

Steffins,kızına çizdirdiği bir krokide Ağrı'nın güney kanadını Nuh'un gemisinin yeri olarak belirledi. 1585 m. yükseklikte gemiye benzer bir arazi bulmuşlardı. Ölçülere kutsal kitapta verilen gemi ölçülerini tutuyordu. Bu yer Telçeler Köyü civarında bir yerdi. Marwin Nuh'un gemisi burada derken İrwing: "Ağrı Dağı'nın tepesine çıktık herhangi bir görüntü ve kalıntıya rastlamadık. Bu durum bizi şaşırttı.Bir şey bulamadık"diyordu (91).

1985 'te İrwing tekrar geldi PKK'nın yaptığı eylemler sonucu geri gitti.

89) H.Tanyu, a.g.e. ,s.42;T.Dursun K.,a.g.m, 20 Haziran 1988

90) T.Dursun K., a.g.m., 20 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi

91) H.Tanyu, a.g.e. ,s.22,45;T.Dursun K.,a.g.m.,21Haziran 1988

26 ağustos 1986 tarihli Tercüman gazetesinde bulduğumuz haber şöyle: Şöhreti yüzünden çok ilgi gören İrwing ayda ezan sesi duyduğunu söyleyerek müslümanlara yaklaştırmaya çalışıyor. Altıncı defa Türkiye'ye gelen İrwing: "Nuh'un gemisi Ahura vadisinde bir yerde,bunu kesin biliyoruz. Çok ümitliyiz,heyecanlıyız. Nuh'un gemisini bulmak benim için ikinci bir görevdir "dedi. "Bugün yapacağımız keşif uçuşundan sonra yer ekibimiz tırmanışa geçecek. Tırmanış için izin verilirse,geminin bulunması sadece Hristiyanlık için değil insanlık alemine de hizmet olacaktır. Arkadaşım Dr.Cummings 81 yaşında olmasına rağmen 40 yıldır Ağrı'da Nuh'un gemisini arıyor, Allah bize çalışma müsadese vermişse endişemiz yoktur. İnsanı yönlendiren Allah'tır. Gemiye bulursak bu Allah'ın lütfu olacaktır" diyor.

Bu arada soruları cevaplandıran 81 yaşındaki dağcı uzman Early Cummuings ise karısının Ağrı Dağı ve Nuh'un gemisiyle ilgili iki kitap yazdığını söyleyerek şunları ekliyordu:" Eşim birçok gerçek belgelere kitaplarında yer verdi. Türk arkeologlarının görüşlerini aldı. Arkeologların ifadelerine göre Kur'an'da adı geçen Cudi Dağı,Ahura (Aghori) vadisinde küçük bir tepe olarak bilinmektedir. Bütün delillerimiz burada toplanıyor".

"İrwing muhtemelen bugün,özel olarak kiralanmış,içerisi çeşitli kameralarla donatılmış keşif uçağı ile Ahura vadisinde araştırma yapacak".

H.Tanyu,1 aralık 1986 tarihli Sabah gazetesinden şu bilgileri aktarıyor: "1 aralık 1986 tarihli Sabah gazetesinde Ağrı'nın eteklerine ait büyük bir fotoğraf var. Gazetede kırdaki piknik yapmaya çıkmış gibi görünen yazlık kıyafet ve spor ayakkabılarıyla 20 kişilik bir kafilenin fotoğrafı da yer alıyor. Bu veya daha önce bu bölgeye gelen ekibin getirdikleri özel maddelerle,bu yerde 200-300 m. uzunluğunda gemi şekli verilerek yapılmış bir resim de gazetede mevcut. Bunlar,özel,bozulmayan plastik parçalarına benzemektedir. Fotoğrafın altındaki başlıkta bulunan yazı şöyledir: "Büyük bir gizlilik içinde saptanan ve işaretlenen bölgenin havadan fotoğrafı". İşin aslı ise şöyle: "James İrwing bir buçuk yıl önce geldiğinde geminin bulunduğunu iddia ettiği yeri Amerika'dan getirilen,yağmur ve kardan etkilenmeyen,özel bir bantla işaretliyor. Hiç bilgi vermeden ülkesine dönüyor. Bizim gazete işlerin arka yüzünden habersiz helikopterle dolaşp bu bölgeyi buluyor. Büyük puntolarla: "Nuh'un gemisi burada. Astronot İrwing'in işaretlediği Nuh'un gemisinin yerini Sabah gazetesi muhabirleri bulup fotoğrafladı" diye bilgi veriyor.

Peki bütün bunlardan sonra acaba İrwing gemiyi buldu mu ? Ağrı Dağı'nın İran sınırına bakan yamacında İrwing'in dağcı ekibi bir bir çukur buldular. Kitab-ı Mukaddes'teki bilgi ve ölçülere uyuyordu. Gemiye andıran bu çukur Doğubeyazıt sınırlarındaydı. Ekip karşılaştığı bu manzara karşısında dehşete kapılıp çalışmaya başladı.

Toprak dağcı malzemeleriyle kazıldı. A.B.D.den getirilen plastikten özel bantlar buraya yapıştırıldı,adeta gemiyi andıran bir şekil ortaya çıktı. Fotoğraf ve filimler çekildi. Ekip sevinerek dağı terketti. Daha sonra İrwing'in bu konuda bir buçuk yıl geçmesine rağmen bir açıklama yapmaması durumu iyice şüpheli bir havaya soktu (92).

T.Dursun K'nın verdiği bilgiye göre David Fasold son yıllarda araştırmacılar kervanına katıldı ve yeni bir iddia ortaya attı. Ona göre gemi Ağrı doruklarında olmaktan çok Üzengil köyü yakınındaki Musa Dağı'ndadır. 1985 yılında Türkiye'ye gelip Ağrı yöresinde incelemeler yapan Fasold geminin,Doğubeyazıt'ın 11.3 km.Güney doğusunda 39 derece kuzey paraleli ile 44 derece doğu meridyeni arasında kalan Üzengili Köyü yakınlarında olduğunu iddia etmektedir. Üzengili Köyü Sümer Destanında geçen Nişr köyü ile aynı yerdedir (93).

Fasold'un raporunda"Omurgası 10 derece kuzey doğuya yönelik geminin kığı 1935,başı ise 1901 metre yükseklikte "olarak bilinmektedir. "Geminin şu anda en yüksekte bulunan kık tarafı çok sivri olup oldukça sağlam görülmektedir. Gemiye örten toprağın altında iki güverte olduğunu tahmin ediyorum. Geminin baş tarafı soğan şeklinde olup, 10.4 m. bir çıkıntıyla sona ermektedir. Moleküler frekans jeneratörü kullanarak bu çıkıntının içinde 13 demir çizgi bulunduğunu ve her çizginin birbirinden 30 cm.uzaklıkta olduğunu belirledim...."

"Her direğin üzerinde birbirinden 60 cm.uzaklıkta paslanmış demir çiviler belirlenmiştir.."

"Şimdiye kadar inanılanların tersine bu gemi tahtadan yapılmamıştır.Tahtadan yapılan tek kısmı iç döşemedir. Bu kısım ilk önce Nuh tarafından yakacak olarak kullanılmış,arta kalanı M.Ö.Yüzyıllar boyunca Nuh'un gemisini ziyarete gelenlerce "Mukaddes Emanet" diye alınmıştır. Bugün tahta olan hiç bir kısmı kalmamıştır. Nuh'un gemisinin tahtadan yapılmış olduğuna inanç eski İbranice bir kelimenin yanlış çevirisinden kaynaklanmaktadır"

Peki o dönemde çimento keşfedilmiş miydi?

"Evet, Güney doğu Anadolu'da Çayözü Tepesinde çalışmalarını sürdüren Chicago Üniversitesinden Prof. Robert ve Linda Bradwood çimentoya dönüşmüş taştan eserler buldular. Bunlar Nuh'un gemisinin M.Ö.2750 yılları civarında yapıldığını belirtiyordu"(94).

92) H.Tanyu,a.g.e., s.38-39,44

93) T.Dursun K.,Burada Nişr Köyü tabiriyle,Sümer Destanı'nda geminin karaya oturduğu yer olan Nisir Dağı'nı ifade etmiş olmalı

94) T.Dursun K.,a.g.e.,22 Haziran 1988 Milliyet Gazetesi

Bütün bu bilgilerden sonra Hristiyanlara göre tufanın anlamı şudur : "İnsanın,içinde kurtuluşa erdiği,onun dışında kaybolduğu ve kaybolacağı tek gemi olan Nuh'un Gemisi kiliseyi temsil etmektedir. Su üstünde taşınan bu yapının büyüklüğü,temiz,murdar her türlü hayvanın bir araya gelmesi,yeryüzünde kilisenin büyüklüğünü ve adetleriyle davranış şekilleri birbirinden farklı çeşitli halk ve birçok milletin eğilimini de ortaya koymaktadır. İnsanların kurtulmasını isteyen Allah onları aynı kazadan korumak,aynı kurtuluşa erdirmek için bir gün bu sığınakta birleştirecektir".

"Geminin ağacı ve su,iki büyük sırrı açıklamaktadır. Su tufanı dünyayı,vaftiz de bizi kötülüklerden temizler. Ağaca gelince,bütün dünyayı kurtaran ve bugün hâlâ kurtuluşlarını ancak onun sonsuz değerinden bekleyen Hristiyanların tek umudu, Tanrı'nın haçının tahtasıdır" (95).

Hristiyan araştırmacıların görüşlerini incelediğimiz zaman birçoğunun mecazî değerlendirmeler yaptığını görüyoruz. Çok değişik ve çeşitli bilgiler veriyorlar. Edindiğimiz bilgiler bugün hâlâ Ararat dağlarının hangi dağlar olduğunun kesin olarak tespit edilemediğini göstermektedir. Gemi ile ilgili olarak verilen bilgiler tutarsızdır. Kimileri geminin ağaçtan yapıldığını söylerken kimisi de çimentodan yapıldığını ileri sürmektedir. Tufanın tarihi de kaynaktan kaynağa değişiklik göstermektedir. Kısaca söylersek XIX. ve XX.Yüzyıllarda yapılan araştırmalar ilim dünyasına şüphesiz katkıda bulunmuştur fakat her şey kesin olarak halledilmiş değildir.

95) A.Parrot,a.g.e.,s.58

C- İSLAMİYETTE TUFAN

I- KUR'AN-I KERİM'DE TUFAN

Nuh(A.S.), Kur'an'ı Kerim'de, Hz.Peygamber'in hadislerinde ve tefsir kitaplarında, meşhur tufan felâketi sebebiyle önemli bir yer işgal etmektedir. Burada bilhassa Kur'an-ı Kerim'e dayanarak Hz.Nuh'un kim olduğundan ve kavmi ile arasında geçen olaylardan bahsedeceğiz.

İslamiyet'te Hz.Nuh'un ismi ile ilgili açıklamalar tamamen tefsirlere ve kıssalara dayanmaktadır. Bu açıklamaları o bölümde vereceğiz.

Kur'an-ı Kerim'de Nuh'un adı 43 defa zikredilmektedir (96). Bu yüzden Hz.Nuh'un isminin geçtiği sure ve ayetleri burada zikretmeyi uygun bulduk. Bu sure ve ayetler şunlardır: "Al'i İmran 3/33-34; Nisa 4/163; En'âm 6/84; A'raf 7/59-64; Tevbe 9/70; Yunus 10/71-73; Hud 11/25-49; İbrahim 14/9; İsrâ 17/3; Meryem 19/58; Enbiya 21/76-77; Hacc 22/42-44; Mü'minun 23/23-30; Furkan 25/37; Şuara 26/105-122; Ankebud 29/14-15,40; Ahzap 33/7; Saffat 37/75-82; Sad 38/12-13; Şura 42/13; Kaf 50/12; Zariyat 51/46; Necm 53/52; Kamer 54/9-14; Hadid 57/26; Tahrim 66/10; Hâkka 69/11-12; Nuh 71/1-28.

Hz.Nuh tufan olayı sebebiyle insanlığın ikinci babası olarak kabul edilmiştir. Bu durumu şu ayetlerden anlıyoruz: "Musâ'ya kitap verdik. Ey Nuh'la beraber taşıyarak kurtardığımız kimselerin soyundan olanlar! Beni bırakıp başkalarını vekil edinmeyeceksiniz diye onu,İsrailoğulları'na doğruluk rehberi kıldık. Doğrusu Nuh çok şükreden bir kuldu" (97).

"İşte onlar Adem'in, Nuh'la beraber taşıdıklarımızın soyundan İbrahim ve İsrail'in soyundan ve seçip doğru yola erdirdiğimiz Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerdir"(98).

And olsun ki Nuh'u İbrahim'i Biz gönderdik; ikisinin soyundan gelenlere peygamberlik ve kitap verdik"(99).

96) A.Aydemir,a.g.e., s.281

97) Kur'an-ı Kerim,İsrâ 17/2-3

98) Kur'an-ı Kerim,Meryem 19/58

99) Kur'an-ı Kerim,Hadit 57/26

"And olsun ki, Nuh Biz'e seslenmişti de duasına ne güzel icabet etmiştik, O'nu ve ailesini büyük sıkıntıdan kurtarmıştık. Ancak O'nun soyunu sürekli kıldık. Sonra gelenler içinde "Alemlerde Nuh'a selâm olsun" diye O'na iyi bir ün bıraktık"(100).

Bu bakımdan Nuh (A.S.) "Ulül-azim" diye adlandırılır. Bu durumu ifade eden ayet ise şu mealdedir: "Ey Muhammed! Senden, Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan sağlam söz almışızdır"(101).

Hz.Nuh'un doğup büyüdüğü yerler hakkında ise Kur'an-ı Kerim'de bilgi verilmemiştir ama nesli ile ilgili olarak şu ayet mevcuttur: "Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini, İmran ailesini birbirinin soyundan olarak alemlere tevcih etti"(102).

Hz. İdris'ten sonra insanlar fitne, küfür ve inkâra dalmışlardı. Allah bu kavmi doğru yola getirmek ve irşad etmek için Nuh (A.S)'u peygamber olarak gönderdi. Bu konudaki bilgileri Kur'an-ı Kerim'deki şu ayetlerden öğreniyoruz: "And olsun ki Nuh'u milletine gönderdik"(103).

"Nuh'a, O'ndan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi Ey Muhammed sana da vahyettik"(104).

"And olsun ki Nuh'u kendi milletine gönderdik"(105),

"Milletine can yakıcı bir azap gelmezden önce onları şöyle uyar diye Nuh'u milletine gönderdik"(106).

"And olsun ki Nuh'u,İbrahim'i Biz gönderdik"(107),

"And olsun ki Nuh'u milletine gönderdik"(108),

"And olsun ki Nuh'u milletine gönderdik,aralarında dokuz yüz elli kaldı"(109).

Son ayette Hz.Nuh'un kavmi arasında 950 yıl kaldığını Kur'an-ı Kerim kesin olarak bildirmektedir. Şu yaşında peygamber oldu ve tufandan sonra şu kadar yaşadı yolunda çeşitli hadis ve tefsirler bulunmaktadır.

Nuh kavmi putlara tapıyordu,bu yüzden Hz. Nuh'u yalanlıyor ve ona isyan ediyordu. Nuh kavminden önce putların bulunmadığını ve insanların Allah'a inanıp, putçuluk ve şirki bilmediklerini şu ayetten anlıyoruz: "İnsanlar tek bir ümmetti. Allah

100) Kur'an-ı Kerim,Saffat 37/75-79

101) Kur'an-ı Kerim,Ahzab 33/7

102) Kur'an-ı Kerim,Al-i İmran 3/33

103) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/59

104) Kur'an-ı Kerim,Nisa 4/163

105) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/25

106) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/1

107) Kur'an-ı Kerim,Hadit 57/26

108) Kur'an-ı Kerim,Mü'minun 23/23

109) Kur'an-ı Kerim,Ankebud 29/14

peygamberleri müjdecî ve uyarıcı olarak gönderdi; insanların ayrılığa düşecekleri hususlarda aralarında hüküm vermek için onlarla birlikte hak kitaplar indirdi. Ancak kitap verilenler, kendilerine belgeler geldikten sonra, aralarında ihtiras yüzünden ayrılığa düştüler. Allah inananları, ayrılığa düştükleri gerçeğe kendi izni ile erİştirdi. Allah dilediğini doğru yola erİştirir"(110).

Putperest Nuh kavminin taptuğu putlar ise Kur'an-ı Kerim'de tek tek sayılmaktadır: İnsanlara "Sakın Tanrılarınızı bırakmayın, Ved, Suva, Yegus, Yeuk ve Nesr putlarından asla vazgeçmeyin" dediler (111).

Bu ayette zikredilen Ved putu erkek şeklinde bir puttur. Ona gidenler rüku, sücud eder ona tapınır ve ondan yardım isterlerdi. Suva, kadın şeklinde bir heykeldi. Ekseriya kadınlar ona gider, eğilir, el açıp ondan yardım dilerlerdi. Yegus aslan şeklinde, Yeuk at şeklinde, Nesr ise kartal şeklindeydi.

İşte bu putlara tapan Nuh kavmi, Hz. Nuh'u hiç dinlemiyor, Allah'ın birliğini hiç tanımıyorlardı. Putları baştaçı yapıyorlardı. Hz. Nuh ise şöyle öğütler veriyordu: "Ey kavimim ! Eğer benim sizin aranızda kalışımı ve Allah'ın ayetleri ile öğüt verişim size ağır geliyorsa, ben Allah'a dayanır ve O'na güvenirim. Artık siz Allah'a ortak ettiklerinizi de toplayıp ne yaptığınızı kararlaştırınız. Yüreğinizde tasarladığınızı açığa vurun, size kapalı kalmasın. Sonra bana mühlet de vermeyip ne yapacaksınız yapın"(112). Tabiatıyla Hz. Nuh, bu uyarıları önce gizliden gizliye daha sonra da açıktan açığa yaptı. Bu durum Kur'an'da şöyle anlatılmaktadır: "Milletine can yakıcı bir azap gelmezden önce onları uyar diye Nuh'u milletine gönderdik. O da şöyle dedi: "Ey milletim ! Şüphesiz ben size gönderilmiş apaçık bir uyarıcıyım. Allah'a kulluk edin O'ndan sakının ve bana itaat edin ki Allah günahlarınızı bağışlasın ve sizi belirli bir süreye kadar ertelesin, doğrusu Allah'ın belirttiği süre gelince geri bırakılmaz; keşki bilesiniz! Nuh dedi ki: "Rabbim ! Doğrusu ben milletimi gece gündüz çağırđım, fakat benim çağırđmam sadece benden uzaklıklarını arttırdı. Doğrusu ben Senin onları bağışlaman için kendilerini her çağırışında parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, direndiler, büyüklendikçe büyüklendiler. Sonra onlara açıktan açığa gizliden gizliye de söyledim. Dedim ki: "Rabbinizden bağışlanma dileyin; doğrusu O, çok bağışlayandır. Size gökten bol bol yağmur indirsın, sizi mallar ve oğullarla desteklesin; sizin için bahçeler var etsin, ırmaklar akıtsın. Ne oluyorsunuz ki Allah'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz. Oysa sizi merhalelerden geçirerek O yaratmıştır. Allah'ın göğü yedi kat üzerine nasıl yarattığını görmez misiniz ? Aralarında aya aydınlık vermiş ve güneşin ışık saçmasını sağlamıştır.

110) Kur'an-ı Kerim, Bakara 2/213

111) Kur'an-ı Kerim, Nuh 71/23

112) Kur'an-ı Kerim, Yunus 10/71

Allah sizi yerden bitirir gibi yetiştirmiştir. Sonra sizi yeniden oraya döndürür ve yine oradan çıkarır. Yeryüzünde dolaşabilmeniz, orada yollar ve geçitlerden geçebilmeniz için onu size yayan O'dur"(113).

"Ey milletim! Allah'a kuluk edin O'ndan başka Tanrınız yoktur; doğrusu sizin için büyük günün azabından korkuyorum"(114).

"Ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım; Allah'tan başkasına kulluk etmeyin; doğrusu ben hakkınızda can yakıcı bir günün azabından korkuyorum"(115).

Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız ? Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. Benim ecrim ancak Alemlerin Rabbine aittir. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin" dedi (116).

Bu sözler üzerine kavminin ileri gelenleri: "Biz senin apaçık sapıklıkta olduğunu görüyoruz"(117).

"Senin ancak kendimiz gibi bir insan olduğunu görüyoruz. Daha başlangıçta sana bizim ayak takımı dışında kimsenin uyduğunu görmüyoruz. Sizin bizden bir üstünlüğünüz de yoktur,sizi yalancı sanıyoruz"(118).

"Bu sizin gibi bir insandan başka bir şey değildir. Sizden üstün olmak istiyor. Allah dilemiş olsaydı melekler indirirdi. İlk atalarımızdan beri böyle bir şey işitmedik,nedense bu adamda biraz delilik var,bir süreye kadar onu gözetleyin"(119).

"Sana mı inanacağız? Sana en rezil kimseler uymaktadır"(120) dediler. Nuh kavmi bu sözlerle Hz.Nuh'a inananların fakir ve aşağılık kimseler olduğunu,inananları doğru yoldan çıkaracaklarını sanıyorlardı. Bunun üzerine Hz.Nuh'un: "Rabbim ! Doğrusu bunlar bana baş kaldırdılar ve malı, çocuğu kendisine zarar getiren kimseye uydular; birbirinden büyük düzenler kurdular"(121).

"Ey milletim! Rabbim katında bir delilim bulunsa ve bana yine katından bir rahmet vermiş de bunlar sizden gizlenmiş olsa,söyleyin bana,hoşlanmadığınız halde zorla sizi bunlara mecbur mu ederiz ? "(122),

113) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/1-20

114) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/59

115) Kur'an-ı Kerim,Hud11/25-26

116) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/106-110

117) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/60

118) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/27

119) Kur'an-ı Kerim,Mü'minun 23/24-25

120) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/111

121) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/21-22

122) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/28

"Ey milletim! Bende bir sapıklık yoktur,ancak ben Alemlerin Rabbinin peygamberiyim. Rabbimin sözlerini size bildiriyor öğüt veriyorum. Sizin bilmediğinizi Allah katından ben biliyorum. Sakınmanızı ve böylece merhamete uğramanızı sağlamak üzere sizi uyarmak için aranızdan biri vasıtasıyla Rabbinizden size haber gelmesine mi şaşıyorsunuz?"(123),

"Eğer yüz çevirseniz bilin ki ben sizden ücret istemiyorum. Benim ecrim Allah'a aittir.Müslimlerden olmakla emrolundum"(124) dedi. Bu sözler üzerine kavmi, Hz. Nuh'a iman edenlerin fakir olduklarını, onları başından kovmasını istediler. Hz.Nuh'a kızdılar ve Nuh'un : "Onların yaptıkları hakkında bir bilgim yoktur; hesapları Rabbime aittir, düşünsenize! Ben inananları kovacak değilim. Ben açıkça uyarıcıyım"(125),

"Ey milletim! Buna karşılık ben sizden bir mal da istemiyorum. Benim ücretim Allah'a aittir; inananları da kovacak değilim. Çünkü onlar Rab'leriyle karşılaşacaklar; fakat ben sizi cahil bir millet olarak görüyorum. Ey milletim! Onları kovarsam Allah'a karşı beni kim savunur? Düşünmez misiniz? Size Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum;gaybı da bilmem; doğrusu melek olduğumu da söylemiyorum ; küçük gördüklerinize Allah iyilik vermeyecektir diyemem; içlerinde olanı Allah daha iyi bilir. Yoksa şüphesiz haksızlık edenlerden olurum"(126) demesi, kavminin hiddetini ve şiddetini arttırdı. Sonunda kavmi:"Ey Nuh! Bizimle cidden tartıştın hem de çok tartıştın"(127),

"Ey Nuh! Eğer sen bu işe son vermezsen şüphesiz taşlanacaklardan olursun"(128) . diyerek son sözlerini söylediler ve kararlarını bildirdiler. Böylece Hz.Nuh'un yapabileceği bir şey kalmamıştı. Kavmi onu taşılayıp öldürmekle tehdit etmiş ve azabı kendileri istemişlerdi. Sonunda Nuh (A.S.) : "Rabbim! Milletim beni yalanladı. Benimle onlar arasında sen hüküm ver. Beni ve beraberimdeki insanları kurtar"(129),

"Rabbim! Sen bu zalimlerin şaşkınlığını arttır"(130),

"Ben yenildim, bana yardım et"(131),

"Rabbim! Yeryüzünde hiçbir inkârcı bırakma.Doğrusu Sen onları bırakırsan kullarını saptırırlar;sadece ahlâksız ve çok inkârcıdan başkasını doğurup yetiştirmezler. Rabbim!

123) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/61-63

124) Kur'an-ı Kerim ,Yunus10/72

125) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/112-115

126) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/29-31

127) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/32

128) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/116

129) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/117-118

130) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/24

131) Kur'an-ı Kerim,Kamer 54/10

Beni,anamı,babamı,evime inanmış olarak gireni,inanan erkek ve kadınları bağışla; zalimlerin de yalnız helâkini arttır",⁽¹³²⁾

"Rabbim! Beni yalanlamalarına karşılık bana yardım et"⁽¹³³⁾ diye yakardı,dua etti. Kavmi: "Doğru sözlülerden isen tehdit ettiğin azabı başımıza getir" dediler⁽¹³⁴⁾.

Hız.Nuh: "Ancak Allah onu dilerse başınıza getirir. Siz O'nu aciz bırakamazsınız. Allah sizi azdırmak isterse,ben size öğüt vermek istesem de faydası olmaz. O, sizin Rabbinizdir. O'na döndürüleceksiniz" dedi ⁽¹³⁵⁾.

Bunun üzerine Cenab-ı Hak, Hz. Nuh'a: "Senin milletinden inanmış olanlardan başkası inanmayacaktır; onların yapageldiklerine üzülme; nezaretimiz altında sana bildirdiğimiz gibi gemiyi yap. Haksızlık yapanlar için bana baş vurma çünkü onlar suda boğulacaklardır" diye vahyetti ⁽¹³⁶⁾.

Hız.Nuh'un Gemisinin hangi ağaçtan yapıldığı ve ölçüleri ile ilgili bilgiler tefsir ve hadis kitaplarında uzun uzadıya anlatılmıştır. Biz burada sadece Kur'an-ı Kerim'de verilen bilgileri nakletmeye çalışacağız. Bu hususta Kur'an-ı Kerim'de şu ayetleri buluyoruz: "Gemiyi yaparken milletinin inkârcı ileri gelenleri, yanına uğradıkça onunla alay ederlerdi. O da 'Bizimle alay ediyorsunuz ama alay ettiğiniz gibi biz de sizinle alay edeceğiz; rezil edecek azabın kime geleceğini ve kime sürekli azabın ineceğini göreceksiniz" dedi ⁽¹³⁷⁾.

Yine bu hususta Edouard Suess,önce İzdubar destanından şu bölümü naklediyor: "İlk güneş ışığını görünce evvelâ geminin penceresini açtı ve gözyaşları boşandı,kurtulmuştu. Derhal ilâhına bir kurban kesti. Kalabalığın alaylarına aldırış etmeden gemi yaptığını hatırlayarak deniz Tanrı'sının uyarısıyla birçok defa müşahede ettiği deniz kabarmalarını hatırladı ve bu müthiş karanlıklardan sonra ortaya çıkan gökkuşağı,barışın ve fanrılarla barışmanın tabiata konulmuş işareti olarak göründü". Suess,bu bilgiyi verdiği sayfanın dipnotunda,gemiyi yaparken Hız.Nuh'la alay edilmesi konusunun Tevrat'ta,İnciller'de ve bütün yazılı eserlerde (İzdubar Destanı hariç) bulunmadığını,fakat sadece Kur'an-ı Kerim'de bulunmasının da çok hayret verici bir şey olduğunu ifade etmektedir ⁽¹³⁸⁾.

132) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/26-28

133) Kur'an-ı Kerim,Mü'mininun 23/26

134) Kur'an-ı Kerim,Hud II/32

135) Kur'an-ı Kerim,Hud II/33-34

136) Kur'an-ı Kerim,Hud II/36-37

137) Kur'an-ı Kerim,Hud II/38-39

138) E.Suess,a.g.e.,s .83

Geminin yapısı hakkında ise Kur'an-ı Kerim'de şu bilgiler verilmektedir: "O'nu tahtadan yapılmış mihla çakılmış bir gemiye bindirdik: inkâr edilmiş olan Nuh'a mükâfat olarak verdiğimiz gemi nezaretimiz altında yüzüyordu"(139).

Cenab-ı Hak, geminin nasıl yapılması gerektiğini, geminin harekete hazır geldiği anın tufanın başlama anıyla aynı olduğunu, gemiye Nuh, ailesi ve iman etmiş kimselerle, bütün hayvanlardan birer çift alınmasını şu ayetlerde bildirmiştir: "Bunun üzerine ona şöyle vahyettik" Nezaretimiz altında sana bildirdiğimiz gibi gemiyi yap; buyruğumuz gelip tennurdan (ocak, tandır) sular kaynayıncaya, her cinsten birer çifti al ve aleyhinde hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu gemiye bindir. Haksızlık yapanlar için bana baş vurma, çünkü onlar suda boğulacaklardır"(140),

"Buyruğumuz gelip sular kaynayağa başlayınca her cinsten birer çifti ve aleyhinde hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu gemiye bindir". Pek az kimse onunla birlikte inanmıştı. Allah:"Oraya birinin yürümesi ve durması Allah'ın, ismiyledir, Rabbin bağışlar ve merhamet eder " buyurdu (141).

Bundan sonra Hz. Nuh, çoluğun çocuğunu, inananları ve hayvanlardan birer çift alıp gemiye bindi.

Geminin hareket etmesi ve Hz. Nuh ile oğlu arasında geçen konuşmalar hususunda Kur'an-ı Kerim'de şu bilgileri buluyoruz: "Biz de bunun üzerine gök kapılarını boşanan sulara açtık, yeryüzünde kaynaklar fışkırttık; her ikisi takdir edilen ölçüye göre birleşti. İnkâr edilmiş Nuh'a mükâfat olarak verdiğimiz gemi nezaretimiz altında yüzüyordu. And olsun ki Biz o gemiyi bir ibret olarak bıraktık. Öğüt alan yok mudur? Benim uyarım ve azabım nasılmış ?"(142).

Başka bir ayette yine bu konuda Allah şöyle buyuruyor: "Oraya birinin; yürümesi ve durması Allah'ın ismiyledir, Rabbin bağışlar ve merhamet eder". Gemi dağlar gibi dalgalar içinde onları götürürken, Nuh, bir kenarda kalmış oğluna: "Ey oğulcuğum! Bizimle beraber gel, kâfirlerle birlikte olma!" diye seslendi. Oğlu: "Dağa sığınırım, beni sudan kurtarır" deyince, Nuh: "Bugün Allah'ın buyruğundan -O'nun acıdıkları dışında- kurtulacak yoktur" dedi. Aralarına dalga girdi. Oğlu da boğulanlar arasına karıştı.."(143).

139) Kur'an-ı Kerim, Kamer 54/13-14

140) Kur'an-ı Kerim, Mü'minun 23/27

141) Kur'an-ı Kerim, Hud II/40

142) Kur'an-ı Kerim, Kamer 54/14

143) Kur'an-ı Kerim, Hud II/41-42-43

Hız.Nuh,babalık duygusuyla oğluna acımış olacak ki Rabbine şöyle seslendi: "Rabbim! Oğlum benim ailemdendi. Doğrusu Sen'in va'din haktır. Sen hükmedenlerin en iyi hükmedenisin" • • • Allah: "Ey Nuh! O katiyyen senin ailenden değildir. Çünkü kötü bir iş işlemiştir. O halde bilmediğin şeyi Ben'den isteme. İşte sana öğüt,bilgisizlerden olma" dedi (144).

Hız.Nuh,bu ilahi emri duyunca,kötülüğü yüzünden oğlunun bu cezayı hak ettiğini anladı. Allah'tan oğlu için şefaaf istemek faydasız olacaktı. Yaptığı sadece babalık şefkâtiydi. Bu isteğinden dolayı çok üzölerek: "Rabbim! Bilmediğim şeyi istemekten Sana sığınırım. Beni bağışlamaz ve merhamet etmezsen kaybedenlerden olurum" dedi (145).

Kur'an-ı Kerim'e göre Hız.Nuh'a iman etmeyip gemiye binmeyen sadece oğlu değildi. Nuh'un hanımı da inanmamış ve cehenneme girenlerden olmuştur. Fakat ne oğlunun ne de hanımının ismi Kur'an'da geçmektedir. Hanımının inanmadığını bize şu ayet bildiriyor: "Allah inkâr edenlere Nuh'un karısıyla Lût'un karısını misal gösterir;onlar kullarımızdan iki iyi kulun nikâhı altında iken onlara karşı hainlik edip inkârlarını gizlemişlerdi de iki peygamber Allah'tan gelen azabı onlardan savamamışlardı. O iki kadına : "Cehenneme girenlerle beraber sizde girin" dendi (146).

Cenab-ı Hak, Hız.Nuh'a,gemiye binince şöyle dua etmesini buyurdu: "Ey Nuh! Sen ve beraberindekiler gemiye yerleşince: "Bizi zalim milletten kurtaran Allah'a hamdosun" de."Rabbim! Beni mübarek bir yere indir. Sen indirenlerin en iyisisin"de (147).

Tufanın ne kadar sürdüğü hususunda Kur'an-ı Kerim'de bir bilgi yok ama geminin içindekilerin kurtulacaklarını müjdeleyen şöyle bir ifade mevcuttur: "Ey Nuh:"Sana ve seninle beraber olan topluluklara bizden bir selâmet ve bereketle gemiden in. Ama birçok toplulukları da geçindireceğiz. Sonra onlara can yakıcı bir azap vereceğiz"(148).

Hız.Nuh ve O'na iman edenlerin böylece gemide nasıl kurtulduklarını gördükten sonra,diğerlerinin nasıl cezalandırılıp boğulduklarını ve derslerini aldıklarını yine Kur'an-ı Kerim'den öğrenelim: "Bunun üzerine onu ve beraberinde bulunanları dolu bir gemi içinde taşıyarak kurtardık. Sonra da geri kalanları suda boğduk. Doğrusu bunda bir ders vardır ama çoğu inanmamıştır. Rabbin şüphesiz güçlüdür,merhametlidir"(149),

144) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/45-46

145) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/47

146) Kur'an-ı Kerim,Tahrir 66/10

147) Kur'an-ı Kerim,Mü'minun 23/28-29

148) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/48

149) Kur'an-ı Kerim,Şuara 26/119-120-121

"Nuh milletini de peygamberlerini yalanladıkları zaman suda boğduk ve kendilerini insanlar için bir ibret kıldık. Zalimlere can yakıcı bir azap hazırlamışızdır"(150),

"Doğrusu O bizim inanmış kullarımızdandı. Sonra diğerlerini suda boğduk"(151),

"Onu yalanladılar! Biz de onu ve gemide bulunanları kurtardık,ayetlerimizi yalan sayanları suda boğduk. Çünkü onlar kör bir millettir"(152),

"Ama,Biz onu ve gemide bulunanları kurtardık. Onları ötekilerin yerine geçirdik, ayetlerimizi yalanlayanları suda boğduk. Uyarılanlardan söz dinlemeyenlerin sonlarının nasıl olduğuna bir bak"(153),

"Nuh da önceleri Bize yalvarmıştı,onun duasını kabul edip kendisini ve ailesini büyük sıkıntıdan kurtardık. Ayetlerimizi yalanlayan millete karşı ona yardım ettik. Doğrusu onlar fena bir millettir;hepsini suda boğduk"(154),

"Ey insanlar! Su taşıdığı vakit size bir ibret olmak üzere anlayışlı kulaklar anlasın diye süzülen gemide sizi biz kurtarmışızdır"(155),

"Ama Biz,Nuh'u ve gemide bulunanları kurtardık ve dünyalara bir ibret kıldık. Herbirini günahı sebebiyle yakaladık,kimine taşlar savuran rüzgârlar gönderdik kimini bir çığlık yok etti, kimini yerin dibine geçirdik,kimini suda boğduk. Onlara Allah zulmetmiyordu fakat onlar kendilerine yazık ediyorlardı"(156),

"Daha önce Nuh milletini de yok eden O'dur; çünkü onlar çok ve pek taşkın kimselerdi" (157),

"Onlar günahları yüzünden suda boğuldular;ateşe sokuldular,kendilerine Allah'tan başka yardımcı bulamadılar"(158).

Böylece bütün inanmayanlar cezalarını buldular,

Cenab-ı Hak'kın izniyle,gemi,dağ gibi dalgalar arasından kurtuldu ve Cudi Dağı'na oturdu. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılıyor: Yere"Suyunu çek!","göge,"Ey gök sen de tut! "denildi. Su çekildi iş de bitti; gemi Cudi'ye oturdu. Haksızlık yapan millet, Allah'ın rahmetinden uzak olsun denildi"(159).

150) Kur'an-ı Kerim,Furkan 25/37

151) Kur'an-ı Kerim,Al-i İmran 3/81-82

152) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/64

153) Kur'an-ı Kerim,Yunus 10/73

154) Kur'an-ı Kerim,Enbiya 21/76-77

155) Kur'an-ı kerim,Hakkâ 69/11-12

156) Kur'an-ı Kerim,Ankebud 29/15,40

157) Kur'an-ı Kerim,Necm 53/52

158) Kur'an-ı Kerim,Nuh 71/25

159) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/44

Cenab-ı Hak,Kur'an-ı Kerim'de,başkalarına ders olması için Nuh kavminin başına gelenleri, bir öğüt olarak bize bildiriyor ve şöyle buyuruyor: "Kendilerinden önce olan Nuh, Ad, Semud milletlerinin,İbrahim milletinin,Medyen ve alt üst olmuş şehirler halkının haberleri onlara gelmedi mi? "(160).

"Ey Muhammed! Seni yalancı sayıyorlarsa bil ki onlardan önce Nuh, Ad, Semud, İbrahim, Lût milleti ve Medyen halkı da peygamberlerini yalan saymış ve Musa da yalanlanmıştı", (161)

"Daha önce inkâr edip de inkârlarının karşılığını tadan kimselerin haberi sana gelmedi mi?", (162)

"Ey milletim! Bana karşı gelmeyiniz,Nuh milletine veya Hud milletine yahutta Salih milletine gelen felâketin bir benzerini sakın başınıza getirmesin. Lût milleti de sizden uzak değildi", (163)

"Onlardan önce Nuh milleti, Resslerer, Semud, Ad, Firavun milletleri Lût'un kardeşleri, Eykeliler, Tuba milleti de yalanlamışlardı; evet , bunların hepsi yalanlamışlardı da tehditim gerçekleşmişti", (164)

"Daha önce Nuh milletini de cezalandırmıştık. Çünkü onlar yoldan çıkmış bir millettir" (165).

Görüldüğü gibi Kur'an-ı Kerim'de Nuh (A.S.) dan, kavmiyle mücadelesinden, yerden su fışkırması ve gökten yağan yağmurdan meydana gelen bir su tufanından bahsedilmektedir. Bu kıssa diğer İslâm kaynaklarına göre anlatılan kıssaların temelini teşkil etmektedir. Çünkü müslümanlar Kur'an-ı Kerim'in tek kelimesinin bile değişmediğine inanırlar. Bu durumu M.Bucaille'ın şu sözleri teyid etmektedir: "Kur'an'daki tufan kıssası tarafsız eleştiriye yol açacak her unsurdan masundur. Allah Kur'an'ı göndererek Tevrat'taki gerçeğe aykırı haberleri tashih etmiştir" (166).

160) Kur'an-ı Kerim,Tevbe 8/70

161) Kur'an-ı Kerim,Hacc 22/42-44

162) Kur'an-ı Kerim,Tegabun 64/56

163) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/89

164) Kur'an-ı Kerim,Kaf 50/12-14

165) Kur'an-ı Kerim,Zariyat 51/46

166) M.Bucaille,a.g.e.,s.347

II- HADİSLERDE TUFAN

Hadislerde tufanla ilgili derli toplu bilgiler yoktur. Ancak kesik kesik bilgiler mevcuttur. Hz.Nuh'un kıssasına uygun bir sıraya koyarsak toplayabildiğimiz hadislerle konuyu şöyle nakladebiliriz.

Hz.Nuh,Hz.Adem'den sonra gönderilmiş ikinci Resul'dür ve İbn İshak ve birçok müellifin söylediğine göre nesebi şöyledir:Nuh b.Lamek b.Mefuşlah b.İdris b.Mürd b.Mehlil b.Kanin b.Yaneş b.Şid b.Adem (167).

Kavmine peygamber olarak gönderildiğini ayetlerden anladığımız(168) Hz.Nuh, Allah'ın yeryüzünde yaşayan insanlardan,putlara tapan müşriklere gönderdiği ilk elçidir. Bu konuda Enes'ten şöyle bir hadis zikredilmektedir; Peygamberimiz (S.A.V.) buyurdu ki:"Allah , Nuh'a peygamberlik verdiğiinde, Nuh 250 yaşındaydı, 950 yıl kavmiyle birlikte yaşadı.Tufandan sonra da 250 yıl yaşadı"(169).

Hammad İbn Seleme'nin Ali ibn Zeyd kanalıyla , İbn Abbas'tan rivayetinde o,şöyle demiş: "Allah,Nuh'u 40 yaşında peygamber olarak gönderdi, kavmi içinde 950 yıl kaldı, tufandan sonra 60 yıl yaşadı". Katade: "Hz.Nuh'un ömrü 950 yıl oldu.Kavmini Allah'a çağırılmazdan önce içlerinde 300 yıl kaldı. 300 sene onları Hak'ka çağırdı. Tufandan sonra 350 yıl kaldı"demiştir (170).

Yine İbn Kesir ,İbn Abbas'tan"Adem ile Nuh arasında on nesil vardır ve hepsi de İslâm üzeredir" şeklindeki haberi (171) aktardıktan sonra Avn ibn Şeddat'tan şu rivayeti nakletmektedir : " Allah, Nuh'u 350 yaşında iken peygamber olarak gönderdi , 950 yıl onları Allah yoluna çağırdı , tufandan sonra da 350 yıl yaşadı "(172) .

Bilindiği gibi Hz.Nuh kavmi putlara tapıyordu. Putlar konusunda İmam Buhari'de şu rivayeti buluyoruz:"Bize İbrahim, İbn Abbas'tan nakletti ki;Nuh kavminin taptığı putlar daha sonra Arapların da putları olmuştur. Vedd,Devmet'ül-Cendel'de Kelp

167) İbn İshak,Siyer,Çev.Sezai Özel,İstanbul 1988; İbn Kesir,Hadislerle Kur'an-ı Kerim,Çev.Bekir Karhağa, Bedrettin Çetiner,İstanbul 1982,C.VI,s.3003

168) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/59;Hud 11/25;Hadid 57/26;Ankebut 29/14,79;Nuh 71/1

169) Kurtubî,Tefsiru'l Kurtubî,Mısır H. 1387,C.XIII,s.33

170) İbn Kesir,a.g.e., C.XI,s.6263

171) İbn Kesir,a.g.e.,C.VIII,s.3864

172) İbn Kesir,a.g.e.,C.XI,s.6267

kabilesinin putuydu. Suva Huzeyl kabilesinin.Yegus önce Murad, sonra Sebe yakınlarındaki Cürf'te bulunan Guteyf oğullarının, Yeuk Hemdan kabilesinin, Nesr ise Zi Kela hanedanından Himyerlilerin putu idi"(173).

Putlar konusunda İbn Kesir'in Hadislerle Kur'an-ı Kerim adlı eserinde şu bilgileri buluyoruz: Put isimleri başlangıçta salih kimselerin adlarını taşıyordu. İbn Abbas ve tefsir alimlerine göre : "Bir takım salih kişiler ölmüş, kavimleri kabirlerinin üzerlerine mabet yapıp resimlerini de yapmışlar, onlara benzemek istemişler. Şeytan onların kavimlerine oturdukları meclislerinde putlar dikmelerini fısıldamış ve onlar da bu putlara bu isimleri vermişlerdi insanlar ölüpte ilim ortadan kalkınca onlar bu putlara ibadet etmeye başladılar". İkrime, Dahhak, Katade ve İbn İshak'tan da bu konu böyle rivayet edilmiştir (174).

İbn Kesir gene putlar konusunda şu rivayetleri de zikrediyor:"Abd İbn Humeyd..Muhammed ibn Kays'tan nakletti ki: O,şöyle demiş"Ye'uk ve Nesr, Adem ile Nuh arasında bulunan salih bir kavimdi. Onlar ölünce,tabi olanlar: 'Onların resimlerini yapsak, hatırladığımız zaman bizi ibadete daha çok teşvik eder' dediler. Onlar ölüp de diğer nesiller gelince, şeytan aralarına girip:'Onlar bunlara ibadet ediyorlar ve bunlardan yağmur istiyorlardı' dedi. Kavimler, şeytana inanıp bu putlara ibadet etmeye başladılar" dedi.

Hafız b.Asakir,Hz.Şit'in hal tercümesinde İshak ibn Bişr kanalıyla. Abdullah ibn Abbas'tan şu rivayeti nakleder: "Hz.Adem'in 40 çocuğu olmuştu. 20 si erkek 20 si dişiydi. Bunlardan yaşayanlar Kabil, Habil, Salih,Abdurrahman (Abdülharis) ve Vedd idi.Vedd'e Şit de deniyordu. Kardeşleri onu üstün tutmuşlardı. Ona Allah'ın lütfu anlamına Hibetullah da deniyordu. Onun Suva, Ye'uk, Yegus ve Nesr adında çocukları olmuştu". İbn Ebi Hatim gene bu konuda şu bilgiyi vermektedir: "Ebu Cafer'in yanında - o ayakta namaza durmuştu- Yezid ibn Mühelleb'in sözü edildi. Namazı bitirince:'Siz Yezid ibn Mühelleb'den mi söz ediyorsunuz ? O, Allah'tan başka kendisine ibadet edilen ilk yerde öldürülmüştür. Vedd, müslüman bir adamdı,kavmi arasında çok seviliyordu. Ölünce Babil diyarında, kabrinin etrafında toplandılar ve feryad ettiler. İblis onların feryadını görünce insan, şekline girdi ve: 'Sizin bu adama bağırarak ağladığınızı görüyorum. Ben size onun bir resmini yapayım da onu meclislerinizde bulundurup görünce kendisini hatırlayın ' dedi. 'Peki' dediler. Şeytan onun bir resmini yaptı. Onlar da bu resmi meclislerine yerleştirip sürekli hatırlıyorlardı. Şeytan onu hatırlayıp andıklarını görünce: 'İster misiniz her birinizin evine onun timsalini yapıp onu eve

173) Buharî,El-Camiu's- Sahih ,Çev.M.Sofuoğlu,İstanbul 1987,C.XII,s.234; İbn kesir ,a.g.e. ,C . VI,s.3003 ve C.XIV,s.8119

174) İbn Kesir,a.g.e. ,C.XIV,s.8119

koymanızı ve görünce hatırlamanızı sağlayayım" dedi. "Peki" dediler. Böylece her hane halkı için bir heykel yaptı. Onlar da bunu kabul ettiler ve gördükçe kendisini hatırlıyorlardı. Sonra çocukları yetiştirdiler onlar da atalarının yaptıklarını yaptılar. Nihayet nesiller değişti, onlar hatırlamayı bıraktılar ve putları Allah'tan başka tapınılan Tanrı'lar haline getirdiler. Allah'tan başka ilk tapınılan put Vedd adı verilen puttur" dedi (175).

Bu putların Arapların da putları olduklarını söylemek karşımıza şu güçlüğü çıkarıyor; mademki dünya tufanla harabolmuştur, öyleyse bu putlar nasıl geriye kalmış ve Araplara nasıl intikal etmiştir? Hz. Nuh'un bu putları gemiye koyup sakladığını söylemek mümkün değildir çünkü onları yok etmek için gelmiştir. Onları koruyup gemisine aldığını söylemek nasıl mümkün olur? (176)

Putlara tapan müşriklere gönderilmiş ilk elçi olan Hz. Nuh, apaçık bir elçi olduğunu- Allah'tan başkasına ibadet etmemelerini, onlar hakkında acıklı bir günün azabından korktuğunu söyledi (177). Fakat kavmi, kendisine inananların ayak takımından kimseler olduğunu, bu dini kabul edenlerin yaratılış, ahlâk, rızık ve çeşitli bakımlardan kendilerinden üstün olmadıklarını müşahede ettiklerini ifade ederek: "Biz, seni yalancı sanıyoruz" dediler (178). Eziyetlerine devam ettiler. Öyle azgınlaştılar ki, bakınız bu hususta Zeyd ibn Eslem'den rivayetle, Malik şöyle diyor: "Ovalar, dağlar Nuh kavmine dar gelmeye başlamıştı" (179).

Abdurrahman b. Zeyd b. Eslem ise: "Allah Tealâ, yeryüzü onlarla dolduktan sonra Nuh kavmine azap etmiştir. Yeryüzünde sahibi ve maliki olmadıkları hiçbir yer kalmamıştı" demektedir (180).

Hz. Nuh'un kavmini uyarıp uyarmadığı hususunda şu hadise dikkat çekmek istiyoruz: Ebu Said Hudri, Resulullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etti: "Kıyamet gününde Nuh çağrılacak. Nuh: 'Ya Rab davetine icabet ettim, divanına geldim, emrine amadeyim' diyecek. Allah Tealâ emirlerimi ümmetine tebliğ ettin mi?" diye soracak. Nuh da: "Evet ettim" diyecek. Bunun üzerine Allah Nuh'un ümmetine: "Nuh size tebliğ etti mi?" diye soracak. Nuh ümmeti de: "Bizi öyle ahiret azabından korkutan bir peygamber gelmedi" diyecekler. Bunun üzerine Cenab-ı Hak Nuh'a: "Ey Nuh! Tebliğ ettiğine kim

175) İbn Kesir, a.g.e., C. XIV, s. 8120-8121

176) F. Razi, Mefatih el-Gayb, İstanbul H, 1308, C. VIII, s. 219; İbn Kesir, a.g.e., C. XIV, s. 8123

177) Seyyid Kutup, Fizılâl-il Kur'an, İstanbul 1971, C. VIII, s. 149

178) Kur'an-ı Kerim, Hud 11/27

179) İbn Kesir, a.g.e., C. VI, s. 3005

180) İbn Kesir, a.g.e., C. VI, s. 3005

şehadet eder" diye soracak. O da:"Muhammed ümmeti" diye cevap verecek. Sonra Muhammed ümmeti , Nuh'un, ümmetine Allah ahkâmını tebliğ ettiğine şahadet edecekler". Peygamberimiz de sizin üzerinize bir şahit olacaktır (181).

Hz.Nuh ,kavmini uyarmasına rağmen kavmi öyle asileşti ki onu deli sayıp gözetlenmesini istediler. O da: "Rabbim beni yalanlamalarına karşılık bana yardım et" dedi. Bunun üzerine Hz.Nuh'a gemi yapması buyruldu (182).

Gemiyle ilgili hadisler ise şöyledir:İbn Kesir'in Hasen'den rivayet ettiğine göre, geminin uzunluğu 1200 kulaç eni de 600 kulaçtı. Yine rivayete göre geminin göğe doğru yüksekliği 30 kulaçtı, üç katlıydı. Her kat 10 kulaçtı. En alt kat hayvanlar ve vahşi hayvanlar için, orta kat insanlar için, üst kat da kuşlar içindi. Kapısı yan taraftaydı ve üzerini örten bir örtü vardı (183).

Hz.Aişe, peygamberimizin şöyle dediğini rivayet eder: "Nuh (A.S.) ağaçları dikerek onları yetiştirdi. Daha sonra kesti ve gemiyi yapmaya başladı (184).

Hz.Nuh gemiyi yaparken kavminden ileri gelenler,onun yanına uğrayıp onunla alay ederlerdi. Nuh da onlara : "Bizimle alay ediyorsunuz ama sizin alay ettiğiniz gibi biz de sizinle alay edeceğiz. Rüsvey edici azabın kime ineceğini göreceksiniz"derdi (185) . Sonunda gemi bitti. Yağmur bulutları her yeri sardı. Ayrıca tennurdan sular kaynamaya başladı. Bu, tufanın başlaması anlamına geliyordu. Tennur kelimesi üzerinde islâm alimleri uzun uzun düşünmüşler ve çeşitli görüşler ileri sürmüşlerdir. Onlardan birkaç tanesini nakledelim. İbn Abbas'tan rivayet edildiğine göre bu kelime yeryüzü anlamındadır. Ali b.Ebi Talib ise bu kelimeyi "Sabahın açılması,şafağın sökmesidir" diye açıklamıştır. Müfessirlerin çoğu tennurun ocak,fırın ve tandır manâsına geldiğinde ittifak etmişlerdir. Tennurun yeri hususuna gelince:Mücahit ve Şa'bi,bu fırının Kufe'de olduğunu söylemektedirler. İbn Abbas'a göre tennur, Hindistanda bir kaynaktır. Katade'ye göre ise adına Ayn el-Verde denilen Cezire'de bir kaynaktır; hatta Hz.Ali'ye göre Kufe mescidinin yeridir. Ebu Hayyan tefsirinde ise Hasen'den rivayetle, tennur, gemide suyun toplandığı yerdir (186).

Acaba yeri,şekli,büyüklüğü bizce meçhul olan bu tennur kime aitti ?

El-Hasen'den rivayet edildiğine göre tennur taştan yapılmış olup Hz.Havva'ya aitti. Sonradan Nuh'un mülküne geçmiştir (187).

181) Buhârî,a.g.e.,C.II.s.54
182) Kur'an-ı Kerim,Mü'minun 23/25-26-27
183) İbn Kesir,a.g.e., C.VIII.,s.3925
184) Taberî,a.g.e., s,II3
185) Kur'an-ı Kerim,Hud II/38-39
186) İbn Kesir,a.g.e.,C.VIII,s.3927-3928
187) A.Aydemir,a.g.e.,s.285-287

Tennurdan su kaynağında tufan başlayınca Hz.Nuh,emrolunduğu gibi her cins hayvandan birer çifti yanına aldı. Erkek ve dişi olmak üzere nebatlardan da ikişer tane almasının kendisine emredildiği rivayet edilmektedir. Yine rivayete göre Nuh (A.S)'un gemiye ilk koyduğu kuş,dere kuşu,son olarak koyduğu hayvan da merkeptir. İblis de merkebin kuyruğuna tutunarak gemiye girmişti. Merkez ayağını gemiye bastı ve doğrulmaya çalıştı. Ancak kuyruğuna yapışmış iblis onu da ağırlaştırmıştı. Hz.Nuh ona:"Sana ne oluyor ? Yazıklar olsun girsene" dedi. Merkez doğrulmaya çalıştıysa da başaramadı. Bunun üzerine Nuh: "Seninle beraber iblis olsa dahi gir !" dedi. İkisi birden gemiye girdiler⁽¹⁸⁸⁾.

İbn Ebi Hatim'in rivayetine göre,Allah Resûlü şöyle buyurmuş: "Nuh gemiye her cinsten bir çift yüklediğinde eshabı: " Yanlarında aslan varken nasıl sukunet içinde olacaklar ? " diye sormuşlar. Allah Tealâ da aslana hummayı musallat kılmış. İşte bu yeryüzüne inen ilk humma olmuş⁽¹⁸⁹⁾

Gemide bulunan insanların sayısı hakkında çeşitli rivayetler vardır. İbn Vehb,İbn Abbas'tan şöyle nakledildiğini söyler: "80 kişi kurtuldu. Birisi de Cürhüm olup,Dili Arapçaydı". Bu hadisi İbn Ebi Hatim'de rivayet etmiştir. Ka'b el-Ahbar'dan rivayet edildiğine göre ise onlar 70 kişiydiler. Sayılarının 10 olduğu da söylenmiştir. Başka bir rivayete göre ise 7 veya 8 kişiydiler: Nuh ve üç oğlu ile oğullarının hanımları veya Yam'ın da hanımı ⁽¹⁹⁰⁾. Fakat "Zaten onunla beraber pek az kimse inanmıştı"⁽¹⁹¹⁾ ayetine göre Kur'an-ı Kerim'de herhangi bir rakam zikredilmemiştir. İnanan birkaç kişinin bulunduğu ayetle sabit olduğuna göre Hz.Nuh ve yakınlarından başka kimselerin gemiye bindiği şüphesizdir ama kaç kişi olduğu bilinmemektedir.

Gemi tamamlanınca Allah'ın izniyle yağmur yağmaya ve yerden sular kaynamaya ve belirli ölçüde birleşip tufan sularını meydana getirmeye başladı. Bu arada Hz.Nuh'un hanımı iman etmediği için gemiye binmemişti. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de belirtilmiştir ⁽¹⁹²⁾. Süfyan es-Sevri..Süleyman İbn Katta'den nakleder ki; İbn Abbas'tan bu ayet hakkında şöyle dediğini işittim:" Onlar zina etmemişlerdi. Nuh'un karısı kendisinin deli olduğunu söylüyordu. Lût'un karısı ise Lût'un misafirlerini kavmine gösteriyordu". Ayrıca Avfi İbn Abbas'tan şunu nakleder:" İkisi de hanımları olmaları nedeniyle kocalarının sırlarını biliyorlardı. Nuh'un karısı iman eden birini Nuh kavminin azgınlıklarına haber veriyordu. Lût'un karısı ise bir misafir geldiğinde,kötü fiil işleyen şehir halkına o

188) İbn Kesir,a.g.e. ,C.VIII,s.3927

189) İbn Kesir,a.g.e. ,C.VIII,s.3927;A.Aydemir,a.g.e. ,s.289

190) İbn Kesir,a.g.e., C.VIII,s.3927

191) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/40

192) Kur'an-ı Kerim,Tahrir 66/10

misafiri haber veriyordu". İkrime, Said ibn Cübeyr, Dahhak ve başkaları da böyle demişlerdir (193).

Hz.Nuh'un oğlunun iman etmeyip gemiye binmediği ve Hz.Nuh'un babalık şefkatiyle oğlunun affedilmesini istediği ve Cenab-ı Hak'kın,Nuh'a oğlunun kötü bir iş işlediğini, bilmediği şeyleri istememesini ve cahillerden olmamasını buyurduğu Kur'an-ı Kerim'de açıklanmaktadır (194). Hz.Nuh'un,oğlunun affını istemekle hata yaptığı yolunda Buhari'nin Sahih'inde bir hadis mevcuttur. Enes'ten rivayet edilen bu hadis-i şerifte peygamber şöyle buyurmuştur:" Müminler kıyamet günü toplanırlar da: "Rabbimizin huzurunda birinden bize şefaet etmesini istesek derler. Arkasından Hz.Adem'e gelirler:' Sen insanların babası Adem'sin. Allah seni kendi eliyle yarattı ve sana herşeyin isimlerini öğretti. Bulduğumuz şu durumdan bizi rahata erdirmesi için Rab'bin katında bizlere şefaet et" derler. Adem (A.S.), işlemiş olduğu hatasından utanmakta olduğunu zikredip "Ben buna ehil değilim siz,Nuh'a gidiniz. Çünkü o, Allah'ın yer ahalisine gönderdiği ilk resuldür " der.

Derhal onlar Nuh Peygambere gelirler, Nuh da Rabbinden,hakkında hiçbir bilgisinin bulunmadığı birşeyi istemekten utanmakta olduğunu zikredek:" Ben, şefaet edecek makamda değilim siz Halilu'r-Rahman'a gidiniz"der (195)

İbn Kesir, "Dağa sığınırım, beni sudar kurtarır"(196) diyen fakat kurtulamayıp suda boğulan bu çocuğun Hz.Nuh'un oğlu olmadığı, onun ancak zinadan olma bir çocuk olduğu şeklinde açıklama yapanların bu görüşlerinin hatalı olduğunu imamlardan birçoğu tarafından belirtildiğini, bu çocuğun ancak Nuh'un karısının oğlu olduğu şeklindeki görüşlerin Mücahid, Hasen, Ubeyd ibn Umeyr, Ebu Cafer el-Bâkır ve İbn Cüreyc'den nakledildiğini ve Hasen el-Basri'nin de bu görüşte olduğunu zikretmektedir (197).

Hz.Nuh'un oğlunun tufandan önce çam ağacından bir sal yapıp tufandan kurtulmayı düşündüğü yolundaki rivayetler israiliyattandır (198).

İslâm kaynaklarında felâketten kurtulamayan ve helâk olan Nuh'un oğlunun adı Kenan'dır. Fakat Araplar ona Yam derler. İman etmeyen karısının adı ise Valiya (Vaile) dir (199).

193) İbn Kesir,a.g.e., C.XIV,s.7971

194) Kur'an-ı Kerim,Hud II/45-46-47

195) Buhari,a.g.e., C.IX,s. 4170-4171

196) Kur'an-ı Kerim,Hud II/43

197) İbn Kesir,a.g.e. ,C.VIII,3938-3939

198) A.Aydemir,a.g.e. ,s.288

199) B.Heller,"Nuh",İslâm Ansiklopedisi,C.IX,s.345; Kadı Beydavî,Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Te'vil, Beyrut tarihsiz,C.III,s.109; M.H.Yazır(Elmalılı),Hak Dini Kur'an Dili,İstanbul 1936,C.VI,s.5130

O günkü su hakkında İbn Abbas'tan rivayetle İbn Cüreyc Şöyle diyor: "Ne gökyüzü ne de bulutlar,o günden önce ve sonra öyle bir yağmur yađdırmamıŐtır. O gün herhangi bir bulut olmaksızın gök kapıları boşanan sulara açılmıŐ ve iki su (yerden kaynayan sularla gökyüzünden boşanan sular) takdir olunmuŐ bir iş için birleŐivermiŐti (200).

Gemi,dağlar gibi azgın dalgaların arasında yüzerken Nuh kavmi de hak ettiği cezayı buluyordu. Kimsenen kurtulamadığı bu cezadan biri kurtulsaydı acaba kim kurtulurdu ? Bu konuda İmam Ebu Cafer,İbn Cerir ve İbn Ebi Hatim tefsirlerinde Musa İbn Yakup kanalıyla ..Hz.Aişe'den rivayet ederler ki Hz.Peygamber Şöyle buyurmuştur:"Eğer Allah, Nuh kavminden birine merhamet etmiş olsaydı küçük çocuğun annesine merhamet ederdi. Allah Resulü Şöyle devam etti.Nuh (A.S.) kavmi içinde 950 sene kaldı. Yani yüz sene ağaç dikti, ağaçlar büyüyüp her tarafa dal budak sardı. Sonra onları kesti,gemi yaptı.Kavmi ona uğruyor,onunla alay ediyordu.: "Karada gemi yapıyorsun,peki nasıl yzecek ?" diyorlardı.Nuh ise : "Yakında bileceksiniz"diyordu. Gemi bitip,sular çoğalıp evlerin deliklerinden girmeye başlayınca bir anne küçük çocuğu hakkında korkmuŐtu. ocuğunu çok fazla seviyordu. Dağa çıkmaya başladı,nihayet üçte birine ulaştı, su kendisine ulaşınca yine çıkmaya başladı ve üçte ikisine ulaştı. Su kendisine yetiŐince,çıkmaya devam etti ve dağın tepesine vardı. Su dizlerine ulaşınca çocuğu iki eliyle yukarı kaldırdı fakat sonunda ikisi de boğuldu. Eğer Allah onlardan birine acımış olsaydı işte bu küçük çocuğun annesine acırdı"(201).

Bazı tefsircilere göre böyle bir Şeyin olması imkânsızdır. Çünkü başka rivayetlerde Şu görüş yer almaktadır:" Kırk yıl kadınlar hiç doğurmadı. Bu yüzden tufanda çocuklar lmedi. Allah buluğa ermemiŐ ve iŐledikleri günahlardan sorumlu olmayan çocukların helâk edilmesini niçin icap ettirmiŐtir ? Bazı müfessirler, Allah'ın o sırada kadınların rahimlerini 40 yıl kısır bıraktığını ve ocuk doğurmadıklarını söylemişlerdir. Bu cevap çok kuvvetli değildir. Çünkü kuş ve hayvanların batırılması için de aynı sual sorulabilir. Cevap:Allah her Şeye kadirdir,istediğini yapar. Yaptığından sorulmaz. Başkaları ise (yaptıklarından) sorumludur"(202).

Şimdi de gemi su üzerinde ne kadar kaldı ? Gemiye ne zaman binip ne zaman inmiŐler ? Bu konu ile ilgili hadislere bir bakalım. İbn Kesir'e göre Katade: "Gemiye recep ayının 10. günü binmiŐler ve 150 gün su üzerinde kalmıŐlar ve gemi onları, Cudi Dağı'nın üzerinde bir ay durmuŐ. Gemiden ıkıŐları Muharrem ayının aşure günü olmuş"

200) İbn Kesir,a.g.e. ,C.XIV,s.7597

201) A.Aydemir,a.g.e., s.285-287; İbn Kesir,a.g.e.,C.VIII.s.3934

202) Hazin,Lbab,Mısır,H.1354,C.III,s.191; M.Vehbi,Hlasat-l Beyan fi Tefsiru'l Kur'an ,İstanbul 1967,C.XV,s.6173

demiştir. Ayrıca Katade şunu ilâve ediyor: "Allah, Nuh'un gemisini Cezire topraklarından Cudi üzerine bir ibret ve alâmet olmak üzere bıraktı ki, ümmetin ileri gelenleri onu görsünler. Ondan sonra nice gemiler helak olup gitti ve kül oldular". Bu açıklamanın bir benzeri İbn Cerir'in İbn Abas'tan rivayetine göre, başka bir hadiste şöyledir: "Nuh'la beraber gemide 80 erkek vardı ve aileleri de onlarla birlikteydi. Onlar 150 gün gemide kalmışlardı. Allah gemiyi Mekke'ye doğru yöneltmiş ve 40 gün Beyt'in etrafında dolaşmış, sonra Allah onu Cudi'ye yöneltmiş ve onun üzerinde karar kılmış. Hz. Nuh kendisine yeryüzü hakkında haber vermesi için kargayı göndermiş ve o da gidip leşlerin üzerine konmuş, dönüşü gecikmiş. Bunun üzerine güvercini göndermiş ve güvercin kendisine bir zeytin dalı getirmiş, ayaklarını da çamura bulaştırmış. Böylece Nuh suyun çekildiğini anlamış. Cudi'nin alt kısmına aşure günü inmiş, şükür orucu tutmuş, yanındakilere de oruç tutmalarını söylemiş ve dağın eteğine bir köy kurarak adına "Semanûn" demiş. Bunlar bir süre sonra dillerini unutmuşlar ve 80 dil meydana gelmiş. Bunlardan biri de Arap dili olmuş. Bazısı diğerlerinin dillerini anlamaz olmuş, Hz. Nuh onları birbiriyle anlaştırmış (203).

Hz. Nuh'un gemiden indikten sonra tuttuğu şükür orucu hakkında ise şu hadisleri buluyoruz: İman Ahmed der ki, bize Ebu Cafer'in....Ebu Hüreyre'den rivayetine göre, Peygamberimiz Yahudilerden bir kısım insanlara uğramıştı. Onlar aşure günü oruç tutuyorlardı. Allah Rasûlü: "Bu oruç nedir ? " diye sordu. Onlar: "Bu günde Allah Musa'ya ve İsrailoğullarını suda boğulmaktan kurtardı ve bugün Firavun'u suda boğdu. Bu günde gemi Cudi üzerine oturdu. Nuh ve Musa -Allah'ın selâmı ikisinin üzerine olsun- Allah'a şükür için bu gün oruç tuttular" dediler. Hz. Peygamber: "Ben, Musa'ya ve bugünün orucuna daha lâyiğim" dedi ve eshabına : "Sizden kim sabaha oruçlu çıkmışsa, orucunu tamamlasın, kim de ailesinin yemeğinden birşeyler yemişse, günün kalanını tamamlasın" buyurdu (204). Bunlardan başka oruç hakkında şu rivayette mevcuttur : "Nuh tarafından tutulan muharrem orucu, İslâmiyetteki orucun menşei olarak görülmektedir. Hz. Muhammed bir hadis-i şeriflerinde, Nuh'un Ramazan ve Kurban bayramları hariç, bütün yılı oruç tutarak geçirdiği bildirilmektedir (205).

Cudi Dağı ile ilgili olarak tespit ettiğimiz görüşlerden bazıları şunlardır: "İbn Ebi Hatim'den rivayet edildiğine göre Zirr İbn Hubeys, Kinde kapılarından girişte, sağda bulunan bir zaviyede namaz kılarken görülünce, ona niçin orada cuma günü çok namaz kıldığını sormuşlar, o da: "Bana ulaştığına göre Nuh'un gemisi burada karaya oturmuş" demiştir.

203) Hazin, a.g.e., C.III, s.191; İbn Kesir, a.g.e., C.VIII, s.3933-3934

204) İbn Kesir, a.g.e., C.VIII, s.3934

205) Doç. Dr. Ş. Kuzgun, Hz. İbrahim ve Haniflik, Kayseri 1985, s.178-179;

Kâ'b el-Ahbar:"Gemi, Cudi üzerinde karar kılmazdan önce doğu ile batı arasında dolaşmıştır" demektedir. Mücahit , Cudi'nin Cezire'de bir dağ olduğunu söyler (206).

Elmalılı, Cudi engince bir dağ ki Musul'da, Cezire'de veya Amid'de denilmiş dedikten sonra Ebu Hayyan'dan şu cümleleri naklediyor: "Cudi'nin Cezire'de veya Amid'de denilmesi Musul'a yakınlıkları yüzündendir.Bir de denilmiş ki Cudi,her dağa ıtlak edilebilen bir cins isimdir" (207).

Birçok eserlere kaynak olan şu hadisi de zikretmeden geçemeyeceğim:İmam Ebu Cafer İbn Cerir, Abdullah İbn Abbas'tan şöyle bir hadis zikreder:"Havariler,İsa İbn Meryem'e gidip: "Gemide bulunan birini diriltseydin de bize ondan bahsetseydi" dediler. Onları alıp götürdü ve bir toprak tepeciğine vardı.Avucuyla topraktan bir parça alıp:"Biliyor musunuz bu nedir ? "diye sordu. Onlar: "Allah ve Rasûlü en iyi bilendir" dediler. O:"Bu,Ham ibn Nuh'un topuğudur"dedi. Tepeciğe asası ile vurarak:"Allah'ın izniyle kalk"dedi. Bir de gördüler ki, o, kalkmış başından toprağı silkeliyor ve ihtiyarlamış. İsa, ona: "Bu şekilde mi helâk oldun ?" diye sordu. O:"Hayır, gençken öldüm. Fakat ben sandım ki tufan kıyamettir. İşte bunun için ihtiyarladım". Hz.İsa:"Bize,Nuh'un gemisinden bahset" dedi. Dedi ki:" Uzunluğu 1200 kulaç,genişliği 600 kulaçtı. Üç katlıydı. Ondaki bir kat hayvanlar ve vahşi hayvanlar için,bir kat insanlar için,bir kat da kuşlar içindi. Hayvanların pislikleri çoğalınca Allah Nuh'a vahyetti ki filin kuyruğunu sık. O da filin kuyruğunu sıktı ve ondan bir erkek bir de dişi domuz düştü. Pislige yöneldiler. Geminin levhaları arasında fareler meydana gelip geminin omurgasını ve iplerini kemirmeye başladıklarında Allah ,Nuh'a aslanın iki gözünün arasına vurmasını vahyetti. Nuh vurdu da onun burun deliğinden bir erkek bir dişi kedi çıktı ve farelere yöneldiler. İsa,ona:"Bütün ülkelerin battığını Nuh nasıl bildi ? "diye sordu. Şöyle söyledi: "Kendisine bir haber getirmesi için kargayı gönderdi. O,bir leş bulup üzerine indi. Hz.Nuh,ona korkması için bedduada bulundu. İşte bu sebeple evcilleşemez. Sonra güvercini gönderdi. Güvercin gagasında bir zeytin yaprağı ve ayaklarında çamur getirdi, Nuh bununla ülkelerin batmış olduğunu anladı. Nuh da onu boynundaki yeşillikle taclandırdı. Ünsiyet ve emniyet içinde olması için ona dua etti. İşte bu sebepledir ki evlere alışır" dedi. Biz dedik ki : "Ey Allah'ın elçisi onu ailelerimize götürsek de bizimle beraber otursa ve bizimle konuşsa". O da: "Rızkı olmayan nasıl bize tabi olur" dedi ve ona:"Allah'ın izniyle dön"dedi ve o tekrar toprak oldu (208).

Yukarıdaki örneklerde gördüğümüz gibi hadislere göre naklettiğimiz tufan kıssasına ravilerin kendi duyguları,heyecanları ve istekleri karıştığı gibi israiliyatta karışmıştır.

206) İbn Kesir,a.g.e. ,c.VIII,s.3935

207) M. Hamdi Yazır,a.g.e.,C.IV,s.2780-2784

208) İbn Kesir,a.g.e.,C.VIII,s.3925-3926

III- YEZİDİ KAYNAKLARDA TUFAN HİKAYESİ

Yezîdîlere göre bu dünyada Nuh tufanından başka yine bir tufan olmuştur. İkinci tufan ilk tufandan çok sonra Yezîdî milletine isyan eden insanları suda boğmak için meydana getirilmiştir (209).

Birinci tufanın sebebi, Yezîdî olmayanların birbiriyle alay etmeleridir. Gemi bugünkü Irak'ta, Sincar dağlarında Yezîdî şeyhlerinin köyü olan "Ayn es Sufna" da durur (210). Bu tufanda gemi Sincar dağlarının başına ulaştığında bir taş çarpar ve delinir. Nuh bu olaya çok üzülür. Bir dalga gemiye vurarak onları boğulmakla karşı karşıya bırakır. O anda taştan bir yılan çıkar ve Nuh'a şöyle der: "Beni insan kanından faydalanmak üzere zöz verersen, sizi boğulmaktan kurtarırım". Nuh yılanla bu konuda anlaşır. Bunun üzerine yılan gemide açılan deliğe kuyruğunu sokarak kıvrılır. Böylece gemidekiler boğulmaktan kurtulurlar. Sular çekildiğinde, yılan, Nuh'a gelerek sözünü yerine getirmesini ister. Bunun üzerine Cebrail gelerek şöyle der: "Gerçekten sizin kurtulmanız Allah'ın izniyledir, yoksa yılan ve onun yaptığı ile ilgili değildir". Sonunda Nuh yılanı yakalatıp ateşe atar. Bu yılanın derisinin külünden pireler, etinin külünden karıncalar oluşur. Bunlar yok olmayıp bugün de insan kanını emerler. Bu küllerin hepsinden 77 çeşit haşere, leşinin küllerinden de akrepler meydana gelmiştir. Bunların hepsi asalaklardan olup kırmızı kurtlar da bunların türündendir.

Bundan sonra Yezîdî milletine isyan eden bütün insanları yok etmek için Allah ikinci tufanı meydana getirir. Birinci tufanda Nuh yalnız Yezîdîlerin babasıdır. Diğer insanlar ise Nuh'un oğlu Ham'ın çocuklarıdır. İkinci tufanda ise Yezîdîlerin babası bir melek olan "Meyvan" dır. Allah, Şeyh Adî'yi Şam'dan Laleş Dağı'na Yezîdî dinini müjdelemek ve insanları Yezîdî itikadına davet etmek için gönderir.

Tufandan bugüne kadar yedi bin sene geçti. Bu müddet içinde her bin yılda bir meleklerden (211) biri yeryüzüne inip düstur ve kanunlar koyar ve tekrar kendi yerine gider.

209) A.A.Semenow, "Küçük Asya Yezidîlerinin Şeytana Tapmaları" ,Dârülfünun İlähiyat Mecmuası, sayı, 20, İstanbul 1931, s.26; Dr.A. Turan, Güneydoğu Anadolu Yezidîleri (Basılmamış doktora tezi) Samsun 1987, s.81

210) Prof.A.A.Semenow, a.g.Ş., s.26

211) Prof.A.A.Semenow, a.g.Ş., s.26 (İlâhlardan diye yazmaktadır)

IV- DİĞER İSLAM KAYNAKLARINDA TUFAN

Diğer İslâm kaynaklarından İslâm tarihi eserlerinde tufan hakkında pek çok malûmat vardır. Bunlardan önemli olanları burada zikredeceğiz.

Rivayet edildiğine göre Adem (A.S.) öldüğü zaman Hz. İdris 100 yaşındaydı. 20 yıl sonra peygamber oldu. 65 yaşında iken Rûhâ adında bir kadınla evlendi. Metuşlah adında bir oğlu oldu. 187 yaşında Urya isimli bir kadınla evlendi, Lamek adında bir oğlu oldu. Metuşlah 969 yaşında öldü. Lamek 182 yaşında amcasının kızı Kâymuş ile evlendi. Nuh (A.S.) dünyaya geldi (212).

Nuh (A.S.)'un doğumu hakkında diğer rivayetler ise şöyledir: "Adem ile Nuh arasında 2200 yıl vardır"(213). "Metuşlah'tan sonra dünyaya Lamek geldi ve 500.yılına bastığında oğlu Şem doğdu (Nuh olması gerekir). Yaşadığı yılların tamamı 950 idi. Josephus'un anlattığına göre Adem ile tufan hadisesi arasındaki yıllar toplandığı takdirde 2242 yıl tutar (214). İbn Abbas'tan rivayete göre:"Adem'in cennetten kovulmasından 100 yıl sonra Adem ile Havva Kâbede buluşmuşlar, 230 yılında Habil ölmüş Şit doğmuş. 930 yılında 7 Nisan cuma günü Adem (A.S.) ölmüş. Ömrü 1000 yıl olmuş. Hz. İdris 245 yılında doğmuş. 1142 yılında Şit ölmüş. Şenbe (Cumartesi) günü İdris b.Şit 1340 tarihinde vefat etmiş. 1642 tarihinde Nuh doğmuş. Böylece Hz. Adem ile Hz. Nuh arasında 712 yıl fark vardır"(215).

Görüldüğü gibi Hz. Nuh ve ondan önceki peygamberlerin yaşları hususunda verilen bilgiler birbirini tutmamaktadır.

Nuh kelimesinin anlamı ile ilgili olarak da birçok rivayetler mevcuttur. Bunlardan bazıları şöyledir:"Nuh kelimesi Süryani lisanında çok ağlayan anlamındadır. Kurtubî, Nuh'un lâkabının "Seken" olduğunu, Kuseyrî ise "Yeşkur" olduğunu söylemişlerdir. Asıl adı Abdulgaffar'dır; çok ağladığı için Nuh denilmiştir"(216).

Elmalılı, Nuh isminin Acemce olduğunu, Süryanicede "Sakin" anlamına geldiğini ve Kirmanîye göre Nuh'un asıl adının Abdulgaffar olduğunu naklediyor (217). Kadircan Kafılı: "Nuh'un anlamı Süryanicede, şükreden, Arapçada ise ağlayandır" diyor (218).

Herevî'ye göre Nuh denmesinin birinci sebebi şöyledir: "Bir gün Hz. Nuh'un yanından uyuz bir köpek geçti. Vücudu çok yaralıydı. Nuh: "Uzak ol benden ey pis

212) Muhammed Emin Herevî, Peygamberler Tarihi, Osmanlıcadan Çev. Muhammed b. Mahmud Efendi Altuparmak, sadeleştiren A. Faruk Meyan, İstanbul 1977, s.146

213) İbn el Kelbî, Putlar Kitabı, Çev. B. Düşüngen, Ankara 1969, s.48

214) Gregory Ebu'l Ferec, Ebu'l Ferec Tarihi, Çev. Ö.R. Doğrul, Ankara 1987, s.73

215) Kâtip Çelebi, Takvim'üt Tevarih, İstanbul H.1146, s.12-13

216) M. Bilge, Nuh(A.S.) ve Tufan, Ankara 1965, s.5

217) A.H. Yazır(Elmalılı), a.g.e., C.VII, s.5367

218) K. Kafılı, Hz. Nuh ve Tufan, İstanbul 1966, s.26

mahlûk! "dedi. Köpek dile gelip:"Benim gibi bir mahlûku yaratabilir misin? "dedi.Başka bir rivayete göre ise : "Hak Tealâ benden köpekliği ,senden insanlığı almağa kadirdir"dedi. Nuh bu sözleri düşününce,çok ağladı.

İkinci sebep: Hz.Nuh,tufandan sonra gemiden çıktı. İblise rastladı. İblis (şeytan) : "Sen benim arzuma göre bir iş yaptın" dedi. Nuh:"Ey mel'un! Ben asla senin arzu ettiğin işi yapmadım,senelerce sana düşmanlık ettim"dedi. İblis:"Senin ümmetini cehennemlik etmek için çok zahmetler çektim. Sana inanmadılar ama tövbe edecekelerinden çok korktum. Sen beddua ettin,onlar tövbe etmeğe fırsat bulamadılar ben de korktuğumdan emin oldum" dedi. Nuh (A.S)bunu işitip pişman oldu: "Keşki kavmimin eziyetlerine sabredeydim,onlara beddua etmeyeydim" dedi. Kırk yıl bunun için ağladı. Bu yüzden kendisine Nuh dediler.

Üçüncü sebep: Nuh (A.S.)oğlu Yam'ı Hak'tan dileyip:"Oğlum benim yakınımıdır" dedi. Allah: "O, senin yakının değildir,çünkü amelleri salih değildir" buyurdu. Hz.Nuh çok ağladı. Bunun için ona Nuh dediler (219) .

Sümercede Ziusuddu (Ziusudra),Asurcada ve Babilcede Um-Napişti (Uta-Napiştim) ve Atrahasis, Bérose'da Xisouthros, Abydène'de Sisithros ve İbranice ile Arapçada Nuh olan tufan kahramanının isminin nasıl olupta bu telâffuz şekillerini aldığı tartışma konusu olmuş sonunda şöyle bir tez ileri sürülmüştür: "Bu durum bir yabancı dili dinleyen insanların işittiği sesleri kendi dilinde yazıya geçirirken,anlamı daha iyi kavramak için,kendi dilinin ekleriyle yazmasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden Sümercedeki Ziusuddu Yunancada Sisithros olmuştur. Bazan da bu durum isimlerin kısaltılmasından meydana gelmektedir. Meselâ Ziusuddu Sümercede "Ömrü uzatılmış" demektir. Zaten ölümsüzlüğe hak kazanmış biri için bu isim çok uygundur. Um-Napişti'ye gelince bu kelimenin tercümesi olan "Ömür" anlamına gelir;ismin tamamı "Ömrü uzatılmış" veya "Uzun ömürlü"olması gerekiyordu. Sümerce ve Akadçada kısaltılmış isimlere çok rastlanır (220) .

Ramazanoğlu ise bu konuda şunları yazmaktadır: "Gerek Nuh,gerekse Uta-Napiştim'in sözlük anlamları belli değildir. Zi" Hayat,can,ruh"; ud "zaman"; siddu ise "Uzun" anlamına gelir. Ziusuddu "Uzun ömürlü" demektir (221).

Woolley ise L.P.Burrows'tan bu konuda şu bilgileri nakletmektedir: "Tufan efsanesinin "Hurric" bir kalıntısında, kahramanın adı Nah-moel veya Na-ah-mu(?)-li-el'dir. Türemeye veya İbranicede olduğu gibi basit bir kısaltmayla,bu isim Nuh adına

219) Herevî,a.g.e. ,s.146-147

220) Dr.G.Contenau,a.g.e.,s.74-75

221) M.Ramazanoğlu.Gılgamış Destanı,İstanbul 1942,s.8,not I

yaklaşmaktadır. Kıssanın yazıldığı Hurrice,Harran'da yani bütün Orta Fırat bölgesinde konuşulmuştur" (222).

Hz.Nuh'un doğum yeri hususundaki bilgilere gelince tarihçiler Mezopotamya olduğu konusunda müttefiktirler: "Nuh, Babil'de doğdu"(223) . "Nuh'un evi Kufe'deydi"(224).

Şimdi de Hz.Nuh zamanında putlar nasıl ortaya çıktı ve putlara tapma nasıl başladı,bu konuda verilen bilgileri gözden geçirmeye çalışalım. Hz.İdris'ten sonra yeryüzü fitne,küfür ve inkâr edenlerle dolmuş ve kötü insanlar pek çoğalmıştı.Adem (A.S) öleceği zaman, Şit çocukları ile Kabil çocuklarının birbirinden kız alıp vermemelerini vasiyet etti. Bunun üzerine Şit çocukları dağlara ve mağralara yerleştiler. Kabil çocukları ise şehirlerde kaldı. Şit'in çocuklarının erkekleri güzel kadınları çirkindi. Kabil çocuklarının erkekleri çirkin kadınları güzeldi. İblis, Kabil çocuklarının yanına hizmetçi olarak girdi. Bir düdük yaptı. Hiç öyle ses işitmemişlerdi.Etrafında toplandılar. İblis yılda bir gün tayin etti o gün etrafında toplanıp bayram yaptılar. Hz.Şit'in çocukları aralarından birini görevlendirdiler,o kimse etrafı gözetir,hiç kimsenin şehre inmemesini temin ederdi. Bir gün Şit'in çocuklarından biri bu bayram kalabalığına rastladı. Aralarında küçük kızlar dikkatini çekti. Kendi kavminde böyle kızlar yoktu. Dağa varıp kavmine anlattı. Ertesi yıl sözleşip şehre indiler. O gün çok fuhuş ve çinayetler işlendi. Daha da ileri gidilerek küfre ve inkâra varıldı. Başka bir rivayete göre:"Şit'in yüz kadar çocuğu,Kabil'in çocuklarını görmek için şehre indiler. Hepsi gayet güzel yüzlü kimselerdi. Kadınlar bunları görüp hapsettiler. Önce gidenler geri dönmeyince yüz kadar kimse kardeşlerini görmeye gittiler. Onlar da hapsedildiler. Böylece Şit'in bütün çocukları yüzer yüzer Kabil çocuklarıyla karıştı. Aralarında putperestlik peyda oldu (225).

İbn el-Kelbî'nin İbn Abbas'tan naklettiğine göre Adem (A.S.) öldüğünde Şit'in oğulları onu Hindistan'da ilk indiği yerdeki bir mağraya gömmüşlerdi. Şit'in oğulları Adem'in cesedine giderler,ona saygı dönüşünde bulunurlar ve rahmet dilerlerdi. Adem'in oğlu Kabil oğullarından biri şöyle dedi:" Ey Kabil oğulları! Şit'in oğullarının bir davarı (Kutlu taşı) var,onun etrafında dönüyorlar ona saygı gösteriyorlar. Sizin bir şeyiniz yok! "Sonra onlara bir put yaptı,böylece put yapanların ilki oldu.

Yine İbn el-Kelbî'nin Ali-Hasan b.Ulayl'dan naklettiğine göre : "Vedd, Suva, Yegûs, Yeûk ve Nesr dindar iyi kişilerdi, hepsi de aynı ayda öldüler. Akraları çok üzüldüler. Kabil oğullarından biri dedi ki: "Ey hemşerilerim,size onların şeklinde beş put

222) S.L.Woolley,a.g.e.,s.126-127; Doç.Dr.Ş.Kuzgun, a.g.e.,s.27-28

223) M.Bilge,a.g.e. ,s.5 ; Ö.Nasuhî Bilmen,Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri,İstanbul 1964 ,C . III ,s .1038

224) Taberî,a.g.e., C.I,s.113; Ö.F. Tunalı,Peygamberler Tarihi,?. 1985,s.2

225) Herevî,a.g.e. ,s.147-148

yapayım mı? Yalnız ruhlarını veremem". "Yap" dediler. O da tıpkı onlar gibi beş put yapıp dikti. Artık herkes kardeşine, amcasına, yeğenine geliyor ona saygı gösteriyor, etrafında dönüyordu. Bir kuşak boyunca böyle sürdü. Sonra bir kuşak geldi, bunlara öncekilerden çok daha fazla saygı gösterdiler.

Ondan sonra üçüncü bir kuşak geldi: "Bundan öncekiler bunlara muhakkak, kendilerine Allah'ın yanında şefaet etsinler diye saygı göstermişlerdir. Başka bir sebeple değil" dediler. Onlara taptılar. Yaptıkları iş büyüdü, küfürleri arttı. Allah, onlara Hz. İdris'i peygamber olarak gönderdi, fakat onu yalanladılar, Allah, onu yanındaki yüce makama çıkardı.

Bu tutumları, İbn el-Kelbi'nin bildirdiğine göre, Hz. Nuh gelinceye kadar gittikçe azaldı. Allah, onu peygamber olarak gönderdi, o sırada Nuh 480 yaşındaydı, 120 yıl süren peygamberliği boyunca onları Allah'a çağırdı. Ona karşı geldiler ve onu yalanladılar. Allah, ona gemi yapmasını emretti. 600 yaşında olmasına rağmen gemiyi yaptı. Tufan yükseldi ve yeryüzünü kapladı. Boğulanlar boğuldu. Bundan sonra O, daha 350 yıl yaşadı. Adem'le arasında 2200 yıl vardır. Tufan suları bu putları Navz dağından aşağı attı. Akıntı, dalgalar ve kabarmalar bölgeden bölgeye arttı ve nihayet putları Cudda bölgesine karaya fırlattı. Sonunda sular çekildi bunlar kıyıda kaldılar. Rüzgâr kumları sürükledi ve üstlerini tamamen örttü (226).

Bu putların nasıl olup da tekrar arapların putları olduğunu bilmiyoruz ama Peygamberimiz zamanına kadar ulaştıkları hakkındaki bilgiyi aşağıdaki eserlerde buluyoruz: "Kudaa'nın bir kolu olan Vebre oğlu Kelp kabilesi, Dumat'ül-Cendel'de bulunan Vedd putunu benimseyip taptılar... Adı geçen Kelb, Vebre b. Tağlı b. Hulvan b. İmran b. İlhaf (el-Haf) b. Kudaa'nın oğludur" (227).

Bu haberin biraz değişik şekli ise İbn el-Kelbi'de bulunuyor: "Avf b. Uzra b. Zeyd el-Lât b. Rufayda b. Şavr b. Kalb b. Vabara b. Tağliba b. Hulva b. İmran b. al-Kaf b. Kuda'a ona uydu, O da ona Vedd'i verdi. Avf b. Uzra putu Vadi al-Hura'ya götürdü ve Dumat el-Cendel'e dikti. Oğluna "Abdu Vedd" ismini verdi, böylece o bu şekilde isimlendirilenlerin ilki oldu. Bundan sonra araplar bu ismi çocuklarına verir oldular.

Avf, oğlu Amir'i puta bekçi yaptı. Allah İslâmı gönderinceye kadar onun soyu hep bu işi yapmakta devam etti.

Allah'ın Elçisi, Halid b. Velid'i Tebuk savaşında putu yıkması için gönderdi. Halid'e karşı Abdu'l-Vedd oğulları savaştılar. Halid onları öldürünceye kadar savaştı, putun üzerindeki evi yıkıp putu kırdı. El-Kelbi, Malik b. Harisa'ya: "Vedd'i bana öyle tarif et ki

226) İbn el Kelbi, a.g.e. ,s.48-49; M. Vehbi, a.g.e., C.XV, s.6168

227) İbn Hişam, Hz. Muhammed'in Hayatı, Çev. İzzet Hasan, Neşet Çağatay, Ankara 1971, C.I, s.49-50

onu gözümle görmüş gibi olayım" dedi. O, şöyle tarif etti: "Erkeklerde olabildiğince uzun boylu bir adamın heykeliydi, iki elbise giymiş vaziyetteydi, birisi içlik (ızar), diğeri üstlük (rida) olarak görülüyordu. Bir kılıç kuşanmıştı omuzunda da bir yay taşıyordu. Önünde bayraklı bir kargı ve içinde oklar bulunan deriden bir torba vardı" (228).

Mudar b. İlyas b. Mudrike b. Huzeyl kabilesi, Ruhat bölgesinde Suva adlı putu benimseyip taptılar (229).

Huzeyl b. mudrike kabilesi Suva'yı put edindi. Bu put Yanbu bölgesinde Ruhat yöresinde (Batı Nahla'da Ruhat isimli bir yerde) bulunuyordu. Yanbu Medine çevresindedir. Bekçisi Libyan Oğullarıydı (230).

Tayy kabilesinin bir boyu olan En'am boyu ile Mezhiç kabilesine mensup Cures halkı Cures'te bulunan Yegus putunu benimseyip taptılar. İbn Hişam diyor ki: "En'am yerine En'am da denilir. Tayy ise Malik oğlu Udad'ın oğludur. Malik ise Udad oğlu

Mezhiç'tir. Başka bir rivayete göre Tayy, Sebe oğlu kehlan oğlu Zeyd oğlu Udad'ın oğlu Tayy'dır (231).

"Mezhiç kabilesi de ona uydu. O da An'am b. Amr el Muradî'ye Yegus'u verdi. Aslan şeklindeki Yegus, Yemen'de Mezhiç isimli bir tepenin üzerinde bulunuyordu. Mezhiçliler ve onlara komşu bulunan kabileler, Curaş halkı, ona tapıyorlardı" (232).

"Hemdan kabilesinin bir boyu olan Hayvan boyu Yemen'de Hemdan bölgesinde at şeklindeki Yeuk putunu benimseyip taptılar. O, San'a'ya, Mekke yönünde iki gecelik uzaklıkta bulunan Hayvan isimli bir köyde bulunuyordu. Hemdan veya diğer Arapların onunla isimlendirildiklerini işitmedim. Hemdanlılar ve Yemenlilerden onlara komşu olanlar bu puta tapıyorlardı (233). Himyer kabilesinden Zulkula boyu Himyer bölgesinde bulunan kartal şeklindeki Nesr putunu benimseyip taptılar. Nesr Saba'da Balha diye anılan bir yerde duruyordu. Himyerliler ve oraya yakın olanlar ona tapıyorlardı (234).

Hız.Nuh kuvvetli deliller getirerek kavmini Hak'ka hakikata davet etmeye başladı. Bu putlara tapma durumlarının devam etmesi halinde sonlarının kötüye varacağını anlattı, inanmadılar. Ne söylerse söylesin, doğru sözlere, güzel nasihatlarla parmaklarıyla kulaklarını tıkadılar, kibirlendiler ve inatlaştılar.

228) İbn el Kelbî, a.g.e., s.49-50

229) İbn Hişam, a.g.e., C.I, s.49

230) İbn el Kelbî, a.g.e., s.28,50

231) İbn Hişam, a.g.e., C.I, s.50

232) İbn el Kelbî, a.g.e., s.28,50

233) İbn Hişam, a.g.e., C.I, s.50

234) İbn Hişam, a.g.e., C.I, s.50 ; İbn el Kelbî, a.g.e., s.29,51

Kavmini gece gündüz, gizli olarak ve açıktan Hak'ka davet etti. Kâinatın büyüklüğünü, Allah'ın bol bol yağmur indirip,kendilerini mallar ve oğullarla desteklediğini,ırmaklar akıttığını, onları çeşitli merhalelerden geçirerek yarattığını, ay ve güneşin ışık vermesini sağladığını, onları yerden bitirir gibi bitirdiğini,sonra gene oraya döndüreceğini onların gözleri önüne serdi.

O taş kalpli insanlar onun davetine karşılık,kendisini taşa tutarlardı.Hz.Nuh sabrederdi. O kadar taşa tutarlardı ki taşların içine gömülür kalırdı. Öldü sanırlardı. Cebrail (A.S) gelir çıkarırdı.Sabah olunca yine kavmi arasına gelir:"Ey kavmim! Lâ ilahe illallah, deyin" derdi (235).

Herevî'nin naklettiğine göre Nuh kavminin reislerinden Kusay isimli biri vardı. Yaşlandı. Carud adındaki oğlunun elinden tutup Hz.Nuh'a götürdü ve şöyle dedi: "Ey oğlum! Sakın bu adamın sözüne aldanıp baba ve dedenin dinini terketme,gücünün yettiği kadar buna eziyet et". Oğlu babasının asasını alıp Nuh'un başına öyle bir vurdu ki kanlar sakalından akmaya başladı (236).

Başka bir rivayete göre de;o dönemde bir kişinin bir oğlu olup büyüdüğünde atası o oğlanın elinden tutup Hz.Nuh'un yanına götürür ve: "Oğlum bu kimse yalancıdır ve cadıdır. Sakın bunun yanına gelmeyesin,dediği söze inanmayasın. Ben ölür de sen kalırsan sen de oğluna vasiyet edesin ki,buna inanmaya ve söylediği sözü gerçek sanmaya"derdi (237).

Bunun üzerine Nuh (A.S.) şöyle niyaz etti:"Ya Rabbi! Kulların bana neler yaptığını görüyorsun. Bunlara hidayet ver. Hidayetten nasipleri yoksa,bana sabır ver. Eğer bunların içinde imana gelecek kimse varsa bana bildir". Allah'tan vahiy geldi ki: "Ümmetinden imana gelecekler geldi. Diğerleri iman etmezler".Nuh (A.S) : "Ya Rabbi! Bunların neslinden imana gelecek kimse yok mudur ? "dedi.Hak Tealâ hazretleri : "Baba belinden ve ana rahminden,bunlardan imana gelecek kimse yoktur"buyurdu. Nuh ümitsiz oldu ve:"Ya Rabbi! Yeryüzünde kâfirlerden kimseyi sağ bırakma,hepsini helâk eyle "dedi. Duası kabul oldu.Allah: "Zalimler için bana bir şey söyleme.Onları suya garkedip helak edeceğim. Sen bir gemi yap.İman edenlerle gemiye bin. Onunla kurtulursunuz" buyurdu. Rivayet edilir ki Nuh'a:"Bir gemi yap"diye buyrulunca, Nuh:"Gemi nedir? " dedi. "Ağaçtan tan bir evdir su üzerinde yürür" buyurdu (238) . Nuh:"Ya Rabbi,bu nasıl sudur ki ?" dedi.Hak Tealâ:"Ben gönderirim,bütün kâfirler bu suda boğulur" buyurdu.

235) Herevî,a.g.e.,s.148

236) Herevî,a.g.e.,s.148

237) Taberî,a.g.e.,C,I,s.112

238) Herevî,a.g.e. ,s.149

Nuh:"Ya Rabbi hangi ağaçtan yapayım? "dedi. Hak Tealâ cennetten Cebrail (A.S.) ile biraz sac ağacı gönderdi. Nuh (A.S) bu ağaçları dikti. Hak Tealâ'nın emrini bekledi. Kırk sene geçti. Bu zaman zarfında artık davet etmedi. Onlar da cefadan el çektiler. Kırk yıl hiç yağmur yağmadı. Hak Tealâ ağaçları kesmesini emretti. Kesti.Cebrail (A.S) in gösterdiği şekilde gemiyi yapmaya başladı. O esnada kavminden gelip gidenler alay ederler: "Peygamberlikten sonra marangozluğa mı başladın? Hiç bir damla su olmayan yerde gemi yüzer mi? " derlerdi (239).

Başka bir rivayette ise şöyle söyleniyor: Allah Tealâ Hz.Nuh'un duasını kabul buyurup:"Ya Nuh! Mademki sen böyle dua edersin, imdi var, sac fidanları dik, onlar yetişip ağaç olduğunda muradın hasıl ola" dedi. Sac dedikleri öyle bir ağaçtır ki tam kırk yılda hasıl olur. Nuh (A.S.) bildi ki, kırk yıl sonra hışım gelecektir. Yine sabırla meşgul oldu. Halkı Hak Tealâ'ya davet etmesini arttırdı..

Nihayet kırk yıl tamam oldu. Diktiği ağaçlar meydana geldi,yetişti. Sonra Hak Tealâ şöyle buyurdu: "Ya Nuh! Ben bu halkı su ile helâk ederek,yerle gök arasını azap doldursam gerek". Nuh (A.S): "Ya Rab! Bunlara azap ne vakit olur? "dedi. Allah Tealâ: "Evindeki tennur içinde su kaynamağa başladığı vakit,bilesin ki azap olacağı vakittir" dedi. Daha sonra Hak Tealâ Nuh'a şöyle buyurdu: "O sac ağaçlarını kes,tahtalar yap" Nuh (A.S),onları kesip tahta yaptı. Allah,Cebrail'i gönderdi. Gemi yapma usulünü öğretti. Allah Tealâ'nın vahyi ile tahtalar kesti, mıhladı ve gemiyi yaptı. Hz.Nuh çalışırken inanmayanlar gelir,onu seyrederek ve:"Ya Nuh! Ne işlersin, neye çalışırsın ve ne zahmet çekersin ? "derlerdi. O da:"Tufan olacaktır. Hak Tealâ,sizi su ile helâk etse gerektir. Ben bu gemiyi, inananlarla girip helas olmak için yaparım "cevabını verirdi. Onlar Hz.Nuh'u alaya alırlar: "Bunamıştır, ne yaptığını bilmez" derlerdi (240).

Yine bir rivayete göre ise Kavimin Nuh'a eziyet etmeleri üzerine Allah (C.C) kırk yıl hiç yağmur yağdırmadı. Bu sürede bağları bahçeleri kurudu, hayvanları helak oldu. Kadınları doğum yapamadı. Nesilleri kesildi. Hz. Nuh ile alay edenler fakirliğe düşüp geçim derdinden ne yapacaklarını bilmez hale geldiler . Bu durumdan nasıl kurtulacaklarını Nuh'a sordular. Nuh:"Ey kavmim başınıza gelen bunca belâlar yaptığınız günahlar ve kusurlar yüzündendir.Allah'ı bırakıp putlara tapıp Cenab-ı Hakkı gazaplandırdınız. Başınıza gelenler bu yüzündendir. Ama Rabbiniz affedici,rahim ve kerimdir,kusur ve günahlarınızın bağışlanmasını dileyin"dedi (241).Ama Kavminden çok azı hariç, çoğu iman etmedi.

239) Herevî,a.g.e. ,s.149

240) Taberî,a.g.e.,C.I,s.113-114; M.Dikmen,B.Ateş,Peygamberler Tarihi,?-1981,s.148-149

241) M.Vehbi,a.g.e.,C.XV,s.6161; M.Dikmen.B.Ateş,a.g.e.,s.144

Nuh (A.S) , öyle çalıştı ki, gemiyi iki yılda bitirdi (242), Hazin'e göre iki ya da dört yılda ,(243) Selman-el -Farisi 'den rivayete göre 400 yılda bitirdi (244) . Eslem b. Zeyd, Nuh'un, tam yüz sene ağaç kesmiş ve geminin yapılışını da yüz yıl içinde bitirmiş olduğunu ileri sürmüştür. Ka'bu'l-Ahbar, geminin otuz senede yapıldığını söylemiştir (245).

Taberi'ye göre; anbar bölümü dört ayaklı hayvanlar,orta bölüm insanlar,güverte kuşlar içindi. Herevî'ye göre; birinci kat ehli hayvanlar, ikinci kat vahşi hayvanlar,en üst kat da kendisine ve inanlara aitti. M.Bilge'ye göre ise en alt katta vahşi ve yırtıcı hayvanlar, ortada ehli hayvanlar ve kuşlar, üst katta da Nuh ve inananlar bulunuyordu ve Nuh'un altı aylık zahire ve malzemeyi beraber almıştı (246).

"Geminin uzunluğu 660 arşın ve eni 300 arşındı.Üç tabakadan oluşuyordu. Tavus başlı, kaz göğüslü, horoz kuyruklu ve zift ile kalafatlanmış olduğu rivayet edilir. Fakat bu evsaf ve hacimde ihtilaf varsa da,gemi iman edenlerle her cinsten bir çift hayvanı ve erzakı istiap edecek şekildeydi"(247).

Herevî'ye göre, Nuh (A.S.) bir ekmekçi dükkânına uğradı. O zaman ekmeği tandır yani yere kazılmış bir iki metre derinliğindeki yuvarlak oyukta yaparlardı. Fırıncı alay ederek: "Bizi korkuttuğun su hani ? Yoksa şu tandırdan mı çıkacak ? "dedi. Hz.Nuh: "Evet senin tandırından çıkacak"buyurdu. O anda tandırdan su kaynamağa başladı.

Başka bir rivayete göre ise Hz.Nuh'un bir tandırı vardı. Kendi evinin kapısının sağında idi. Kızı veya hanımı tandırda ekmek pişirirken tandırdan su kaynamağa başladı. Ekmek pişiren, koşup Nuh'a haber verdi. Hz.Nuh azap vaktinin geldiğini anladı (248). Hak Tealâ'dan vahiy geldi. Her cins hayvandan birer çift gemiye alması emredildi. Nuh: "Ya Rabbi! Bütün dünyadaki hayvanları bir araya nasıl getireyim ? "dedi. Hak Tealâ rüzgâra emretti,rüzgâr esip dünyanın her tarafındaki her cins hayvanı Nuh'un yanına getirdi. Kimi rivayetlerde Cenab-ı Hak: "Ol" dedi. Oluverdi. Kimisinde de:"Ben onların hepsini senin yanına getiririm"buyurdu (249). O zaman Nuh:"Ya Rabbi! Kurt ile kuzuyu,aslan ile sığırı yanyana nasıl getireyim ? "dedi. Hak Tealeâ buyurdu ki: "Bunların arasında düşmanlığı kim yarattı ?". Nuh:"Sen yarattın ya Rabbi !" dedi. Allah : "Şimdi de dost ederim" buyurdu. Aslana sıtma hastalığı verdi. Hiç bir hayvana saldıрмаğa gücü

242) Taberî,a.g.e. ,C.I,s.114

243) M.Vehbi,a.g.e., C.VI,s.2338

244) A.Aydemir,a.g.e.,s.282

245) M.Bilge,a.g.e.,s.9

246) Taberî,a.g.e.,C.I,s.114;Herevî,a.g.e.,s.149;M.Bilge.a.g.e., s.8

247) V.R.Velibeyoğlu,28.Peygamber Nuh(A.S)? -1965,s.8-9

248) Herevî,a.g.e. ,s,149-150

249) Taberî,a.g.e. ,C.I,s.114;Herevî,a.g.e. ,s.150

yetmedi. Hak Tealâ'dan emir geldi ki gemide insanlar ve hayvanlar mücemeat etmesinler. Zira çoğalıp izdihama sebep olurlar. Erkekler kadınlarıyla bir yerde yemek yemesinler cimaa sebep olur. Herkes bir yıllık yiyeceğini yanına alsın. Sonra geminin en üst katına erkekler ile kadınların arasına Hz.Adem'in tabutunu koydu (250).

Karıncalar, ayak altında ezilmemeleri için insanlar katına kondu. Sonra Hz.Nuh hayvanlardan birer çift alıp gemiye koymaya başladı. Akrebin iğnesi, yılanın dişi alınarak gemiye sokulmuş ve bu iki hayvan da ahdetmişler ki: "Ey Nuh! Senin ismin zikredilince bizim silahımız olan iğne ve dişimizin zehrinden zarar gelmesin".

Hız.Nuh önce karıncayı sonra merkebi gemiye aldı. Rivayet ederler ki Hz.Nuh, hayvanları gemiye girerken her birine: "Gir" diye işaret etti.

Sıra merkebe gelince ona da "gir" dedi. Merkep girmek istedikçe şeytan onu kuyruğundan çekip engelliyordu. Nuh (A.S.) eşeğin girmemesine kızarak: "Ya melun, girsene !" dedi. Sıçradı içeri girdi. Böylece iblis de gemiye girmiş oldu. Sonra Hz.Nuh gemidekileri yoklamak için bakarken şeytanı gördü: "Ey melun, sen kimin izniyle girdin?" dedi. İblis : "senin izinle" dedi. Nuh: "Yalan söylersin. Ben sana ne zaman gir dedim? " .Şeytan: "Şu eşeğe, gir deyip azarladığın vakit ya melun gir demedin mi? O vakit ben eşeğin kuyruğuna yapıştırdım, girdim. Çünkü ya melun, gir, dedin. Benden başka kullar arasında melun yoktur. Bildim ki bana söyledin, ben de içeri girdim. Nuh (A.S.) onu gemiden çıkarmak istedi. Hak Tealâ, "ona mühlet verdiğimizde hikmet vardır" buyurdu. Nuh: "Niçin kendini kovdurup herkesi doğru yoldan saptırırısın ? Küfür ve isyanda ısrar edip aleme rezil rüsvay olursun?" dedi. Şeytan tevbesinin kabul olması için Nuh'a sordu. O da Cenab-ı Hakka arz etti. Hak Teala: "Adem'in tabutuna secde ederse tevbesini kabul ederim" buyurdu. Şeytan: "Ben onun dirisine secde etmedim, ölüsüne nasıl secde ederim ?" dedi. Böylece Nuh ,(A.S) ona tevbe kapısının kapandığını anladı (251).

Gene rivayete göre keçi gemiye girmekte inat etti. Nuh (A.S.) kuyruğundan tutup zorla attı ve atarken kuyruğu koptu. Kıyamete kadar keçiler kuyruksuz kaldı. Koyun ise kolaylıkla girdi, onun kuyruğunu sığadı (252).

Bu arada Nuh (A.S.) kavminden kendine tabi olanlarla ailesini ve çocuklarını gemiye aldı. Fakat Rabia (Vaile) ismindeki hanımıyla Yam adındaki oğlu oradan ayrılıp biraz uzakta durdular. Gemiye binenlere bakıp gülüyorlar ve alay ediyorlardı. Zaten daha önce de Yam babasından ayrılmış, inanmayanların yolunu tutmuş, babasının öğüdünü kabulden çekinmiş ona uymamış, muhalefet ederek inatçılık yoluna sapmış üstelik

250) Taberî,a.g.e. ,C.I,s.115;Hırevî,a.g.e., s.150

251) Hırevî,a.g.e.,s.150;Taberî,a.g.e.,C.I,s.116;V.R.Velibeyoğlu,a.g.e.,s.10-11

252) Hırevî,a.g.e. ,s150-151

inkârcıları da babasının aleyhine kışkırtmıştır... Bunun sebebiyse kendi görüşünü paylaşan yakınlarının ve arkadaşlarının kınamalarından korkmasıdır. Bunun için ayrı baş çekmiş, babasına karşı gelmiş, onun nasihatını dinlemek istememiştir (253) . Sular yükselmeye başlayınca Nuh Peygamber, babalığın verdiği şefkat, merhamet ve sevgiyle şöyle seslendi: "Ey oğulcuğum! Gel, bizimle gemiye bin, kafirlerle beraber olma". Oğlu: "Bir dağa sınığırım o beni sudan korur" dedi. Bunun üzerine Nuh (A.S): "Bugün Allah'ın rahmet ve merhametine mazhar olanlardan başkası için kurtuluş yoktur " dedi. İkisinin arasına dalga girdi o da boğulanlardan oldu (254). Nuh (A.S) Ya Rabbi! Ehlimi kurtaracağını vadetmiştin, senin ehlini helâk etmeyeceğim demiştin, oğlum benim ehlimdendir, senin vaadin elbette haktır, Sen hakimlerin hakimisin" dedi. Allah şöyle buyurdu: "Ey Nuh! O katiyen senin ailenden değildir. Çünkü onun işlediği salih olmayan kötü bir iştir. O halde bilgin olmadığı bir şeyi benden isteme. Seni bilmezlerden olmaktan bihakkın menederim (255) . Bir rivayete göre Kenan, tufanı görünce bir sandık yapıp içinde girdi. Hak Tealâ ona kendi bevlini musallat etti. Çok fazla bevli geldi. Tutamayıp içinde boğuldu (256). Nuh (A.S.) bu olaya o kadar üzüldü ki kıyamet günü oğlunu şefaatten mahrum etti. Ayrıca:"Ya Rabbi! Bilmediğim nesneyi senden dilemekten, sana sığınırım. Beni bağışlamaz merhamet etmezsen kaybedenlerden olurum"dedi (257).

Diğer İslâm Tarihi kaynaklarına göre gemiye binenlerin sayısı hakkında çeşitli rivayetler vardır: "Sonra kendisi ile beraber olan, inananları gemiye bindirdi. Hepsi kırk er ve kırk kadın seksen kişiydi"(258). Bir rivayete göre sekiz kişiydiler; Nuh(A.S.)ve oğulları ile hanımları... bir rivayete göre ise on erkek on kadın yirmi kişiydiler. Bir rivayete göre ise seksen kişiydiler (259)."..Katade, İbn Cüreyc, Kaab el Karazi oğlu Mehmet gemide yalnız Nuh ve hanımı ile üç oğlu, Ham, Sam, yafes, ve hanımları olmak üzere toplam sekiz kişi bulunduğunu söylemişlerdir...İshak oğlu Mehmet, gemide Nuh ve hanımı ve üç oğlu ve bu üç oğlunun hanımları ile Nuh'a iman eden altı kişi ve hanımları ki toplam yirmi kişiydiler, diyor... A'meş ise Nuh ve oğulları ve oğullarının hanımları olmak üzere toplam yedi kişiydiler, diyor..Mukatil gemide kadın erkek yetmiş iki kişi ve İbn Abbas ise gemide seksen kişinin bulunduğunu ifade etmişlerdir(260).

253) Şeyh Ahmet Kâmil Hazarî, Hz. Nuh'un Oğlu, Çev. Mehmet Çiftçi, Diyanet Dergisi, sayı 3 Ankara 1977, s.188-192; M.H. Yazır, a.g.e., C.VI, s.5130-5131

254) Kur'an-ı Kerim, Hud II/42-43

255) Kur'an-ı Kerim, Hud II/45-46

256) Hêrevî, a.g.e., s.151

257) Kur'an-ı Kerim, Hud II/47

258) Taberî, a.g.e., C.I, s.115

259) Hêrevî, a.g.e., s.152

260) M.Bilge, a.g.e., s.9-10

Bütün hayvanlardan birer çift ve Nuh'un ailesiyle inananlar gemiye girdikten sonra tam kırk gün, gece gündüz, yağmur yağdı, gökten nehirler gibi su akmağa başladı. Yerden sular kaynayıp çıktı. Gündüzler gecedен farksız oldu. Yeryüzünü tamamen su kapladı. Şöyle rivayet ederler ki su seviyesi en yüksek dağlardan kırk arşın yukarı çıktı (261).

Tufanda Kâbe, dünya semasına kaldırıldı, Kâbe cennet yakutlarından bir yakut parçasıydı.

"Nuh Kâbeyi haccetti. Yeryüzü su içinde kaldığı zaman Kâbe de aynı şeye maruz kaldı (262).

Hak Tealâ emreyledi Beytü'l-Mamuru (Kâbe'yi) göğe çektiler. Yine evvelki yerine iletiler. Yerine bir dağ getirdiler ki azap suyu onun yerine isabet etmeye (veya Allah Tealâ yeşli bir dağ halketti. Tufanda bu mübarek yeri muhafaza eyledi) (263).

Tufan devam ederken Nuh (A.S.) ve gemidekiler geminin delik kısımlarını kapadılar, üzerlerini örttüler. Karanlık oldu. Gece gündüz belirsiz oldu. Allah'a yalvardılar. Cennetten iki cevher gönderdi. Biri güneş diğeri ay gibi ışık verirdi. Güneş gibi olanı parlayınca gündüz olduğunu, ay gibi olanı parlayınca gece olduğunu bilirlerdi. İbadetlerini buna göre yaparlardı(264).

Gemi azgın sularda yol alırken insan ve hayvan tersinden geminin içi koktu. Gemide bulunanlar o kokudan bunalıp Nuh'a şikayet ettiler ve: "Bize yardım et, bu kokudan bunaldık" dediler. Hak Tealâ'dan emir geldi: " Filin arkasını sığa".Hemen iki domuz çıkıp pislikleri temizlediler. İnananlar böylece o kokudan kurtuldular. Ondandır sonra şeydan domuzun arkasını sığadı fare çıktı. Canab-ı Hak hayvanlara çiftleşmemelerini emretmişti. Fareler dinlemeyip çoğaldılar. İnananların rızklarını yemeye, elbiselerini kesmeye ve gemiyi kemirmeye başladılar. Nuh (A.S.)'a yine şikâyet ettiler Hak Tealâ'dan emir geldi: "Arslanın alnını sığa". Nuh (A.S.) arslanın alnını sığadı. Arslan aksırdı iki kedi arslanın burnundan çıktı. Fareleri temizledi (265).

Bu çiftleşmeme fikrine köpek uymadı. Kedi bunu haber verdi. Köpek inkâr etti. Kedi, Allah'a yalvarıp: "Ya Rabbi! Doğru söylediğimi biliyorsun. Beni yalancı çıkarma" dedi. Hak Tealâ duasını kabul etti. Dördüncüde köpek yakalandı. Kedinin doğruluğu meydana çıktı. Köpek de Allah'a yalvarıp: "Ya Rabbi! Kedi beni rüsvay eyledi ,Sen de

261) Taberî,a.g.e. ,C.I,s.115;Hırevî,a.g.e.,s.152

262) İbn İshak,Siyer ,s.147

263) Taberî,a.g.e.,C.I,s.115;Hırevî,a.g.e., s.152

264) Hırevî,a.g.e.,s.152

265) Taberî,a.g.e.,C.I,s.118; Hırevî,a.g.e.,s.152; K.Kaflı,a.g.e.,s.63-64

onu rüsvay eyle" dedi. Duası kabul oldu. Cimalarını herkes görür oldu (266).

Gemi tufanın başlangıcından kırk gün sonra yürümeye başladı. Altı ay sular üzerinde kaldı. Rüzgâr esti Gemiyi götürdü, mağriple maşrik arasını gezdirdi, sonra Mekke'ye getirdi. Mekke'yi tavaf edip Şam'a geldi. Altı ay sonra gemi içindeki halk suya gark olacaklarını sandılar. "Yere, suyunu çek, göğe, suyunu kes" denildi (267) . O anda yağmur durdu. Sular toprağa süzüldü. Kalan sular denizler oldu. Şimdi deniz sularının acı olması o azap suyu olduğu içindir (268). İbn Abbas'tan rivayet edildiğine göre:"Tufan sularından son kalan su, Cüzam bölgesinde Hisma'dadır. (Hisma bölgesi Akabe Körfezinin doğusundadır). Tufan kırk yıl sürdü (269).

Gemi yere yaklaşınca, Bütün dağlar kendisine inmesi için yarışa girdiler. Cudi tevazu edip kendisini buna lâayık görmedi. Bu tevazu sebebiyle Allah gemiyi ona indirdi (270).

Arapçada Cud cömertlik, cevd sağanak halinde yağmur demektir. Cudi ismi bunlardan alınmıştır, dağ anlamına gelir, kişi adı olarak da kullanılır. Yakut-ı Hamevi, ünlü Cudi'den başka, Arabistan'da Tay kabilesinin yaşadığı yerlerdeki iki dağdan birine Cudi denildiğini yazar. Cizre kasabasının kuzeyinde ve Şırnak'ın güneyinde Hezil ırmağı ile Dicle arasında 2114 m. Yüksekliğinde,bir dağdır (271).

O. Keskiöğlü,Cudi hakkında " Kur'an-ı Kerim'de Hud süresinde, gemi Cudi üzerine oturdu deniliyor. Bunu bazıları ismi has olarak alıp, Cudi dağı demişlerdir. Cudi dağının Musul civarında, Dicle ile Fırat arasında Diyarbakır taraflarında olduğunu söylemişlerdir. Tevrat'ta ise bu dağın ismi "Ararat " olarak geçmektedir. Fakat burada hiç bir tezat yoktur. Çünkü Cudi alel'itlak dağ demektir. Muayen bir dağın ism-i hası değildir. Her dağa itlak olunur" demektir (272).

Dikkatle incelendiğinde geminin karaya oturduğu yer hususunda değişik tufan kıssalarında değişik isimlerin verildiğini görürüz. Bu Gılgamış Detanında "Nisir", Tevrat'ta "Ararat" ve Kur'an-ı Kerim'de "Cudi"dir. Kur'an-ı Kerim'in yanı sıra Cudi dağına başka bir işaret M.Ö. 250 yıllarında yaşamış Babil'li Berossos'un yazdığı tufan hikayesinde var. Bu hikayenin bir bölümünde gaipten bir ses geldiğini, buldukları yerin Ermenistan olduğunu, yazıyor. Ayrıca Ermenistan'a oturmuş gemiden bir parçanın, Ermenistan'ın Cordyéen dağlarında bulunduğunu, bazı kişilerin gemilerin ziftini

266) Hêrevî,a.g.e.,s.152

267) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/44

268) Taberî,a.g.e.,C.I,s.117;Hêrevî,a.g.e.,s.153

269) İbn el Kelbî,a.g.e.,s.49

270) Hêrevî,a.g.e.,s.153

271) "Cudi",Türk Ansiklopedisi,Ankara 1963,C.XI,s.252

272) O.Keskiöğlü,Peygamberler tarihi, ? 1981

kazıyarak muska yaptıklarını anlatıyor (273). Rahip yazarın sözünü ettiği dağlar Van gölünün güneyindeki dağlık yöredir. Burada Ağrı değil Cudi dağı vardır. Cudi Dağı 2114 m. yüksekliğiyle, Mezopotamya Havzasında oluşacak bir yerel tufan olayının kuzey sınırında yer almaktadır. Dağın tepesindeki Seksenler (Semanin) köyü, Nuh'un gemiden çıkıp çevresindekilerle yerleştikleri ilk köydür.

T.Dursun K., Cudi konusunda şunları söylemektedir: " Bu iddia 1985 yılında toplanan 9.Türkiye Jeomorfoloji Kurultayında, M.T.A. mühendislerinden Yılmaz Güner aracılığıyla daha güçlendirilmiştir. Güner bildirisinde: "Nuh'un gemisini demirlemesi için en uygun yerin Ağrı değil Cudi olması gerektiğini savunuyordu. Çünkü kutsal kitapta sözü edilen ve tümüyle Mezopotamya'yı kaplayan Nuh tufanı gerçekleşmişse, geminin topografik nedenlerden dolayı Ağrı Dağı'na oturması mümkün değildi". Meseleye bu yönden bakan bir Fransız keşif grubu 31 ağustos 1949'da Ağrı yerine Cudi'ye çıkmış ve 150 m.uzunluğunda, 24 m. genişliğinde, 15 m. yüksekliğinde dev bir gemi kalıntısı bulmuşlardı.

" Gene bu şekilde düşünen bir alman grubu Cudi'de keşifler yapmış ve Alman Devletler Araştırma Enstitüsü üyelerinden Friedrich Bender Gılgamış Destanı ile Kur'an-ı Kerim'den yola çıkarak kalıntılar bulmuştu.Bunlar katrana benzer bir madde ile yapıştırılmış tahta parçalarıydı.Analiz sonucu katranın elli bin yıllık,tahta parçalarının ise 6630 yıllık oldukları anlaşıldı.Hata payı 300 yılıdır".

"Cudi diyenlerin başka bir dayanakları ise tufan sonrası gemiden uçurulan güvercinin getirdiği zeytin dalıdır. Zeytin ağacı Ağrı yöresinde kesinlikle yetişmez ama Cudi Dağı'nın güney batısındaki yöre zeytinliktir" (274).

Gemi,Cudi'ye oturunca,örtüsünü kaldırıp dışarı çıktılar. Bir ay o dağda durdular. Hz.Nuh gemiden dışarı çıkınca cihanı dopdolu su kaplamış gördü. Gemi içindekiler hariç, yerde uçanlardan, yürüyenlerden, kıpırdayanlardan canlı hiç bir nesne kalmamıştı. İbn Abbas'tan rivayete göre sadece Avc İbn Unk adında biri kurtulmuştu. Hz.Adem'in kızının oğluydu. Nuh'tan önce de vardı. Hz.Nuh'a gelip gemi için:"Bu çanak neye yarar" diye alay ederdi. Hz.Nuh'a gemi yaparken yardım ettiği de söylenir. Tufan başlayınca Nuh'a gelip:"Beni de gemiye al" dedi. Çok uzun olduğu için Nuh onu gemiye almadı.Tufan en yüksek dağdan 20 m.yukarı çıktığı halde Avc'ın uyluğuna geldi. Okyanusun dibinden balık tutup güneşte kızarttığı meşhurdur. Oturduğu zaman harman yeri kadar yer kaplardı. Fısk ve fücra ilk başlayan odur. Hak Tealâ ona vahşi hayvanları musallat etti. Fil kadar ejderler,deve kadar kurtlar,merkep kadar akbaba kuşları ona

273) A.Parrot,a.g.e.,s.30

274) T.Dursun K.,a.g.m.,22 Haziran 1988,Milliyet Gazetesi

saldırdılar. Annesini öldürüp yediler. Avc, Nuh'a yardım ettiği için kurtuldu. 3600 yıl yaşadığı rivayet edilir. Hz.Musa zamanına yetiştiği söylenir. Zaten ölümü de onun eliyle olmuştur. Bir muharebede Avc büyük bir taş alıp Hz. Musa'nın askeri üzerine atıp hepsini öldürmek istedi.Allah Tealâ, Hüdhüd isminde büyük bir kuş gönderdi. Taşı gagasıyla delip Avc'in boğazına geçirdi.Musa (A.S.)'nın boyu on arşındı,asasına on arşındı.Yerden on arşın sıçrayıp Avc'in topuğuna vurdu. Avc helak oldu. Askerler toplandılar kılıç ve hançerleriyle başını kestiler.Bir kemiğinden Nil nehri üzerine bir köprü yaptılar. Nice kervanlar geçirdi de yine çökmezdi (275).

Su azalıp da Hz.Nuh dağdan inmek istediğinde haber getirmesi için kargayı gönderdi (276) : "Git,dünyada kalan suyun derinliği ne kadardır,anla,tez gel,bana haber ver" dedi. Karga giderken bir leş gördü,onu yemeye koyulup gecikti. Hz.Nuh: "Herkesten korkasın yiyeceğin leş olsun, insanlarla ülfet etmeyesin"diye beddua etti. Sonra güvercini gönderdi. O, hızla uçtu,zeytin dalını ağzına alıp,azap suyunun derinliğini ölçmek için ayaklarını batırdı,su ayağını yaktı, ayakları kıpkızıl oldu (277), tüyleri haşlandı ve döküldü. Güvercinin ayağı'nın kırmızı olup tüy bitmemesi bu yüzdendir.Sonra Hz.Nuh'a gelerek suyun ne miktar kaldığını bildirdi. Su ancak güvercinin ayak uzunluğu miktarınca kalmıştı. Hz.Nuh, güvercine hayır dua etti, insanlardan ve bütün korkulardan emin olmasını istedi Ondan sonra Nuh (A.S.) gemiden inip yürüdü. O gün aşure günüydü, oruç tuttular. Işıktan gözleri kamaşınca siirme çektiler. Doğu ile batı arasında hiç ev kalmamış harabolmuştu. Cudi Dağının etrafında bir köy kurdular. Seksen kişi başlı başına bir ev yaptı. O köyün adına "Suku's-Semanin" başka bir rivayete göre "Kurtulanların şehri" dediler (278).

Cenab-ı Hak, Nuh (A.S.)'a çanak çömlek yapmasını emretti. Yapınca da kırmasını emretti. Nuh kırdı ve: "Ya Rabb'i! Nice müddet bu çanakları işlememi emretmiştin. Şimdi ise kırmanı emreyledin buna çok üzülüyorum" dedi. Allah buyurdu ki:"Topraktan yaptığın bir iki saksı parçasının kırılmasına mı üzüldün? Bu saksılarda ruh, hareket ve güzellik yoktu. Halbuki benim yaratıp ruh verdiğim ve çeşitli nimetlerle yetiştirdiğim güzel uzun boylu nice kimseler senin duanla yok olup gittiler. bunlara üzülmedin mi? Nuh(A.S)'ın pişmanlığı fazlalaştı. Allah : "İzzim ve celalim hakkı için bundan sonra hiç bir kavmi suda boğmak ile helâk etmem" buyurdu (279).

275) Taberî,a.g.e., C.I,s.117;Herevî,a.g.e.,s.151; A.Aydemir,a.g.e. ,s.290

276) Taberî"Kuzgunu gönderdi"diye yazıyor.

277) Herevî,güvercinin ayaklarını kırmızı çamura soktuğunu yazıyor

278) Taberî,a.g.e.,C.I,s.119;Herevî,a.g.e.,s.153

279) Herevî,a.g.e.,s.153

Herevî'ye göre Nuh (A.S.)'a Allah şu hususiyetleri vermişti:Ülul Azim peygamberlerin ilkidir. Onun şeriatı evvelki şeriatleri değiştirmiştir. Ona ikinci baba denir. Bütün insanlara gönderilmiştir. Hz. Muhammed'den sonra mezardan ilk kalkacak peygamberdir. Peygamberlerin en uzun ömürlüsüdür. 950 yıl yaşadığı halde dişi dökülmedi, saçı ağırmadı ve takatsız kalmadı. Bütün vakitlerini insanları Hak'ka davetle geçirdiği için günde 700 rekat namaz kılardı. Kavmi kendisine cefa ederken o, yine nasihat ederdi. Kavmi ona mecnun derdi, o yine onları imana davet eder "Lâ ilâhe illâllah" kelimesini telkin ederdi. Kavmi ona "sefih" derdi.

Nuh (A.S.)bir dağda yaşıyordu. Bir gün Azrail gelip ömrünün bittiğini haber verdi. Nuh (A.S.): "Bana biraz mühlet ver, gidip evlâdıma veda edeyim"dedi. Azrail: "Bana bunun için izin vermediler" dedi. Nuh: "Bu sahrada benim namazımı kim kılar? " dedi. Azrail: "Cebrail ve melekler bu iş için hazırđırlar" dedi. Cebrail (A.S.): "Ey Allah'ın peygamberi! Dünyayı nasıl buldun" diye sordu. Nuh: "İki kapılı bir saray gibi. Birinden girdim öbüründen çıktım" dedi. O anda Azrail ruhunu aldı,melekler yıkadılar, namazını kıldılar. Yedi kat gök melekleri Nuh (A.S.) için ağlaştılar (280).

Nuh'un üç oğlu kaldı. Derler ki Arap ve Acemden ne kadar ak yüzlü, iyi huylu ve latif adam varsa ve yine ne kadar ulema, fukaha, hükema, evliya ve enbiya ve bunlara benzer kim varsa ekseri Sam neslindedir. Ne kadar zenginler, hindliler,siyahiler, kâfirler ve zalimler ve hiç kimseye şefkati olmayan katı yürekli, cebbar sıfatlı varsa ekserisi Ham neslindedir. Sebebi ise şudur: Bir gün Nuh (A.S.) uyurken yel esip eteğini açtı. Avret yeri açık kaldı, duymadı. Ham geldi atasını o halde gördü gülüp geçti, örtmeden gitti. Ondan sonra Sam geldi atasını o halde görünce tez yanına varıp onu örttü. Nuh uyandı Sam'a: "Ne oluyor" dedi. Sam atasına halinden haber verdi,ve kardeşinin görüp güldüğünü bildirdi. Nuh (A.S.) Ham'a beddua etti:"Allah, senden gelen neslin şeklini döndürsün" dedi. Bunun üzerine siyahiler taifesi Ham'ın neslinden türedi. Denir ki, kara üzüm, kara incir ve kara renkli ne varsa o taifeden sayılır. Üçüncü oğlu Yafes'in soyundan gelenlerse, Tatar, Çağatay, Sıkılab ve Ye'cüc ve Me'cüc ve bunlara benzer olanlardır (281).

Başka bir rivayete göre Nuh ölürken peygamberleri gösteren sandığı oğlu Sam'a emanet etti ve şöyle dedi:"Ey oğul! Hayır dualarım senin üzerinde olsun! Yüce Rabbimden, gelecekte göndereceği peygamberleri senin soyundan kılmasını dilerim." Sonra Yafes'i yanına çağırıp:"Oğlum! Hayır dualarımın bir kısmı da seninle olsun.

280) Herevî,a.g.e.,s. 148,154

281) Taberî,a.g.e., C.I,s.120;A.Cevdet Paşa,Kıyas-ı Enbiya,İstanbul 1962,s.5; M.Dikmen,B.Ateş, a.g.e.,s,139

Dünyada hüküm sürecekrallarınsenin soyundan gelmesini Yüce Allah'tan dilerim."Sonra Küçük oğlu Ham'ı yanına çağırđı ve ona: "Senin soyun ağabeylerin Sam ve Yafes'in soylarına köle olacak" dedi (282).

Görüldüğü gibi ayet ve hadislerin dışında daha birçok rivayetler bulunmaktadır. Fakat biz konuyu daha fazla uzatmamak için hepsini nakletmemeyi uygun bulduk.

V- TEVRAT, İNCİLLER VE KUR'AN-I KERİM'DEKİ TUFAN KISSALARININ MUKAYESESİ

İlâhî dinler dediğimiz, üç büyük din olan, Musevilik, Hristiyanlık ve Müslümanlık'ta tufan binlerce yıldanberi inananların merakla okuyup inceledikleri ortak konulardan biridir. Ayrıca bu konuyu edindikleri bilgiler ışığında inandıkları dine göre din alimleri yorumlamış tartışmış daha sonra kendi düşüncelerini buldukları devirdeki ilme göre bir sentez yapıp görüşlerini belirtrmişlerdir.

Bu üç dinden en eski olanı, herkesin bildiği gibi Museviliktir. Bu inanışta tufan hikâyesini incelerken iki ayrı metinden meydana geldiğini bu iki metnin, aralarında bile tamamen uyuşmadığını gördük, inceledik ve aradaki farkları göstermeye çalıştık.

İncillerde tufan konusunun, uzun uzun anlatılmadığını, sadece birkaç yerde birkaç cümleyle zikredildiğini daha önce belirttik (283). Bu yüzden Hristiyanlar'ın tufan inancı ile Yahudilerin tufan inancı arasında fark yoktur. Öyleyse burada yapacağımız mukayese Tevrat'ta bahsedilen tufanla Kur'an-ı Kerim'de bahsedilen tufan arasında olacaktır. Bu mukayesenin daha iyi anlaşılması için olayın oluş seyri içinde, her iki inanca göre, incelenmesi yerinde olacaktır.

Her iki dinde de insanların bozulması, kötülüğü ve Allah'ın yolundan ayrılmaları söz konusudur ama İslâm inancında bozulan insanlığı doğru yola getirmek için Nuh (A.S.)'un peygamber olarak gönderildiği belirtilirken (284). Yahudi inancında Allah'ın adamı yarattığına pişman olduğunu ve beşerin sonu geldiğini fakat Nuh'un, peygamber olarak değilde kamil bir kul olarak "Rabbin gözünde inayet bulunduğunu" söyler (285).

282) A.Aydın,Peygamberler Tarihi,? 1980,s.160-161

283) Kitab-ı Mukaddes Matta 24/37-39;Luka 17/26-27;I.Petrus 3/20-21;II.Petrus 2/5;İbranilere 11/7

284) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/59;Nisa 4/163;En'am 6/84;Hud 11/25;Mü'mininun 23/23

285) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/6-8-13

Kur'an'da bulunan put isimleri (286) Tevrat'ta yoktur.

İslâm dininde Nuh önce gizliden gizliye sonra açıktan açığa kavmini Allah'a iman etmeye emirlerine uymaya, davet ediyor (287) kavmiyle çok çetin bir mücadeleye giriyor ama Tevrat'ta Nuh'un ne daveti ne de kavmiyle mücadelesinden bahsediliyor. Haliyle Nuh'a kavminin Nuh'u yalanladığından ve Nuh'un kavmini helak etmesi için ettiği bedduadan da söz edilmiyor.

Her ne kadar iki dinde de gemi ortak nokta gibi görülüyorsa da iyice incelendiğinde arada oldukça fazla farkın bulunduğu görülür. Tevrat'ta geminin hangi ağaçtan yapıldığı, eni boyu, yüksekliği, katları, kapısını ve ışıklığını nereye koyacağı, geminin içerden ve dışardan ziftleneceği (288) Nuh'a bildirildiği halde Kur'an-ı Kerim'de "Sana bildirdiğimiz gibi gemiyi yap" (289) ve "Onu tahtadan yapılmış mihla çakılmış bir gemiye bindirdik" (290) deniyor, Tevrat'ta verilen gemiyle ilgili bilgiler verilmiyor.

Tennura ait bilgi ise sadece Kur'an'da bulunuyor.

Tufan başladığı zaman Nuh'un 600 yaşında olduğuna dair bilgi de Kur'an'da yok (291).

Gemiye alınan hayvanlara gelince, bu konuda Tevrat'ta iki metinde verilen bilgi değişik olduğu için, Ruḥbā metni Kur'an ile uyuşurken Yahvist metinde "Bütün yeryüzünde zürriyetlerinin sağ kalması için, kendine her temiz hayvandan , erkek ve onun dişisi olarak yedişer ve temiz olmayan hayvanlardan erkek ve onun dişisi olarak ikişer; göklerin kuşlarından da erkek ve dişi olarak yedişer yedişer alacaksın" cümlesi bulunduğundan her ikisinden de ayrılmaktadır (292). Gemiye binen insanlar hakkında verilen bilgiler tamamen değişiktir. Tevrat'ta gemiye binenlerin sayısı kesin olarak verilmiştir: Nuh, hanımı, üç oğlu ve onların hanımları olmak üzere tam sekiz kişidir (293). Bu bilgi İncillerde de verilmektedir (294). Ayrıca Tevrat'ta Nuh'un oğullarının adları zikrediliyor, Kur'an'da bu bilgilerin hiç biri bulunmamaktadır. Ama gemiye binenlerin sayısı kesin olarak Tevrat'tan farklıdır. Çünkü "Buyruğumuz gelip de tennurdan sular kaynamaya başlayınca 'Her cinsten birer çifti ve aleyhine hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu ve inananları gemiye bindir' dedik. Pek az kimse onunla birlikte

286) Kur'an-ı Kerim, Nuh 71/23

287) Kur'an-ı Kerim, Nuh 71/1-20

288) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 6/14-16

289) Kur'an-ı Kerim, Mü'minun 23/27

290) Kur'an-ı Kerim, Kamer 54/13

291) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/6

292) Kitab-ı Mukaddes, tekvin 7/2-3

293) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/7-13

294) Kitab-ı Mukaddes, I. Petrus 3/20-21; II. Petrus 2/5

inanmıştı" (295) Ayeti ile "Allah inkâr edenlere Nuh'un karısıyla Lut'un karısını misal gösterir.." ayeti (296) bu durumu açıkca ifade etmektedir. Nuh'un aile fertlerinden başka inanan az da olsa biraz mümin ile Nuh'un inanmayan hanımı ve oğlundan Tevrat bahsetmemektedir.

Tufan suları Tevrat'ta "büyük enginin bütün yarılan kaynaklarından ve göklerin açılan pencerelerinden"(297) kırk günde (298) veya yedi günde (299) yeryüzüne ulaşırken, Kur'an'da "Gök kapılarını açtık, yeryüzünde kaynaklar fışkırttık; her ikisi takdir edilen ölçüye göre birleşti"(300) ayetiyle ifade edilip ve kaç gün yağmur yağdığı hususunda bilgi verilmemektedir. Tufanın süresi Kur'an'da belirtilmezken Tevrat'ta Yahvist Metinde kırk gün, Rahip metninde ise yüz elli gün sürdüğü ifade edilmektedir.

Tufanın durması için Tevrat'ta "Allah yeryüzünden bir rüzgâr geçirdi ve sular alçaldı" (301) veya "Enginin kaynakları ile göklerin pencereleri kapandılar ve göklerden yağmur kesildi" (302) ifadeleri kullanılırken, Kur'an'da "Yere, suyunu çek! Göğe, ey gök! Sen de tut denildi. Su çekildi iş de bitti" (303) denilmektedir.

Tufanın sonunda suların çekilip çekilmediğini anlamak için Tevrat'ta gönderilen karga ve güvercinin salıverilme meselesi Kur'an'da bulunmamaktadır.

Geminin oturduğu dağlar ise farklı, belkide aynı ama farklı isimler verilmiştir. Bu dağ Kur'an'da Cudi ismi (304) ile anılırken, Tevrat'ta Ararat diye belirtilmektedir (305).

Nuh gemiden indi, mezbah yaptı, yakılan temiz hayvanlardan Tanrı'ya kurbanlar sundu. Rab, Nuh ve oğullarını mübarek kılıp semereli olmalarını ve yeryüzünde çoğalmalarını söyleyerek bir daha tufan göndermeyeceğini (306) , Gökkuşağının bunun delili olduğunu söyledi (307). Bu bilgiler Kur'an'da yok ama tufandan sonra insanların Nuh'un oğullarından türediği yolundaki bilgiler her iki inanışta da var (308).

Tevrat'ta Nuh'un çiftçi olmağa başladığı,bağ dikip üzüm yetiştirdiği,şarap içip üstü başı açık kaldığı, Ham'ın görüp kardeşlerine haber verdiği, Sam ile Yafes'in onu örttüğü,

295) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/40

296) Kur'an-ı Kerim,Tahrim 66/10

297) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/11

298) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/12,17

299) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 7/10

300) Kur'an-ı Kerim,Kamer 54/11-12

301) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/1

302) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/2

303) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/44

304) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/44

305) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 8/4

306) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/11

307) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/13

308) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/19;Kur'an-ı Kerim,İsra 17/23;Meryem 19/58

çıplaklığına bakmadıkları ve Nuh'un şarabından ayılıp Ham'ı lânetlediği yazılıdır (309) . Kur'an'da bu bilgiler verilmemiştir.

Her iki inanışta da Nuh'un yaşının 950 olduğu bildirilmiştir (310).

Tevrat'ta tufan,bütün yaşayan hayvan ve insanları mahvetmiştir,yani evrenseldir. Kur'an'da ise sadece Nuh kavmini helâk etmiştir,evrensel ya da bölgesel olduğu tartışma konusudur.

Maurice Bucaille'a göre ise Tevrat'taki tufan kıssası muhakkak tahrif edilmiştir (311), Rahip metninin gösterdiği tarihte tufan olmamıştır. Meselâ o zaman, Mısır'da Eski İmparatorluğun sonu ile Orta İmparatorluğun başlangıcı arasında yer alan bir uygarlık dönemi bulunmaktadır. Bugünkü bilgilerimize göre o zamanın tarihinde herhangi bir kesiklik yoktur (312) .

309) Tekvin 9/20-28

310) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/28;Kur'an-ı Kerim,Ankebud 29/14

311) M.Bucaille,a.g.e. ,s.344

312) M.Bucaille,a.g.e. ,s.343

İKİNCİ BÖLÜM

ASYA DİNLERİNDE TUFAN

A) SÜMER DİNLERİNDE TUFAN

Tevrat'taki tufanın şüphesiz ana kaynağı olduğuna inanılan, Sümerlilerin tufan menkıbesi,uzun süre, XIX. ve XX.yüzyıllarda yapılan kazılarda ele geçen tabletler bulunmadan önce, Babil Bel tapınağı rahibi olan Bérose'un, Babil kutsal kitaplarına dayanarak yazdığı Yunanca bir hikâyeyle tanındı. M.Ö.III.yüzyılda yaşamış Bérose en eski devirlerden başlayarak ülkesinin tarihini Yunanca yazmış ve tarihine tufan hikâyesini de kaydetmiştir. Her ne kadar Bérose'un Tarihi zamanımıza kadar ulaşamamışsa da daha sonraki Yunan yazarlarının iktibaslarıyla bazı kısımlarını biliyoruz. Tufan olayını M.Ö,II.yüzyılın yarısında yaşayan Apollodros'un naklettiğini,ondan da M.Ö.I.yüzyılda yaşamış Milet'li Alexandre Polyhistor'un sonra sırasıyla M.S.37-100 yılları arasında yaşamış Yahudi tarihçisi Flavius Joséphe'in,İskenderiyeli Clément'in (M.S.150-216),III.yüzyılda yaşamış Yunanlı tarihçi Julius Africanus'un, 267-340 yılları arasında yaşamış Eusebius (Eusébe Cesarée)'un birbirinden aktarması ihtimal dahilindedir. Eusebius'un eseri de kayıp olduğundan bu eser zamamıza kadar Ermenice bir tercümesi vasıtasıyla ulaşabilmiştir. Bu tercümenin Latice bir nüshası A.Schoeme ve C.Müller tarafından basılmıştır (1). Babil tufan hikâyesinin bir nüshasını Hristiyan muharrirlerden VIII. asrın sonları ile IX. asrın başlarında yaşayan Georcius Syncellus (Syncelle) muhafaza etmiştir

Bütün bu kaynaklardan elde edilen bilgilere göre Bérose'un onuncu hükümdar saydığı Xisouthros zamanında meydana gelen tufan şu şekilde nakledilmektedir: "Ardates'in ölümünden sonra oğlu Xisouthros on sekiz sar (2) hüküm sürdü. İlâh Kronos bu hükümdara rüyasında görünerek Daisos ayının on beşinci gününde,bütün insanların mahvolacağı bir tufanı haber verdi (3). Bunun için ona her şeyin başlangıç, gelişme ve sonuç tarihini yazmasını ve onu Güneş şehri olan Sippar'a gömmesini,bir gemi yapmasını,arkadaş ve akrabalarını gemiye almasını,hayatın muhafazası için gereken,bütün şeyleri,kuş ve dört ayaklı hayvanları beraber almasını ve kendisini

1) A. Hilmi Ömer, a.g.m., s.62

2) Sar: Bir sar 3600 yıldır.Fazla bilgi için bkz.G.Contenau, a.g.e.,s .59

3) Bérose,eserini Makedonya İmparatorluğu zamanında yazdığı için Makedonya takvimi kullanmıştır.Daesus(daisios)ayının Babil takviminin hangi ayına tekabül ettiğini tayin etmek mümkün değildir çünkü kimileri şubat ayına tekabül ediyor derken kimileri de mayıs ayına tekabül eder demektedirler.

korkusuzca sulara terketmesini emretti. Gemiyle nereye yolculuk yapmak istediği sorulursa "İnsanlara iyilik vermeleri için tanrılara dua etmeye " diye cevap verecekti. Emirlere uydu ve 5 stad uzunluğunda (1300 zira) 2 stad genişliğinde (520) zira bir gemi yaptı. Bütün hazırladığı şeyleri onun içine koydu, karısı, çocukları ve samimi dostlarını da en sonunda gemiye aldı (4) . Tufan başladı, her tarafı sular kapladı. Gemi su üzerinde yükseldi ve günlerce kaldı. Sonunda tufan kesildi. Sular azaldı. Vaziyeti anlamak üzere Xisouthros kuşlardan bazılarını bıraktı. Bu kuşlar ne bir yem ne de basacak yer bulamadıklarından geri geldi. Xisouthros birkaç gün sonra kuşları tekrar salıverdi, bu sefer ayakları çamurlu olarak geri döndüler. Üçüncü defa bırakıldıklarında kuşlar geri dönmediler. O zaman Xisouthros suların çekilip toprağın görünmeye başladığını anladı. Gemide bir pencere açtı, dışarıya baktığı zaman geminin bir dağın tepesine oturmuş olduğunu gördü. Karısı, kızı ve dümencisiyle dışarı çıktı toprağı öptü (5). Sonra bir mezbah (sunak) yaptı, tanrılara kurban sununca gemiden kendisiyle birlikte çıkanlarla beraber gözden kayboldu. Gemide kalanlar Xisouthros'la beraber çıkanların bir daha geri dönmediklerini anlayınca gemiden inip onları arayıp isimleriyle çağırırlarsa da, onları hiç bir yerde görmek mümkün olmadı. Yalnız gökten gelen bir ses ilâhlardan korkmalarını, Xisouthros'un dindarlığı yüzünden bundan sonra ilâhlarla beraber yaşayacağını, karısı, kızı ve dümencisinin de aynı şeye nail olduklarını bildirdi. Bundan başka Babil'e dönmelerini Xisouthros'un gömmüş bulunduğu yerden yani Sippar'dan kutsal yazıları çıkarıp insanları haberdar etmelerini de ilave etti. Bu emirler üzerine gemide kalanlar ilâhlara kurban takdim edip yaya olarak Babil'e doğru yola çıktılar. Babil'e geldiklerinde, Sippar'da mukaddes yazıları bulup çıkardılar. Birçok şehirler kurdular, mukaddes yerleri tekrar yaptılar, Babil'i iskân ettiler.

Xisouthros'un yaptığı bu gemiden, Ermenistan'daki Cordyéen dağlarında kalıntı mevcuttur. Bazıları gemiden zift sökerler ve bunu koruyucu ya da muska olarak kullanırlar (6).

Gılgamış Destanı'nın temel taşı olarak kullanılan hikâyelerden birisi de II. Yüzyılda yaşamış, Babil tarihçisi, Abydenos (Abydène)'un Bérose'dan veya onun aldığı kaynaktan

4) Stad: Yunanlılarda 600 kademlik bir ölçüdür.

5) Biz burada A. Parrot'nun yorumunu kabul edip "Toprağı öptü" diye yazdık, diğer yazarlar "Toprağı ibadet etti" diye yazmaktadırlar.

6) A. Hilmi Ömer, a.g.e., sayı.24.s.63-64; A. Parrot, a.g.e., s. 29-30; Ş. Günaltay, Yakın Şark, Elam ve Mezopotamya, Ankara 1957.s.211-212; G. Contenau, a.g.e., s.101-102; J. Frazer, a.g.e., s. 48-49

aktardığı hikâyedir. Abydenos'un eseri de Berose'un ki gibi Eusebius'un Khronikon'una ve Syncellus'un Chronographia'sına aynen aktarılmıştır (7).

Yazarın çeşitli kaynaklardan tespit edebildiğimiz tufan metni şu bilgileri nakletmektedir: "Ondan sonra başkaları hüküm sürdü, onlar arasından Sisithros'a, Daisos ayının on beşinde bol yağmur yağacağını Kronos haber verdi. Bütün kıymetli eserleri Güneşi Şehri olan Sippar'a gömmesini emretti. Tanrı tarafından gönderilen yağmurlar yağmaya başladı. Sisithros emirleri yerine getirir getirmez derhal Ermenistan'a yelken açtı. Üçüncü günün sonunda sular azalmaya başlayınca, sudan çıkan toprak parçası olup olmadığını araştırmak için kuşlar salıverdi. Fakat uçsuz bucakız denizle karşılaşan ve konacak yer bulamayan kuşlar Sisithros'a geri döndüler. İkinci defa kuşları gönderdi kuşlar aynı şeyi yaptı (yani geri döndü). Üçüncü deneme başarılı oldu çünkü kuşlar ayaklarında çamurla geri döndüler. Tanrılar, Sisithros'u insanların oturduğu dünyadan çekip aldılar. Gemi ise Ermenistan sakinlerini kötülüklerden korumak için ağaç muska oldu".

Görüldüğü gibi bu hikâye bazı değişiklikler gözönüne alınmazsa Bérose'un hikâyesinin bir kopyasıdır. Bérose ve Abydene hikâyeleriyle Kitab-ı Mukaddes'ten yola çıkan arkeologlar 1839 da Layard'la başladıkları çalışmalarını günümüzde de sürdürmektedirler. Bu çalışmalardan on binlerce tablet çıkarılmış olup üzerlerinde yapılan çalışmalar devam etmektedir. Şu ana kadar elde edilen bilgilerden anlaşıldığına göre Mezopotamya'da bir değil birçok tufan izleri bulunduğunu ilim adamlarının yaptığı çalışmalar ortaya koymuş (8) ve bunların çeşitli tarihlerde meydana geldiğini göstermeye çalışmışlardır. Bu yüzden milletlerin zihinlerinde çok yer etmiş olan tufan hikâyesi sadece Mezopotamya topraklarında kalmamış Hurrice ve Hititçeye cevrimştir. Hititlerin başşehri Boğazköy'de yapılan kazılar bunu göstermektedir (9).

Bérose'un tarihinden elde kalan parçalarla, asırlardan beri bir kısmı bilinen Sümer tufan hikâyesinin aslını bulmak için Mezopotamya toprakları altındaki gizli hazineler yani tabletler ortaya çıkarılıncaya kadar beklemek gerekti. 1853 yılında Layard'la çalışan Rassam M.Ö.668-626 yılları arasında hüküm sürmüş Asurbanipal'ın büyük kitaplığını ortaya çıkardı. Dünyanın en büyük kütüphanesini oluşturmaya karar vermiş olan bu hükümdar binlerce kâtip çalıştırarak, ülkenin en eski tarihlerden itibaren, Sümer tarihi de

7) F.H.Woods, "Deluge", Encyclopedia of Religion and Ethics, Newyork 1955, V.IV, p.553; G.Contenau, a.g.e. ,s.103; E.Bilgiç ,a.g.e., C.XXXI, s.445

8) En eski tufan izleri, yapılan arkeolojik araştırmalara göre M.Ö.4000 yıllarında, Uruk-Obeid devri dediğimiz zamana rastlar, bunun izleri Ur ve Ninve'de bulunmuştur. Bundan sonra M.Ö.3000 ile 2800 yılları arasında Kiş ve Lagaş'ta meydana gelen tufan izleri mevcuttur. Bu dönem Djemdet Nasr diye adlandırılır. M.Ö.2800 ile 2470 yılları arası Early Dynastie diye isimlendirilir, bu dönemde Kiş'te iki kere olmak üzere Shuruppak ve Uruk'ta tufan izlerine tesadüf edilmiştir.

9) F.Kınal, Eski Anadolu Tarihi, Ankara 1987, s.184

dahil,tarihî,ilmî,dinî bütün vesikalarını yeniden yazdırmıştı.Asurbanipal'ın kütüphanesi bulunduktan sonra tabletler İngiltere'ye British Museum'a taşındı. Tam 25000 tablet ve parça ihtiva ediyordu.

Bu tabletleri inceleyen Sir H.Rawlinson ve G.Smith,eski Erech (Uruk) kralı Gilgamiş'a atfedilen,Yaratılış,Tufan ve Istar'ın Cehennemlere İnişi şiirlerini ihtiva eden ve on iki tableten meydana gelen Gilgamiş Destanı'nı keşfettiler (10). Rawlinson'un bir hipotezine göre bu oniki şekil Zodiak'ın oniki işaretini yani oniki ayı belirtiyordu. Onbirincisi yağmurların en kuvvetli olduğu mevsime rastlıyor ve onun adı "Yağmur ve afet ayı" anlamına geliyordu (11).

Bu oniki tablete yazılmış şiirin 3600 mısradan meydana geldiği sanılmaktadır. Çok hasar görmüş olan bu tabletlerin tamir edilmesi,binlerce parçanın biraraya getirilmesi belki bu konuda bazı gelişmelere yol açacaktır ama detayda bazı bölümlere verilen yer araştırmacıdan araştırmacıya değişecektir. Tufan kıssası için Ninive (Koyuncuk)'de bulunan metin eserin yarısı olarak kabul edilirse,öteki Babilce,Sümerce Hurrice ve Hititçe metinleri birleştirip esere eklediğimiz zaman kayıp kısımlar üçte bir orandadır(12) . Sonuç ne olursa olsun Gilgamiş Destanı ve onun muhtevası arkeolojik bulguların dünya tarihine bir hediyesidir.

Gilgamiş Destanındaki tufanı anlatan tabletler birkaçı hariç,hepsi Sami dilinide yani Babil ve Asur lisanıyla yazılmıştır. Bunlar ya M.Ö. VII.Yüzyılda Asurbanipal'ın Ninive'deki kütüphanesinde yazılmış kopyalar ya da M.Ö.İki binin başlangıcında yazılmış tabletlerdir. Hattâ öyle ki M.Ö.İkibin yılında yazılmış bu tabletler Sümerlilere ait çok daha eski örneklerden alınmıştır. Çünkü Amerika kazı heyetinin Nippur'da bulduğu bir tablet Sümer diliyle yazılmıştır,bu da Fırat vadisinde Samiler gelmeden önce böyle bir kıssanın varlığını gösterir (13).

Aslı 300 mısra olduğu tahmin edilen bu tablet çok kötü durumdadır. Çünkü bu 300 mısradan ancak 42 si okunabilmektedir. Tufan hikâyesinin kesik kesik de olsa,ana hatları hakkında bilgi vermektedir. Okunabilen kısmı şöyledir:

(Başlangıçta 37 mısra okunamamaktadır)

10) Dr.G.Contenau,a.g.e. ,s.71

11) F.Berge,a.g.e.,s .468; j.Frazer,a.g.e. ,s.50

12) Dr.G.Contenau,a.g.e., s.60-61

13) Dr.G.Contenau,a.g.e. ,s.73;A.Hilmi Ömer,a.g.e., s.39-40;H.Limet," Les Religions Mesopotamiennes" Dictionnaire des Religions Paris 1984,p.384(Bu yazarlar Sümer tufan hikâyesinin yazılı olduğu metnin 1912 yılında Dr.Arno Poebel tarafından okunduğunu belirtmektedirler)

I- SÜMER TUFANI

- 15- (Tanrılar meclisinde)Tanrıça Nintu doğuran bir kadın gibi ağlıyordu.
- 16- Muhteşem Istar yarattıklarına ağlıyordu
- 17- Ea kendi kentine düşünüyordu;
- 18- Anu,Enlil ve Ninhursag
- 19- Yer ve gökyüzünün tanrıları Anu ve Enlil adını zikrediyorlardı
- 20- O zaman(Şurupak)rahibi kral Ziusuddu
- 21- Tevazuyla secde etti
- 22- Ve her gün itaat etmeye hazırды.
- 23- Daha önce hiç görmediği bir rüya gördü
- 24-25- Yere göğe yemin olsun(diyerek,rüyanın anlamını çözmek için)dua etti.

SÜTUN IV

- 1- (Ziusuddu'ya uyarı) (boşluk var)
- 2- Ziusuddu duvarın kenarında,ayakta, dinledi.
- 3- Duvarın yanında sol tarafında dur(dedi Ea)
- 4- Duvarın yanında sana bir kelime söylemek istiyorum
- 5- İyi kulum emirlerime kulak ver!
- 6- Emrimle bir tufan olacak.
- 7- İnsanlığın neslini yok etmek için;
- 8- Tanrılar meclisinin kararı böyledir,
- 9- Anu ve Enil'in emirleri(dir).

SÜTUN V

(40 satır boşluk var)

- 1- Bütün kuvvetli kasırgalar birlikte estiler,
- 2- Ve Tufan çılgınca devam ediyordu(Aynı anda tufan ibadet yerlerini su altında bıraktı) (14).
- 3- Yedi gün yedi gece boyunca
- 4- Tufan ülkeyi kapladı,
- 5- Tufan kuvvetli sularda yarış gemisini (gemi) sallarken,
- 6- Güneş Tanrısı Şamaş (Utu) gök ve yeryüzüne ışığını yayarak,göründü.
- 7- Ziusuddu yarış gemisinin penceresini açtı;
- 8- Yiğit Şamaş'ın ışığı geminin içine girdi,
- 9- Kral Ziusuddu
- 10- Şamaş'ın önünde secdeye kapandı.

14) Parantez içindeki tercüme A.Parrot'ya aittir.Bkz.A.Parrot,a.g.e. ,s.27

II- (Ziusuddu),kral, bir öküz kurban etti, koyun kesti,

SÜTUN VI

(39 satır boşluk var)

1- Yeryüzü ve gökyüzü ruhuna dua olsun (15)

2- (Ziusuddu)yanınıza yerleşsin!

3- Ey Anu, Enlil, yeryüzü ve gökyüzünün ruhuna dua olsun.

4- Yanınıza o yerleşsin!

5- Le Nig.gil.ma (Bitki) toprağın bağrından çıktı

6- Kral ziusuddu

7- Anu ve enlil önünde secde etti

8- Bir ilâhınki gibi ebedi bir hayat bağışladı ona Enlil.

9- Bir ilâhınki gibi ebedri bir hayat bağışladı ona Enlil.

10- O zaman kral Ziusuddu

11- Ona insan tohumunun muhafızı ismini verdi.

12- Güneşin doğduğu Dilmun ülkesine tanrılar onu oturtular(16).

Şimdiye kadar bulunan başka bir Sümerce Metin,S.Langdon'un 1915'te,Pensylvania Üniversitesine ait olan ve Nippur'dan gelen tabletlerde bulup neşrettiği metindir (17). M.Ö.2000 yılına doğru yazılmıştır. Langdon bu tablette Cennet, İnsanın ilk Günahı ve Tufan destanlarını buldu. Mezopotamya metinlerinde şimdiye kadar bizim için eksik kalan yaratılış, tufan hikâyelerinin bazı yönleriyle insanlığın ilk günahının sebeplerini bu tablette keşfetti.

Langdon'a göre, sümer ilâhı Enki (18) karısı veya kız kardeşi olan Ninella (Nintur) ile şüphesiz bugünkü Bahreyn adası olan Dicle ve Fırat'ın denize döküldükleri yerde oturuyorlardı. Enki, insanlara kızdı ve bir tufanla onları yoketmeye karar verdi. Felâket dokuz ay sürdü. S.Langdon'un,Tufanın Samice metnindeki Um-Napişti (UtaNapiştim) ve Kitab-ı Mukaddes'teki Nuh'la aynı insan olarak kabul ettiği Tagtug isimindeki biri hariç bütün insanlar mahvoldu. Bir çok olaylardan sonra Tagtug bahçevan oldu. Enki ona ziraati öğretti. Bahçenin ağaçları arasında birinin meyvesini yemek ona yasaktı; o bu meyveden yedi ve sonunda hayatının kısaltılması ve hastalıkla cezalandırıldı. Diğer tanrılarsa onu iyileştirme yollarını aradılar (19).

15) Metnin bu satırlarının tercümesinin çok zor olduğu hususunda bütün yazarlar müttefiktir.Bkz:A.Parrot,a.g.e., s.27

16) A.Hilmi Ömer,a.g.e., s.39-41; Dr.G.Contenau,a.g.e. ,s.100-101;A.Parrot,a.g.e., s.26-27-28

17) Dr.Contenau,a.g.e., s.50

18) Samiler, Enki'ye Ea diyorlardı ve onu İlk Okyanus Tanrısı diye adlandırdılar.Halbuki Enki yer Tanrısıydı.

19) Dr.G,Cotenau,a.g.e. ,s.50

Bizce,tabletlerdeki hikâyeler çok karışık bir şekilde anlatılmıştır, bir insanın çeşitli isimlerinin bulunduğu bu şiir beş belki de altı şiirin birleştirilmesi ile meydana geldiği izlenimini vermektedir.

II- ATRAHASIS DESTANI (ŞİİRİ)

Gilgamiş Destanına Paralel olarak kahramanı "Çok akıllı" anlamına gelen, Atrahasis adıyla tanınmış bir efsane mevcuttur. Bu destanın kahramanı Atrahasis, Gilgamiş Destanı'ndaki Utanapıştim olarak kabul edilmiştir. Bu destanın Babilce nüshasında, üç tablette 1245 satır olarak yazıldığı belirtilmiştir. Asurca ve Babilce ancak dört parça halinde ele geçmiştir.Şimdi bu parçaların özelliklerini göstermeye çalışacağız:

1- Asurca Metin:G.Smith'in Daily Telegraph yardımıyla Ninive'e gidip bulduğu 17 satırlık bu parça DT 42 diye anılır. Ea, Atrahasis görüşmesinin bir varyantını anlatır. Bu metinde kahraman Atrahasis'dir. Ea, geminin planını (ona öğretmek için) toprağa çizer (20).

2- Asurca Metin: Ninive'de bulunan bu tablet dört sütun halinde yazılmış bir parçadır. Bu tablet parçasında verilen bilgiye göre, Enlil, insanları tufanla boğarak öldürmek yerine, devamlı yaralar açarak onları doğru yola getirmek istemektedir. Bu metinde de Ea Atrahasis'in koruyucu ilâhıdır (21).

3- Babilce Metin: Sippar'da bulunmuştur. Çok tahrip olmuş bir belgedir. Enuma ilu Awelum(Bir ilâh bir insanken)diye başlayan serinin II. tabletindeki dipnotta (colophon) anlaşıldığına göre 439 satırlık bu metin, Ellit aya isimli bir kâtip tarafından, kral Ammi-Saduqa'nın Fırat ağzına Dûr-Ammi-saduqa'yı yaptırdığı yıl (yani M.Ö.1647-1626 yılları arasında hüküm sürmüş bu kralın tahta çıkışının onbirinci yılında) kopya edilmiştir. Hikâye, tufanın başlangıcını, Enlil'in tehditlerini ve Enki (Ea) nin müdahalelerini anlatır. Korunulan insan gene Atrahasis'tir(22).

4- Babilce Metin:Çok hasar görmüş bir tablet parçasıdır.Birinci sütundaki 15 satır çok güzel muhafaza edilmiştir. Burada Ea'nın Atrahasis'e verdiği bilgiler yazılıdır. Sekizinci sütunun altındaki dipnotta şu özet bulunmaktadır: Kâtip Ellit-Aya'nın eliyle yazılmış üç tablet, 1245 satır.

20) A.Parrot,a.g.e.,s.24; Dr.G.Contenau,a.g.e., s.72-73

21) A.Parrot,a.g.e. ,s.24

22) A.Parrot,a.g.e. ,s.24-25

Burada bahsettiğimiz tablet Ammi-saduqa'nın on ikinci yılı tarihlidir (yani bir önceki tablettten bir yıl sonra bu tablet yazılmıştır). Böylece 2.tablet A.Boissier⁽²³⁾ ,3. tablet Scheil tarafından bulunmuştur. 1.tablet şimdiye kadar bulunamamıştır.

ATRAHASIS ŞİİRİ

PARÇA I,SÜTUN I

- 2- Ülke genişler, insanlar çoğalır,
- 3- Ülke onlara doydu hayvanlara(doyduğu) gibi;
- 4- Enlil,toplanmalarından rahatsız oldu.
- 5- Yaptıkları gürültüyü duydu
- 6- Ve büyük tanrılara(şöyle)söyledi:
- 7- "İnsanların yaptığı gürültü dayanılmaz oldu,
- 8- Onların gürültüsünden uyuyamıyorum.
- 9- İncirler koparılşın ve insanların,
- 10- Karnında yiyecek bulunmasın.
- 11- Adad üstlerine yağmuru az göndersin,
- 11- ()Kaynaklar artık fışkırmassın;
- 13- (Su)Artık kaynağından akmasın;
- 14- Rüzgâr essin,
- 15-.....
- 16- Bulutlar.....
- 17- Yağmur gökyüzünden düşmesin,
- 18- Tarlalarda ürün azalsın.
- 19- Onların üzerinde tohum yetişmesin"

(Sonraki sütunlar yok)

SÜTUN VII

- 387- Enki ağzını açtı
- 388- Enlil'e demek için:
- 389- "Niçin emrettin....."
- 390- (onları korumak için)İnsanlara kol kanat gereceğim
- 391- Emrettiğin tufandan....."

SÜTUN VIII

- 438-Atrahasis ağzını acıp

23) A.Parrot,a.g.e. ,s.25;

- 439-Ve ilâhına dedi,
(Burada tabletin altındaki not var)
440 -Sütunun 37 satırı
441 -"Bir ilâh bir insanken" in II.tableti
442- (tablet in)tamamı,439 satır.
443- İkinci kâtip Ellit-Aya'nın eliyle (yazılmış)
444- Shebat ayının 28 inde
445- O yılda,Kral ammizaduga
446- Yaptırdı
447- Dûr-Ammizaduga'yı
448- Fırat'ın döküldüğü yere

PARÇA II SÛTUN I

- 1- Atrahasis ağzını açıp
2- İlâhına şöyle söyledi
3- "Bana rüyanın anlamını söyle;
4- Hazırlayacağım şeyi bana bildir...."
5- Ea ağzını açtı
6- Ve kuluna şöyle dedi:
7- "....."
8- Vereceğim tavsiyeyi,
9- İyi dinle,
10- Duvar, beni dinle,
11- Kamış çit,bütün sözlerimi hatırında tut!
12- Evini yık, bir gemi yap,
13- Mallarını terket
14- Hayatını kurtar.
15-Yapacağın gemi....."

SÛTUN VIII

Bu tablette 390 satır bulunduğunu ve üç tablette toplam 1245 satır bulunduğunu hatırlatan dipnot bulunuyor.Zaman olarak aynı kâtip aynı kral zamanı fakat aylardan ayar ayıdır.

(Ea'nın koruduğu insanlık ıslah olmuyor ve eski alışkanlıklarına dönüyor).

- 1-.....
2- Gürültülerinden Enlil rahatsız olur,
3- Gürültülerinden o hiç dinlenemez.

4- Enlil toplantı yaptı

5- Ve ilân(ederek)çocuklarına (şöyle)dedi:

6- "İnsanların gürültüsü dayanılmaz (oldu)"

(Sonunda insanlar için daha ciddi cezalar düşünmektedir:Fırtına,hastalık,baş ağrısı gibi veba da insanları yok edecektir.)

14- Ve derhal veba onların gürültülerine derhal son verdi;

15- Fırtına gibi üstlerine indi,

16- Hastalıklar,baş ağrısı.

17- Bilge Atrahasis

18- Rabbi Ea'ya ümit bağladı;

19-.....

20- Onunla konuştu,

21 -Ağzını açıp şöyle dedi:

22- Rabbi Ea'ya:

23- "Rabbim,insanlık ıstırap çekiyor"(diyerek)

24- Ea'dan bu felaketleri durdurmasını ister.

Felaket durdu ama insanlık ıslah edilmez bir durumdaydı.1.parça sütun I de,başlangıçta gördüğümüz Enlil'in tehditleri burarda tekrar edilir.

47- Geceler boyunca,tarlalar beyaz olsun,

48- Ova tuz ile örtülsün,

49- Toprağın yüzü isyan etsin.Hiç bitki bitmesin.Hiç tohum filizlenmesin.

50- Hastalık insanlar üzerine gönderilsin,

51- Nesil(ler)kesilsin,artık çocuklar doğmasın,

(52 ve 56. satırlar)Öyle oldu,Enlil'in bütün tehditleri gerçekleşti.

PARÇA III

.....

5- Zamanı gelince,sana haber vereceğim,

6- Gemiye gir,kapısını kapat.

7- Yiyeceğini,mallarını ve hayvanını(geminin)içine koy,

8-.....nı,aileni,uzak akrabalarını,ustaları,

9-....ot yiyen kır hayvanlarını da (gemiye al)

10- Sana onları göndereceğim,iceriye girecekler.

11- Atrahasis ağzını açtı ve seslendi,

12- Rabbi Ea'ya hitabetti:

13- "Hiç gemi yapmadım;

14- Bana toprağa onun planını çiz,

15- Ki, resmi görüp gemiyi yapabileyim.

PARÇA IV SÜTUN I (Tabletin) başlangıç kısmı insanlığın imtihan edildiği yılları tasvir eder.

31-32- Beşinci yıl gelince, kız annesinin evine dönmek istedi, fakat anne kızına kapıyı açmadı.

33- Kız annesinin hareketlerini değerlendirmeye çalıştı,

34- Annesi, kızının hareketlerini değerlendirmeye çalıştı.

35- Altıncı yıl geldiğinde, bir yemek için hazırlandı,

36- Yiyecek olarak bir çocuk hazırlandı....

37- Bir ev..... diğeri

38- Yüzleri ölü hayaletler (inkiler) gibiydi.....

SÜTUN II

Dördüncü parçanın I. sütunundaki 31. satır ve devamı ile, birinci parçanın I. sütunundaki 10. satır ve devamındaki satırlar, Enlil'in arzu ettiği imtihanların hatırlatılmasıdır

53- Bilge Atrahasis

54- Rabbine ümit bağlar;

55- Ve onunla konuşur.

SÜTUN III

Muhtemel ki yok olan bu bölümde Tanrıyla insanlık barışmıştır.

SÜTUN IV

Yeterince ceza çektiklerinden, insanları yeniden yaratmak mecburiyeti hasıl oldu. Ea, İlâhe Mama'ya gerekli sihirli sözleri öğretti. Mama çamuru aldı yarı sihirle yarı tabii şekilde, sırası gelince çocuklara sahip olacak olan, erkek ve kadınları yarattı⁽²⁴⁾.

Contenau'nun anlattığına göre bu destan muhteva bakımından, Gilgamiş Destanı'ndan ayrılmaktadır. Birincisi burada tufanın sebebi gürültüdür. Tufan derhal başlamaz. İkincisi tufan göndermeden önce Enlil iki defa insanları uslandırmaya çalışmıştır; önce birçok yıl süren açlık sonra öldürücü veba göndermiştir. Başka neler gönderdiğini maalesef tabletler tam olmadığı için bilemiyoruz. Fakat bu konuda dikkatimizi çeken şudur: Gilgamiş Destanı'nda Ea, Enlil'e: "Bütün insanlığı mahvetmenin haksızlık olduğunu bunun yerine aslan panter, açlık ve veba gibi belirli cezalar vererek insanların sayısını azaltmanın mümkün olduğunu" söyler⁽²⁵⁾. Görüldüğü gibi Atrahasis

24) Dr.G.Contenau, a.g.e., s.97-100

25) Dr.G.Cohtenau, a.g.e., s.100

Destanı'nda yapılan budur ama başarısızlıkla sonuçlanmıştır.Öyleyse bu iki destan farklı olmalarına rağmen,insanlığın hatasını bize hatırlatarak birbirini tamamlar.

Gilgamiş Destanı yazarlarının kendi hikâyelerine katmak için ödünç aldıkları bu tufan hikâyesi Mezopotanya'dan başlayarak,bir çok kavramlar,bulgular,edebiyat ve düşünce konuları,modelle ve imajlarla,Eski Orta Doğu'da,hemen hemen her yerde çoğaldı ve cazip olarak anlatıldı ayrıca bir bütün olarak Kitab-ı Mukaddes'te yerini aldı (26).

III- GILGAMIŞ DESTANI

XI. TABLET

I- Asurca Metin

Asurbanipal kütüphanesinin bulunmasıyla ortaya çıkarılmış bu tablet Ninive'de (Koyuncuk)bulunmuştur.Tablet 326 satır olup,bunların iki yüze yakını tufan olayını anlatmaktadır (27).

Bütün tabletin özeti şöyledir:Uruk (Erek) (28) şehrinin kralı Gilgamiş,dostu Enkidu'nun ölümüne çok üzülür.Bir gün kendisinin de öleceğini düşünür. Atası Uta-Napiştım'in ebedî bir hayatı elde ettiğini hatırlar.Bunu nasıl elde ettiğini sormak için yola koyulur. Erkek ve dişi akreplerinin koruduğu,güneşin orada battığı bir dağı,kendisinden önce hiç bir faninin ayak basmadığı karanlık ve korkunç bir yolu,geçerek ilerlemeye başlar. Yolda büyük bir denizin yani ölüm suyunun üstündeki köprüden geçerek çok korkar.Sonunda Uta-Napiştım'in huzuruna gelir. Gilgamiş atasından ebedi hayata nasıl ulaşacağını sorduğu vakit üzüleceği bir cevap alır çünkü Uta-Napiştım,ölümsüzlüğün insanlara ait bir şey olmadığını söyler. Bir zamanlar kendisi bir insan iken şimdi ölümsüz olan bir kimsenin böyle cevap vermesinden hayrete düşen Gilgamiş, atasından,insanların bu genel mukadderatından kendisinin nasıl kurtulmayı başardığını sorar. Uta-Napiştım ona tufan hikâyesini anlatarak cevap verir (29).

1- Gilgamiş uzaktaki Uta-Napiştım'e seslenerek şöyle dedi:

2- "Sana bakıyorum Uta-Napiştım,

3- Ve sende kendimden farklı hiç bir şey göremiyorum;

4- Hayır,sende benden farklı hiç bir şey göremiyorum.

5- Mükemmel bir kalbin var(benim gibi)korkusuzca savaşmak için,

6- Ve (benim gibi) sırtüstü veya yan yatmış dinleniyorsun.

26) J.Bottero, "l'Epopée de Gilgamesh,Histoire",Octobre 1988,no: 115,Paris 1988,p,19

27) Dr.G.Contenau,a.g.e.,s .69 ve 90; A.Parrot,a.g.e.,s .17; F.Berge,a.g.e. , C .II, s .468

28) Tekvin 10/10 daki Erek

29) A.Hilmi Ömer,a.g.ı.,ş.34-35;A.Parrot,a.g.e. s.17;E.Bilgiç,a.g.e.,C.XXXI,s.446

- 7- Tanrılar meclisinde (ölümsüzlüğü istemek için)nasıl huzura çıkabildin ?"
 - 8- Utanapıştim, Gilgamiş'a cevap verdi ve şöyle söyledi:
 - 9-" Gilgamiş,sana gizli bir sır vermek istiyorum,
 - 10- Tanrıların kararını sana söylemek istiyorum:
 - 11- Bildiğin şehir Şuruppak,
 - 12- Fırat nehrinin kıyısında kurulmuş,
 - 13- Eski bir şehirdi, Tanrılar
 - 14- Büyük tanrılar,tufan yapmaya karar verdiklerinde!
 - 15- (Aralarında) babaları,Tanrı Anu,
 - 16- Danışmaları muharip Enlil,
 - 17- Habercileri Ninurta,
 - 18- Şefleri Tanrı Ennugi,
 - 19- Parıltılı gözlü Tanrı Ea da onların meclisindeydi;
 - 20- Evin içinde (verdikleri) kararı anlattı;
 - 21- Kamış çit,duvar,duvar,
 - 22- Kamış çit!Duvar anla!
 - 23- Ubartutu'nun oğlu,Şuruppaklı adam.
 - 24- Evini yık,bir gemi yap,
 - 25- Serveti terket,hayatı ara,
 - 26- Sahip olduğu herşeyi bırak ve hayatını kurtar!
 - 27- Bütün hayat tohumlarını gemiye yükle,
 - 28- Yapacağın geminin,
 - 29- Boyutları ölçülü olsun:
 - 30- Eni boyu birbiriyle mütenasip olsun;
 - 31- Su her tarafı kaplayacağından,ona bir çatı yap Apsu üzerine indir (Boşluk var).
- Buraya, XI. tablete ilginç bir bilgi ilave eden Hilprecht'in tercüme ettiği 9. satırı ve DT 42'nin 1,5-16 satırlarını ekliyoruz.
- 9- Bu gemi bir"Yarış gemisi"olacak ve adı:"Hayatın koruyucusu" olacak.
 - 1- Alt ve üst kuvetli olsun (...)
 - 5-.....Tespit edeceğin zamanda,
 - 6-...Gemiye girecek ve kapısını örteceksin.
 - 7- Tahılını, eşyalarını,sahip olduğun değerli şeyleri içine (koy)
 - 8- Aileni,yakın akrabalarını,ustaları
 - 9- Hayvanları,vahşi hayvanları ve bolca ot (koy)
 - 10- Kapıya dikkat etmen gerektiği (anı)sana bildireceğim".

11- Atrahasis ağzını açıp şöyle konuştu,

12- Rabbi Ea'ya söyledi:

13- "Asla gemi yapmadım.....

14- Toprağa bir plân çiz

15- Ki plânı göreyim ve gemiyi yapayım".

17- (Ea) toprağa çizdi.

32- Onu anladım ve Rabbim Ea'ya dedim: (30)

33- Rabbim söylediğin şeyi,

34- Dikkatle yerine getireceğim;

35- (Benden sorarlarsa) şehre,halka,büyüklerle ne cevap vereceğim ?

36- Ea,ağzını açıp konuştu,

37- Bana,kuluna şöyle dedi:

38- "İşte onlara söyleyeceğin şey:

39- İlâh Enlil'in bana karşı kötü fikir beslediğini biliyorum,

40- Artık,şehrinizde oturamam;

41- Enlil'in toprağına başamı koyamam;

42- Apsu'ya doğru gidip Rabbim Ea ile oturacağım.

43- Üzerinize bereket yağdıracaktır,

44- (Üzerinize) balıklar,kuşlar,

45- (Üzerinize) mahsül,

46- (Üzerinize yağdıracak) kukku,

47- Üzerinize yağdıracak kibtu (31)

48-.....

Şafak sökünce.....

55- Küçük yavru bilezift getirdi,

56- Kuvvetli erkek ne lâzımsa getirdi.

57- Beşinci günde geminin omurgasını meydana getirdim;

58- Kenarları 120 kulaç yüksekliğindeydi;

59- Buna uygun olarak köprünün boyutları da 120 kulaçtı:

60- Ön kısmının şekli (ne gelince),

61- Onun resmini çizip yaptım;altı defa perçinledim.

62- Yüksekliğine onu yediye böldüm,

30) Burada II.tablet yeniden başlıyor.

31) Burada kelime oyunu yapılmış:kibtu"acı ve buğday",kukku"ses ve felâket"anlamlarını taşıyorlar.

- 63- İcini dokuza böldüm;kalafatladım;
64- Bölümleri araştırdım ve gerekli olan şeyi oraya yerleştirdim (32)
65- Altı sar zifti gemiye döktürdüm;
66- Üç sar karasakızı teknenin içine yaydım;
67- Yük taşıyıcılar üç sar yağ getirdiler,
68- Sintinede yedek olarak bulunması için bir sar yağ sakladım,
69- İki sar da gemici sakladı (33)
70- (halk) için sığır kestim
71- Ve her gün koyunlar kestim
72- Bira,hurma şarabı,yağ,şarap,
73- Nehir suyu gibi bol bol verildi işçilere,
74- Yılbaşı ziyafeti gibi ziyafet verdim,
75- (bayram için) kutsal merhemi ellerimle getirdim.
76- (...günde),güneş batmadan önce gemi (bitmişti).
77-.....
78- Gemiye yapanlar onu tıka basa doldurdular (34)
79-.....
80- Neyim varsa onu gemiye yükledim,
81- Sahip olduğum gümüşü yükledim,
82- Sahip olduğum altını yükledim,
83- Sahip olduğum canlı ne varsa (bütün hayat tohumlarını) yükledim.
84- Yakınlarımdan ve ailemden kim varsa gemiye bindirdim;
85- Evcil ve vahşi hayvanları,ustaları,hepsini indirdim.
86- Güneş ilâhı,Şamaş kerametini gerçekleştirme anını bana bildirmişti:
87- "Sabahleyin kukku,akşamleyin kiptu yağacak;
88- Gemiye gir ve kapını kapa !"
89- O an geldi;
90- Sabah kukku,akşam kiptu yağdı;
91- Gökyüzünün manzarasını seyrettim,
92- Görünce korkuya kapıldım;
93- Gemiye girip kapıyı kapattım.

-
- 32) Burada tercümeleler değişiktir,meselâ,Ş.Günaltay 64.satırını"Ortasına bir direk yerleştirdim"şeklinde çevirmişti.
33) 68.satırda tercümeleler tamamen değişik: M. Ramazanoğlu"Getirilen yağın üçte biri peksimet kızartmak için sarfedildi".Ş.Günaltay:"Bundan başka bir sar yağ aletlere sarfedildi,".Dr.G.Contenau:"(Üstüne)kurbanlar için bir sar yağ ayırdım,şeklinde tercüme etmişlerdir
34) 55-80.satırlar arası anlaşılması zor olduğu için yorumlar ve tercümeleler değişiktir

- 94- Gemiye yönetmesi için,gemici Puzur-Kurgal'a
- 95- Gemiye içindekilerle birlikte emanet ettim.
- 96- Şafak sökünce,
- 97- Gökte kara bir bulut yükseldi;
- 98- Tanrı Adad orada gürlüyordu,
- 99- Önünde Tanrı Nabu ve Tanrı Marduk gidiyordu.
- 100- Postacı Tanrılar dağları ve düzlükleri aşıp gidiyorlardı
- 101- İrra suları tutan bentleri tuttu
- 102- Tanrı Ninurtu ilerledi;gökyüzünün sularını boşalttı;
- 103- Meşale taşıyıcıları,Anunnaki Tanrıları,
- 104- Işıklarıyla aydınlatılar kıtayı;
- 105- Adad'ın öfkesi gökleri doldurdu;
- 106- Aydınlık olan her şey karanlığa dönüştü.
- 107- Büyük fırtına memleketi bir çanak gibi parçaladı,
- 108- Bir gün karayel esip hepsini sildi süpürdü.
- 109- (Tufan) ülkeye hızla yayıldı,
- 110- Savaşta olduğu gibi (insanlar üzerine) hücum etti;
- 111- Artık kardeş kardeşi görmüyordu,
- 112- Artık insanlar birbirlerini tanımıyorlardı. Göklerde,
- 113- Tanrılar tufandan korktular,
- 114- Kaçıp,Tanrı Anu katına çıktılar;
- 115- Tanrılar köpekler gibi kıvrılıp yattılar..
- 116- Tanrıça Istar doğuran bir kadın gibi bağırmaya başladı;
- 117- Tanrıların melikesi güzel sesiyle çığlıklar attı:
- 118- "Çamura dönsün o gün
- 119- Tanrılar meclisinde kötü sözler söylediğim gün;
- 120- Tanrılar meclisinde nasıl oldu da kötü sözler söyledim ?
- 121- Nasıl oldu da insanları mahvı için mücadele emrettim ?
- 122- İnsanları gerçekten ben mi doğurdum,
- 123- Balık yumurtaları gibi denizi doldursunlar diye"
- 124- Tanrılar, Anunnakiler onunla beraber ağladılar;
- 125- Tanrılar.....ağlayarak oturdular,
- 126- Dudakları kapandı
- 127- Altı gün altı gece,
- 128- Rüzgâr esti ve tufan ülkeyi silip süpürdü.

- 129- Yedinci gün başlarken tufan durdu
- 130- Bir ordu gibi atağını sürdürmüştü;
- 131- Deniz sakinleşti,fırtına kesildi,tufan son buldu.
- 132- Denize baktım gürültü susmuştu,
- 133- Fakat insanların hepsi çamur olmuştu,
- 134- Evlerin çatıları bile bataklık (gibi dümdüzdü)
- 135- Pencereyi açtım,ışık yüzüme vurdu;
- 136- Çömeldim ve yere ağlayarak oturdum;
- 137- Yanaklarımdan gözyaşlarım aşağıya akıyordu.
- 138- Her yöne baktım....
- 139- On iki fersah uzaklıkta bir ada su üstüne çıkıyordu;
- 140- Gemi Nisir dağına oturdu;
- 141- Nisir dağı gemiyi tuttu bırakmadı.
- 142- Birinci gün,ikinci gün Nisir dağı gemiyi tuttu bırakmadı
- 143- Üçüncü,dördüncü gün Nisir dağı gemiyi tuttu bırakmadı.
- 144- Beşinci,altıncı gün Nisir dağı gemiyi tuttu bırakmadı.
- 145- Yedinci gün gelince,
- 146- Bir güvercin çıkarıp salıverdim;
- 147- Gitti fakat geri döndü;
- 148- Konacak yer bulamadığı için geri döndü.
- 149- Bir kırlangıç çıkarıp salıverdim;
- 150- Kırlangıç gitti fakat geri geldi;
- 151- Konacak yer bulamadığı için geri geldi.
- 152- Bir karga çıkarıp salıverdim;
- 153- Karga gitti; suların alçaldığını gördü;
- 154- Yedi,deşindi,bağırdı,geri dönmedi.
- 155- (Her şeyi) dört yöne salıverip; bir kurban sundum,
- 156- Dağın tepesinde kurbanı sundum
- 157- Yedi ve daha nice yedi buhurluk yerleştirdim;
- 158- Onların içine güzel kokulu kamyş,sedir ve mersin ağacı serdim.
- 159- Tanrılar kokuyu aldılar,
- 160- Tanrılar güzel kokuyu aldılar,
- 161- Tanrılar kurban verenin tepesinde sinekler gibi toplandılar.
- 162- Fakat yüce Tanrıça Iştâr gelir gelmez
- 163- Tanrı Anu'nun,arzusuna göre yaptığı kolyeyi salladı:

- 164- "Ey buradaki tanrılar,boynumdaki lacivert kolyemi unutmayacağım gibi,
165- Şüphesiz şu geçen günleri düşüneceğim ve onları asla unutmayacağım,
166- Tanrılar kurbandan paylarını almaya gelsinler,
167- Fakat Enlil payını almaya gelmesin,
168- Çünkü Enlil,düşünmeden,tufanı başlattı,
169- Ve insanları felâkete uğrattı".
170- Enlil gelir gelmez,
171- Gemiyi görünce öfkeleni;
172- Tanrılara çok kızdı:
173- "Canlılardan biri kurtuldu demek; tek bir insan bile bu felâketten kurtulmamalıydı ! "
174- Ninurta ağzını açıp,yiğit Enlil'e hitabederek şöyle dedi:
175- "Tanrı Ea'dan başka böyle şeyi kim yapar,
176- Tanrı Ea'dan başka her şeyi kim bilir?"
177- Tanrı Ea ağzını açıp yiğit Enlil'e hitabederek şöyle dedi:
178-" Sen,Tanrılar arasında akıllı ve kahraman,
179- Nasıl nasıl düşünmeden başlattın tufan?
180- Günahkâr günâhının,suçlu suçunun cezasını çeksin,
181- Ama yok olmadan onu kurtar;yok olmadan elinden tut.
182- Tufan yerine bir aslan (gönder) insanları azaltsın;
183- Tufan yerine bir panter (gönder) insanları azaltsın;
184- Tufan yerine bir açlık (gönder) ülkeyi kavursun;
185- Tufan yerine Tanrı İrra (veba) ülkeyi mahvetsin,
186- Bana gelince,büyük tanrılarının kararını açıklamadım
187- Atrahasis'e bir düş gösterdim,böylece tanrılarının kararını anladı;
188- Sonuç onu ilgilendirir".
189- O zaman Tanrı Enlil gemiye bindi;
190- Elimden tutup beni gemiden çıkardı;
191- Karımı da çıkarıp yanıma diz çöktürdü;
192- Alınlarımıza dokundu ve aramızda durarak ve (şöyle diyerek) bizi takdis etti:
193- "Eskiden Uta-Napiştim bir insandı,,
194- Şimdi Uta-Napiştim ve eşi bizim gibi tanrılara benzer olacaklar
195- Uta-Napiştim çok uzakta nehirlerin ağzında otursun."

196- Beni çok uzağa nehirlerin ağzına götürdüler ve oturtular (35).

Bundan sonra Gilgamiş, ülkesine dönmek için denizi tekrar geçmek üzere hazırlıklara başlar. Yola çıkmadan önce Uta-Napiştım: Denizin dibinde bir ot bulunduğunu ve ancak onunla ebedî hayata ulaşmanın mümkün olduğunu söyler. Bunun üzerine Gilgamiş ayağına ağır taşlar bağlayarak sandalın deliğinden denizin dibine iner. O otu bulup koparır ve tekrar sandala çıkar ve sevinerek o otun adını "İhtiyar genç yapar ya da İhtiyar genç olur" koyar. Gilgamiş, giden gençliğini tekrar elde etmek için bu ottan yiyeceğini söyler. Uruk'a geri dönerken yolda bir göle rastlar. Gölün suları çok soğuk olduğu için canı yılanmak ister ve suya girip yıkanırken bir yılan otun kokusunu alır, otu bulur ve yutar. Hemen gençleşir. Eski derisini orada bırakarak gider. İnsanların kaderinin ölüm olduğunu, ölümden kurtulamayacaklarını anlayan Gilgamiş, üzülen Uruk şehrine döner, (36)

II- Babilce Metin

On üç satırlık çok kötü durumda bir parçadır. Hilprecht tarafından Nippur'da bulunmuş olup İlk Babil Hanedanı (M.Ö. İkibininci yılın başlangıcı) zamanında yazıldığı sanılmaktadır. "Yarış gemisi" ve "Hayatın koruyucusu" ismini alacak olan geminin yapılmasıyla ilgili bilgileri ihtiva etmektedir (37).

IV- SÜMER , YAHUDİ VE İSLAM İNANÇLARINDAKİ TUFANLARIN MUKAYESESİ

Gilgamiş Destanı, Tevrat ve Kur'an-ı Kerim'de anlatılan fakat bugüne kadar kesin tarihi tesit edilemeyen, tufan olayının sebebi, Gilgamiş Destanı'nı meydana getiren destanların birinde insanların yaptıkları gürültü (38) olarak gösterilirken, diğerlerinde kanlılar meclisinin kararı olarak görülmektedir (39) . Tevrat ve kur'an'da ise bu sebep insanların bozulması, kötülüğü ve Allah yolundan ayrılmaları olarak karşımıza çıkmaktadır(40).

35) A.Hilmi Ömer, a.g.e. ,s.33-39; M.Ramazanoğlu, a.g.e.,s.71; Dr.G.Contenau, a.g.e., s.91-96;

A.Parrot, a.g.e., s.17-22; Ş.Günaltay, a.g.e., s.425-433

36) M.Ramazanoğlu, a.g.e., s.83-84; Dr.G.Contenau, a.g.e., s.68; A.Parrot, a.g.e. ,s.17; E.Bilgiç, a.g.e., C.XXXI, s.446

37) A.Parrot, a.g.e.s.24

38) Dr.Contenau, a.g.e., s.92

39) Dr.Contenau, a.g.e. , s.91

40) Kur'an-ı Kerim, A'raf 7/60; Şuara 26/III; Mü'minun 23/24-25; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 6/5

Nuh adı,Tevrat ve Kur'an'da aynı olmasına karşılık Gılgamış Destanında Uta-Napiştım olarak geçmektedir. Zaten Gılgamış Destanı'nı meydana getiren diğer destanlarda bu isim aynı değildir; meselâ Sümerce metinlerde Ziusuddu (Ziusudra), Babilce ve Asurca metinlerde Atrahasis (Atramhasis)veya Uta-Napiştımdır . Bérose'un hikayesinde Xisouthros olarak zikredilmektedir (41) .

Kur'an-ı Kerim'de Nuh, Allah yolundan çıkmış insanları doğru yola getirmek için bir peygamber olarak gönderilmiştir (42) . Tevrat'ta Nuh Rabbin gözünde inayet bulmuş bir kul,Gılgamış Dastanı'nda ise bir kahramandır (43) . Ayrıca insanları doğru yola getirmek ve düzeltmek gibi bir gayret içinde bulunmamaktadır.

Putlara tapma konusu, Kur'an hariç,iki kaynakta da mevcut değildir.

Tufan olacağıının bildirilmesi Kur'an'da Nuh'a vahyedilmiştir. Tevrat'ta,iki insanın konuşması gibi Rab, Nuh'a: "Ve ben,işte ben,göklere altında,kendisinde hayat nefesi olan bütün beşeri yok etmek için yeryüzü üzerine sular tufanı getiriyorum,hepsi ölecekler "demektedir. Gılgamış Destanı'nda ise yüce Tanrı Ea tarafından evin çitine tufan olacağı söylenmekte oradan da Uta-Napiştım duymaktadır (44) .

Kavminin Nuh'a yaptığı eziyeti sadece Kur'an uzun uzun anlatmaktadır.Diğer iki kaynakta bu hususta hiç bir bilgi bulunmamaktadır (45).

Gılgamış Destanı ve Tevrat'ta geminin kaç kat olacağı,bölmeleri,eni ,boyu ve yüksekliği hakkında uzun uzadıya verilen bilgiler Kur'an'da bulunmamaktadır (46) .

Gemiyi, Kur'an ve Tevrat'ta Nuh yaparken, Gılgamış Destanı'nda ustalar yapmaktadır (47) .

Uta-Napiştım,Gılgamış Destanı'nda,gemiyi niçin yaptığı sorusuna: "Enlil bana kızıyor, artık şehrinizde oturamam, gidip Rabbim Ea ile oturacağım" diye cevap vermektedir (48) . Diğer iki kaynakta böyle bir durum söz konusu değildir.

Gemi yapılırken, Nuh kavminin,Nuh ile alay ettiği konusu yalnızca Kur'an-ı kerim'de bulunmaktadır. Bu Tevrat ve Gılgamış Destanı'nda mevcut değildir (49) .

41) Dr.Contenau,a.g.e.,s.72-73

42) Kur'an-ı Kerim,Hud II/25;Mü'minin 23/23;A'raf 7/59;Nuh 71/1

43) Tekvin 6/8;Dr.Contenau,a.g.e. ,s.56-57(Bérose'un verdiği krallar listesinde ve Weld-Blundell tarihi belgelerinde Ziusuddu Shuruppak şehrinin 10.kralı olarak görülmektedir.

44) Kur'an-ı Kerim,Hud II/36-37;Kitab-ı Mkaddes,Tekvin 6/17;Dr.Contenau.a.g.e. ,s .91

45) Kur'an-ı Kerim,A'raf 7/60;Hud II/32

46) Dr.Contenau.a.g.e. ,s.92;Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/14

47) Dr.Contenau.a.g.e. ,s.92-93;Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/14-16

48) Dr.Contenau.a.g.e.,s.92

49) Kur'an-ı Kerim,Hud II/38-39

Gilgamiş Destanı'nda gemiye hayvanlardan kaçır adet alınacağı bildirilmemiştir. Tevrat'ta, bir yerde,temiz hayvanlardan yedi tane,temiz olmayanlardan bir çift derken başka bir yerde ise hepsinden birer çift alınacağı yolunda bilgiler mevcuttur. Kur'an'da ise hepsinden bir çift alınacağı zikredilmiştir (50).

Geminin gofer ağacından yapılacağı hususunda bilgi sadece Tevrat'ta bulunmaktadır (51).

Gemiye giren insanların sayısı hakkında her üç kaynakta da değişik bilgiler bulunmaktadır; Gilgamiş Destanı'nda:"Yakınlarından ve ailenden kim varsa gemiye bindirdim,gemiye yönetmek için Puzur-Kurgal'a içindekilerle birlikte emanet ettim" denmekte ve kesin bir sayı verilmemektedir. Tevrat'ta: "Sen ve seninle beraber oğulların ve senin karın ve oğullarının karısı gemiye gireceksiniz" denmekte ve neredeyse sekiz rakamı kesin olarak verilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de ise:"Aleyhinde hüküm verilmiş olanın dışında kalan çoluk çocuğunu ve inananları gemiye bindir. Pek az kimse onunla birlikte inanmıştı" ayeti bize ışık tutmaktadır ve kesin sayı verilmemektedir (52).

Kur'an'da bahsedilen Nuh ile oğlu ve Nuh'un karısı hususunda bilgiler Tevrat'ta olmadığı gibi Gilgamiş Destanı'nda da yoktur (53).

Tevrat dışında hiç bir kaynakta Nuh'un oğullarının ismi bulunmamaktadır (54). Buna karşılık Uta-Napiştım'in Puzur-Kurgal adında bir gemiciye (kaptana) sahip olması diğer iki kaynakta bulunmayan bir konudur (55).

Gilgamiş Destanı'nda gemiye yüklenen yiyecek ve eşyaların neredeyse bir listesi verilirken diğer iki kaynakta bu konularda pek fazla teferruat yoktur (56).

Tennurdan suların çıkmasının tufanın başlamasının işareti olduğu yolundaki bilgi yalnızca Kur'an-ı Kerim'de bulunmaktadır (57).

Tufan olacağı Tevrat ve Kur'an'da halka açıkça söylendiği halde, Gilgamiş Destanı'nda iki anlama gelen kelimeler kullanılarak bir nevi hile yoluna gidilmektedir (58).

50) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/19-20 ve 7/2-3;Kur'an-ı Kerim,Mü'minun 23/27

51) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/14

52) Dr.Contenau,a.g.e., s.94;Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/18 ve 7/7; 1.Petrus 3/20-21; 2. Petrus 2/5; Kur'an-ı Kerim,Hud 11/40

53) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/41,46 ve Tahrir 66/10

54) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/10 ve 7/13

55) Dr.Contenau,a.g.e. ,s.94

56) Dr.Contenau,a.g.e. ,s.94

57) Kur'an-ı Kerim,Hud 11/40

58) Dr.Contenau,a.g.e., s.93

Tevrat ve Kur'an'da yerden su çıkmakta, gökten yağmur yağmakta ve sonunda tufan suları meydana gelmektedir. Fakat Gilgamiş Destanında Tanrı Ninurta sadece gökyüzünün sularını boşaltmakta ve yerden kaynakayan sular hakkında bilgi verilmemektedir (59) .

Gilgamiş Destanı'nda tufan olurken, çok tanrılı inanca uygun olarak, her Tanrının ne yaptığı tek tek anlatılmaktadır. Hatta tanrıların korktukları, köpekler gibi çömelipl yattıkları, bazılarının ağladıkları belirtilmektedir (60) . Tanrılar yaptıkları işten pişman olmuşlardır. Buna karşılık Tevrat ve Kur'an-ı Kerim'de bu konu bulunmamaktadır. Yalnızca Tanrının tufanı nasıl meydana getirdiği anlatılmaktadır.

Tufanın süresi, Gilgamiş Destanı'nda altı gün altı gece, Tevrat'ın Yahvist kaynaklı metnine göre kırk gün kırk gece, Rahip metnine göre ise yüz elli gündür, Kur'an-ı Kerim'de ise belirtilmemiştir (61) .

Tufanın durması, Gilgamiş Destanı'nda tanrılar tarafından veya kendiliğinden, Tevrat'ta Tanrının yeryüzünden rüzgâr geçirmesi, enginin kaynaklarının ve göklerin pencerelerinin kapanmasıyla, Kur'an'da ise Allah'ın emriyle olmuştur (62) .

Gilgamiş Destanı'nda tufandan sonra yeryüzünün hali uzun uzun anlatılmaktadır, Tevrat'ta dağların tepelerinin sular çekilirken görüldüğünden bahsedilmektedir (63) . Kur'an'da bu konuda bilgi verilmemektedir.

Tufan olduğunda Nuh'un altı yüz yaşında olduğuna dair bilgi sadece Tevrat'ta vardır (64) .

Geminin bir dağa oturması olayı her üç kaynakta da bulunmasına rağmen, gemi, Gilgamiş Destanı'na göre Nisir dağına, Tevrat'a göre Ararat dağları üzerine, Kur'an-ı Kerim'e göre ise Cudi dağına oturmuştur (65) .

Suların çekilip çekilmediğini anlamak için gönderilen hayvanlarla ilgili bilgi Kur'an-ı Kerim'de bulunmamaktadır. Gilgamiş Destanı'nda önce güvercin sonra kırlangıç en sonunda da karga bırakıldığı halde, Tevrat'ta önce kuzgun sonra güvercin yedi gün sonra bir güvercin daha salıverilmektedir (66) .

Gemiden indikten sonra kahramanların mezbah yapıp kurban sunması yalnızca Kur'an-ı Kerim'de anlatılmamaktadır. Tevrat'ta ise sadece Nuh, mezbah yapıp yakılan

59) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/11; Kur'an-ı Kerim, Kamer 66/10; Dr. Contenau, a.g.e., s.94

60) Dr. Contenau, a.g.e., s.94

61) Dr. Contenau, a.g.e., s.95; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/17 ve 7/24

62) Dr. Contenau, a.g.e., s.95; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 8/1; Kur'an-ı Kerim, Hud II/44

63) Dr. Contenau, a.g.e., s.95; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 8/5

64) Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 7/6

65) Dr. Contenau, a.g.e., s.95; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 8/4; Kur'an-ı Kerim, Hud II/44

66) Dr. Contenau, a.g.e., s.145-155; Kitab-ı Mukaddes, Tekvin 8/7-11

temiz hayvanlardan Tanrı'ya kurbanlar sundu şeklinde anlatılmaktadır. Gılgamış Destanı'nda bu durum çok tanrılı inanca göre uzun uzun anlatılır: Tanrılar kurbanın kokusunu alırlar, sinekler gibi etrafına toplanırlar,kimisi gelir kimisi gelmez ve tufanla ilgili tartışmalar sürüp gider (67) . Bu tartışmalar Enlil'in tufanı düşünmeden başlattığı, bunun yerine vahşi hayvanlar gönderip insanların sayısını azaltmasının mümkün olacağı şeklindedir.

Bundan böyle tufan olmayacağı,gökkuşağının bunun delili olduğu şeklindeki açıklama sadece Tevrat'ta bulunmaktadır (68) .

Uta-Napiştım ve eşinin tanrılar gibi ölümsüzlüğe kavuştuğu Gılgamış Destanı'nda bulunan bir yorumdur (69) .

Şimdiki insanlığın Nuh'un çocuklarının soyundan geldiği şeklindeki bilgiler Tevrat ve Kur'an'da bulunmakta olup Gılgamış Destanı'nda bulunmamaktadır (70) .

Tevrat ve Kur'an'da Nuh'un yaşı 950 olarak belirtildiği halde Gılgamış Destanı'nda bu hususta bilgi mevcut değildir (71) .

Gılgamış Destanı ve Tevrat'ta tufan evrenseldir, Kur'an-ı Kerim'de ise Nuh kavmine gönderilmiş olup umumî olup olmadığı tartışma konusudur (72).

Bu üç dindeki tufan konusunun mukayesesinden şu sonucu çıkarmak mümkündür: Gılgamış Destanı'nı ve Tevrat'ı meydana getiren metinlerdeki bilgilerin birbirini tutmaması bu kaynakların tahrif edildiğini ve çeşitli bilgilerin bunlara karıştığını göstermektedir. Fakat Kur'an'daki tufan konusu ayrı ayrı surelerde anlatılmasına rağmen bir birlik meydana getirmekte ve bilgiler arasında çelişkiler bulunmamaktadır.

67) Dr.Contenau,a.g.e. ,s.95-96;Kitab-ı Mukaddes.Tekvin 9/11

68) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/13

69) Dr.Contenau,a.g.e. ,s.96

70) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/19;Kur'an-ı Kerim,İsra 17/3

71) Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 9/28;Kur'an-ı Kerim,Ankebud 29/14

72) Dr.Contenau,a.g.e. ,s.92;Kitab-ı Mukaddes,Tekvin 6/13

B) HİND DİNLERİNDE TUFAN

I- HİNDUİZM'DE TUFAN

Hinduizm'de birkaç tufan kıssası görülmektedir. Yalnız bunlardan hiç biri, Aryenlerin en eski dinî metinleri olan Vedalarda bulunmaz, sadece Vedalara bağlı yeni yorumlar olan Brahmanalarda görülür. M.Ö.VIII. ve V. Yüzyıllar arasında yazılmış Brahmanalar yalnızca dinî ilmi aksettirmezler, Aryenlere ait olan veya olmayan efsanelerle de zenginleşmişlerdir. Değişik bir özellik gösteren tufan kıssasının en eski şekli Çatapata Brahmana'da görülmektedir (73).

Kahramanı Manu olan tufan hikâyesi şöyle anlatılmaktadır:"Şimdi nasıl ellerimizi yıkamak için su getiriyorsak, bir sabah , Manu'ya ellerini yıkaması için su getirilir. Yıkarken ellerinde bir balık görür (74) . Balık ona: "Beni koru, seni kurtaracağım" der.Manu:"Beni neden kurtaracaksın" diye sorar. Balık : "Bir tufan bütün yaratıkları yok edecek: İşte ondan seni kurtaracağım" der. Manu: "Seni nasıl koruyacağım ?" d iye sorar. Balık: "Çok küçükken, bizim için binlerce ölüm tehlikesi var: En azından balık balığı yer. Önce beni bir çömlekte korumalısın;biraz büyüyünce bir çukur kaz ve beni orada koru;daha çok büyüyünce beni denize götür. O zaman ölüm tehlikesini atlatmış olurum" der.

Bu balık gelecekte bir jhasa,yani en büyük uzunluğa erişen bir balık,olacaktır. Fakat o anda konuşmasına şöyle devam eder: "İlerde bir yılda tufan olacak,bir gemi hazırla ve yanımda kal ! Tufan olunca gemiye girersin ve bu gemiyle ben seni kurtaracağım".

Manu,onu bu şekilde koruyarak denize kadar götürür.Balığın söylediği yıl gelince bir gemi hazırlar ve onun yanında kalır. Tufan olunca gemiye biner. Balık ona doğru yüzer, o da geminin halatını balığın boynuzuna bağlar ve kuzeydeki dağa kadar gider. Dağa varınca, balık: "Ben seni kurtardım. Gemini bir ağaca bağla ama dağda olduğun sürece suyun seni parçalamamasına dikkat et ! Gittikçe su azalacak sonunda gemiden ineceksin" der. Nihayet su azalır ve Manu gemiden iner. Bu sebeple kuzey dağında "Manu'nun İnişi" denilen bir nokta bulunmaktadır. Tufan bütün yaratıkları yok ettiğinden

73) Hermann Usener,Die Sinthflutsagen,Bon 1899,p,25-31;J.Frazer, a.g.e.,s.78-79;A.Haggerty Krappe,Mythologie Universelle,Paris 1930,p,156-158; F.H.Woods,a.g.e. ,C .IV,s.555; L.Renou,Anthologie Sanscrite,Paris 1947,p.28-30; F.Berge, a.g.e.,C .II, s .471; E.Bilgiç,a.g.e.,C.XXXI,s.449

74) F.Berge,a.g.e. ,s.472 de "Abdest alırken"diye yazıyor

Manu yalnız kalır.

Çocuk sahibi olma arzusuyla ilâhî söyleyerek,acı çekerek gider. Bir "Pâkâ"kurbanı sunar (75) :Suya temizlenmiş tereyağı, ayran, krem ve yoğurt armağan eder. Bir yıl sonra bu karışımdan bir kadın meydana gelir,çok güzeldir. Mitra ve Varuna (76) ona rastlar ve şöyle derler: "Kimsin ?". "Manu'nun kızıyım" der.Bizimle beraber olmak ister misin?" diye sorarlar. "Hayır, ben beni yaratana aitim" diye cevap verir. Sonunda onlara aldırılmaz ve Manu'nun yanına gelir.

Manu,ona: "Kimsin ?" der. "Senin kızınım" diye cevap verir. Manu: "Nasıl, asil bayan,kızım mısın ?" diye sorar. "Suya sunduğun yağ,ayran,krem ve yoğurttan meydana geldim. Ben bereketim, beni kutsal işlerde kullanırsan çocuk ve mal bakımından zengin olursun,benimle istediğin her dua gerçekleşir" der. Bir çocuk sahibi olmak arzusuyla hamd ü sena ederek onunla gider. Züriyeti olan bu nesli onunla meydana getiren Manu'nun ayrıca onunla istediği her dua gerçekleşir (77) . Beraber yaşarlar ve insanlar meydana gelir. Manu'nun yasak isteklerinden kaçmak için kız inek şekline girer, Manu boğa olur, kız keçi şekline girer, Manu teke olur ve her defasında Manu, kızı elde ettiği için bütün hayvan nesli böylece meydana gelir (78) .

Balık hikâyelerinden biri de Mahabarata'da bulunur (79) . Mahabarata yazılması yüzyıllar süren bir destandır. Balık bu destanda yüce Tanrı Brahma'nın bir tecessümüdür.

Burada balık efsanesi daha incelikle işlenmiş daha hayret verici bir tarzda düşünülmüştür: "Vivasvat'ın Manu adında çok ileri görüşlü,yüksek karakterli bir oğlu vardı. Prajapati gibi saygı değer bir adamdı. Takvada, güçte,kuvvette babasını ve dedesini geçiyordu. Büyük Badari adlı inziva yerinde, tek ayak üzerinde kollarını yukarı kaldırmış olarak zorluklara kendini alıştıyordu. Kafası yana yatmış olarak,gözlerini yere indiriyor ve asla kırpmadan bu korkunç eziyeti binlerce yıl yapıyordu. Korkunç acı ve sert hareketlere kendini alıştıyordu.Bu hareketleri Cirini kıyısında yaparak bir balık geldi: "Ben küçük bir balığım ve büyük balıklar yüzünden tehlikedeyim. Beni korumalısın. Büyüklerin küçükleri yemesi özellikle balıklar için geçerlidir. Beni denizde tehdit eden büyük tehlikeden kurtar. Gelecekte bundan dolayı seni mükâfatlandıracağım" dedi. Balığın bu üzüntü dolu sözlerinden sonra Manu onu eline aldı, ay ışığı gibi parlayan balığı kıyıya getirdi ve ona bir yalak gibi yer yaptı. Balık rahatça içinde büyümeye

75) Sütten yapılan kurban,sungu

76) Mitra:Göklerdeki nizamın koruyucusu Tanrı.

Varuna:Veda'larda,dünyanın nizamını koruyan,yargıç,kral ve sihirbaz,günahları cezalandırıp yahut da affeden Tanrı.

77) L,Renou,a.g.e.,s.28-30

78) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.472

79) H.Usener,a.g.e., s.29; F.H.Woods,a.g.e.,C.IV, s.555; E.Bilgiç,a.g.e.,C.XXXI,s.449; Michel Delahoustre,"Déluge dans le Hindouisme" , Dictionnaire des Religions,Paris 1984,p.386

başladı. Manu ona oğlu gibi baktı. Uzun süre sonra balık öyle büyüdü ki yalağa sığmaz oldu. Sonra Manu'ya: "Bana daha iyi,geniş bir yer yap" dedi. Yüce Manu balığı yalaktan aldı ve daha büyük bir göle götürüp bıraktı. Uzun yıllar boyunca balık orada büyümeye devam etti. Bu göl,iki mil uzunluğunda bir mil genişliğindeydi. Fakat balığın göl içinde hareket edecek yeri kalmamıştı. Manu'yu görünce: "Yüce manu beni,Ganj'a götür orada yaşayayım. Emirlerine amadeyim. Ben çok büyüdüm. Sana teşekkürler" dedi. Böyle konuştuğundan sonra Manu onu Ganj'a götürdü ve oraya bıraktı. Orada balık bir süre daha büyüdü. Manu ile görüştüklerinde balık şöyle dedi: "Ganj'da artık hareket edemiyorum,beni hemen okyanusa götür. Bu iyiliği benden esirgeme". Bunun üzerine Manu,balığı Ganj'dan alıp okyanusa götürdü ve orada serbest bıraktı. Balık büyüdükçe, onu taşımak Manu için daha kolay oluyordu. Ona dokunmak ve onu koklamak hoştu. Okyanusa varınca balık Manu'dan ayrılırken gülümsedi ve şöyle dedi: "Yüce Manu, beni her şeyden korudun, şimdi benden şunu öğren: Kısa zamanda dünyada bulunan ve hareket eden her şey yok olacak. Şimdi yeryüzünü su basmaya başladı,bundan dolayı sana en faydalı olacak şeyi öğreteceğim. Yaşayanlar ve ölümler için,hareket eden ve etmeyen her şey için şimdi korku zamanı başladı. Kendine bir gemi yap. Uzun zaman önce Brahmanın öğrettiği gibi gemiye yedi kâhinle bin, yanına tohumlar al ve onları iyi sakla. Alimlerin sevgilisi gemide beni bekle, mutlaka geleceğim. Beni boynuzumdan tanıyacaksın. Gemiye yapmak zorundasın. Hoşça kal,ben gidiyorum. Ey yüce insan benim sözlerimden şüphe etme.Bu büyük suyu bensiz geçemezsin". Manu,balığa:"Bu dediklerini yapacağım" dedi. Vedalaştılar. Herkes kendi yoluna gitti. Manu, balığın kendisine tavsiye ettiği gibi tufandan emniyette olması için her türlü tohumdan aldı,gemiye koydu. Hazırlıklar tamamlanınca Manu balığın geldiğini gördü ve halatı balığın boynuzuna bağladı. Balık gemiyi dağ gibi dalgalar arasında çekip götürüyordu. Tayfunlarla çarpınan su üzerinde gemi sarhoş biri gibi sallanıyordu. Fakat balık onu iyi idare ediyordu. Hiç bir ülke,hiçbir şey görünmüyordu. Her şey su,hava ve gökyüzünden ibaretti. Bütün yeryüzü karışıklık içindeydi,sadece yedi kâhin,Manu ve balık görülebiliyordu. Balık,yıllarca bu şekilde yorulmadan dalgalar içinde gemiyi çekti. Himalayaların zirvesi görüldüğünde balık gemiyi oraya götürdü.Kâhinlere yumuşak bir gülümsemeyle şöyle dedi: "Himalayaların zirvesine gemiyi hemen bağlayın". Kâhinler, balığın sözlerine uygun şekilde gemiyi hemen bağladılar. Himalayaların her yüksek tepesi bugün geminin iniş yeri olarak adlandırılır. Sonra balık Kâhinlere: "Ben, Brahman'ım, Prajpati'yim. Benden yücesi yoktur. Balık kılığında ben sizi bu tehlikeden kurtardım. Manu,her türlü canlıyı yaratmalı, Asura ları (cinleri), insanları,tüm evreni,hareket eden ve etemeyen her şeyi yaratmalı. Çektiği nefsi eziyet sayesinde bir ilham gelecek,inayetimle

yaratıkların yaratılması esnasında yanılmayacak" dedi. Bu sözlerden sonra balık hemen kayboldu. Manu, çektiği nefsi eziyetlerin mükâfatı olarak her şeyi kendi suretinde (insanı insan hayvanı hayvan suretinde) yarattı.

Böylece Matsyopakhya benim tarafımdan anlatıldı. Bütün günahları yok eden bu hikâyeyi kim dinlerse mutlu olur, her şeye ulaşır ve tüm dünyayı elde eder ⁽⁸⁰⁾ .

Bu arada Hindistan'ın kutsal edebiyatı, yirmi ya da yirmi beş yüzyıl gelişmesi süresince, folklorunu ve mahallî efsanesini bir bütün haline getirdi. Halk ise F.Berge'in A.Barth'tan naklettiğine göre: "Ne tek Tanrıyla yetindi ne de birçoğuna tapmaya rıza gösterdi"⁽⁸¹⁾ .

Yazımı miladın ilk yıllarından itibaren VIII.Yüzyıla kadar devam eden eserler ise Puranalar oldu. Bu eserlerde , Vişnu'nun değişmeler teorisi yani Tanrının efsanevî, insanî ve hayvanî gibi şekiller altında dünyaya gelişi anlatıldı. Bu teori, en yabancı inanışların ve mitolojilerin Hinduizm'e girmesini sağladı. Değişme teorilerinin anlatıldığı Puranaların çoğu Vişnu'ya ithaf edildi. Bunlardan bir kısmında da tufan hikâyeleri anlatıldı. Tufan hikâyelerinin anlatıldığı Puranalar şunlardır: Bhagavta Purana, Agni Purana, Matsyu Purana ve Çiva Purana ⁽⁸²⁾ . Bunların çoğunda balık efsanesi anlatılmıştır ve balık mutlaka Vişnu'dur.

Bunlardan Bhagavata Purana VIII'de bulunan tufan hikâyesi şöyledir: "Tufan, Brahman'ın uyuduğu ve kuvvetli şeytan Hayagriva'nın Veda ları çaldığı sırada oluyor. Hari, küçük bir balık şekline giriyor en sonunda kendisi, dindar bir kral olan ve yalnız denizde yaşayan Satyavrata olarak ortaya çıkıyor".

Balığın gittikçe büyümesi, önceki efsanelerde olduğu gibidir şu farkla ki, sonunda o, bir milyon kere beş kilometre uzayarak diğerlerini geçiyor. Gemi burada mucuzevî bir şekilde Satyavrata'ya getiriliyor. O, kendisine refakat eden Brahman ileri gelenleriyle birlikte ilâhiler söyleyerek ve ilâhî vahiyler olarak vaktini geçiriyor. Sonunda Hari, Hayagriva'yı öldürüyor ve Veda ları tekrar buluyor. Satyavrata'ya bütün ilâhî ve beşerî bilgiler öğretiliyor ve 7. Manu olarak tayin ediliyor. Fakat her şeyden sonra boynuzlu balığın görünüşü bir hayal oluyor. Bu kinayeli hikâyeyi kim zahitçe dinlerse günahlarından kurtuluyor"⁽⁸³⁾ .

Değişmeler teorisine gelince; değişmelerin sayısı belirsiz olduğu için biz burada sadece tufanla ilgili değişmelerin vukubulduğu olayları zikredeceğiz.

80) Usener, a.g.e., s.29

81) F.Berge, a.g.e. , C.II, s.472

82) Krappe, a.g.e. , s.157-158; F.Berge, a.g.e., C.II, s.472

83) Krappe, a.g.e., s.158; F.H.Woods, a.g.e., s.555-556; E.Bilgiç, a.g.e., s.449

Domuz Efsanesi: Tufanla sular altında kalan yeryüzünü şeytanlar kapıp götürmüşlerdir. Bir domuz şekline giren Vişnu, kokusu sayesinde yeryüzünü takibederek sulara dalar. Yeryüzünü hapseden şeytanı öldürür ve fildişleri yardımıyla uçurumdan kurtardığı yeryüzünü suların üstüne çıkarır (84) .

Kaplumbağa Efsanesi: İlk denizin bir yayık gibi çalkalanması devrine atfedilen bu efsane Hind mitolojisinde halkın en çok bildiği hikâyelerden birisidir.

Uzun zaman önce Tanrıların kralı Indra büyük aziz Dourvasas tarafından lanetlenmiştir. O andan itibaren Indra ve üç dünya ilk güçlerini kaybederler. Vişnu onlara görünür, gülümser ve şöyle der: "Size eski gücünüzü iade edeceğim. Yapmanız gereken şudur: Mandara dağına sopa, yılan Vasouki'yi de ip olarak alın ve süt denizini çalkalayın (85). Başka güzel hediyelerle birlikte oradan ölümsüzlük içkisinin çıktığını göreceksiniz. Ama size şeytanların yardımı gerekmektedir. Bunun için onlarla işbirliği yapın ve bu ortak işten meydana gelecek ürünleri paylaşacağınızı onlara söyleyin".

Tanrılar, Asura'larla (şeytan) işbirliği yaptılar ve Mandara dağına sopa yılan Vasouki'yi de ip olarak alıp çalışmaya başladılar. Dağın hareketinin şiddeti okyanusta oturanlar arasında büyük zarar meydana getirdi. Dönmesinden meydana gelen sıcaklık yamaçlarda yaşayan kuşları ve diğer hayvanları tüketiyordu. Gerçekten, eğer Indra gökten şiddetli yağmur göndermeseydi bütün dağ mahvolacaktı. Fakat ağırlığı, hızı ve devamlı hareketi sebebiyle dağ yeryüzüne gömülüyordu, onu gelip geçme tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyordu. Yeniden yardıma çağrılan Vişnu dev bir kaplumbağa şekline girdi dağın mihveri oldu. Çalkalanma çok güzel olmaya başladı. Dağı altından desteklerken Vişnu'nun gayreti öylesine büyük, yaptığı şekiller öylesine çoktu ki görünmemesine rağmen ip çeken Tanrılar ve şeytanlar için onun orada bulunması adeta bir hediye idi. Mandara'nın tepesinde herkesin kendi zaferi gibi gördüğü onun enerjisi yılanların kralı Vasouki'ye de destek oluyordu.

Tanrılar kuyruğundan, şeytanlar başından çektiği için yılan Vasouki bu yorucu işten çok eziyet çekiyordu. Zehir selleri çenesinden çıktı ve Tanrıları, şeytanları, insanları ve hayvanları mahvetmekle tehdit eden büyük bir ırmak halinde yeryüzüne aktı. Sıkıntılarında Çiva'ya başvurular ve Vişnu onların yakarışlarını ulaştırdığı için Çiva onları işitti ve dünyayı mahvetmesin diye zehiri içti, fakat boğazı yandı (bu yüzden kendisine "Milakantha" mavi boğaz ismini verdiren bir halka boynunda bulunmaktadır.

84) F. Guirand, Mythologie Générale, Paris 1935, p.336

85) Hindu yayığı, bir sopa ile onun etrafına dolanan bir ipten meydana gelir. İpin bir ucundan bir kişi diğer ucundan başka bir kişi çeker. İp sopayı hem dik tutar hem de aşağı yukarı inip kalkarken sopayı döndürür ve böylece çalkalanmayı sağlar.

Bununla birlikte tanrılar ve şeytanlar sebat etmelerinin mükâfatını aldılar.Önce yaşayan her şeyin besleyicisi ve annesi şahane inek Sourabhi, sonra şarap tanrıçası Varouni, daha sonra çiçeklerinin kokusuyla bütün dünyayı güzel kokulara boğan, gökyüzü perilerinin en büyük zevki cennet ağacı, en sonunda büyüleyici bir güzellik ve zerafet olan Apsaralar onlara göründü.

Önce Çiva'nın yakalayıp alnına taktığı ay,sonra açık bir nilüfer çiçeğinin üzerine oturmuş,parlak,Vişnu'nun sevinci,zenginlik tanrıçası Lakchimi ortaya çıktı. Semavî müzisyenler ve büyük alimler hamd ü sena ettiler. Kutsal ırmaklar,ondan sularında yıkanmasını istediler. Süt denizi ona ölümsüz çiçeklerden bir tac sundu. Dünyayı destekleyen büyük filler altın kaplarla Ganj'in kutsal suyundan ona döktüler. Bu refah Tanrıçası,Vişnu'nun eşi olduğu için kendisine göz koyan şeytanlara bakmayı reddederek, onun dizlerine oturdu.

Denizden çıkanlar arasında tanrılarının doktoru Dhanvantari'yi de zikrederim. O,Vişnu'nun göğsüne taktığı mucuzevî mücevher olan masalımsı bir at idi.

Tanrılarının doktoru görünenlerin sonuncusu oldu. Elinde ölümsüzlük içkisini ihtiva eden bir kap tutuyordu. Sabırsız ve öfkeli Asouralar onu,ondan alıp kaçtılar. Fakat şeytanlar aralarında tartışırken Vişnu çok güzel bir kadın şekline girerek onları büyü ile yoketti. Çok lezzetli içeceği aldı ve tanrılara götürdü. Tanrılar onu içtiler eski güçlerine kavuşup Asouraları kovdular "(86) .

Hinduizm'deki balıkla ilgili efsanelerin dikkati çeken tarafı tufanın bir hayvan tarafından bildirilmesi,geminin balığın boynuzuna bağlanması,geminin balık tarafından çekilerek kurtarılması ve insanların diğer tufan hikâyelerinde olmayan bir şekilde çoğalmasındır. Bu yüzden balık kıssası, Hind insanına has bir hayal ürünü olması mümkün görülmektedir. Fakat bazı araştırmacılar,hikâyenin, Ganj nehrinin bir defa fazla su taşması sonucu meydana gelen bir tufan sonunda doğduğuna inanmaktadırlar.

F.Berge'in anlattığına göre,Manu tufan efsanesinin ne Kalde ne de Yunan inançlarında bulduğumuz efsanelerle bir benzerliği yoktur. Bu efsaneler Hind-Avrupa kökenli gibi de görünmüyorlar; Yunan inancında Hind inancındakinden daha eski metinlerde tufan efsanesi yok; öteki Avrupa inanışlarına tufan sadece hristiyanlığın etkisiyle girdi. Hristiyanlığı bir tarafa atar geleneksel mitolojilere dönersek tufan diye bir şey göremeyiz. İkinci mesele olarak Hinduizm'deki tufan efsanelerinin Sami etkisinde kaldığı sanıldı. Fakat İndus vadisindeki Mohendjo-Daro ve Harappa'da eski Kalde Sümerleriyle ilişkide bulunan Aryen öncesi çok gelişmiş bir medeniyetin bulunmasından itibaren bu inancımız değişti. Çünkü bu medeniyet bize eski diye adlandırdığımız

86) F.Guirand,a.g.e.ş.336-337;H.Hubert-İ,Lévy,Manuel d'Histoire des Religions,Paris 1904,p.414

medeniyetlerden önce ortaya çıkmış gibi geliyor. Mohendjo-Daro yazıları okunamadı ama İle de Paques takilerle yer bakımından olduğu kadar zaman bakımındanda uzaklaşmış olan bu yazıtların, yazı bakımından hayret veren benzerliği konusu bizi düşündürüyor. Gravürler ve Hindu heykelleri, Kalde, Önasya ve Girit dinî kavramlarıyla bir akrabalık gösteriyorlar. O halde tufan konusunun Mohendjo-Dara ve Harappa'dan Orta Asya, Hint Okyanusu, Endonezya ve hatta Pasifiğe doğru yayıldığını, bu yayılma ise bu medeniyetin hareketli canlı değişimleri sayesinde olduğunu düşünmek zorundayız (87)

87) F.H.Woods,a.g.e.,C.IV,s.555-556; E.Bilgiç,a.g.e.,C.XXXI,s.449-450; F.Berge,a.g.e.,C.II,s.471-474

C- ÇİN DİNLERİNDE TUFAN

Çin'de tufan oldu mu olmadı mı ? Bu hususta görüşler muhteliftir. 872 tarihinde peygamber ailesinden, ibn Vahab İmparator I.Tsoug tarafından kabul edildi. İmparator,koleksiyonundaki Çin alimlerinin resimleri yanında Nuh, Musa, İsa ve Muhammed'in de resimlerini gösterdi. Konu tufandan açılınca, Sami tufanının doğruluğunu kabul eden imparator, tufanın umumî olduğu hususunda kuşku duyduğunu belirtti. Çünkü Çin hikâyelerinde tufanla ilgili açık ve kesin tek satır bile yoktu (88).

Din adamları,aile reisleri,imparator ve memurlar olan,imparatoru ilâhileştiren, tanrıları imparatorlaştıran, en akılcı pozitivizmde en zalimce batıl inançların sıkı bir biçimde birliğini sağlayan Çin dininin en göze çarpan özelliği mitolojilerle tarih arasındaki ayrımı güçleştirmesidir (89). Bu sebeple Çin efsaneleri çok büyük öneme haizdir. Kaynakları M.Ö.3000 yılına kadar çıkmaktadır. Olağanüstü niteliklerden uzak bu eski kitaplar tarihî yıllıklardır, olayları sade ve kesin bir dille anlatırlar. Bu yazıların konumuz açısından en önemlisi, Schou-King, denen tarihî belgeler kitabıdır (90).

Bu kitapta anlatıldığına göre, İmparator Yâo zamanında, Çin çok büyük ve geniş bir alanı kaplayan su baskınına maruz kaldı. Yâo,önce,su baskınlarının meydana getirdiği tahriplere son vermesi için Khwan'ı yanına getirtir. Schou-king'de bulunan Yao Kanon'u üçte tufanla ilgili olarak şu sözler bulunur". Ti şöyle der:Dört dağın prensi,sel suları yatağından çıkıp her şeyi mahvediyor. Uzaklara yayılarak dağları çevreliyor, en yüksek tepeleri örtüyor; dalgalar göğü tehdit ediyor,öyle ki halk memnun değil ve sızlanıyor. Bu felâketlere son vermekle görevlendirebileceğim usta bir kişi nerede bulunur ? "(91).

Bu felâketler yıllarca sürdü. Ülke vahşi hayvanlar ve yılanlarla doluydu. İnsanlar belirli yerlerde duramıyorlardı.Vahşi hayvanlar insanların oraya buraya gitmesine engel oluyorlardı. İnsanlar,evlerini alçak yerlerde kazık temeller üzerine yapmaya yüksek yerlerde de mağralara sığınmaya mecbur olmuşlardı. Hiç bir şey ekilip biçilmiyordu (92). Khwan bu felaketlere çare bulmaya çalıştı. Tam 8 veya 9 yıl mücadele etti fakat başaramadı, ne tedbir aldıysa kâr etmedi: Ormanları aydınlattı, nehir yataklarını düzene

88) A.H.Krappe,a.g.e.,s.406

89) F.Berge,a.g.e., C.II,s.478

90) Bu eser James Legge tarafından The Chinese Classic,adıyl 1865 ve Max Müller tarafından The Sacred Books of the East,adıyl 1879 da tercüme edilmiştir.

91) E.Suess,a.g.e.,s.93; F.H.Woods,a.g.e.,C.IV,s.556; E.Bilgiç,a.g.e., C.XXXI,s.450

92) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.479;H.Cordier,Histoire Générale de la Chine,Paris.1920,p.77-78

soktu, bentler yaptı, nehir ağzlarını temizledi, halka yiyecek temin etti ve sonsuz iyilikler yaptı,bütün ülkeyi düzene soktu. Sonunda geri çağrıldı ve görevini Yu (Yü)'ya teslim etti.

Yu iş başına geçtikten sonra derhal faaliyetlere başladı. Bataklıkları ateşe vererek temizledi, vahşi hayvanlar kaçıp saklandılar.Dağları deldi, nehir yataklarını tasviye etti, dokuz ayrı kanal yaptı. Bu durum Legge'nin eserinde şöyle anlatılmaktadır: "Taşan sular göklere hücum eder gibiydiler. Geniş ölçüde dağları kucakladılar, tepelerin üzerlerinden aştılar. Öyle ki halk şaşkına döndü ve sulara gark oldu. Ben (Yu) dört vasıtama (tekerlekli yük arabaları,kayıklar ,kızaklar,demir pabuçlar) bindim,tepeler boyunca ağaçlar devrilip düştüler, aynı zamanda Yi boyunca, kalabalık halka etin nasıl elde edildiğini (gösterdim). Dokuz eyalette ırmaklar için geçitler açtım ve onları denize akıttım. Mecraları ve kanalları derinleştirdim,onları da ırmaklara sevkettim. Chi boyunca da hububat ekerek,halka ete ek olarak ürünlerin nasıl yetiştiğini, elde edildiğini gösterdim. Ellerinde olanlarla ellerinde olmayanları değiştirmeleri için gayret sarfettim ve onların karmakarışık depolarını düzeltiltim. Böylece bütün halk yiyecek tahıl edindiler"⁽⁹³⁾ .

Bütün bu işlerin bir gecede tamamlandığı Chou-King'in bir bölümünde yazılıdır ama Mencius⁽⁹⁴⁾ bu işler için Yu'ya 8-9 yıl zaman tanır. H.Cordiere'e göre ise bu iş birçok nesillerin işi olmalıdır.

Birbirinin devamı olan bu iki hikâyede de ne boğulan insanlardan ne de yıkılan şehirlerden bahsedilmemekle birlikte XIX. Yüzyılın başından beri birkaç avrupalı yazar tarafından bu hikâyeler tufan diye adlandırılmıştır⁽⁹⁵⁾ . Yaptığımız inceleme ve onların bazı detayları,onları öteki tufan hikâyeleri arasına koyma imkânı verdi..

Fakat tufan araştırmacılarının ihmal etmekte haksız oldukları bir efsane daha mevcut . Bu da Çin aydınlarının yayınladıkları Milattan Önceki devirlere ait evrenin ve imparatorluğun yazışmalarında bulunmaktadır. Birkaç elemanı Orta-Doğu tufanlarıyla benzerlik gösteren efsaneler, öküz başlı ve yılan vücutlu,büyük Çin sihrinin kurucusu, alim, Fou-Hi ile salyangoz vücutlu kız kardeşi zamanına yerleştirilmişlerdir⁽⁹⁶⁾ .Fou-Hi ve kız kardeşi üç ay arayla doğmuşlardır. Babaları su elemanının ruhudur. Fou-Hi imparator olunca Niu-Wa ona refakat ve nasihat eder. Kimileri onu Fou-Hi'nin eşi olarak da gösterirler. Fakat o hem evlenme hem de bekâr kalma hakkına sahiptir;şurası bir

93) F.H.Woods,a.g.e. ,C.IV,s.556;E.Bilgiç,a.g.e.,C.XXXI,s.450

94) Mencius(Meng-Tseu),çinli filozof,Tsou'da doğdu(M.Ö.372-289)yılları arasında yaşadı.Konfiçyüs ekolünün ilk büyük yazarı oldu

95) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.478

96) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.480

gerçektir ki o, evlilikleri ve imparatorluğa tabi aileleri düzene sokar ve aynı ailenin üyeleri arasında evlilikleri yasaklar.

Fou-Hi,Niu-Wa ve diğer üç kişi bilgisinden istifade etmek istedikleri bir deheyi aramaya giderler. Aradıkları kişi ise kim olduğunu bildirmez ama onların yanındadır ve onları eğitir. Kayalar arasında buldukları bir sırada onlara şöyle der: "Bu erimiş kayalar gökyüzü çatlağını kapatabilirler". Sonra aniden büyük kayalar beş renkli taşlar haline dönüşürler. Dahi onlardan ayrılır. Az sonra Fou-Hi ölür; Niu-Wa onun yerine imparator olarak geçer.

Onun hüküm sürdüğü yılların başında Koung-Koung adında kötü bir prens karışıklıklara hatta neredeyse imparatorluğu mahvedecek olan bir tufana sebep olur. Suya karşı ateşle savaşmak isteyen Niu-Wa kamışları yakan ölümsüz ateş memurunu çağırır. Kamışların külünü kara parçalarını yükseltmek için kullanır ve düşman ordusuna karşı meşaleli savaşçılar gönderir. Batıya doğru kaçmakta olan Koung-Koung gökyüzünün sekiz direğini taşıyan bir dağa rastlar. İnleyip sızlayarak göğün bir kenarını ve dağın güney yamacını beraberinde sürükleyen kolonlardan birini sarsar. Kaçışına devam eden Koung-Koung yakalanıp hapsedilir ve Niu-Wa onu öldürür.

Niu-Wa cinleri yardımıyla ilk duvarlı şehri bir gecede yapar, bu şehir,perilere ait bir kaledir. Bununla birlikte bu çökmüş bölgede, göğün yırtılmasıyla meydana gelen şiddetli yağmur ve rügârlardan halk bıkmıştır ve bedbahttır. Niu-Wa o zaman beş renkli taşları hatırlar. Onları eritir, rüzgârın açıklara doğru ittiği bir akkor halindeki buhar sütunu çıkar, yeniden kuvvetlenerek gökyüzünü tıkar (97) .

Birkaç misyoner Çine ait bu su baskınlarında Kitab-ı Mukaddes'e ait tufan geleneğini bulduklarını sandılar ama itiraf etmek gerekirse bu çizgiler çok zayıftır. Bunlardan Bunsen bu tezi çok destekledi fakat sonunda birçoğu bu su taşkınlarının Sarı Irmak yüzünden meydana geldiği kanaatine vardı. Legge'nin görüşü de bu yöndedir (98) . Yu'nun çalışmalarıyla halkın kurtulduğu ilk tufan hikâyesinde Yu'nun yolculukları ve yaptığı işler uzun uzun anlatıldığı halde,sel baskınının sebepleri çok yetersiz olarak veriliyor. Bu tufan hakkında bütün bildiğimiz şey durgun bir suyun ülke üzerinde uzun zaman kaldığı ve halkın yaşama şartlarında bir bulanıklık meydana getirdiğidir.

97) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.480-481

98) E.Suess,a.g.e.,s.,94

F.Berge,ikinci tufan hikâyesiyle ilgili olarak Şu görüşlerin ortaya atıldığını söylüyor: Bu efsaneyi anlatanların bazıları,göğün çöküşünü ve beş renkli taşlarla kaynaşmasını normal bir hikâye olarak alıyorlar. Bazılarıysa Koung Koung'un geleneklerde düzensizlik yaptığını ve Niu-Wa'nın gökyüzünü tamir edecek olan şeyi yani fazileti gerçekleştirdiğini söylüyorlar. Daha başkaları ise Koung Koung'un suların ihmalcisi bir denetimcisi olduğunu, ihmalinin su baskınına sebep olduğunu belirtiyorlar (99) .

99) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.481

D- ESKİ TÜRK İNANIŞLARINDA TUFAN

Orta Asyadaki Türk boylarında,yaratılış hikâyesiyle çok sıkı bir şekilde bir birine girmiş tufan efsaneleri mevcuttur. Bu efsaneler meydana geldikleri zamanda Türkler hangi inançta ise o inanca göre şekillendirilmişlerdir. Kahramanlar da o inanca göre isimler almışlar, Türk inançlarındaki Tanrı anlayışı ve Türklere has motiflerle süslenip anlatmışlardır.

Werbitskiy tarafından XIX. yüzyılın ortalarına doğru tesbit edilen bir hikâyede Tevrat ile İslâm kaynaklarında geçen Nuh Tufanı hikâyesinin izleri görüldüğü gibi Sümer hikâyesinin izleri de büyük ölçüde görülmektedir.

Birçok folklorcu ve gezgin tarafından da tesbit edilen Öz Altaylıların bu tufan efsanesi şöyledir: "Tufandan önce yeryüzünün hükümdarı Tengiz (Deniz) Han'dı. O zamanda Nama adlı meşur bir adam vardı. Tanrı Ülgen bu adama dünya tufanı olacağını, insanoğulları ve hayvanları korumak için sınımış sandal ağacından gemi yapması buyurdu Nama'nın Soozunuul, saruul ve Balıksa adlı üç oğlu vardı. Nama bu oğullarına, dağ tepesinde gemi yapmalarını emretti. Gemi, Ülgen'in öğrettiği ve gösterdiği gibi yapıldı. Nama, Ülgen'in buyruğu ile insanları ve hayvanları gemiye aldı. Nama'nın gözleri iyi görmezdi. Gemidekilere: "Birşeyler görüyor musunuz ?" diye sordu. "Yeryüzünü sis basmış, müthiş karanlık oldu" dediler. O zaman yerin altından,ırmaklardan,denizlerden karalara sular fışkırmaya başladı,gökten de yağmur yağıyordu. Gemi yüzmeye başladı. Gök ve sudan başka bir şey görünmüyordu. Nihayet sular çekilmeye başladı. Dağların tepeleri göründü. Gemi Omgoday ve Uruttu dağlarında karaya oturdu. Suyun derinliğini öğrenmek için Nama kuzgunu gönderdi. Kuzgun dönmedi;kargayı gönderdi, o da dönmedi; saksığanı gönderdi, o da dönmedi. Nihayet güvercini gönderdi. Güvercin gagasında bir dal ile geri döndü. Nama,kuzgun,karga ve saksığanı görüp görmediğini sordu. Güvercin,onları gördüğünü,her üçünün de leşe konup gagaladıklarını haber verdi. Nama: "Onlar,kıyamete kadar leş ile geçinsinler, sen benim sadık hizmetçim oldun;kıyamete kadar benim evladımla yaşa" dedi.Tufandan sonra Nama Yayaçı(Yaradıcı) ve Yayık (Tufan) Han adıyla tanrılar arasına geçti.Yeni nesiller ona kurban kesmekte devam ettiler (100) .

Altaylılara ait başka bir tufan hikâyesi ise şöyledir: "Üzerinde yaşadığımız dünyaya Altaylılar Çın yer (Hakikî yer) derler. Bu yerin altında ebedî karanlığın hüküm sürdüğü diğer bir yer daha bulunmaktadır. Buraya alttaki yer ya da uzak yer denir.

100) A.İnan,Tarihte ve Bugün Şamanizm.Ankara 1972,s.22-23

Hakikî yer bugün ikinci devresini yaşamaktadır.Bu ikinci devre,Altaylılara göre,tufandan (yayıktan) sonra başlamıştır. Tufan hakkında Altaylılar şu rivayeti naklederler: Tufan olacağını ilk olarak demir boynuzlu,gök tüylü bir teke haber vermişti.

Gök teke yedi gün yeryüzünde dolaştı ve bağırdı,

Yedi gün deprem oldu

Yedi gün dağlar ateş püskürdü.

Yedi gün yağmur yağdı

Yedi gün fırtına oldu ve dolu yağdı.

Yedi gün kar yağdı

Müthiş soğuk oldu. Yedi aziz kardeş vardı.Bunlar tufan olacağını bildiler. Bu kardeşlerden birinin adı Erlik diğeriinki de Ülgen'di. Ülgen ilâhî kudret sahibi olup nomçu (kitap ehli) adını almıştı.

Yedi kardeş bir gemi yaptılar.Her cins hayvandan bir gemiye birer çift aldılar.İnsan ve hayvan neslini yok olmaktan kurtardılar.

Tufan çekildikten sonra Ülgen gemiden bir horoz salıverdi. Horoz soğuktan donup öldü. Sonra bir kaz salıverdi, kaz gemiye dönmedi. Üçüncü olarak Ülgen bir kuzgun salıverdi. Kuzgun da gemiye dönmedi çünkü bir leş bulup yemeye başlamıştı.

Yedi aziz kardeş gemiden çıktılar. Ülgen "Nom" yani hikmet kitabından aldığı kuvvetle insan yaratmağa girişti. Altın fincan içine gök çiçek koydu. Kardeşi Erlik bu çiçeğin bir parçasını çalıp gene bir insan yarattı.

Ülgen kardeşine darıldı ve onu tel'in ederek: "Senin yarattığın kavim kara kayış kuşaklı kara kavim olsun" dedi. Sonra : "Benim yarattığım kavim Ak kavim doğuya, senin yarattığın Kara kavim batıya gider" diye ilâve etti.

Nama (Yayık) Han'ın gemisi,altaylılara göre Altay dağlarının birisindedir. Fakat her boy kendi çevresinde bulunan yüksek dağlardan birini gösterir.Kimisi Yal Mönkü kimisi Iyık dağını gösterirken, Altaylılar ise Uludağ denilen dağın tepesinde bulunduğunu söylerler ⁽¹⁰¹⁾ .

Bu tufan hikâyesi ,ya Sami tufan hikâyesinden alınmış, Türk inancı ve folkloruyla süslenmiş ,ya da Türklere ait bir hikâyedir Sami unsurlar içerisine ilâve edilmiştir.

Diğer bir rivayete göre, Ülgen insan vücudunu yarattıktan sonra Kудay'a yani yüksek uluhiyetin huzuruna can istemek için kuzgunu gönderdi. Kuzgun semaya uçtu. Kудay, Ülgen'in istediğini verdi. Kuzgun insan canını gagaları arasına sıkıştırarak geri döndü.

101) Uno Harva,a.g.e.,s.97; A.İnan,"Yerin ve insanların Yaratılışı Hakkında Efsaneler" ,Makaleler ve İncelemeler,s.418-421

Yol uzundu,kuzgun acıktı.Yeryüzünde uçarken deve leşini gördü. İştahı onu leşe doğru sürüklüyordu. Fakat kuzgun dayandı,leşin yanından uzaklaştı, geçti. Aç olduğunu unutmak üzereyken gözü at leşine takıldı. İştahı kabardı. Fakat kendini tuttu. Leşin yanından geçti. Kuzgun aç ve bıkkındı.

Kuzgun son kuvvetini toplayıp uçarken bir leş daha gördü. Bu bir inek leşiydi. Mavi gözleri kuzgunu kendine çekiyordu. Kuzgun bu sefer dayanamadı: "Ah ne güzel gözler" diye bağırdı. Gagasındaki can çam ormanına düşerek dağıldı. Bundan dolayı çam, kara çam , ardıç gibi ağaçlar kışın ve yazın yeşilliklerini korurlar.

Kuzgun havada uçarken Erlik yer altından çıktı. Yeryüzünde bir saray gördü ve yavaş yavaş ona yaklaştı. Bu sarayda Ülgen'in yarattığı insan vücutları yatıyordu. Erliğin suikastlarından korkan Ülgen buraya bir köpeği bekçi bırakmıştı. O zamanlar köpek insan gibi tüysüzdü. Erlik, köpeğe: "Beni saraya alırsan sana eski kürk veririm; soğuktan donmazsın.Hem de sana öyle bir yemek veririm ki bu yemeği yersen bütün bir ay açlık duymazsın" dedi. Köpek bu sözlere kanıp Erliği saraya bıraktı. Sarayda bulunan bütün cesetlere Erlik kendi canını üfledi ve "Bunların hepsi benim olacaktır" dedi.

Cesetler canlandı.Bunların aras_ında çocuklar, delikanlılar, kızlar, kadınlar, ihtiyarlar ve kocakarılar vardı.Yeryüzünde insanlar böylece zuhur etti.

A.İnan'ın,G.Potanın'den naklettiği Uryanha (Tuba) tufan hikâyesine göre yeryüzü bir kurbağa üzerindedir. Kurbağa kımıldarsa tufan olur. Eskiden bu kurbağa kımıldamış ve yeryüzünün büyük denizi (Ulu talay) dalgalanmış,kaynar gibi olmuş ve sonunda tufan olmuş. Bu felâketi önceden sezen bir ihtiyar demir çivili bir sal yapmış bununla insan neslini ve hayvanları kurtarmış. Bu sal zamanımıza kadar bir yerde durmaktaymış (102) .

Altay Tatarları dünyayı üzerinde taşıyan üç balıktan bahsederler. Yüce Tanrı Ülgen yeryüzünü yaratınca onu üç balığın üzerine yerleştirir. Balıklardan biri ortada ikisi yanlarda bulunmaktadır. Ortadaki balığın başı kuzeye bakmaktadır, bu yüzden başını eğince dünyanın kuzey tarafında tufan olur; başını daha derine daldırınca bütün dünya su altında kalır. Bu balığın solungaçları,bir ucu gökteki üç kazığa bağlı olan,bir ipe bağlıdır. Gökteki yardımcı ilâh Mandışira (Mangdychira) 'nın görevi balığın başını indirip kaldırmaktır. Yardımcı ilâh kazıktan ipi sökerse yeryüzünün kuzey tarafı suya gömülür sel baskınına sebep olur. İkinci ipi sökerse yeryüzü bir tufanla tehdit ediliyor demektir (103) .

Kuzey Sibirya halkları bütün dünyayı yok eden bir ateş tufanından bahsederler. Baykal Gölünün ötesinde yaşayan Tunguzlar da büyük bir yangın olduğunu, yedi yıl

102) A.İnan,Tarihte ve Bugün Şamanizm,s. 23

103) U.Harva,a,g,e.,s.26-27

boyunca her şeyi yaktığını öyle ki yeryüzünün denize dönüştüğünü anlatırlar. Bir erkekle bir kız bir kartalın sırtına binip kurtulurlar. Suların buharlaşmasından sonra yeryüzüne inerler (104) .

Altay tatarları ateş tufanı ile ilgili olarak bir efsaneye sahiptirler. Onlara göre bu tufanın oluş şekli şöyledir: "Erlik, şeytan, bir zamanlar yeryüzünde günahların çoğaldığını müşahade eder, insanları hakimiyeti altına almak için yardımcılarında ikisini, yani Karash ile Kerei'yi yeryüzüne gönderir. Fakat yüce Tanrı Ülgen'in emriyle Mandışira gökten iner, Kerei'yi devirir, vücudunu param parça eder. Bunu görünce Erlik gelir, Mandışira'yı öldürür. Ülgen insanlara ikinci yardımcısı Maidere'yi (Budistlerde Maitreya) gönderir. Maidere insanların çoğunu doğru yoldan ayrılmamaları için ikna etmeyi başarır. Erlik öfkeyle: "Seni kılıcımla öldürmek için yeterince kuvvetim var" der. Maidere'ye hücum eder. Maidere'nin yaralarından akan kanlar bütün yeryüzünü kızıla boyar ve tutuşur. Yeryüzünü kaplar. Ülgen çıkıp gelir, ellerini birbirine vurup "Ölüler kalkın!" diye bağırır. Ölülerin biri toprakta, biri ateş üzerinde, üçüncü doğuda, dördüncü bir balığın veya bir avcı kuşun ağzında olarak derhal kalkarlar. Bu yangın yeryüzündeki bozulmuş tabakayı ve toprağın az kullanılan kısmını mahveder ve "Beyaz tabaka" onun yerine geçer. Ülgen eskisinden daha iyi bir dünya yaratmak için bu yolu seçmiştir. Erlik ve kötü insanlar yok olurlar"(105).

104) U.Harva,a.g.e. ,s.98

105) U.Harva,a.g.e. ,s.99

E- JAPON DİNLERİNDE TUFAN

I- ŞİNTOİZM'DE TUFAN

Japonya bilindiği gibi bir deniz ülkesidir. Bu deniz ülkesinde yaşayan halkın inançlarında tam bir tufan kıssasının bulunmaması ise hayret vericidir. Bu yüzden VI. ve VIII. Asırlar arasında ilâhî imparatorluk ailesinin ve asil ailelerin yaşama tarzını tespit etmek amacıyla bütün Japon efsaneleri toplatıldı. Yapılan inceleme sonucunu Serge Elliséev: "Japon mitolojisinde göze çarpan efsaneler çok az, bulduklarımız dağlar, ağaçlar, ırmaklar vs.gibi tabiat güçlerinin ilâhîleştirildiği ve tanrıların hayatını anlatan, hayalî unsurlar bakımından fakirleşmiş hikâyelerdir" diye açıklar (106) .

Bununla birlikte Anderson'a göre perilerle ilgili bir hikâye olarak farzedilen Hoho-demi (Yarım Hoho) hikayesinde tufana ait bir düşüncenin taslağı yapılıyor. Biz, bu hikâyede mucize şeklinde balık avları, su altındaki bir sarayda oturan bir eş, bir balığın ağzında bulunan olta ve nakil vasıtası olarak kullanılan köpek balığı gibi deniz folklorunun en meşhur konularını buluyoruz.

Ninigi ve Sakuya-hime'nin oğlu olan Hoho-demi'nin hikâyesi şöyledir: "Sakuya-hime'nin büyük oğlu Ho-deri çok kolaylıkla bol miktarda balık yakaladığı bir oltaya sahipti. Kara avında usta olan Hoho-demi, bir gün Ho-deri'nin oltasını ödünç aldı. Balık tutmaya gitti fakat tek bir balık bile tutamadı ve daha da beteri meşhur oltayı kaybetti. Hoho-demi kardeşinin yanına elleri boş döndü. Kardeşi oltasını istedi, fakat Hoho-demi'nin başına geleni öğrenince çok öfkelenildi. Hoho-demi, ümitsizlik içinde sebep olduğu zararı ödemek istedi. Kılıcını kırdı, parçaladı oltalar yapıp kardeşine sundu. Kardeşi reddetti.

Çok üzülen Hoho-demi, Tanrı Shiho-zuchi'nin geldiğini gördüğünde, ağlayarak deniz kenarında oturuyordu. Tanrı, ona acısının sebebini sordu. Hoho-demi hikâyesini anlattı. Tanrı, ona yardımını istemesi için deniz ilâhı Wata-tsu-mi'ye gitmesini tavsiye etti. Sonra ona küçük bir gemi yaptı. Gemi hazır olur olmaz, Hoho-demi gemiye bindi ve deniz ilâhının sarayına doğru yol almaya başladı. Uzun zaman yolculuk yaptı. Nihayet yolculuğunun sonuna ulaştığından, gemiden indi. Wata-tsu-mi'nin kızı, Toyo-Tama-bime'nin hizmetçileri tarafından farkedildiği zaman kale civarında rastgele geziniyordu.

106) S.Elliséev, " Mythologie Du Japon" ,Mythologie Asiatique Illustrée, Paris 1928, p.376; F.Berge, a.g.e. ,C.II,s.481-482

Hizmetçiler,yabancının gelişini prenseslerine haber vermeye gittiler; derhal Toyo-Tama-bime yeni gelen kişiyi karşılamaya gitti,onu güzel bulup anne ve babasına haber verdi. Genç kızın güzelliği ve gördüğü kabulden büyülenmiş Hoho-demi sadece tanrıçayı düşündüğü için yolculuğunun sebebini unuttu. Kaleye davet edildiğinde kendisini tahrik eden hisleri kıza belirtmekte gecikmedi. Daha sonra ona evlilik teklif etti ve evlendi. O kadar mutluydu ki yılların geçtiğinin farkına bile varmadı. Tam üç yıl sonra yolculuğunun sebebini hatırladı. Bu hatırlama üzerine yüzü hüznü bir hal aldı ve acı çekmeye başladı. Endişelenen karısı üzüntüsünün sebebini sordu. Hoho-demi,kardeşiyle kendisini ayıran kavganın hikâyesini anlattı. Deniz Tanrısı bütün balıkları toplantıya çağırdı ve olta bir dülger balığının ağzında bulundu. Tanrı Wata-tsu-mi oltayı balıktan alıp Hoho-demi'ye takdim ederken şöyle dedi: "Bu oltayı kardeşine geri verirken şu sözleri tekrar etmeyi unutma: Bu olta pis ve kirlidir. Sonra oltayı ona elini sırtında tutarak ver. O zaman kardeşin pirinç tarlaları ekip biçmek isteyecektir. O, tarlaları yüksek yerlere yaparsa sen alçak yerlere yap; o, alçak yerlere yaparsa sen yüksek yerlere yap. Bu şekilde sen zengin olurken,kardeşinin üç yılda iflas ettiğini görecekin, çünkü ben, suların akışını istediğim gibi yönetirim ve istediğim bölgeyi kupkuru yapar veya su baskınına uğratarım. Ayrıca şu iki mücevheri al: Biriyle dalgalar iner,ötekiyle yükselir. Eğer kardeşin sana kızar,hücum ederse onu boğmakta tereddüt etme; fakat pişman olursa o zaman hayatını kurtar".

Bu kelimeleri söyleyerek deniz Tanrısı oltayı ve mücevheri ona verdi.

Hoho-demi karısı ve kayın babasıyla vedalaştı. Sonra kendisini Japonya'ya götürecektir olan büyük bir köpek balığına bindi.

Orada her şey önceden tasarlandığı gibi oldu: Ho-deri pirinç tarlaları yaptı ve kardeşi zenginleşirken o, üç yılda iflas etti. Kıskançlığından Hoho-demi'ye saldırdı fakat Hoho-demi mücevherlerden birini kullanarak Ho-deri'yi sular altında bırakan sel baskını meydana getirdi ve onu itaatli olmaya mecbur etti. O zaman Hoho-demi öteki mücevher vasıtasıyla dalgaları indirerek bütün çevredeki toprakların sahibi oldu. Bir gün, Toyo-Tama-bime kocasının yanına gelmek istediğinden ve çocuk beklediğinden aniden çıkıp geldi. Semavî bir Tanrının oğlunu denizin dibinde dünyaya getirmek istemediğini söylüyordu. Ricası üzerine kocası ona çocuğunu doğurmak için sığınabileceği bir kulube yaptı. Doğum günü yakındı; vakit gelince doğum esnasında kendisini görmemesi için ısrarla kocasının uzaklaşmasını istedi;sonra kulubeye kapandı.

Hoho-demi itaat etti ama merak içini kemirdiği için o civarlarda kaldı. Sonunda yavaşça yaklaştı ve dışardan kulubenin içinde ne olup bittiğine gizlice baktı. Karısı bir ejderha gibi köpek balığı şeklinde bir dev görünüşü almıştı ve öfkeli bir şekilde uğraşıp

duruyordu! Hoho-demi korkup kaçtı; fakat Toyo-Tama-bime görüldüğünü farkettiğinden öyle bir utandı ki çocuğunu terkedip ülkesinin yolunu tuttu.

Ülkesine varınca en küçük kız kardeşini çocuğun yanına gönderdi.Tama-yori-bime oraya gitti çocuğu bulup yetiştirdi. Yaşı gelince onunla evlendi. Bu evlilikten dört çocuk doğdu. En küçükleri Toyo-mike-nu adıyla tanınır. Büyüyünce Kyushu'yu terketti ve kabilesinin başında Yamato iline gitmek için doğuya doğru yöneldi.Daha sonra Jimmu Tenno adını aldı ve geleneğe göre Japon tarihinde M.Ö.660 yılından günümüze kadar imparatorluk tahtında kesintisiz oturan hanedanın kurucusu,ilk imparator olarak tanındı (107) .

Bir başka efsanede yıldırım Tanrısına ait bir ağaç bahis konusudur. Açıgözlü bir memur bu ağacı keser ve müthiş bir yağmur ve fırtına başlatır. Sonunda tufan olur (108) .

Bütün gerçeğe aykırılıklarına rağmen bu efsaneler, bir tufan efsanesinden kaynaklanmazlar ama dalgaları kabartan,indiren veya yağmur yağdıran sihirli vasıtalar Amerikan kabileleri tarafından anlatılmış çok sayıdaki tufanın özünü teşkil etmişlerdir. Bu sebeple bu efsaneyi tufan kıssaları arasına alıyoruz.

107) S.Elliséev,a.g.e., s.376-378

108) F,Berge,a.g.e.,C.II, s.482

F- İRAN DİNLERİNDE TUFAN

I- ZERDÜŞT DİNİNDE TUFAN

Persler için evrenin hikâyesi olan İyilik (Ahura Mazda,Hürmüz) ile Kötülüğün (Ahriman) mücadelesi bin yıllık on iki döneme ayrılır. İlk üç bin yıllık dönemde yani Ahriman uyanmadan önce,sadece varlıkların ruhları vardı. Sonra Ahriman uyandı. İki hasım, Ahura Mazda ve Ahriman dokuz bin yıllık bir savaş ilân ettiler. Ahura Mazda düşmana vurup sersemletti. Üçbin yıl boyunca varlıkları yarattı. Sonra Ahriman uyandı ve yaratıkların üzerine saldırdı. İlk boğa ve ilk insanı öldürdü;onların vücutlarından hayvanlar ve insanlar hasıl oldu. Bu devre de üç bin yıl sürdü.Son üç bin yılda Zerdüş'tün oğullarından olan,üç kurtarıcı başa geçti. Tufan fikri,son üç devrenin birinin sonunda gibi görünüyor ama Yima'nın cennete ait krallığı (Var'ın yapılması) geçmiş, şimdiki zaman ve gelecek zaman arasında dalgalandığı için kesin bir zaman tespit edilemiyor. Avesta ve diğer eserlerde bulunan hikâye özetle şöyledir: "Ahura Mazda, Yima'ya bütün hayatı yeryüzünden yok edecek korkunç bir kışın yaklaştığını bildirir. Ona "Var'ı" yapmasını oraya en iyi insanlarla her cinsten çeşitli hayvanları ve bitkileri koymasını emreder. Aynı zamanda orada sular akıtmasını,suların kıyısında bulunan bitmez tükenmez yeşillikteki ağaçlara kuşlar koymasını söyler. Bütün bu eşya ve varlıklar Var'da olduğu sürece bozulmadan kalacaklardır. Bu dünya cenneti şöyle tarif edilmektedir: Orada kavga, kötü söze kötü sözle karşılık verme , husumet, düşmanlık, fakirlik, hile, çok küçük boy, eğri bel, ölçsüz dişler çarpık vücutlar, ölü vücutları üzerine Agramanyus'un kızgın demirle vurduğu damga yoktur. Orada bir yıl sadece bir gün gibi olacaktır. Her kırk yılda bir insan bir insan çifti başka bir insan çiftini doğuracak ve bu, hayvanlar için de geçerli olacaktır. İnsanlar tam bir mutluluk yaşayacaklar, Karshiptan kuşu kanun öğretecektir"⁽¹⁰⁹⁾ .

Burada anlatılan hem Nuh'un gemisi hem de dünya cennetidir. Zaten Var ve cennet İrancada aynı kelimedir ve kapalı bir yer anlamına gelir.

Vendidat larda bulunan bu hikâyede bizce anlatılmak istenen şudur: Tanrılar meclisinde korkunç ve sert bir kış süresince yağın karlardan kaynaklanacak bir tufan

109) E.Blochet,"Mazdeizmin Türk Kavimleri Üzerine Etkisi", Çev. Mehmed Fuat. Millî Tettebbular Mecmuası,İstanbul H.1331,C.I,s,125,162; J .Dermesteter, Zend Avesta,V.II,Paris 1960,p.16; A.H.Krappe,a.g.e.,s.175; F.H.Woods,a.g.e. C .IV,p.555; E.Bilgiç,a.g.e. ,C.XXXI,s.449;F.Berge, a.g.e.,C .II,s.476

kararlaştırılmıştır. Dünya bu tufanla tehdit edilmektedir. Bu tufan kasıtlı olarak nakledilmemiştir. Sonunda bu cennet de yalan ve gurur yüzünden yıkılmıştır (Çünkü Yima, Ahura Mazda ile eşit olduğunu söyler) (110) .

İkinci tufan hikâyesi Bundelesh VII'de geçmektedir. Çok yeni fakat folklorca zengin bir eser olan Bundelesh, çok karışık bir şekilde,şeytanlara karşı iyi ve kötü cinlerin mücadele devresi olan Tashter (Tishtraya) hikâyesini anlatır. Plutark'ın Sirius dediği Tashter, Tanrıların (111) şefine karşı savaşmaktadır.On gün on gece ışık içinde süzülerek üç şekilde ortaya çıkar:İnsan,at ve domuz. Suları tutan dev Opeoscho (Apaosha) 'yı yener. Yeryüzü insan boyu su içinde kalır.Kötülük yapan varlıklar ölür veya boğulurlar. Rüzgâr suları yeryüzünün öbür ucuna götürür. Böylece Vourukasha denizi ve küçük denizler meydana gelir. Sular,Haoma'nın,yani ayinin ve Tanrıların kutsal içkisinde ortaya çıkan tanrıçanın,kendilerine gösterdiği yollara rüzgâr tarafından götürülürler. Dağların ortaya çıkmasına sebep olan depremler,güneş ve ay tutulmaları,şeytanlarla Tanrıların mücadelesini gösterirler (112) .

II- MİTRAİZMDE TUFAN

Doğuşundan birkaç yüzyıl sonra,Roma İmparatorluğundaki yeni Hristiyan diniyle eşit duruma gelen Mithra Dini, İranî inanç temelleri üzerine kurulmuştur. Mahveden bir kuraklıkla dünya çapında bir yangın arasına sıkışmış Mitra inancına ait bu tufan efsanesinin, Sami efsanelerinin etkisi altında kaldığı açıklanmasına rağmen Avesta'ya ait eski bir efsaneyle de ilgisi bulunmaktadır: "Tanrılar tarafından uyarılmış bir insan gemi yapmış ve sularda dalgalanan bu gemide hayvanlarıyla birlikte kurtulmuştur. Sonra ateş tufanı olmuş Ahura Mazda'nın yarattıkları semavî bir himaye sayesinde gene ateşten de kurtulmuş ve bundan böyle insan soyu sakin sakin yaşamıştır (113) " .

110) Krappe,a.g.e. ,s.175

111) Fransızca metinde geçen"İzed"kelimesi Farsça,Tanrı anlamına gelmektedir.Bkz.Hasan Amîd,Ferheng-i Amid,Tahran H.1348,s.158

112) Krappe,a.g.e. ,s.177;F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.476;F.H.Woods,a.g.e.,C.IV,s.555; E.Bilgiç,a.g.e. , C.XXXI,s.449

113) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.477

G- SLAV KABİLE DİNLERİNDE TUFAN

Zaten sayıları az olan bu tufan efsaneleri uzun zaman tanınmıyor ve bilinmiyordu. F.Berge'in, Anderson'dan naklettiğine göre bu otuza yakın efsane çok eksik ve hatta parçalar halindedir (114) . Benzerlikleri sebebiyle Kuzey Amerika'dan alınmış olmaları düşünülmüştür. Efsanelerin çoğu Batı Sibirya halklarına aittir. Bu hikâyelerden tespit edebildiğimiz birkaç tanesi şöyledir: "Dünyayı gözetleyen insan Vogouleleri atına bindirir ve birçok insanın biraraya geldiği yer olan babasının evine götürür. Çünkü Gold Kwores kutsal ateş dalgasını yayacaktır. Bir insanın, ilâha banyo odasının hazır olduğunu bildirmek için gelmesine kadar, zamanın gelip gelmediğini anlamak için doğu pazarlıkları şeklinde bir diyalog sürer gider. Dünyayı gözetleyen insan daha sonra Vogouleleriyle birlikte kendi evine gider. Bir kazan kaynamakta ve taşmaktadır. Kazanı üç defa kurular ve sıvının kaynaması derhal durur;üçüncü defa kurulama kaynamayı muhakkak durdurur. Her taşmada insanlar köpük haline gelmiş suyu taşımak için gelirler. Gold Kwores oğluna niçin gücünü kırdığını sorduğunda oğlu şöyle cevap verir: "Bunu nasıl yapmam ? Çok sayıdaki insanlarıma acıyorum". Daha sonra Vogulelerini geri götürür. İlâhın banyosu ve tufan, burada, bir daha başarısızlığa uğrar.

Kuzey doğu Sibirya'da dünyanın yaratılmasıyla birlikte tufan hikâyesinden de bahsedilir. Touroukhansk bölgesinde yaşayan Samoyedlerin bir hikâyesine göre şöyle bir tufan olmuştur:

"Bir kayıkta yedi kişi bulunmaktadır. Sular durmadan yükselmektedir, kutulamayacaklar diye ümitsizliğe düşünmektedirler. Suya dalıp toprak getirmesi için narbülbülüne (kızılgerdana) yalvarırlar. Yedi gün sonra gagasında otlu bataklık kömürüyle kuş geri gelir. Sonunda Tanrı, insanların isteği üzerine dünyayı yaratır(115) ".

Samoyedlerde bir başka tufan efsanesi daha var : "Yedi kişi bir sandalda tufandan kurtuldu, fakat tufandan sonra bir kuraklık oldu ki geriye kalanlar az daha açlıktan ölüyorlardı. Derin bir kuyu kazdılar su buldular ama yiyecek bulmak zordu. İnsanlar öldü. Sadece bir genç erkekle bir kız fare yiyerek kurtuldular (116) ".

114) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.494

115) U.Harva,a.g.e. s, 74

116) U.Harva,a.g.e. ,s.98

Lenisseinlerin tufan hikâyesi ise şöyle anlatılmaktadır: "Su yedi gün yedi gece yükseldi. Yalnızca yüksek direklere tırmanan çok az sayıdaki insan ve hayvan bu tufandan kurtuldu. Kuzey rüzgârı insanları öyle bir dağıttı ki, insanlar çeşit çeşit olup ayrı ayrı dil konuştular (117) ".

Vogoulelerin inancındaki başka bir tufan hikâyesi de şöyledir: "Yüce Tanrı, şeytanı yok etmek için ateş tufanı gönderir. Bütün yaratıklar ve yeryüzü ateş suyunda boğulurken tanrılar ve birkaç insan kurtulmayı başarır. Tanrılar demir gemiye, diğerleri ise kavak ağacından yapılmış, yanmaz yedi kat örtü ile örtülmüş, yedi kat gemiye binerler. Bu tufan yedi yıl sürer (118) ".

F.Berge ise Rus folklorunun Tevrat'taki tufan efsanesine eklediği yenilik olarak şunu zikretmektedir: "Nuh'un hazırlıklarından endişelenen şeytan, Nuh'un karısının yanına gelir. Fakat kadının hiç bir şeyden haberi yoktur. Şeytan ona şuurunu kaybettirip, sırtını açıklayacağı bir içki verir. Bu kurnazlık sayesinde bilgi edinen şeytan, kadının gemiye koyduğu bir kutuda saklanır ve böylece kurtulur (119) ".

F.Berge'in naklettiğine göre W.Anderson, incelediği birkaç efsanede ortaya çıkan özellikleri "Sibirya'ya ait özellikler" diye adlandırmış ve bu özellikleri şöyle sıralamıştır: "Su baskınından çok bir yangından başka bir şey olmayan sıvı ateş baskını söz konusudur. Tufan, kutsal dalga diye adlandırılır. Kurtulan seçkin insan, bir kahraman değil tesadüfen bir grup insandır. Kurtulma aletleri Kalde veya İran'ın Var gemisinin katları kadar itina ile sayılmış, ekseriya yedi kattan meydana gelen ağaç ve demir kayıktır. Bu aletler mersin balığı derisiyle örtülüdür. Alt kat mahvolmuştur. Dalga bazan gök kubbenin tepesine kadar çıkar. Sal yapan insanlar onu bir halat vasıtasıyla karaya bağlamaya çalışırlar. Bu halat genellikle çok kısadır. Sal uzağa yeni bir ülkeye doğru sürüklenir, bu kaza Filipinler ve Formaza'nın olduğu gibi Kuzey Batı Amerika'nın bazı kahramanlarının da kötü macerasıdır. Felâketten kurtulanlar büyük bir sıkıntı içerisinde dirler. Yeryüzü yavaş yavaş ilâhın yardımıyla bitki ve hayvanlarla süslenir. Ermenistan'da olduğu gibi bugün Sibirya'nın birçok noktasında geminin durduğu dağ, dağda yaptıkları kulube veya büyük çivilerden ibaret olan gemi artıkları ziyaretçilere gösterilir. Ayrıca birkaç hikâyede bulunan şu özellikler de not etmeye değer: Bir yangın kutsal dalgadan önce gelir ve çok yüksek bir gürültü tufanın yaklaşımını bildirir".

Dağdaki kalıntılar hariç bütün özellikler Vogoule hikâyelerinin hemen hemen hepsinde bulunur. Kutsal dalga ve sıvı ateş Vogoule ler ve komşuları Ostiak'larda

117) U.Harva,a.g.e. ,s.97-98

118) U.Harva,a.g.e. ,s.98

119) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.478

bulunur. Anderson'un belirtmediği bir özellik ise ikinci bir tufan beklentisidir. Bu ahiretle ilgili düşünce çok orijinal olmasa da doğunun Kamçadaları ile Batının Vogoule leri arasında bir bağ meydana getirir.

W.Anderson'un belirttiği enteresan mukayeselerden birisi de Palaos adalarının Mikronezya inancına ait bir efsaneyle Sibiry hikâyeleri arasında bulunan yakınlıktır. Palaos adasındaki kurtarma aracı bir saldır. Bu durum Okyanusya tufanlarında çok nadirdir. Bu sal çok kısa bir iple bağlanmış ve açık denizlere doğru sürüklenmiştir (120).

Bazı Vogoule hikâyelerinde birçok kuşlar var. Onlara iki çeşit iş verilir: Karabatak ve kızılgerdan çamur aramaya giderler. Fakat karga toprağın yükselip yükselmediğini anlamak için gider. İlk gün biraz kalır ikinci gün öğleye doğru geri döner, üçüncü gün akşam olunca gelir. Geri dönmesi her gün geciktiğinden toprağın yavaş yavaş su üzerine çıktığı sonucu çıkar (121).

120) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.493/494

121) U.Harva,a.g.e. ,s.75

H- GÜNEY ASYA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN

Hindistan'ın Aryen olmayan kabilesi Bhillerin klasik Hindu veya Kalde tufan efsanelerini hatırlatan bir tufan hikâyesi var:"Balıkları besleyerek iyilik yapan dindar bir insana, bir balık teşekkür etmek için tufan olacağını haber verir. Dindar adam kızkardeşi ve bir horozla birlikte bir kutuda tufandan kurtulurlar. Tufandan sonra Tanrı'nın elçisi Rama horozu işittiğinden sandığı açar fakat tufan sırrını açıkladığı için de balığı cezalandırır, dilini koparır. Bu yüzden balıkların dili yoktur. Sonra Rama, insanların toprağı iskân etmesi ve yeryüzünde çoğalmaları için adama kız kardeşiyle evlenmesini emreder. Ayrıca faydalanması için adama kullanmasını bilmediğı bir at verir. Ama adam atı bırakır odun kesmek için ormana gitmeye tercih eder. İşte o zamandan beri Bhiller oduncudurlar (122).

Kamar Dravidienleri ise büyük tufan hakkında şunları anlatırlar: "Onlar, Tanrı'nın ilk olarak bir erkekle bir kadın yarattığını, bu erkekle kadının da ileri yaşlarına rağmen bir kız ve bir erkek olmak üzere iki çocuğı olduğunu söylerler. Fakat bu arada Tanrı sevmediğı bir çakalı boğmak için bir tufan başlatır. Yaşlı çift tufan olacağını öğrenir, çocuklarını yiyecekleriyle birlikte bir ağaç kutuya koyup tufan olacağını söylerler. Kutuyu kapatırlar tufan gelir ve on iki yıl devam eder. Yaşlı çift ve yeryüzündeki her şey mahvolur. Fakat ağaç kutu su yüzünde yüzmektedir. On iki yıl sonra Tanrı iki kuş yaratır, çakalın boğulup boğulmadığını anlamak için gönderir. Kuşlar yeryüzünün dört köşesine uçarlar, suyun üstünde bir kutunun yüzdüğünü görürler. Üstüne tüneyip kutunun içinden çok zayıf sesler geldiğini duyarlar. Çocuklar birbirlerine üç günlük yiyecekleri kaldığını söylemektedirler. Kuşlar derhal tufanı başlatan Tanrı'nın yanına uçar ve çocukların hikâyesini anlatırlar. Tanrı onları oradan çıkarıp sonra da evlendirir ve onlardan doğan çocukların herbirine bir isim verir ve bütün yeryüzünde yaşayan insanlar onların soyundan gelirler (123) .

Assam'da yaşayan Analların inancında şöyle bir tufan efsanesi bulunmaktadır:"Bir zamanlar bütün dünya sular altındaydı Leng dağının tepesine sığınmış bir kadın bir erkek hariç bütün insanlar mahvoldu. Onlar oraya tırmandı ve yüksek bir ağcın dalları arasına saklandılar. Ağaç karga gözü gibi parlak bir gölde büyümüştü. Onlar ağaca çıkıp geceyi geçirdiler ve sabahleyin bir erkek ve bir dişi kaplana dönüştüklerini görünce çok

122) F.Berge,a.g.e.,C.II, s.482;J.Frazer,a.g.e., s.79-80

123) j.Frazer,a.g.e. ,s.80;F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.482:

şşırdılar. Dünyanın kötü halini gören Pathian adındaki Tanrı sular altındaki dünyaya yeniden insan göndermek için dağdaki mağrada bir kadın ve bir erkek yarattı. Fakat mağradan çıkınca dev gibi erkek ve dişi kaplanı gören korktu ve yaratıcıya şöyle dediler: "Ey babamız! Dünyayı yeniden insanla doldurmak için bizi yarattın ama biz amacınızı yerine getireceğimizi sanmıyoruz çünkü bütün dünya sular altında ve bize ayırdığın tek yer bizi yemek için bekleyen iki vahşi hayvan tarafından işgal edilmiş; bize bu hayvanları öldürecek güç ver". Ondan sonra kaplanları öldürdüler ve birçok kız ve erkek çocuklara sahip olarak neşeli bir şekilde yaşadılar, dünyayı doldurdular⁽¹²⁴⁾ .

124) Frazer, a.g.e. ,s.80-81; F. Berge, a.g.e., C.II, s.482

İ- DOĞU ASYA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN

Yukarı Burma'nın Sinfphos veya Chingpaws bölgesinde büyük bir tufan hikâyesi anlatılır. Bu tufan hikâyesine göre Paw-paw-Nan -chaung adında bir erkek ve kız kardeşi Chang-hko yanlarına dokuz horoz ve dokuz çıpa alarak kurtulurlar. Birkaç gün tufan ve fırtınadan sonra suların alçalıp alçalmadığını anlamak için denize bir horoz ve bir çıpa atarlar ama horoz ötmeyi ve çıpa yere değmez. Horoz ötüp çıpa yere değinceye kadar aynı şeyi yaparlar. Sonunda gemiden inerler, çevrede dolaşır bir mağraya gelirler. Orada biri erkek biri dişi iki cin vardır. Cinler, suyun çekilmesine kadar, onlardan orada kalıp toprağı işlemelerini isterler. Onlar işe gidince yaşlı cin çocuğa bakar. Çocuk ağlayıp susmayınca, onu dokuz yolun birleştiğı yere götürüp bırakacağını söyleyerek tehdit eder. Çocuk anlamaz, ağlamasına devam eder. Kadın onu dokuz yolun birleştiğı yere götürüp, orada parçalar, kanı ülkenin her yanına sıçrar, boş kalan beşiğe de bir ağaç parçası koyar. Kadın eve dönüp çocuğı sorunca, onun uyuduğunu, kadının yemeğini yemesini söyler. Kadın yemeğini yer beşiğe gider, ağaç parçasını bulur. Kadın: "Çocuk nerede?" diye sorar ve "Onu yedin" der ve sonunda ağlayarak Büyük Ruh'tan çocuğunu ister. Ruh ortaya çıkar: "Çocuğunuzun parçalarını biraraya getiremem ama sizi insanların annesi yaparım" der. Dokuz yol kavşağı Çin, Burma, Bengal'e ve bütün insan ırklarının olduğu yere gider. Ölen çocuğun kanı diğer ırkları meydana getirir (125) .

Koşin Çin'in ilkel kabilesi Bahnar lar yengeçle çaylağın kavgasını anlatırlar. Çaylak yengece öyle bir vurdu ki beyni parçalandı, bir delik açıldı. Bu deliğın intikamını almak için yengeç deniz ve nehirleri meydana getirdi. Sular göğe ulaştı, bütün yaşayanlar mahvoldu. Büyük bir sandıkta sadece bir erkek ve kız kardeş kurtuldu. Sandığa her hayvandan birer çift aldılar ve kapağını örttüler. Yedi gün yedi gece su üstünde kaldılar. Erkek kardeş dışarda öten bir horoz işitti. Ruhlar tufanın bittiğini haber vermek için bir horoz göndermişlerdi. Böylece erkek kardeş kuşları uçurdu, hayvanları serbest bıraktı ve kuru toprağı ayak bastı. Nasıl yaşayacaklarını bilmiyorlardı ve bu yüzden topladıkları bütün pirinçleri yediler. Siyah karınca iki pirinç getirdi. Onları diktiler. Ertesi sabah bütün arazi bitkiyle doldu (126) .

Jahor Devletinin, Malay yarımadasında yaşayan ve ilkel bir kabile olan Benua-Jakun kabilesinin inancında yaşadığımız yeryüzünün sağlam ve sert olmadığı suyun dibini örten

125) Frazer, a.g.e., s.81-82

126) Frazer, a.g.e., s.82

bir kabuk olduğu yolunda bir efsane anlatılır. Eskiden İlâh Birman bu kabuğu kırdı, bu yüzden dünya büyük bir sel felâketiyle yıkıldı. İlâh Birman erkek ve kadını yarattı,onları tamamen kapalı, açık yeri olmayan pulai ağcından yapılmış bir gemiye koydu. Gemideki çift uzun süre dalgalar üzerinde yolculuk ettiler.Sonunda gemi bir yerde durdu.Yeryüzüne çıkıp dünyayı gördüler ve her yana baktılar.İlk önce çok karanlıktı gece gündüz yoktu, çünkü güneş yaratılmamıştı.Işık büyüdü, açelyaya benzer yedi küçük ağaç ve yedi sambou denilen ot yığını gördüler. Birbirlerine : "Ne kötü durumdayız ne çocuğumuz ne de ağabeyi var" dediler. Ama bir süre sonra kadın sağ baldırında bir erkek sol baldırında bir kız çocuğu olduğunu keşfetti. Bu yüzden aynı rahimden doğanlar birbirleriyle evlenemezler.Bütün insanlar bu iki çiftten türemişlerdir (127) .

Lolo'da geleneksel tufan hikâyesi önemlidir. Lolo lar Çin'in güney batısında Yunnan denilen yerde ve uzak dağlarda otururlar. Çinlilere karşı bağımsızlıklarını kazandılar. Atalarının gökte yaşadığına ve daha sonra yere indiğine inanırlar. Onlar çok uzun yaşarlardı 660 yıl yaşayanlar olduğu gibi daha uzun yaşayanlar da vardı hatta 990 yıl yaşayanlar bile vardı. Her ailenin özel bir soyadı ve özel din adamları vardı. Bu meşhur masal şahıslarından biri olan Tse-gu-dzih'in tanrısal davranışları vardı. Kahredici kutuyu açarak ölümü dünyaya getiren odur. Kutuda ölümsüzlük tohumları vardı onlar tufana sebep oldu. İnsanlar günahkârı, Tsu-gu-dzih onlara haberci gönderdi et ve kan istedi. Kimse vermedi. Sadece Du-mu adında bir adam verdi. Böylece Tse-gu-dzih gazapla göğün kapılarını açtı ve sular dağlara ulaştı. Fakat ilâhî bir mesajla görevli olan Du-mu, Pieris ağcından oyulmuş kütüğünde dört oğluyla beraber korundu. Onlarla birlikte bu kütükte yılan balığı, ördek ve su samuru da kurtuldular. Dört oğlunun neslinden medenî insanlar türediler. Bu insanlar arasında Lololar ve Çinliler vardı. Ama cahil ırklar tufandan sonra Du-mu'nun insan şeklinde yaptığı resimlerden meydana geldi. Bugüne kadar Lolo ların ibadet ettiği atalara ait tabletlerle, hayatın önemli günlerinde ve yılbaşı ibadetlerindeki tabletler aynı ağaçtan yapılmıştı. O ağaç dedeleri tufan sularından kurtaran ağaçtır. Lolo hikâyelerinin çoğu ya Du-mu'ya ya da tufana dayanır. Tufanın menşesine göre Lolo lar her altı günün sonunda Sabbat tatilini muhafaza ederler. O gün çift sürmek, dikiş dikmek, çamaşır yıkamak yasaktır. Bu adetlerin bulunması bu efsaneye Hristiyan unsurların karıştığını göstermektedir. Frazer'e göre M.A.Henri bu durumun Nasturi misyonerlerden kaynaklandığını söylemektedir .Çünkü XIII. yüzyılda Marco Polo seyahati esnasında Yunnan Nasturi kilisesini gördü. Ayrıca Nasturi Alopen'in M.S.635 yılında Çin'e ulaştığı söylenir (128) .

127) Frazer,a.g.e. ,s.82-83;F.Berge,a.g.e.,C.II, s.483

128) Frazer,a.g.e. s.83-84

Kamchadale lere göre dünyanın ilk günlerinde yeryüzünü kaplayan büyük bir tufan olur. Ölümden kurtulanlar birbirine bağlı üç kütükten meydana gelmiş bir saldadırlar. Yiyecek ve içeceklerini de onun üzerine yüklemişlerdir. Su üzerinde sürüklenirken demir çıpa yerine sala bağlı taşlar atarak sürüklenmeye engel olmaya çalışırlar. Tufan yağmurunun sonunda halk ve sandallar dağların tepelerindeki kuru ve yüksek yerlerde kalırlar .

K- HİNT TAKIMADALARI KAVİMLERİNDE TUFAN

Sumatra'da yaşayan Bataklar yeryüzü kirlendiği ve yaşlandığı zaman yaratıcı Tanrı Debata'nın yaşayan her şeyi mahvetmek için su baskını gönderdiğine inanırlar ve bununla ilgili bir efsane anlatırlar : "Bu tufanda son insan çifti en yüksek dağa sığındı. Sel suları dizlerine kadar ulaştı. Her şeyin efendisi insanlığın sonunu getirme fikrinden dolayı pişman oldu, bir avuç toprak alıp ona şekil verdi. İpe bağlayıp son insan çiftini oraya gönderdi.İnsanlar oraya çıkıp kurtuldular. Toprak öyle büyüdü ki bugünkü yeryüzü meydana geldi (129) ".

Batı Sumatra adasında yaşayan Engano yerlileri tufan hikâyelerini şöyle anlatırlar: "Eskiden meddücezir olayı yüzünden sular öyle yükseldi ki bütün adayı örttü. Bir kadın hariç bütün canlı varlıklar boğuldu. Kadının sağ kalması ise şöyle oldu: Dalgalarda sürüklenirken saçları bir ağca dolaştı ağaç sayesinde batmaktan kurtuldu .Sel sona erince ağaçtan indi ama yeryüzünde tek insan olduğu için çok üzüldü. Açlık hissedince bir şeyler aramak için araştırmalara girişti ama bir şey bulamayıp umutsuzca deniz kenarına gitti. Orada balık yakalamayı ümit ediyordu. Balığı gördü,yakalamak isteyince balık bir cesede girdi. Kadın bir taş atıp onu çıkarmak istedi. Fakat balık gizlendiği yerden çıkmadı. Kadın güçlülkle birkaç adım daha attı ama karşısında canlı bir adamla karşılaştı. Adama ne yaptığını sorunca, adam ölü bedenine taş dokunduğu için canlandığını söyledi. İkisi de yeniden taşlar atıp diğerlerini canlandırdılar"(130) .

Bu efsane Yunan tufan inancında göreceğimiz Deucalion ve Pyrrha efsanesiyle,bazı Amerikan efsanelerine benziyor fakat yaratılış çok değişik ve hayal ürünü. Ayrıca insanların bu şekilde yaratılışı mahremler zinasından kaçmak için bir yol olduğu düşünülebilir.Bu olay insan aklını daha az rahatsız etmektedir.

Borneo'daki Sarawak ların Deniz Dyak veya İbanları,mevcut ırkaların büyük tufandan kurtuluşlarıyla ilgili hikâye anlamayı severler ve atalarının ateşi nasıl öğrendikleri şöyle anlatırlar:"Eskiden bazı Dyak kadınları yemek yapmak için taze bambu kabuklarını toplamaya gidiyorlardı. Toplarken ormanı dolaştılar sonunda yıkılmış bir ağacın yanına varıp üzerine oturdular. Bambu filizleri toplarken kestikleri yerlerden kan damlamaya başladı.Bu sırada bazı adamlar geldi. Kadınların devrilmiş bir ağaç üzerinde değil bir boğa yılanı üzerinde olduğunu gördüler. Yılanı öldürüp etini yemek üzere

129) Frazer,a.g.e.s.84

130) F.Berge,a.g.e.,C.II, s.483;Frazer,a.g.e. ,s.84-85

evlerine götürdüler. Et pişerken tuhaf gürültüler meydana geldi. Tufan gibi bir yağmur yağmaya başladı. Dağları kaplayıncaya kadar yağdı,sadece en yüksek dağın tepesi kaldı. Bir kadın,bir köpek,bir fare ve birkaç yaratık dağın zirvesine çıkıp kurtuldular. Sığınacak yer ararken köpek sarmaşıkların altında sıcak bir yer buldu. Sarmaşık ağaca sürtünerek ısınmıştı daha sonra ateş meydana geldi. Kadın kocası olmadığından eş olarak ateş sarmaşığını aldı ve Simpang-impang isimli bir çocuk doğurdu. İsminden yarı yarıya erkek olduğu anlaşılan bu çocuk,tek kol, tek göz, tek kulak, yarım çene, yarım burun ve yarım vücuda sahipti. Tabii eksikliği yüzünden arkadaşları ona acıyordu. Bu çocuk Fırtına Tanrısıyla pazarlık etti. Diğer hayvanlarla yarıştı ve sonunda hayvanlara üstün geldi. Çünkü saçtığı pirinçlerden başak çıkmıştı. Fırtına Tanrısından ilkönce yarım vücudunun tamamlanmasını istedi. Fırtına Tanrısı isteğini kabul etmedi fakat Simpang-impang'la yaptığı bir dizi müsabaka sonucu yenilince yarım vücudunu tamamladı. Simpang-impang sevinerek vücudunun yarısını aldı ve böylece insan vücudu tamamlandı (131) .

Bir başka Dyak efsanesi ise şöyledir : "Trow isminde biri büyük bir tufandan korunmak için bir sal yapar. Karısı, köpeği, kendisi ve birkaç kümes hayvanıyla öteki hayvanlardan birer tane aldıktan sonra sala binip boğulmaktan kurtulurlar. Fırtınada kayık sağa sola gider adam çok korkar. Nihayet fırtına diner. Trow,karısı ve hayvanlar hepbirlikte dışarı çıkarlar. İnsanların yeryüzünde çoğalması ise şöyle olur: Adam çok evliliği keşfeder; taştan, ağaçtan elle yapılmış heykellerle evlenir. Büyük bir ailesi olur sonunda Dyak kabilesi meydana gelir"(132) .

Otra Celebe'de yaşayan Troodja kabilesi inancına göre şöyle bir tufan hikâyesi anlatılır. "Tufan en yüksek dağları bile örter sadece Wawa mPebato dağının zirvesi kalır. İki bin fit yükseklikteki bu dağda deniz kabuklarının bulunması bunun delilidir. Hamile bir kadın ve hamile bir fare hariç herkes mahvolur. Bunlar domuz yalağı ile denizde günlerce kalırlar, kürek yerine yemek kepçesi kullanırlar. Sonunda sular çekilip yeryüzü oturulabilecek hale gelince yalaktan inerler. Kadın ekmek için pirinç arar,kökünden kopmuş bir ağaçta bir demet pirinç bulur. Farenin yardımıyla ağacı kıyıya çekerler. Fare ağaca tırmanıp pirinci getirir. Kadın onu toprağa diker. Hasattan önce fare hizmetinin karşılığı olarak ekilen şeyin bir kısmı yemeye böylece hak kazanır. Farelerin tarlada bazı şeyleri yemesi bu yüzdendir. Kadın zamanla bir erkek çocuk doğurur. Bunu başka

131) Frazer,a.g.e., s.85-86;F.Berge,a.g.e., C.II,s.483; M.Eliade,Traité d'Histoire des Religions,Paris 1984, p.144

132) Frazer,a.g.e., s.86

çocuklar doğurmak için kendine eş olarak alır .Ondan bir kızla bir oğlan doğurur. Şimdiki insanların ataları olurlar (133) ."

Timor'un güney batısında küçük bir ada olan Rimotti'nın yerlileri deniz basmasından şöyle bahsederler: "O büyük tufanda insanlar hayvanlar boğuldu. Ağaç ve bitkiler su ile örtüldü. Kuru bir nokta bile kalmadı, yüksek dağlar su ile örtüldü. Sadece Bilba'daki Lakimola tepesi kaldı. Bu dağa bir adam, eşi ve çocukları sığındı. Sular birkaç ay sonra dağa tırmanmaya başladı. Su kendilerine ulaşacak diye çok korktular. Suya yatağına dönmesi için yalvardılar. Su:"Bunu yapacağım ama tüylerini sayamayacağım bir hayvan verirseniz" diye şart koştu. Önce bir domuz sonra sırasıyla keçi, köpek atlar fakat başarılı olamadılar ancak kediyi deyince başarıya ulaştılar. Sular çekilmeye dağlar ortaya çıkmaya başladı"(134) .

Bunun hatırasına o bölgenin yerlileri, ev saçaklarına pirinç demeti,muz asıp dağa sunarlar. Her çeşit tohum ekip şükretmek , minnettarlıklarını belirtmek için dansederler.

Hint okyanusunda,diğer adalardan ayrılmış, Andamam adalarında oturan Pigme inancında bir tufan hikâyesi mevcut. Coğrafi olarak ilk bakışta yeryüzünün geri kalan kısmıyla bağı yok gibi görünün bu adalardaki insanların anlattığı hikâye Tevrat'taki gibi ahlâki bir sebebe dayanıyor ve şöyle anlatılıyor:"Andaman lar büyük bir efsane hazinesine sahip. Puluga, Tomo isimli ilk insanı yarattı. Puluga dünyayı yarattıktan sonra, adada oturanlar gibi siyah fakat onlardan daha büyük olan insanı da yarattı. Bu insanın bir de sakalı vardı. Tanrı onu Wotaemi cennetine gönderdi, ona her çeşit meyveleri öğretti ve yağmur mevsimi boyunca bazı ağaçların meyvelerini (yemekten) çekinmesini özellikle tenbih etti. O ona ateş yakmasını öğretti. İki odun parçasını üst üste koydu "Güneş Anne"den , ateşi ,içine gizlice koymasını rica etti. O ,Tomo'ya domuz yakalamasını öğretti. Bu sanat zor değildi. Çünkü o zaman domuzların kulak ve burunları yoktu. Tomo 'ya yaşama sanatını öğrettikten sonra Elewadi adında bir kadın verdi (135) . Tomo, Elewadi'den iki oğlan ,iki kız sahibi oldu. Tufana kadar Tomo'nun soyundan gelen bütün insanlar yani Wotaemi'de yaşayanlar Tomola diye çağırılırlar.

Zamanla domuzlar o kadar çoğaldılar ki bir dert haline geldiler. Elewadi onların başlarında delikler açtı ve böylece onlara burun ve kulaklar yapmış oldu. Puluga, domuzların her yanını kapladığı ormanlık araziye koruyordu. O andan itibaren Tomo yiyecek ve içeceğini temin etmekte çok büyük güçlük çekti. Puluga,ona avlanmayı, ok, yay yapmayı; gemi yapmayı,balıkları zıpkınla avlamayı öğretti. Elewadi'ye sepet ve file

133) Frazer,a.g.e. ,s.86

134) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.483;Frazer,a.g.e. ,s.86-87

135) Başka bir efsanede Tomo bu kadını dalgalar arasında yüzerken gördü ve yanına getirtti.Üçüncü bir efsanede ise Elewadinin ona daha önceden gebe geldiği anlatılır.

örme sanatını, kırmızı ve beyaz süslerin kullanılmasını ve genel olarak insanların bugün faydalandıkları bütün sanatları öğretti. Puluga bazı davranış kaideleri ve yasaklar koydu. Sonunda insana konuşma kabiliyeti verdi. Bu dil, bugün halâ adaların güney doğusunda, cennetin bulunduğu yerde konuşulur.

Tomo henüz hayatta iken insanlar öylesine çoğaldı ki her tarafı kapladılar. Puluga bu insanlara gerekli olan her şeyi sağladı: Her gruba ayrı dil verdi ve onları rüzgârın estiği bütün yönler dağıttı.

Tomo avlanırken bir körfezde boğuldu;suyla ilgili bir hayvan şekline dönüştü. Kendisini arayan Elewadi'nin gemisini batırdı. Elewadi boğuldu ve ona ulaştı. Bir yengeç oldu.

Puluga insanları daha seyrek ziyaret ettiği için, Tomo'nun ölümünden sonra insanlar Puluga'yı daha çok unutmaya başladılar. Sonunda insanlar, Tomo'nun yaratılışı sırasında, Puluga'nın kendilerine verdiği emirlere uymayı bıraktılar. Günahları son dereceye varınca Puluga çok öfkeleni. Bütün yeryüzünü yutan bir tufan gönderdi. Kazara bir gemide bulunan dört kişi hariç, bütün canlı varlıklar mahvoldular. Suların çekilmesinden sonra onlar Wotaemi'nin yakınında karaya çıktılar ve etraflarına bakınca felâketin büyüklüğünün farkına vardılar. İnsan,hayvan,her şey yok olmuştu. Puluga geride kalanlara acıdı ve onlar için yeni bir hayvan dünyası yarattı. Ne yazık ki! Tufan ateşi söndürmüştü. Sağ kalanların dostlarından olup fakat ölen biri, emircik kuşu şeklinde onları ziyarete geliyordu. Onların sıkıntılarını gördü. Kendi ateşinin yanında oturan Puluga'ya kadar uçup gitti: Yanan bir odun parçasını yakaladı,tutmayı bilmediğinden, ateşi Puluga'nın üzerine düşürdü.Puluga öfke ve acıyla yana odun parçasını kuşa fırlatıp attı. Hedefini tutturamadı ve odun parçası insanların arasına düştü. Böylece emircik kuşu insanlığa en büyük iyiliği yaptı. Puluga, tufan sebebiyle kendine kızan insanların huzuruna bir defa daha çıktı. Karşılaştıklarında onu öldürmek istediler, oklarını ona yönelttiler. Puluga bu okların kendine kötü hiç bir şey yapamayacağını, sert odun kadar sert olduğunu, kendisini parçalamanın imkânsız olduğunu onlara öğretti. Bununla birlikte bu haince teşebbüslerinden vazgeçmezlerse hepsini öldürecekti. Onlara tufanın , insanların itaatsizliğinin cezası olduğunu,emirlerini gene unuturlarsa tekrar döneceğini açıkladı. Bu tehditlerin söylendiği andan itibaren bugüne kadar insanlar Puluga'yı tekrar görmediler ama emirlerine uymaya gayret gösteriyorlar⁽¹³⁶⁾ .

136) Paul Shebesta,Les Pygmées,Trad.par F.Berge,Paris 1940,p.161-163;Frazer,a.g.e. ,s.87-88;F.Berge,a.g.e.,C.II,s.483

Yaratıcıya karşı öc alma teşebbüsü ile biten bu efsane insanı gerçekten şaşırtıyor. Uzun zaman araştırmaları da şaşırtan bu durum ,psikanalitik formasyon almış bir psikolog olan Rank tarafından, çocuğun babalık gücüne karşı gelmesi şeklinde açıklandı (137) .

Ateş tufanını bilen,bu tufanla dünyanın mahvedildiğine inanan Malakka lı Semang lar, yani öteki Pigmeler, tufanın yeryüzüne dağılıp her şeyi mahvetmesini önlemek için,y ıldırım çakınca dramatik bir ayin yaparlar: Daha önceden içinde su bulunan bir bambu ağcından kanlarını almak için şimşek Tanrısı Ta Pedn'den yardım isteyip"Vazifemi yerine getiriyorum,hatamı ödyorum" diyerek vücutlarında yaralar açarlar. Vücutlarından akıttıkları kanı, Tanrıça Manoid dedikleri toprağa dökerler. Daha sonra dört ana yöne atarlar. Kimiler Ta Pedn'in kutsal yağ ile yağlandığına inanırken, kimileri saçılarak dökülen kanın,yer altında bir gölde birleştiğini, güzelleştirmek için Tanrı'nın o kanı çiçek ve meyvelere verdiğini düşünürler (138) .

Görüldüğü gibi Asya Takımadaları efsaneleri arasında tufan sebepleri değişiktir. Yaratıcının eski dünyayı pis ve iğrendirici bulması, meddücezirin aniden yükselmesi ya da Dyak efsanesinde görüldüğü gibi yılanın yakılması sonucu sihirli bir şekilde tufanın başlaması ve çok yüksek bir dalganın yeryüzünü aniden örtmesi bu sebepler arasındadır.

137) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.483 ve 505

138) F.Berge,a.g.e.,C.II,s.483

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ESKİ AVRUPA DİNLERİNDE TUFAN

A-ESKİ YUNAN DİNLERİNDE TUFAN

Bugün Yunanistan'da birçok şehir,tufanın kutsal izini saklama şerefi için yarışlar. Her şehirde,tufanın o bölgede vuku bulduğuna dair hikâyeler mevcuttur. Bu yüzden aynı hikâyenin biraz değişik şekilde birçok bölgede anlatıldığına şahit oluyoruz.

Bütün bu efsaneleri kendi aralarında birleştirmek isteyen son dönem Yunan ve Romen yazarlar, peşpeşe üç tufanın olduğunu iddia ediyorlar: Onlara göre önce Ogyges, sonra Deucalion ve Dardanus tufanları vuku buldu. Kilise babaları da bu üç rakamda birleşiyorlar, üç tufan olduğu konusunda anlaşılıyorlar ama Dardanus tufanını kaldırıyorlar ve ilk sıraya Nuh tufanını koyuyorlar (1) .

Eski Yunan dinlerinde bulunan tufanların içinde en tanınmış Deucalion tufanıdır. M.Ö.VII. Yüzyılın ortalarına doğru Boétie'de doğmuş didaktik şiir yazarı Hésiode (Hésiodos) 'un Taşlar Menkıbesinde bu konu ima edilmektedir. Fakat Deucalion tufanını ilk defa M.Ö.518-438 yılları arasında yaşamış Yunanlı lirik şair Pindare (Pindaros)'ta buluyoruz. Bu şair eserinde Pyrrha ile Deucalion'un Parnasos'a nasıl ulaştıklarını, taşlardan kendileri gibi nasıl bir ırk meydana getirdiklerini ve Zeus tarafından taşan suların nasıl birdenbire durdurulduğunu anlatmaktadır (2) . Deucalion tufanının en iyi bilineni M.Ö.43-M.S.18 yılları arasında yaşamış latin şairi Publius Ovidius Naso'nun Métamorphoses isimli eserinde anlatılmaktadır. Bu eserde ne tufan uyarısından ne de Deucalion'la Pyrrhanın gemi yapmasından bahsedilir. Onlar kendi kendilerine gemi yaparlar ve tanrılara yakarak Parnasos'a inerler. Zeus onların dindarlığından memnun olduğu için tufanı durdurur. Şiir detaylıca taşlar ve büyük annenin kemikleriyle ilgili bölümü anlatır (3) .

M.S.412-? yılları arasında yaşamış Nonnus'a göre, Dionysos Zagreus'un öldürülmesi üzerine Titanlara kızan Zeus tarafından başlatılan yangın, Deucalion

1) M.Ö.III. yüzyılda yaşamış Varro'ya göre M.Ö.2136 yılından önce bayak bir tufan (Nuh Tufanı)oldu. M.S.265-340 yılları arasında yaşamış kilise tarihçisi Eusèbe'e göre Ogyges tufanı,Nuh Tufanından 2200 yıl,Deucalion tufanı ise 2050 yıl sonra oldu.Julianus Africanus(M.S.III.yüzyıl)Ogyges tufanını Nuh Peygamber ile Musa peygamber arasında bir zamana yerleştirir.M.S.560-636 yılları arasında yaşamış İsidore de Séville'e göre,Nuh,Ogyges ve Deucalion tufanları yazıldığı sırayla oldu ve Ogyges Yakup Peygamber,Deucalion ise Musa Peygamber zamanında yaşadı

2) F.H.Woods,a.g.e.,C. IV,s.554; E.Bilgiç,a.g.e.,C. XXXI,s.448

3) F.H.Woods,a.g.e. ,C.IV,s.554; Dr.G.Contenau,a.g.e.,s.113

tufanıyla söndürülmüştür (4) Hellanikos'a göre ise tufandan sonra geminin karaya oturduğu yer Othyro dağıydı (5) .

Bütün bunların en tipik şekli M.S.II. Yüzyılın ortalarında yaşayan Apollodoros tarafından anlatılanıdır (6) . Yeryüzünde insanlar o kadar kötüleştiler ki Zeus hepsini yok etmeye karar verdi. Kardeşi deniz Tanrısının yardımıyla her yeri suyla örttü, sele boğdu. Yalnız yüce Parnasos ıslanmamıştı. Dokuz gün dokuz gece yağın yağmurlar yüzünden meydana gelen tufanı Prometheus, oğlu Deucalion'a daha önceden haber vermiş ve bir gemi yapması için telkinde bulunmuştu. Bunun üzerine tufan başlayınca Prometheus'un oğlu Deucalion'la, Epimetheus ile Pandora'nın kızı, yani Deucalion'un karısı Pyrrha gerekli yiyecek ve içecekleri yanlarına alarak gemiye bindiler. Dokuz gün dokuz gece sular üzerinde sürüklendikten sonra Parnasos'a vardılar ve tufan dinince karaya çıktılar. Ölü bir dünyada yalnız kalan iki insandılar. Kaygan yosunlu taşlardan yapılmış bir tapınağa geldiler. Deucalion kurtarıcısı Zeus'a bir kurban kesti. Korkunç yalnızlıklarını gidermek için nasıl bir yol tutmaları gerektiğini sordular ve Zeus'a yalvarıp yakardılar. Zeus, onlara elçisi Hermes vasıtasıyla şöyle bir mesaj gönderdi: "Yüzlerinizi örtün ve annenizin kemiklerini (7) omuzunuzdan arkaya atın". Öyle korktular ki Pyrrha böyle bir şey yapamayacaklarını söyledi. Deucalion da aynı fikirdeydi ama aklına aniden bir şey geldi ve karısına: "Annemiz topraktan yapılmıştır, kemikleri de taştır" dedi. Kemikleri omuzlarından arkalarına attılar; Deucalion'un attıkları erkek Pyrrha'nın attıkları kadın oldu. O zamandan beri Yunanlılar, erkekleri taş anlamına gelen "Laoi" diye çağırırlar".

Deucalion'la ilgili başka bir hikâyeye Lucien'e atfedilen (8) De Dea Syria isimli bir eserde bulunmaktadır. Bu eserde ayrıca yukarı Fırat üzerine kurulmuş Hiéropolis tapınağında yapılan seremonilerin tam ve dikkat çekici bir tasviri yapılmaktadır. Söz konusu hikâyeye Lenormant'ın eserinde şöyle anlatılmaktadır: "Birçok insan, Deucalion Siszythes'in bu tapınağı yaptığını ve onun zamanında bir tufan meydana geldiğini

4) H.Usener,a.g.e.,s.38; Woods,a.g.e.,C.IV , s.554

5) F.H.Woods,a.g.e. ,C. IV,s.554

6) H.Usener,a.g.e.,s.31 ; J.Frazer,a.g.e.,s .66-78; A.H.Krappe,a.g.e.,s.311; E.Suess,a.g.e.,s.311; H.Cuvillier, "Deucalion",Petit Dictionnaire de la Foi,Paris 1907; M.Meunier,La Légende Dorée des Dieux et des Héros,Paris 1946,p.107-108; F.Guirand,Mythologie,Paris 1952,p85; Behçet Necatigil, "Deucalion",Küçük Mitologya Sözlüğü,Ankara 1957,s.32; F.H.Woods,a.g.e. ,C .IV,s.554; Dr.Contenau,a.g.e. , s.112-113; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.474; P.Commelín,Mythologie Greque et Romaine,Paris 1960,p.243-244; A.Nurullah Barıman,"Deucalion",Yunan Mitolojisi Lügatçesi,Ankara 1961,s.45; Edith Hamilton, Mitologya, Çev.Ülkü Tamer,İstanbul 1964,s.50; Cemal Töllu," Deucalion",Mitoloji,İstanbul 1964,s.79; Azra Erhat,"Deukalion,Pyrrha" Mitoloji Sözlüğü, İstanbul 1972,s.315 ; Ernest Granger, "Deucalion", Mitoloji, çev.Nurullah Ataç,İstanbul 1979,s.45

7) F.H.Woods ,a.g.e. ,C .IV ,s.554 de,Puplius Ovidius'un eserinin özetini naklederlerken"Büyük annenin kemiklerini"şeklinde yazmaktadırlar.

8) E.Suess,La Face de la Terre isimli eserinin 90.sayfasında De Dea Syria adlı eserin M.S.II.yüzyılda yaşamış Lucien'e atfedildiğini ama burada anlatılan hikâyenin o zamana kadar anlatılan bütün hikâyelerden çok daha yeni olduğunu ifade ediyor.

anlatılır. Yunanlıların Deucalion hakkında anlattıkları bu hikâyeyi ben de işittim. İnsanlar sapıklık içindedirler ve bir tufanla cezalandırılırlar. Aniden yerden sular fıskırır, bol miktarda yağmur düşmeye başlar. Deucalion sahip olduğu büyük bir sandığa karısını, çocuklarını, domuzları, atları, aslanları, yılanları ve karada yaşayan her türlü hayvanları yerleştirir. Zeus, hayvanların birbirlerini yememeleri için aralarında dostluk yaratır. Bu arada nehirler taşar denizler yükselir. Her taraf su ile örtülür, bütün insanlar ölür. Sadece Deucalion ve gemidekiler kurtulur".

"Yukardaki hikâyeye Hiéropolis'te oturanlar, dipsiz bir kuyunun açıldığını ve oradan bütün tufan suyunun akıp gittiğini ilâve ederler. Bundan sonra Deucalion bir sunak ve aynı dipsiz kuyunun yanına Hera adına bir tapınak yapar. Ben bu çok dar ve tapınağın altında olan dipsiz kuyuyu gördüm. Eskiden büyük olup olmadığını bilmiyorum ama şimdi küçülmüş. Anlattığımız yukarıdaki olay hatırasına şöyle bir merasim yapılır: Yılda iki defa denizden tapınağa su getirilir. Oraya su getirenler sadece papazlar değildir. Bütün Suriye, Arabistan ve hatta Fırat'ın ötesinden gelen hacılar da su getirirler. Tapınağa dökülen su önemli miktarda olmasına rağmen bu dar kuyu tarafından yutulur. Bunun, felâketin ve Tanrılardan gördüğü iyiliğin hatırasını muhafaza etmek için Deucalion tarafından konulmuş dinî bir kural gereğince yapıldığı söylenir. Tapınakta eskiden beri sürüp gelen gelenek böyledir"⁽⁹⁾ .

F.Berge'in naklettiğine göre ise tapınağın kuzey kapısında dikili iki taş var. Bayram esnasında yedi gün boyunca onların tepesinde birer insan bulunur. Birçokları, bunun, Tanrılarının kulağına duaları daha yakından iletmek için olduğunu düşünebilirler fakat başkaları için bu, tufanın baskısından kaçan insanların büyük ağaçlara, dağların doruklarına nasıl sığındıklarını hatırlatmak içindir.

Deucalion'un özellikle yukarıda zikrettiğimiz hikâyesinde Sümer tufanı ile ortak yönler bulunmaktadır: Denizlerde dalgalanan bir gemi, gemiye doldurulan hayvanlar, sunulan kurban gibi. Bu hikâye farklı geleneklerin karışım ve karışıklığına iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Birçok tapınak ve şehirlerin Deucalion tarafından kurulduğu anlatılır. Deucalion'un küllerinin Zeus Olympien sunağının yakınında dinlendiği farzedilirken, M.Ö.58 ile M.S. 21 veya 25 yılları arasında yaşamış Yunanlı coğrafyacı Strabon'a Cynus'ta, Opus limanında Pyrrha'nın mezarı gösteriliyordu. Atinalılara göre Deucalion, krallığın merkezi olan Lycoréa'ya çöken sel gibi bir yağmurdan kaçarken Atina'ya sığınmıştı. Zeus tapınağının kale duvarında bir arış genişliğinde bir çatlak bulunmaktadır. İşte bu çatlaktan

9) F.Lenormant, Les Origines de l'Histoire d'après La Bible, De la Création de l'Homme Au Déluge, Paris 1880, s.419-420; E.Suess, a.g.e., s.89-90

tufan suları toprağa gitmiştir. Her yıl Anthestéries bayramında, çiçekler ayı olan Anthesterion (şubat,mart) ayının dolunayında, felâket,kurban ve ölümler hatırasına bu çatlaktan, su ve undan yapılmış pasta ve bal dökerler. Böylece birçok halklar gibi Yunanlılar da tufanla ayın hareketi arasında bir bağ oluşturmuşlardır. Bu bağ tufanla şarap arasındaki bağıdır ⁽¹⁰⁾ .

Doğu Akdeniz ve Yunanistan kıyıları,eskiden olduğu gibi günümüzde de sık sık su baskınlarına uğradı. Bunlardan biri M.Ö. 479 yılında vuku bulmuştur ve en eski tarihçilerden biri olan Herodot tarafından nakledildiğini E.Suess, La Face de la Terre isimli eserinde şöyle anlatmaktadır ⁽¹¹⁾ : "Artabaze üç aydan beri Potidée'yi kuşatıyordu, çok uzun süren bir deniz kabarması oldu. Şehri kuşatanlar işgal ettikleri yerlerin sığ sahil haline geldiklerini görünce, Pallène'e gitmek üzere yola koyuldular. Yolun üçte ikisini gitmemişlerdi ki, orada oturanların anlattıklarına göre,eşi görülmeyen çok büyük bir deniz kabarması oldu. Yüzme bilmeyenler öldü,yüzme bilenler,gemiyle kendilerini takibeden Potidée'liler tarafından öldürüldü".

I- YUNANİSTAN'DA DİĞER TUFAN HİKAYELERİ

Béotie lilere göre tufan, Thèbe şehrinin ilk kralı Ogygès zamanında olmuştur ⁽¹²⁾ . Ogygès adı, okyanus kelimesiyle eşanlamlı gibi görünmektedir. Bu kralın eşinin Tethys olduğunu yazan İliade'a göre, insanların ve tanrıların babası, İlkel Okyanus (Océan), Okéanus'un ikinci kişileştirilmesi idi. Efsaneyi yorumlayanlar Ogygès tufanını, Cephise'in sularını su altı kanallarıyla denize boşaltan Copais gölünde meydana gelen değişmelerle açıkladılar. M.Ö. 470 yıllarında yaşayan İspartalı Prens Pausanias, Herkül'ün bu kanalları tıkadığını bize naklediyor. Bu kanalların tıkanması sonucu kabaran sular,Atina ve Atina'nın kuzey batısında bulunan Eleusis'i yaktı ve su altında bıraktı.

Korent körfezinin berzahında bulunan ,M.Ö. VII. Yüzyılda Yunanistan'ın büyük şehirlerinden biri olmuş, Megare ile ilgili efsaneye göre,bu şehrin kurucusu Megaris bir tufandan turna kuşunun sesini takibederek kurtulmuştur ⁽¹³⁾ .

Zeus'un oğlu , Dardanus, Arkadya kralı olmuştu. Aniden kabaran suların kovaladığı insanlar dağlara sığınmışlardı. Felâket aşağıdaki ovaları ekip biçmeye elverişsiz hale

10) F.Berge,a.g.e. ,C.II,s.474

11) E,Suess,a.g.e. ,s.88-89

12) Hikâyede Ogygès bazan Atina'nın bazan da Tebe şehrinin kralı olarak görülmektedir. Bkz.F.H.Woods, a.g.e., s.554

13) Usener,a.g.e. ,s.41;F.H.Woods,a.g.e. ,s.554;E.Bilgiç,a.g.e.,C. XXXI,s.448

getirdiğinden,halkın bir kısmı Dardanus'la birlikte Samothrace'a göç etmişlerdi. Dardanus'un vatanı,Phénéos vadisi,Copais gölü gibi yeraltı kanalları vasıtasıyla biriken suları denize akıttığından ve yeraltı kanalları yıkılarak tıkanıdığından,ağzına kada su ile dolmuştu.

Başka bir efsaneye göre Dardanus,deriden yapılmış bir kayıkla,daha başka bir efsaneye göre ise bir sal üzerinde Arkadya'dan Samothrace'a ulaştı. Eski adı Dardania olan bugünkü Truva'nın kurulduğu İda tepesine vardı.

Bu felâket, yağmur yağması ile değıil suların kabarmasıyla olmuştur. Akdeniz'le Karadenizi birbirinden ayıran engeller ortadan kalkınca,birikmiş sular engelleri kırıp Karadenizden Akdenize hücum edince Asya'nın bu bölgesinde tufan olmuştur. Jeoloji ilmi bu durumu onaylamaktadır (14) .

Eski Yunan inancında tufan,ya bir tapınağa veya bir şehrin kuruluşuna ya da bir depremle meydana gelmiş Tempé vadisiyle denize ulaşan Penée ırmağının suladığı, yüksek dağlarla çevrili Teselya ovasına bağlı gibi görünüyor. Efsaneler toprağa bağlı olup mahallî törenlerle anılıyorlar.Böylece bölgedeki çekici ve olağanüstü unsurları içine aldığı için, tufan hikâyelerinin mahallî bir taşkından kaynaklandıkları kanaatine varılıyor.

Burada bir kayık tipinde olan gemi yerine sandık biçiminde bir gemi bulunması, Sami efsanesinin aynı değışikliği göstermesi bakımından ilgi çekicidir. Apollodoros'ta bulduğumuz şekliyle Yunan menkıbesi, belki dolaylı olarak Tevrat hikâyesinden etkilenmiş olabilir. Fakat yalnız bir çift insanı taşıyan sandık biçimindeki araçla dev bir sandık şeklindeki Tevrat'taki gemi arasında büyük fark olduğuna işaret etmek gerekir. Nitekim bu iki sandık biçimindeki gemilerin muhtevası ve içlerine binenler ve yüklenenler çok farklıdır (15).

14) H.Usener,a.g.e. ,s.45-46;Frazer,a.g.e., s.72-74;F.Berge,a.g.e,C. II,s.474

15) F.H.Woods,a.g.e. ,C .IV,s.554-555

B-LİTVANYA İNANCINDA TUFAN

Praamzis eski ve yaşlı olan herkesin bildiği bir Tanrıdır. İnsanların,bütün evrenin ve hatta öteki Tanrıların kaderlerini belirleyen kader Tanrısıdır. Halk hikâyaları ondan şu tabirlerle bahsederler: "Göğün en yüksek katında dünyadaki herşeyin sahibi yüce Tanrının oturduğu bir saray var. Bu yüce Tanrının adı Praamzis'tir. O, göğe, zamana, suya ve yeryüzüne ve su ile yeryüzünün üstünde ve altında bulunan bütün varlıklara hükmeder ve yetkisinin sınırı yoktur.Bir defasında sarayının penceresinden bakarken yeryüzünde pek çok kötülüğün yapıldığını gördü. Sivil harpler,bir halkın diğer halka karşı saldırıları, katliamlar, adaletsizlikler, cinayetler sürüp gidiyor ve yeryüzü kötülüklerden bir bulaşıcı hastalık gibi zarar görüyordu. Bunun üzerine Tanrı yeryüzüne, birbiriyle asla uyuşmayan ve çok kötü olan iki dev gönderdi: Rüzgâr ve su. Onlar yuvarlak ve gümüşten yapılmış Prusya parası gibi düz olan yeryüzüne geldiler. Dünyayı elleriyle yakalayıp on iki gün on iki gece öyle bir kuvvetle sarstılar ki yeryüzünde yaşayan bütün varlıklar yok oldular. Praamzis sarayının bahçesinde yetişen semavî cevizlerden yerken yeniden yeryüzüne baktı. Yeryüzünün son çırpınışlarını görünce bir ceviz kabuğu attı. Bu ceviz kabuğu,evrensel tufandan kurtularak çeşitli hayvanların,kuşların ve birkaç insan çiftinin bulunduğu en yüksek dağın zirvesinin yakınına düştü. Derhal bütün varlıklar bu kabuğa bindiler çünkü su onların son sığınaklarını da basmaya başlamıştı. İki dev,tufanın ortasında zavallı varlıkları götüren semavî ceviz kabuğuna karşı aciz kalmışlardı. Nihayet Tanrı üçüncü defa yeryüzüne baktı aşağıda olup biteni görerek acıdı. Devleri eski yerlerine yerleştirdi. Sular çekildi, fırtınalar sakinleşti, gökyüzü yeniden açıldı,taze ve parlak oldu. İlâhî deniz kabuğunda kurtulan varlıklar tekrar çoğalmaya başladı.İnsanlar çifter çifter dünyanın bütün köşelerine dağıldılar. Fakat bizim halkımızın çoğaldığı bölgede kalan çift çok yaşlıydı. Çocuk meydana getirmekten mahrumdular.Bu iki saygı değer insan gelecekteki acı sonlarını hissettiklerinden mallarını miras bırakacak ve ölünce cesetlerini gömecek kimseleri bulunmadığından çok acı çektiler. Praamzis onlara teselli veren ve yeryüzünde bulunan kemiklerin üzerlerinden atlamalarını tavsiye eden Linksmine'yi gönderdi. İhtiyar adamın her atlayışında yakışıklı bir erkek, ihtiyar kadının her atlayışında güzel bir kız yerden kalkıyordu. Fakat çok yaşlı olduklarından ve

mucuzevî şekilde teselli veren insanın ortaya çıkışından etkilenen ihtiyarlar ancak on iki defa atladılar. Litvanya halkının on iki kabilesi bu on iki çift insandan meydana gelmişlerdir. Diğer halklara gelince,birbirlerine ve bilhassa Litvanyalıların soyundan geldikleri en yaşlı çifte karşı duydukları düşmanlık yüzünden,tufandan sonra dağılan öteki çiftlerden meydana gelmişlerdir.

O zamandan beri Litvanyalılardan nefret eden halklar arasında kin sürüp gider (16) .

Görüldüğü gibi Yunanlıların Deucalion ve Pyrrha efsanesini hatırlatan bu hikâye mahallî unsurları ve tanrıları içine alarak değişikliğe uğramıştır.

16) J.Grimm," Deutsche Mythologie" ,Mythologie Générale,publiée sous la direction de F.Guirand,Paris 1935,p.276;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.477

C- İSKANDİNAV ÜLKELERİ İNANÇLARINDA TUFAN

İskandinav ülkeleri inançlarında tufan hikâyesini ancak mitolojilerinde bulabiliyoruz. Tamamen mahallî renge bürünmüş bu hikâyeyi E.Tonnelat Mythologie Générale isimli eserde şöyle anlatmaktadır: "Şairler, eskiden ne kum ne de donmuş buz dalgaları vardı söze başlarlar. Gökyüzü yeryüzü yoktu.Uzayda uçsuz bucuksuz bir boşluk vardı. Bu boşluğun kuzeyinde karanlık ve sisler ülkesi Niflheim deniz yaratılmadan çok önce yaratılmıştı. Ortasında Hvergelmir çeşmesi vardı. Bu çeşmeden dokuz tane buzlu su ırmağı çıkıyordu. Güneyinde ateş ülkesi Muspellsheim vardı. Orada gittikçe sertleşen ve taşlaşan keskin zehirli ırmaklar akıyordu. Kuzeyden gelen buzlarla temas edince,bu iki tortu kalın bir buz tabakasıyla örtüldü, boşluğu kısmen doldurdu. Fakat güneyden esen sıcak hava buzdu eritmeye başladı. İlk damlalar,insan şeklinde ilk yaratık olan dev Ymir'i meydana getirdi. Ymir bütün devlerin babasıdır. Uykusunda terledi. Sol kolunun altında kendisi gibi bir erkek ve bir kadın meydana geldi. Buz eriyerek devlerin sütanesi Audumla'yı meydana getirdi. Ymir,(bu ineğin) memelerinden emiyordu. Orada dört süt ırmağı akıyordu. İnek buz parçalarını yalıyor ve onlardaki tuzla besleniyordu. İlk dilinin altındaki eriyen buzdu yalayarak, Buri isimli varlığın önce saçlarını sonra başını en sonunda da vücudunu meydana getirdi. Buri'nin Bor adında bir oğlu vardı, devlerden birinin kızı olan Bestla ile evlendi. Onlar, Odin, Vili ve Vé adlı üç ilâhı meydana getirdiler.

Bu üç dev çocuk diğer devlerle mücadeleye başladılar. Önce yaşlı Ymir'i öldürdüler. Kanı öyle aktı ki büyük boşluk onunla doldu. Karısıyla birlikte kanın üzerine bir sal atan Bergelmir hariç bütün devler boğuldu. Yeni dev ırkı onlardan türedi. Bor'un oğulları Ymir'in cesedini dalgaların yukarısına kaldırarak yeryüzünü (Midgard ya da orta bölgeyi) meydana getirdiler. Çünkü bu bölge Niflheim'le Muspellsheim arasında bulunuyordu. Ymir'in derisi toprak, kanı deniz oldu. Tanrılar, kemiklerinden dağları, saçlarından ağaçları yaptılar. Sonra kafatasını alıp dört direk üzerine koyarak gökkubbeyi meydana getirdiler.

İnsanlar, Tanrıların insan şeklini verdikleri iki ağaçtan doğdular (17) .

F.Berge,Les Légendes de Déluge isimli eserinde Ymir ismi ile veda'larda ve Avesta'da geçen Yama ve Yima isimleri arasında bir benzerlik olduğunu belirtiyor. Vücudunun çeşitli kısımlarından dünyanın elemaları teşkil edilen Dev Ymir'in kaderini, Hintli Purusha'nın kaderine benzetiyor. Yine Berge'e göre yazar Christensen M.S.VI. Yüzyılda, İran'a ait efsanelerin, Ostrogotlar aracılığıyla İskandinav ülkelerine taşındığı kanaatindedir.Ona göre sayısız şekillerle Hint metafiziğini içine alan şairane İskandinav tahayyülü, kendi bütünlüğünü ve özelliğini bu kuzey efsanesinde birleştirir ve onu kendine mal eder (18).

17) E,Tonnelat,"Mythologie Germanique" ,Mythologie Générale, s ..220-222

18) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.477

D- BASK İNANCINDA TUFAN

Berge'in Riem'den naklettiği,İspanya'da yaşayan Basklarla ilgili bir efsane bulunmaktadır. Bu efsane Romalılaşmış halklar içerisinde, küçük Bask milletinin kendi diline tamamiyle yabancı olduğunun şuuruna erdiği zamanın modern bir kompozisyonudur.

"Ateşle su arasındaki mcadededen kaçmak için sadece birkaç kişi yüksek bir dağa sığınmayı başarırlar. Bask ların atası da eşiyle birlikte bir mağraya sığınır. Fakat korku veren,müthiş mücadele manzaralarını gördüğü için kendi dilini unuttur. Bugünkü Bask ların dili olan (Euskara) Bask dilini konuşur⁽¹⁹⁾ .

E- GALLER BÖLGESİ İNANCINDA TUFAN

İngiltere'de Galler Bölgesinde anlatılan bir tufan efsanesine göre Llyon gölü taşar, ikiz olan iki kardeş hariç herkes suya gark olur. Adları aslında iki eşme adı olan Dwyfan ve Dwyfach bu tufandan yaptıkları direksiz gemi sayesinde kurtulurlur (20) .

19) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.478

20) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.478;T.Dursun K.,a.g.e. 16 Haziran 1988,Milliyet Gazetesi

F- ÇINGENE İNANCINDA TUFAN

Orta Avrupa'nın tam ortasında bulunan göçmen çingener,göçleri sırasında Hind ırkına ait birçok etnik unsurları da beraberlerinde getirdiler. Transilvanya Çingenerinin bu efsanesi coğrafi bakımdan büyük önem arzeder. Bu hikayeyi Riem'den nakleden H.Baumann'ın onda Manu balığının,halk tarafından nakledilmiş bir hatırasını bulduğunu F.Berge belirtmektedir (21) .

Efsane şöyledir: "Bir zamanlar,ırmaklardan süt ve şarabın aktığı çok bolluk bir dönem oldu. Yaşlı bir adam,birinden kendisini misafir etmesini istedi. O adam da yaşlı adamı kabul etti. Ayrılırken ev sahibine teşekkür etmek için geniş ağızlı bir şişe içinde bulunan küçük bir balık verdi. Bu balığa iyi bakmak gerekiyordu ve onu yemek yasaktı. Fakat konuksever ev sahibinin eşi balığı kıskandı ve pişirdi. Hemen ardından şimşekler çaktı ve dünya sel gibi bir yağmurla mahvedildi. Dokuzuncu gün ev sahibini kurtarmak için,içinde hayvanların,tohumların ve bir kadının bulunduğu bir gemiyle ihtiyar çıkıp geldi" (22) .

G- LAPON İNANCINDA TUFAN

Avrupa'nın kuzeyinde yaşayan Laponlar kuvvetli avrupai etkilere rağmen Avrupalıların hayatını benimsemeyen bir halktır. Riem tarafından onlardan derlenmiş çok basit bir tufan efsanesi, sade bir çerçevede tekrar yaratılan folklorik bir hikayedir: "Jubmal yeyüzünü yukarıdan aşağıya,aşağıdan yukarıya öyle kuvvetli sarsıyordu ki nehir ve denizlerin suları bütün yeryüzünü kapladı. Tanrının ,kollarından tutup belirli bir yüksekliğe kaldırdığı biri oğlan biri kız,iki çocuk hariç bütün insanlar suda boğuldular. Onlar evlendiler ve bugünkü insanların atası oldular.

Jabmal veya Jumela bütün Finlilerin bildiği bir Tanrıdır (23) .

21) H.Baumann,Schöpfung und Urzeit der Menschen in Mythos der Afrikanischen Völker,Berlin 1932(T.T.K. kütüphanesinde A I/3217 numarada kayıtlı bulunan bu eserin sadece ilk ve sondan birer yaprağı mevcut,iç sayfalar mevcut değil)

22) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.477-478

23) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s.494

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AFRİKA İNANÇLARINDA TUFAN

Afrika'nın tufan efsaneleri bakımından fakirliği, konuyu ele alanlar tarafından belirtilmiştir. Tufan efsanelerinin az oluşundan hayrete düşen ilk araştırmacılar bu durumu iklime ve coğrafyaya ait mülahazalarla açıklamışlardır. Mısır dışında Afrika halkları etnik, dil ve din bakımından bir birlik oluşturamamışlardır. Üstelik Hristiyanlık ve İslâmiyet eski sistemleri kökünden söküp atmıştır.

İkinci mesele tufan efsaneleri tarih ve sanat ister, halbuki Afrikalıların çoğu vahşi ve tarihi olmayan insanlardır. Zaten şimdiye kadar tesbit edilen tufan hikâyeleri oldukça kısadır ve birçoğuna semitik unsurlar karışmıştır⁽¹⁾.

Afrikanın bütün kozmolojisi de fakir görünüyor. Zenciler, hayal gücü noksanlığının acısını çekmiyorlar. Kabile veya sülalelerinin destanî hikâyelerini açıklayıcı efsanelerini biliyorlar. Tanrıları meteorlar da olsa alaycı bir şekilde bu tanrıların insanî tarafları var. Hemen hemen bütün Afrikalılar, yüce, semavî, yaratıcı ve uzak bir Tanrı'ya inanıyorlar. Onlara göre, eskiden birlikte yaşadığı insanlardan uzaklaştığı için Tanrı uzaktır. İlk insanların hayatının zencilerin zihnini meşgul etmesi enteresan ve hatta tuhaf bir konudur. Efsanelerinde şaka özelliği bulunmayışı nadirdir. Ancak Afrika'da tabiat felsefi düşüncelere dalma konusu değildir.

Bütün bunlara rağmen, H.Baumann: "Uzun zaman sanıldığı'nın tersine Afrika'da oldukça çok tufan efsanesi mevcut" derken⁽²⁾, J.Frazer: "Kaydedilmiş, ölçülü, yerli, geniş tufan hikâyeleri başka hikâyelerden alınmış olabilir" demektedir⁽³⁾.

A- ESKİ MISIR İNANCINDA TUFAN

Yahudi, Mezopotamya, Hint ve Yunan inancındaki tufanlar ayrılmaz bir bütün teşkil ederler fakat Platon'un hikâyelerine rağmen Mısır'a ait metinler Atlantit konusunda olduğu gibi tufan konusunda da sessiz kalırlar⁽⁴⁾. Mitolojik efsanelerin Mısır'da en yaygın olanı Teb şehrinde M.Ö.1350 yıllarında yaşamış olan I.Seti'nin geniş mezar odasının dört duvarını kaplayan, Tanrılar tarafından insanlığın mahvedilmesini anlatan hikâyedir⁽⁵⁾.

1) A.H.Krappc,a.g.e.,s .368-369

2) F.Berge,a.g.e., C . II ,s .495

3) J.Frazer,a.g.e.,s .129

4) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s.476

5) E.Sucss,La Face de la Terre,s .87

Hikâyenin muhtevası şöyledir: "Bir kısmı halâ sulara gömülü yeryüzü ile gökyüzünün ayrılmasından sonra, Mısır'da altın çağını yaşayan, güneş Tanrısı Ra, insanların ihtiyarlığı ile alay ettiklerini öğrenir. Tanrılar meclisini toplar insanların kendisiyle alay ettiklerinden şikâyetçi olur. Onları, ilâhî Göz'üyle mahvetme kararında olduğunu açıklar. Tanrıça Hathor (Sokhit) bu işi yapmakla görevlendirilir. Hathor görevini yaptıktan sonra geri döner. Ra tarafından çok iyi karşılanır. Héracléopolis'e kadar ülke kanla örtülmüştür. Fakat Ra insanların tamamen yok olmalarını istemez; katliamı durdurmak ister. Tanrıça Hathor kandan sarhoştur durmadan yok etmek ister. Ra, bütün elçilerini toplar insan kanından ve adematundan içki hazırlarlar. Yedi bin testi içki hazırlanmıştır. Ra, adematu ve insan kanından yapılmış sarhoş edici içkiyi katliam alanlarına dökmek için Hathor'un derin uykusundan faydalanır. Testiler gece tarlalara dökülmüştür ve tarlalar ıslaktır. Sabahleyin Tanrıça gelir ve tarlaları ıslak bulur,sevinir ve toprağın üstündeki sıvıdan içer,sarhoş olur.İnsanları tanımaz,sakinleşir. Hathor'un sarhoşluğu sona erdikten sonra vahşetin geri gelmesinden kaçınmak için Ra yılın her gününde güneşin rahibelerinin sayısı kadar bu sevda iksirinden yapılmasına karar verir. Bu durum Hathor bayramında o zamandan beri yapılan ayinle ilgili bir geleneğin temeli olmuştur. Pişmanlığı Yahve'nin pişmanlığını hatırlatan ilâh şöyle bağırır: "Kalbim çok yorgun yok etmek benim işim değil". O, insanlardan ayrılır ulaşılmaz bir yere çekilmeye karar verir. Katliamdan kaçanlar Ra'ya gülenlerle savaşıacaklarına söz verirler ve kalması için yalvarırlar. Ertesi sabah da Ra'ya gülenleri imha ederler. Kötülerin katledilmesi şüphesiz kurban değerindedir. Ra galiplere:"Günahınız affedildi. Asilerin öldürülmesi, diğer insanları öldürülmekten kurtarır" der. Kurban kesilmesi geleneği bu durumdan kaynaklanmaktadır (6) .

Mısır'da su daima verimlidir. Yağmur yağmaz ama Nil muntazam taşarak her yıl toprağı sular. Belki bu yüzden eski Mısırlılarla ilişkide olan medenî halklarda rastladığımız tufan geleneğini orada bulamıyoruz.

Ayrıca Ölüler Kitabı'nda:"Toum ölüye şöyle cevar verir: "Yaptığım şeyi bozmaya gidiyorum. Başlangıçta olduğu gibi bu toprak bir su baskınıyla su gibi olacaktır Osiris'le yalnız kalacağım". Fakat bu bölümün bir tufan ifade edip etmediğine güvenemiyoruz (7) .

6) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.476 ; E.Suess,a.g.e. ,s.87

7) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s.476

B- İLKEL KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN

Doğu Afrika yerlileri arasında derlenen en tanınmış tufan hikâyesi Büyük Göller bölgesinde yaşayan Massai halkı inancında bulunmaktadır. Bir Alman subayın derlediği bu tufan hikâyesi şöyledir: "Tumbainot Tanrı'yı seven iyi bir insandı. Kendisine Oshomo, Bartimara ve Barmao adlı üç çocuğu doğuran Naipande isimli bir kadınla evliydi. Kardeşi Lengerni ölünce, Massai törelerine göre bir güzellik alâmeti olan, ince uzun başından dolayı Nahabo Logunja adını alan, kardeşinin dul karısı ile evlendi. Bu kadın da kocasına üç oğlan doğurdu. Fakat bir akşam içmek için kocasına süt vermekten çekinmesi sonucu evden kovuldu. Vahşi hayvanlardan korunması için kadına çalılardan bir barınak yapıldı. Ama insanlar iyi değildi, aksine günahkârdı ve Tanrı'nın emirlerine itaat etmiyorlardı. Fakat insanlar birbirlerini öldürmeyi asla düşünmemişlerdi. Şanssız bir gün Nambijo isimli biri Suagé adlı birinin başına vurdu (8) . Bu durum Tanrı'dan daha fazla olmalı, ileri gitmeli. Çok fazla kızan Tanrı, Tumbainot'ya bir gemi yapmasını iki karısı ve altı çocuğu ve onların karılarıyla, her cins hayvandan biraz alarak gemiye girmesini emretti. İnsan ırkını yok ederek meseleye çözüm bulacaktı. Tumbainot lar emniyeteydi. Çok erzakları vardı. Uzun zaman yağmur yağdı, tufan oldu. Bütün insan ve hayvanlar sular altında boğuldu. Sadece gemide olanlar kurtuldu. Tumbainot, tufanın sonuna kadar erzakların yetmesi için gayret gösterdi. Sonunda yağmur durdu. Tumbainot bir güvercin gönderdi. O yorgun olarak geri döndü. Tumbainot suların halâ yüksek olduğunu anladı. Sonraki günlerde bir akbaba uçurdu ama önceki gibi yapmadı; kuyruğuna bir ok bağladı. Kuş birşeyler yemek için inince ok bir yere takılıp kalacaktı. Sonuç düşündüğü gibi oldu. Akşamleyin akbaba kuyruk tüyü ve ok düşmüş halde gemiye döndü. Tumbainot kuşun bir leşe konduğunu, suların alçalmakta olduğunu anladı. Su çekilince gemi bir ovaya oturdu. İnsan ve hayvanlar karaya çıktı. Tumbainot yeryüzünün dört köşesinde dört gökkuşağı gördü. Bundan da Tanrı'nın öfkesinin yatıştığını anladı (9) . Bu efsane görüldüğü gibi Tevrat'tan alınmıştır. Kitab-ı Mukaddes'le ilgili izlere sadece Doğu Afrika'da değil Batı Afrika'da da rastlanır. Bu bölgelere Müslümanlar ve Hristiyanlar tarafından nakledilen aynı izler Fernando Po adasındaki Bubi lerde ve Fildişi Sahili'ndeki Baulé lerde de bulunur. Bubi lerin anlattığı bu efsanede, bir çift ağaca tırmanarak kurtulmayı başarır ve Tanrı, suların çekilip çekilmediğini anlamak için insan değil, bukalemunu gözetleyici olarak gönderir. Tanrı,

8) F.Berge ,a.g.e. ,C. II , s.476 ' da Nambi,Suagé'yi öldürdü diye yazıyor.

9) J.Frazer,a.g.e. ,s.130;F.Berge,C .II,s.495

yeryüzünde otun filizlendiğini öğrenince, bütün hayvanları dünyaya yeniden gönderir. Onlara göre Tanrı, gelecek bir zamanda yeniden dünyaya gelecek ve ateşle yeryüzünü yok edecektir (10) .

Bu hikâyeye benzer bir başka tufan hikâyesi yine bir Alman misyoner tarafından kaydedilmiştir. O, bu hikâyeyi Mkulwe misyon merkezi yakınında Rukwa gölüne dökülen ırmağın yaklaşık yirmi mil uzağında bulunan Mombo Nehri civarında elde etmiştir. Rivayet eden hikâyeyi dedesinden duyduğunu yabancılardan almadığını vesikalarla ispat etmiştir. Rivayet edene göre hikâye şöyledir: "Önce nehirler kabardı. Tanrı iki adama gemiye binmelerini bütün tohum ve hayvanlardan erkek ve dişi olmak üzere iki tane almalarını söyledi. Onlar emredilene yaptı. Dalga yükseldi dağları aştı. Gemi dalgaların üzerinde yüzdü. Su sakinleşir gibi olunca adamlar: "Bir bakalım belki su daha sakinleşmedi" dediler. Bütün hayvan ve insanlar ölmüştü. Adamlar bir güvercin gönderdiler. Güvercin gemiye tekrar döndü. Adamlar beklediler ve bir şahin gönderdiler. Fakat şahin dönmedi. Gemiden inip bütün hayvan ve tohumları beraberlerinde götürdüler"(11) .

Bir başka misyoner Lower Aşağı Kongo yerlilerinin anlattığı bir tufan hikâyesine şahit oldu: "Güneşle ay karşılaştılar. Güneş ayın bir kısmına çamur sürdü. Böylece ışığın birazı kapandığı için ayın bir kısmı karanlıktır. Bu karşılaşma olayı olduğu zaman yeryüzünde tufan vardı ve eski insanlar "Luku" denen tahtalarını arkalarına alıp maymuna döndüler. Şimdiki insanlar yeniden yaratıldılar"(12) .

Benzer bir efsaneye göre,tufan gelince erkekler maymun şekline dönüştü, kadınlar da kertenkeleye döndüler. İnsanın elindeki tüfek maymunun kuyruğu oldu (13) .

Yukarıdaki iki efsaneye benzer bir efsane de Luango Vili lerinde mevcut: "Güneş , ayın yüzüne çamur attı ve bu yüzden dolunay, hilâl gibi ayın dönemleri meydana geldi. Sonunda tufan oldu. İnsanlar kaşıklarını alıp arkalarına kuyruk gibi taktılar ve maymuna dönüştüler". Bu efsanedeki alaycı hareketi karanlık bir büyü ile açıklarsak bu efsanede Güney Amerika hikâyelerinin bir türünü bulmuş oluruz (14) .

Baoulélerin inancına göre, gökyüzü Tanrısı hurma şarabı istemek için oğlu Asasiwa'yı yeryüzüne gönderir. Ona bu iyiliği bir tek insan yapar. Gökyüzü Tanrısının oğlu, ayın ilk haftasında çok bol miktarda yağmur yağacağı için bu dindar adama bir gemi yapmasını öğütler. Bütün hayvanlardan birer çift ve Asasiwa bu gemiye binerler .

10) F.Berge,a.g.e.,C .II, s.476

11) J.Frazer,a.g.e.,s.131

12) J.Frazer,a.g.e., s.129

13) J.Frazer,a.g.e. ,s.129

14) F.Berge,a.g.e.,C .II, s.495

Asasiwa, adama, güneşi sızdırmaması için bir bez üzerinde yağmur suyu toplamasını tavsiye eder. Çünkü gelecek ay güneş ortalığı yakıp kavuracaktır. Adam onun dediğini yapar tufandan kurtulur ve güneş de denizi kurutur.

Bu efsane bütün Agni-Achanti topraklarında bilinir (15)

Afrika'da egoistlerin cezalandırılması konusu oldukça yaygındır. Fildişi Sahilinin Mossi ve Mandingue kabileleri inancında bulunan tufan hikayesi bu konuya şöyle bir yorum getirmiştir: "Cömert adam sahip olduğu herşeyi dağıttığı için karısı ve çocukları tarafından terkedilmişti. Kalan yiyeceğini de yeryüzünde gezinmekte olan Wende isimli bir yabancıya verdi. Wende gökyüzü Tanrısıydı. Adamın ekecek bir tohumu bile olmadığından Wende ona dağıttıkça durmadan çoğalan, üç avuç un verdi. Un, Tanrının parçalara böldüğü kabaklara dönüşüyor; bu parçalardan da hububat, altın, genç kızlar gibi bütün zenginlikler meydana geliyordu. Wende, adamı uzaklaştırdı. Kalpsiz aileyi mahvetmek için yedi ay boyunca yağmur yağdırdı. Bugünün insanlığı cömert adamın soyundan gelen yeni nesildir" (16) .

Sadaka vermeyi reddetme, acımadan bir şehri yıkan su baskınlarının alışılmış sebebidir. Avrupa'da olduğu gibi Afrika'da da bir sel felâketiyle şu veya bu gölün meydana gelişi açıklanır. Dr.Livingstone'un naklettiği, Angola'daki Dilolo gölü civarında tufan,bir köyün beslemeyi reddettiği bir kadının şarkıları yüzünden meydana gelmiştir. Bu efsane köylüler, kuşlar ve köpeklerin yok olduğunu anlatır. Bugün halâ onun şarkılarının ve müziğinin sesinin suların dibinden yükseldiği söylenir.

J.Frazer'in naklettiğine göre Dr.Livingstone:"Bu tufan efsanesi zayıf olabilir fakat bu bölgede karşılaştığım tek efsane budur" diyerek dikkatimizi çeker (17) .

Hem günahın hem de cezalandırılmanın söz konusu olduğu, Boschiman tarafından nakledilmiş bir hikâyede, yılanların ülkesinden Tanrı Cagn'ın kızı kaçırılmıştır. Kız, kardeşi Cogaz tarafından kurtarılır. Yılanlar öc almak için bir tufan gönderirler ama kızı kaçırılanlar ağaçların üzerinde kurtulurlar (18) .

Nijer deltasının doğusunda yaşayan Calabarai lerin inancına göre ise suyun güneş ve ayı ziyarete gittiği anlatılır. Su maiyetiyle birlikte geleceğini bildirir. Bu maiyet o kadar büyük bir su kitlesidir ki her tarafı doldurur. Güneşle ay gökyüzüne sığınmak zorunda kalırlar (19).

15) F.Berge,a.g.e.,C .II, s.495

16) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s.495

17) J.Frazer,a.g.e. ,s.130; F.Berge,a.g.e. ,C ,II,s .495

18) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s..495

19) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s..495

Kongo'nun Luba, Bena-Lubua gibi halkları suları tutan ve bir gün aniden tufan felâketini meydana getiren bir kadın ve kaplumbağadan bahsederler. Böyle fikirler Okyanusya ve Amerika'da yaşayan birkaç kabile inancında da bulunur. Kadın, kaplumbağa ve suyla ilgili varlıklara H.Baumann özel bir önem verir. Onlar çok karışık hikâyelerde ortaya çıkarlar. Suyu tutan varlıklar suyla ilgili varlıklardır. Hikâyelerin detaylarında çok özel zalimlik örnekleri vardır: Luba halkının yaşlı kadını çibanları yalnızca su verir, Songé'lerin (Songo veya Bassongo) ilâhının küçük kızı, bacaklarını ayırarak idrarını yapar (ve tufan meydana gelir) (20) .

Tschok veya Kioque inancında ilâhların kızı yeryüzüne iner. Kendisiyle birlikte gökyüzüne çıkmayı başaran varlıkla evlenecektir. Bunu erkek kaplumbağa başarır. Tekrar yeryüzüne indikleri bir gün kocası hücumu uğrar ve yerini almak isteyen rakiplerince döğülür. Kaplumbağa suya sığınır ve tufan gibi bir yağmur düşmeye başlar. Hayvanların sığınacak yeri ve ateşi olmadığından ilâhın kızına yakalanırlar. Kaplumbağa kendini kaçırانların ocağına bir çömlek atar. O zamandan beri hayvanların ateşi yoktur (21) . Afrikalılar sık sık hayvanların neden ateşe sahip olmadıklarını açıklamak ve insanların bu elemanı nasıl elde ettiklerini anlamak için kafa yordular. Sonunda insanlarla hayvanlar arasında büyük fark olduğunu anladılar.

Nandilerin anlattıklarına göre yıldırım ilâhı İlet ,büyük doğu gölleri bölgesinde sönmüş bir volkanda oturur. Aşağı indiğinde durmadan yağmur yağar. Birkaç avcı onu öldürmeyi başarır ve yağmur kesilir (22) .

Nandi'lerin komşuları avcı Ndorobolar Tanrıları öldürmeye cesaret edemezler ama efsaneleri hemen hemen aynıdır. İnsanların eskiden Tanrıyla birlikte gökte oturduklarına ve bir iple oradan indiklerine inanırlar (23). Tanrı büyük bir yağmur yağdırır, Ndorobolardan biri ipi koparır ve yağmurun ardı kesilir. Tanrı yere inemeyen birkaç insanla gökte kalmıştır (24) .

Atlantik kıyısında yaşayan Achanti inancında ise tufan efsanesi şöyledir: "Gökte yaratılan ilk insanlar bir zincir vasıtasıyla gökyüzünden iniyor ve ateş getiriyorlardı. Sel gibi bir yağmur ancak zincir düşünce kesildi. Onların soyundan gelenler yeryüzünde çoğalınca gene şiddetli bir yağmur altında göğe çıktılar (25) .

20) F.Berge,a.g.e.,C .II, s 495-496

21) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

22) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

23) Başka bir hikâyede göğü yere bağlayan merdiven bir örümcek ağıdır.

24) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

25) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

Doğu Afrika Nyaturu ları Tanrı'yı yeryüzüne indirmek yerine, yağmur yağışını veya rutubet dağıtan bir bulutun yaklaşmasını insanların okla kovduklarını anlatırlar⁽²⁶⁾ .

Güney Afrika Herero ları yağmur yağdığı zaman, (yağmur yağıyor diyecekleri yerde) gökyüzü düşüyor derler. Gökyüzünün sıvı bir okyanus olduğu fikri umumidir. Herero ların anlatıklarına göre sel gibi bir yağmurdan sadece bir hayvan çifti kurtuldu. Aynı hikâyenin değişik bir biçiminde ise sağ kalanlar, siyah bir koyun kesince tufan durdu. Kurbandan sonra, görevleri göğü yeryüzünün üstünde tutmaktan ibaret olan "gökyüzündeki ihtiyarlar" görevlerine devam ettiler. Bu ihtiyarların gökle yerin birleştiği yerde elele tutuştukları ve göğe çıkmak isteyenleri engelledikleri söylenir ⁽²⁷⁾ .

Komşuları Achanti ler gibi Ekoi ler ilk insanların yeryüzüne inişine tufanı ilâve ederek anlatırlar: Bu yedi çocuklu çiftin hikayesidir. Anne ve baba, Tanrı'dan, toprağa attıkları zaman göl olmak zorunda olan, ışık geçiren yedi taşı almışlardı. Ataları, ilâh onları teker teker atmalarını tavsiye etmişti. Fakat itaatsiz çocuklardan biri hepsini attı bu da tufana sebep oldu. Hepsi baba evine koşular. Baba , Tanrı'dan suların akmasını istedi. Suların akışından ırmaklar oluştu. Yalnız itaatsiz çocuğun çiftliği su altında kaldı ⁽²⁸⁾ .

Bu efsane ceza sonucu bir gölün ortaya çıkışını ve suçlu bir şehrin su altında kalışını hatırlatır.

Sudan'ın Diokoun ları ilk insan Twaja'yı dalgalar arasında yürüyen bir dev olarak tasvir ederler. Karısını omuzunda taşıyor ve su içinden tuttuğu balıklarla besliyordu. Sonunda tufan suları çekildi nehirler ve denizler meydana geldi.

Bu efsanede bir çok Okyanusya ve Amerika efsanelerinde olduğu gibi ilk okyanus sularıyla tufan suları birbirine karıştırılıyor ⁽²⁹⁾ .

Yarouba lar, deniz ilâhı Olokun'un yeryüzünün her tarafını su ile örttüğünü anlatırlar. Gökyüzü ilâhı, bu suyun üzerine Obatala'yı onun peşinden de Odudua'yı gönderdi. Odudua beş parmaklı horozu deniz üzerine koydu. Kum, kuş etrafında kutsal İfe şehri ile bir ada meydana gelinceye kadar yığıldı. Hikâyenin değişik bir biçiminde ise olay şöyle anlatılır: "Odudua, yeryüzünün su altında olduğunu bildiren ilk gözlemciyi öldürdü. Daha sonra iki elçi toprağı suyun üzerine yayıp bugünkü dünyayı meydana getirdiler. Odudua karısıyla gökten indi ve Olokun bugün işgal ettiği sınırlarla çekildi ⁽³⁰⁾

26) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

27) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

28) F.Berge,,a.g.e.,C .II,s.496

29) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

30) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

Başka bir Yoruba tufan efsanesi, yeryüzünden bıkmış Tanrı İfa'nın gökyüzü Tanrı'sının evine gitiğini anlatır. Aşağıda kalan insanlar kurban kesmeyi unturlar. Tanrılar bu işe çok kızarlar. Hele deniz Tanrıçası öyle kızar ki her yeri su altında bırakır. Gökyüzü Tanrısı tufandan sağ kalan birkaç kişiyi bir zincir vasıtasıyla gökyüzüne çeker. Sonra yeryüzünün köpükle örtülü olduğu görülür. İfa, yeryüzü Tanrısı Odudua'yla tekrar yeryüzüne iner ve orasını oturulabilir hale getirirler.

Ayrıca Yoruba lar dünyanın büyük bir yangınla yok olacağına da inanırlar. Gabon'un Pangwe lerinde dünya yangını efsanesi klasik tufanlara benzer. Birçok Afrika halkı dünyanın sonu yangınıni bekler. Doğu Afrika'da yaşayan Dschagga lar bugünkü dünyanın bir tufanla yok olacağını düşünürler⁽³¹⁾ .

F.Berge'in H.Baumann'dan naklettiğine göre, dünyanın yaratılışı fikrinin gelişmesiyle teşkilatlı çok tanrılı sistemlerin tezahürü arasında sıkı bir ilişki vardır. Afrikalıların çoğunun dünya görüşüne sihirli bir inanç hakimdir. Bu yüzden tufanlar her türlü kişilikten uzak büyük hayvanlar tarafından meydana getirilirler. Sudanlı çiftçiler bilhassa Yaroubalar, Afrika'ya ait düşüncenin zıt ucunda bulunurlar; bu halklar ilâhların kaderi kavramına ulaşmışlardır. Kitanın en iyi düzenlenmiş panteonuna ve yüceliğe erişen yaratılış efsanelerine sahiptirler. Yarouba ların efsaneleri, insanları cezalandırmaya yöneliktir. Tufan dışında, bu halk birkaç tasviri Kitab-ı Mukaddes tufanını hatırlatan ilk okyanus hikâyesine sahiptir. Kuzey Amerika'nın meşhur kuşlarını orada da buluruz ⁽³²⁾ .

31) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.496

32) F.Berge.,a.g.e.,C .II,s.496

BEŞİNCİ BÖLÜM

AMERİKA İNANÇLARINDA TUFAN

A- AZTEK İNANCINDA TUFAN

Aztek mitolojisi, şu andaki insanlıktan önceki insanlığın dört yıkım devresi geçirdiğini anlatır. Bu felaketten biri suyun eserdir ve ancak bu devreyi tufan diye adlandırabiliriz. Dört rakamı Meksika mitolojisi ve kozmogonisinde önemli bir rol oynar. Dört rakamı, sayılarının herbirine bir rengin bağlandığı, dört kutsal ananyöne tekabül eder. Benzer sistem ABD ve Kanada'da bulunan bazı kıızılderili grupların mitolojilerinde de vardır. Ama özel renkler bir gruptan diğerine değişir.

Aztekler, kaybolan dört efsanevi insanlığın yanında beşincisinin bizimki olduğunu söylerler. Dünyanın her devresi farklı bir Güneşle belirtilir ve kendisi de Güneş diye adlandırılır. Kaybolmuş Güneşlerin sırası hikâyelere göre değişir.

Su Güneşi, Güneşlerin birincisidir. Bütün hikâyelerde bilinen bu üstünlük, tanrıların doğumundan, ilk suların dağılmasından hatta her şeyden önce (suyun) geldiği kavramından kaynaklanmaktadır. Su Güneşine gene su son verir. Sel felâketiyle şaşkına dönen insanlar kız böceği ve balık larvalarına dönüşürler.

Jaguar veya Toprak Güneşi sonunda insanlar yani devlerin bulunduğu bir insanlık jaguar tarafından yenir.

Yağmur Güneşi, bir ateş yağmuru olduğu için aynı zamanda Ateş Güneşidir. Yıkımın amilleri volkanlardır. Yeryüzü veya gökyüzü ateşinin tesiriyle insanlar köpek, kuş ve bilhassa kelebek şekline dönüşürler.

Rüzgâr Güneşine şiddetli bir fırtınayla yıkım takabül eder ve insanlar maymuna dönüşürler. Hareket çağı olan beşinci çağ deprem ve açlıkla yıkılacaktır.

Eğer Azteklerin Su Güneşi tufan efsanesinden başka, Amerika'da tufan efsanesi olsaydı, dünyanın öteki afetlerinden onu ayırmak ve bilhassa ona özel önem vermek hakkına hiç sahip olmayacaktık. Kolomb öncesi Amerika'nın medenileşmiş halklarında devler çağı fikri çok yaygındır. İnsanların çeşitli hayvan şekline dönmesi Meksika'ya has bir düşünce değildir (1)

1) F.Berge,a.g.e.,C .II, s.485 ;E.Sarıkcıoğlu,Başlangıcından Günümüze Dinler Tarihi,İstanbul 1983,s,100

B- MAYA İNANCINDA TUFAN

Yucutan ve Guatémala'da Aztek İmparatorluğunun kurulduğu yüksek platoların güneyinde Maya halkının yüce kültürü gelişmişti. Bazı ilim adamlarına göre medeniyet platolardan Maya topraklarına indi;bazılarına göre ise tam tersi bir yol takip etti. Aslında iki medenî merkez arasında etkileşme olacağı kesindir.

Maya-Quiché¹lerin kutsal kitabı Maya dilinde ve Latince harflerle yazıldı ve VII.Yüzyılın sonunda yayınlanıp XIX.Yüzyılda Fransız Brasseur de Bourbourg tarafından tercüme edildi(²). Bu kitap Milletın Kitabı anlamına gelen Popol Vuh'tur. O, hayret verici bir edebî eserdir. Eklenmiş detayların bolluğu, yeni açıklamaların bu detaylar arasını sokulması, eskiden dindar dinleyiciye verdiği gibi, okuyucuya dünyanın yaratılışında hazır bulunduğu izlenimini veriyor. Kitaptan F.Berge'in konumuzla ilgili olarak aktardığı bölümlere bakacak olursak şu bilgileri buluyoruz: "Hiç bir şey yoktu sadece gökyüzü vardı. Toprak yok, sadece gökyüzü altında uçsuz bucaksız sakin deniz vardı. Yalnızca Tepeu Kukumatz oradaydı. Yeşil mavi tüylerle örtülüydü. Suda parlayan (şey) hem anne, hem baba, hem doğuran hem de doğurtandı. Orada gökyüzü vardı, adı Hurukan olan Gökyüzünün Kalbi vardı. Hurukan bir ilâheydi. Tepeu Kukumatz yanına geldi, hayat ve ışık hakkında düşündüler. İlâhların besleyicisi ve muhafızının kim olacağını konuştular.

Önce hayvanları yarattılar. Fakat onlara konuşmaları ve dua etmeleri söylenince hayvanlar ancak bağıldılar ve bu yüzden yok olmaya mahkûm edildiler.

O zaman Tanrılar balçıktan insanı yarattılar fakat onlar hareketsiz, güçsüz ve su ile doluydular ve Tanrılar onları da yok ettiler. Sonra ağaçtan insanlar yarattılar. Yaratıcı, sihri, tıbbi ve takvimi keşfeden, adları Azteklerdeki ilk insan çiftinin bozulmuş şekli olan Xpiyacoc ve Xmucana'yı çağırdı. Onların yardımıyla Tanrılar konuşan manken yapmak istediler. Fakat bu yaratıklar kan ve ilikten mahrum,kalpsiz ve akılsızdılar;onlar yeryüzünde başıboş geziyorlar yaratıcılarını hatırlamıyorlardı. Her şeye baş kaldırdıkları için tufanla yok edilen bu insanlıktı. Yeni insanlar coyote (³),tilki, karga ve papağan gibi kurnaz dört hayvanın getirdiği mısırdan yaratıldılar. Onlar mükemmeldi ve yaratıcılarına teşekkür ettiler.

O zaman yaratıcı kendi eserini kıskandı: "Onlar Tanrılar gibi olacaklar" dedi. Gökyüzünün Kalbi onların gözlerini taşlaştırdı;gözleri buğulandı artık yakınlarında olan

2) Başka bir kaynakta ise şu bilgiyi buluyoruz"Maya-Quiché"lerin ana kitabı 1550-1560 yılları arasında Rig Veda ve Zend Avestadan önce yazılmış ve XVIII.Yüzyılının başında İspanyolcaya tercüme edilmiş Popol Vuh'tur(Bkz. Grand Larouse Encyclopedique " Popol Vuh "Paris 1968 ,V ,VIII,p.671)

3) Bir çakal çeşidi.

şeyi göremez oldular. Dört adam dört kadın aldı ve kalpleri yeniden sevinçle doldu ve onlar insanlığı meydana getirdiler.

Tufan hikâyesi, ortasında bulunan efsanenin sırası yukarıda anlattığımız şekildedir. Yaratıcının, "Onlar tanrılar gibi olacaktırlar" şeklindeki dikkati çeken cümlesi Kalde ve tekvin hikâyesini bilen insanları şaşırtabilir fakat bu benzerlik çizgisi tektir.

Popol Vuh'ta ağaç insanların yok oluşunu anlatan bölüm ise şu bilgileri ihtiva etmektedir: "Ağaç insanları altına alan bir dalga yükseldi. Erkeklerin eti ağaç mantarından kadınlarınkı kamyş özündendi. Yaratıcılarını hatırlamadıkları ve ona şükretmedikleri için boğuldular ve öldüler. Büyük bir kartal gökyüzünden indi. Adı "Gözleri çıkarıcı" idi ve onların gözlerini çıkardı. Bir reçine ve zift sağanağı üzerlerine yağdı. Baş kesen yarasa geldi onların başını kesti. Jaguar Cotz geldi onların etini yedi. Jaguar Tucum onların kemiklerini ve kemikleri kasa bağlayan kaslarını ezdi ve toz haline getirdi. Bu onların tam hakketikleri ceza oldu zira onlar anne ve babalarına, adı Hurukan olan, Gökyüzünün Kalbi'ne teşekkür etmemişlerdi. Onların yüzünden yeryüzü karardı ve gece gündüz bol yağmur yağdı. O zaman insanların kötü muamele ettikleri büyük küçük hayvanlar geldiler, ayrıca kayalar ve ağaçlar da insanların yüzlerine çarparak geldiler ve onlara hakaret ettiler. Değirmenler, et kızartıcılar, tepsiler, tabaklar, tencereler ve çanaklar geldiler, köpekler konuşmaya başlayıp onlara hakaret ettiler. Tavuklar ve köpekler: "Siz bize acı çektirdiniz, bizi yediniz sıra bizde, biz de size acı çektireceğiz" dediler. Değirmen taşları ise şöyle konuştular: "Siz bize eziyet ettiniz, cidarlarımız" Holli holli, huqui huqui" diye sesler çıkartıyorlardı, sizin yüzünüzden bunları çekiyorduk ! Şimdi ise insan değilsiniz, gücümüzü hissedeceksiniz. Derinizi öğüteceğiz ve onu un haline getireceğiz". Fakat köpekler yeniden söze başladılar: "Bize doğru dürüst yiyecek vermiyordunuz ve bizi kovuyordunuz. Halbuki biz bizi korumayı hiç ihmal etmiyorduk. Yemeklerde bize vurmaya hazır, elinizde sopalar vardı. Siz bize hitabediyordunuz ama biz size konuşamıyorduk. Şimdi dişlerimizin ısırıklarını hissedeceksiniz. Biz sizi dişlerimizle yiyeceğiz" dediler. Et kızartıcıları ve tencereler ise: "Siz bizi üzdünüz, acı çektirdiniz; ağzımız yüzümüz her zaman kurumla, isle kaplıydı; daima ateşe maruzduk, bizi sanki acı çekmiyormuşuz gibi yaktınız. Aynı şeyleri çekme sırası sizde ve sizi yakacağız" dediler. Sonra da onların yüzlerini yaktılar. İnsanlar dehşete kapılarak kaçtılar, evlerin çatılarına çıkmak istediler fakat evler yıkılıp onları gömdüler. Ağaçlara çıkmak istediler fakat ağaçlar onları aşağıya silkelediler. Mağralar sığınmak istediklerinde mağralar tekrar kapandılar. Böylece onların soyu harabedilmiş oldu (4) .

4) F.Berge, a.g.e., C .II, s.486; T.Dursun K., a.g.e., Miliyet gazetesi, 16 Haziran 1988.

C- PERU İNANÇLARINDA TUFAN

Peru efsanelerinde az çok, genel ya da mahallî tufan fikri mevcuttur ve bir noktada toplanmışlardır. Tufan efsaneleri incelendiği zaman, İnka devleti politik ve sosyal bakımdan diğerleriyle mukayese edilmez bir bütünlük meydana getirdiği halde Peru'ya ait efsanelerin Meksika'ya ait efsanelerden daha düzensiz oldukları görülür. Daha az sistemleşmiş Peru efsaneleri belkide dış etkilere maruz kaldılar çünkü mahallî olarak şu dağ veya bu göl bu efsanelerin delilidir. Bu efsanelerde Kitab-ı Mukaddes'e ait hikâyeler bulunduğu gibi Okyanusya'dan ithalatlar da mevcuttur.

İnka inancındaki tufanı J.Frazer'in eserinde birkaç cümle halinde bulabiliyoruz. Hikâye kısaca şöyledir: "Sular dağların en yüksek tepelerine ulaştı. Bütün halk ve yaratıklar öldü. Bu tufandan bir erkek ve bir kadın bir kutu içinde kurtuldular. Sular çekilince kutu Cuzco'dan yedi fersah uzaklıkta bulunan Tiahuanacu'ya doğru sürüklendi"⁽⁵⁾ .

Frazer'e göre büyük tufanın Peru'ya ait efsaneleri İspanyol tarihçi Herrera tarafından anlatılır. Ona göre eski yerliler atalarından duydukları efsaneyi şöyle anlatırlar: "Binlerce yıl önce çok İnka vardı. Zamanla daha da çoğaldılar. Tufan oldu. Deniz sınırlarını aşarak karaya hücum etti. Yeryüzünü sular kapladı insanlar mahvoldu. Fakat Xauxa vadisine yerleşen Guanaca lar ve Calao Eyaletinin Chiquito ları yüksek dağlarda ve mağralarda yaşıyorlardı. Dağdakiler dışında herkes su baskınında öldü. Bir gemide sadece altı kişi kurtuldu. Bugünkü insanlar onlardan meydana geldi"⁽⁶⁾ . Pachacamac ve Cun efsanesi daha önce bildiğimiz efsanelerden olan, insanlığın hayvan şekline dönüşmesini anlatıyor: "Cun, yarattığı insanlar kendisine karşı geldiği için insanları yok eden ve Peru kıyısında halâ hüküm süren bir kuraklık gönderdi. Pachacamac, Cun'u kovdu ve adamlarını kediye dönüştürdü. Daha sonra bugünkü insanlığı yarattı" ⁽⁷⁾ .

F.Berge'n Riem'den naklettiği Peru'ya ait bir hikâyede, büyük bir sel felâketi olur ve güneş beş gün boyunca kararır. Bütün eşyalar sahiplerine baş kaldırıp kendi aralarında döğüşürler. Bu hikâyenin Popol Vuh'tan alınmış olması muhtemeldir ⁽⁸⁾ .

Başka bir hikâyede ilk insan veya Tanrı Pacha'nın üç oğlu büyük bir yılanla mücadele ederler. Oklarla yılanı delik deşik hale getirirler. Öc almak için yılar o kadar çok tükürür ki bütün dünya su içinde kalır. Pacha bir dağın üzerine bir ev yapar ve bir çok hayvanla birlikte oraya çekilir. Suların durumunu anlamak için karga gönderir. Karga

5) J.Frazer,a.g.e.,s.105-106

6) J.Frazer,a.g.e.,s.106

7) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.487;A.H.Krappe,a.g.e.,s .432

8) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.487

bir leşe konup onu parçaladığı için geri gelmez. Pacha sonra bir kuş gönderir, kuş ağzında yeşil bir yaprakla geri gelir. Pacha ve ailesi Quito'ya geri inerler"⁹⁾. Başka bir tufan efsanesine göre, sel gibi yağmurdan kaçan birkaç insan yüksek dağdaki bir mağaraya sığınarak kurtulurlar. Suyun alçalıp alçalmadığını anlamak için iki köpek gönderirler. Köpekler ıslak ve temiz olarak geri dönerler. Daha sonra iki köpek daha gönderirler. Bu sefer köpekler pis fakat kuru olarak geri dönerler. Bundan sonra insanlar dağdan aşağı inerler. Su ve çamur meydana getiren çok sayıda yılanı rastlarlar ve onları öldürürler ⁽¹⁰⁾ .

Yaratıcı Uiracocha'nın hatırası Titicaca gölünün sularına ve kıyılarına bağlanır. Değişik iki efsanesi vardır. Her iki efsanede de Uiracocha dünyayı ve ilk insanlığı, güneşsiz, aysız ve yıldızsız karanlıklarda yarattı. Birinci efsaneye göre insanlar iki defa mahvedildi: birincisinde boğuldu, ikincisinde taş kesildi. Sebebi ise dinî hatadır. Fakat her merhale, insanlara dindarlığı öğretmek için Tanrı'nın gayretini göstermektedir. İlk efsanede Uiracocha bir Tanrı, ikinci efsanede ise dünyadan önce var olan ve dünyayı yaratan insandır. Önce kendinden büyük insanlar yaratır fakat bu örnekler kendisine iyi görünmediği için sonunda kendi boyunda insanlar yaratır.

Uiracocha, ilk insanları tabiî hadiselerle taptıkları için yağmur tufanı ile yok eder. Yaratıcı sadece yüksek ağaçlara, dağların tepelerine ve mağaralara sığınmalarına izin vererek ötekilerden daha iyi birkaç insanı kurtarır. Ne yazık ki onların soyundan gelenler bu sığınma yerlerini öyle kutsal sayarlar ki oralara tapıp dua ederler. Uiracocha bu yeni dinsizleri yıldırım ve sellerle cezalandırmak istemediği için onları taş yapar. Titicaca gölü üzerindeki Tiahuanaco'ya gider, orada güneşi, ayı ve yıldızları yaratır ⁽¹¹⁾ .

İkinci efsanede Uiracocha, insanları yarattıktan sonra bazı emirler verir ve kaideler koyar. İnsanların gurur ve egoistlikleri yüzünden onları mahveder. Bazıları, eşya ve taş haline dönüşürler. Kalanları deniz ya da kara yutar veya Padacuti adlı genel bir tufan bu işi tamamlar. Sonra altmış gece yağmur yağar, taşlaşmış insanlardan sadece birkaç iz kalır. Cuzco'ya altmış fersah uzaklıktaki Pucara abidelerinde izler halâ bulunmaktadır.

Bu işleri tamaladıktan sonra Uiracocha, güneş, ay ve yıldızları yarattığı Titicaca'ya gider. Uiracocha yeni bir insanlık yaratır, ama insanlar onun tavrı ve bilhassa acıip elbisesiyle dalga geçerler. Onu öldürmek isterler. Her şeyden haberi olan Uiracocha diz çöker, avucunu ve yüzünü gökyüzüne doğru kaldırır. Sonunda insanların bulunduğu dağa ateş yağmuru yağar. Çok korkan bedbahtlar, özür dilemeye gelirler o da ateşi bastonuyla söndürür. Dağ kireçleşmiş olarak kalır ve ateşe baş eğen taşlar öyle hafif hale

9) F.Berge,,a.g.e.,C .II,s.487-488

10) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.488

11) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.488

gelir ki tek bir insan en büyük kayaları güç sarfetmeden taşıyabilir (12) .Bu yer Callao ilindedir.

Pariacaca efsanesinde görülen genel bir tufan değildir. Anlatanlar bir tufan getirmekten çok tufan fikri etrafında dönüyor gibidirler fakat su baskınları devam etmektedir.

Condorcoto dağına beş yumurta düşer, bu yumurtalardan birinde Pariacaca bulunmaktadır. Oysa akıllı,bir fakir gibi giyinmiş oğlu yeryüzünde yaşıyordu (13) . Bu çocuk, destan gibi serüvenler yaşadktan sonra yumurtalar açılır. Onlardan beş şahin çıkar, beş insan olur. Bunlardan birisi de Pariacaca'dır. Pariacaca büyük işler yapmaya teşebbüs eder ama yaptığı işler bölgedeki yirmi fersah çapında bir daire içinde kalan arızlarla açıklanır. İlk olarak yalancılığını oğlunun ortaya çıkardığı Tanrı olarak geçinmek isteyen Zengin Adam boğulur ve malları bir selle mahvedilir. Pariacaca daha sonra yok etmek istediği çocuk yiyici Uallallo'yu aramak için gider.Yolda bayram kutlayan bir köye varır. Bir masaya oturur fakat fakir görüldüğünden, bir genç kadın ,kendisine içecek verinceye ve arkadaşlarının kalpsiz olduklarından yakınıncaya kadar onunla hiç kimse meşgul olmaz. Pariacaca, kadına beş gün içinde tufan olacağını kendisi, çocuğu ve kardeşleri hariç orada oturanların hepsinin mahvolacaklarını bildirir. Pariacaca bir dağın tepesinden bol yağmurlar, dolu ve sarı beyaz taşlar yağdırır. Sonunda sel her şeyi mahveder.

Suların idaresine ortak olan Pariacaca daha sonra hasat zamanında kuraklığın ümitsizliğe düşürdüğü bir genç kızın aşkıyla bir kanal yapar. En sonunda Pariacaca, Uallallo'ya rastlar. İki kahraman üç gün üç gece mücadele edereler. Pariacaca, hasmına su kütlesi ve dolu atarak galip gelir,Pariacaca gölü bu durumun bugünkü delilidir ve Uallallo'yu uzaklara iter. Bundan sonra Pariacaca kendi adını taşıyan kar kaplı bir dağ, Uallallo da bir volkan olur.

Pariacaca efsanelerinin birçok çizgileri Asya ve özellikle Hind efsanelerine benzemektedir (14).

12) F.Berge, a.g.e.,C .II,s.488

13) Peru kahramanlarının veya tanrı larının hikâyelerinde bu olay tek değildir:babası doğmadan oğlu yaşıyor!

14) F.Berge,sg.c.,C ,II,s.489

D- NİKARAO LARDA TUFAN İNANCI

Azteklerle aynı dili konuşan Nicaraolar benzer efsanelere sahip olmuşlardır. 1538 yılında on sekiz Nicarao, (Onüçü aynı gruptan, beşi değişik gruplardan olmak üzere) Francisca de Bodadilla'nın kardeşi tarafında putperest fikirleri hususunda sorguya çekildi. Verdikleri ifade: "Şimdiki insanlıktan önce dünyanın su tarafından mahvedildiğini , sadece Oxomogo ve Cipactonal'ın gökyüzünde oldukları için bu tufandan kurtulduklarını daha sonra yeryüzüne inip bugün halâ mevcut olan her şeyi yeniden yarattıklarını, ilk insanlar boğuldukları için kendilerinin onların soyundan geldiklerini " belirttiler.

Nicaraolarda Xmucana ve Xpiyacoc adı altında Quichéler tarafından ödünç alınan ilk çift yani Tanrı insanlar Oxomogo ve Cipactonal'ı yaratıcı olarak tekrar buluyoruz (15) .

15) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.486-487

E- CHIPCHA İNANCINDA TUFAN

İspanyollar gelmeden önce, gelişmiş bir kültür seviyesine ulaşmış Kolombiya Chipchalarının sözlü tufan geleneğini, bize, bu bölgeye ilk gelen misyonerler ve İspanyol serüvenciler ulaştırdılar. Bu tufan, Bogota bölgesini sulayan iki büyük ırmağın sularının aktığı dar bir gediği yani topoğrafik bir arızı açıklayan bir efsanedir. Bu efsane, bize Orta Amerika'dan nakledilen efsanelerden daha çok Peru ve Bolivya efsanelerine benzer. Gökkuşağı üzerinde ortaya çıkan kurtarıcı, Kitab-ı Mukaddes'ten ödünç alınmış bir detay olarak değilde mahallî mitolojinin bir özelliği olarak görülmektedir

Aktığı yerin darlığı yüzünden söz konusu ırmaklar bölgeyi sık sık su baskınına uğrattılar. Burası meşhur altın renkli yerlinin ülkesi el Dorado'dur. Efsaneleri şöyledir: "Bogoto'da yaşayanlara göre, ülkede bulunan insanlar, aslında vahşiler gibi çiftçilik yapmadan kanunsuz ve dinsiz olarak yaşıyorlardı. Chimalopa dağ zincirinden gelen yaşlı bir adam ortaya çıktığı zaman onlar bu iğrenç durumdaydı. Chipchalardan daha başka bir ırktan olan bu adamın uzun ve sık sakalı ve üç farklı ismi vardı: Bochica, Nemquetheba ve Zuhé. Vahşilere giyinmeyi, kulube yapmayı ve cemiyet halinde yaşamayı öğretti. Bochica'nın çok güzel bir karısı vardı, onun da üç adı bulunuyordu: Chia, Yubecayguaya ve Huythaca. Ama kadın çok kötüydü, tek işi insanları barbarlıktan kurtarmaya çalışan kocasının gayretlerini engellemektir. Kahramanın etkisini kıramayınca bir büyüyle Funzha nehrinin sularını öyle kabarttı ki sular bütün Bogoto vadisini bastı. Yerlilerin çoğu öldü. Ancak birkaç kişi komşu dağların tepelerine sığınabildi. Bochica çok kızdı Hueythaca'yı yeryüzünden kovdu. Kadın, geceleri dünyayı aydınlatmakla görevli olan ay oldu. Sonra Bochica, Magdalena, Cauca ve Teguendama vadisini kaplayan kayalıkları kırdı; sular bu gedikten akıp gittiler. Tufandan kurtulan insanlar Bogoto vadisine yeniden dönerek şehirler inşa ettiler. Bochica güneş kültünü kurdu ve yetkiyi iki şef arasında paylaştırdı. Bin yıl boyunca bir çile hayatı yaşadığı Tunja yakınında bulunan Iraka kutsal vadisine Idacanzas adını alarak, çekildi"⁽¹⁶⁾ .

Benzer ikinci efsanede yerli halk, büyük lütuflar borçlu oldukları Tanrı Chipchachum'u incitmişlerdi. Chipchachum, ülkeyi sel baskınına uğratarak insanları cezalandırmakla meseleye çözüm buldu. İki ırmağı bölgeye akıttı. Akacak yer olmadığı için tufan meydana geldi. Kurtuluşlarından ümidi kesen insanlar yüce Tanrı Bochica'ya yalvardılar. Elinde altın bir değnekle gökkuşağı üzerinde görüldü. Merhamete geldi.

16) H.Beuchat, Manuel d' Archéologie Americaine, Paris 1912, p.549-550; F.Berge, a.g.e., C .II, s.487

Yazın insanlara faydalı ırmakları yok ederek değilde, sulara çıkış yolu açarak meseleye çözüm buldu. Altın sopasını kayalıklara attı. Sopa çok küçük olduğu için sadece küçük bir delik açıldı. O tarihten beri insanlar gökkuşuğını çok severler. Bochica, Chipchachum'u cezalandırmak için büyük ağaç ayaklar üzerinde bulunan dünyayı taşımakla görevlendirdi. Chipchachum dünyayı bir omuzundan diğerine değiştirirken yeryüzü titrer, deprem olur ⁽¹⁷⁾ .

17) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.487

F- GÜNEY AMERİKA KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN

Güney Amerika efsanelerinin en büyük özelliği bir büyü sonucu meydana gelmeleridir. Efsanelerin kahramanları Büyük Okyanus efsanelerinde olduğu gibi ekseriya iki kardeşdir.

Brezilya Kızılderililerinin evrensel tufan hikâyesi şöyledir: "Tufan her tarafı örter. Kızılderililerin ataları olan iki kardeş eşleriyle birlikte bu tufandan kurtulurlar. Bazıları şüksek ağaçlara çıkarak bazıları da kayıklarla bu işi başarırlar"⁽¹⁸⁾.

André Thévet XVI.Yüzyılının ortasında, Frio burnu bölgesinden şöyle bir efsane derlemiştir:"Sommay adlı bir tabibin Tamendonare ve Ariconte adlı iki çocuğu vardır. Tamendonare iyi bir baba ve kocadır. Öteki kardeşinde ise bu özellikler yoktur, sadece savaşmayı bilir. Onun tek arzusu komuşu kabilelere ve hâtta kardeşine hakim olmaktır. Bir gün, bu vahşi savaşçı cenkten dönerken bir köleden kestiği bir kol getirir. Kardeşine: "Defol! Korkak. Karını ve çocuklarını savunamayacak kadar korkaksın" der. İyi kardeş üzülür ve alaylı bir şekilde:"Eğer o kadar güçlüysen neden bütün düşmanlarının cesetlerini yüklenip getirmiyorsun ? diye sorar. Bunun üzerine küçük kardeş büyük kardeşin evine kesik kolu atar. Aynı anda köy göğe çekilir. Fakat iki kardeş yeryüzünde kalırlar. Bunu görünce iyi kardeş öyle kızar ki ayağını yere vurunca yerden su fıskırır, tepelere, dağlara, bulutlara ulaşır. Yağmur da yeryüzünü kaplar. Korunmak için dağ tepelerine ağaçlara tırmanırlar,eşleri de yanlarındadır.Tamendonare pindona ağacına, Ariconte geniper ağacına tırmanırlar. Dallar arasında dururken Ariconte meyve alıp karısına verir" meyvenin bir kısmını kopar ve at" der. Karısı dediğini yapar. Kızılderililer iki kardeş ve karıları hariç herkesin öldüğüne inanırlar. Bunlardan iki kabile türer: Lakapları Tupinambo olan Tonnesseare ler ve lakapları Tominu olan Hoyanan lar. Bu iki kabile devamlı savaş halindedir. Topinambo, kendisini komşularından daha üstün görüp yükseltmek için: "Biz Tamendonare'den siz Ariconte'den geliyorsunuz" der ⁽¹⁹⁾.

Yukarıdaki efsanenin değişik bir şekli Simone de Vascancelles tarafından nakledilmiştir: "Tamenduar zeki bir tabip ve ailesi var. Fakat kötü çocuk bu hikâyede mevcut değil. Büyük Tanrı Tupi bir selin geleceğini Tamenduar"ye bildirir. Bu selde yüksek ağaç ve dallar bile su altında kalır. Sadece yüksek bir tepenin zirvesine su ulaşamaz. Büyücü Tamenduar o yüksek tepeye bir hurma ağacı diker. Yağmur yağıp

18) J.Frazer,a.g.e.,s.97

19) J.Frazer,a.g.e.,s.97-98; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.439; A-H.Krappe, a.g.e.,s .432

tufan olunca su her tarafı kaplar. Adam ve ailesi hurma ağacına çıkarlar. Tufan devam ettiği sürece hurma yiyerek orada kalırlar. Sular çekilince ağaçtan inerler ve dünyayı yeniden imar edip iskân ederler (20) .

Brezilya'nın güneyinde Rio Grande kızılderili kabileleri, Coroado veya Cainanglar, yeryüzünü kaplayan bir tufan hikâyesi anlatırlar. Bu efsaneye göre Serra do Mar isimli tepe hariç her yer su altında kaldı. Üç kızılderili kabilesi olan Caingang, Cayurucre ve Camel er, sel yüzünden meşaleler ağızlarında olduğu halde dağlara doğru yüzdüler. Cayurucre ve Camel er boğuldu. Ruhları dağın içine doğru gitti. Caingang ve Curuton lar dağa ulaşabildiler. Orada ağaç dallarında kaldılar. Su, birkaç gün çekilmedi, yiyeceksiz kalıp ölümü beklemeye başladılar. Su kuşunun öttüğünü duydular. Kuş onlara doğru uçtu, yeryüzünden bir sepet getirdi. Sepette toprak vardı. Kuşlar bu toprağı suya attılar. Toprak yavaşça battı.Halk kuşlara acele etmeleri için bağırdı. Kuşlar, ördeklerden yardım istediler. Böylece öteki insanlara yetecek kadar bir yer açtılar. Ağaca tırmananlar maymuna dönüştü. Su çekilince Cainganglar aşağıya inip dağın eteklerine yerleştiler. Boğulan Cayurucre ve Camel erin ruhları dağın içinde hapistiler. Orada bir sığınak bulmuşlardı. Fakat daha ileri gidip ateşi buldular.Sonunda oradan çıkmayı başardılar ve bir ateş yaktılar. Ateşin küllerinden hayvanlar yarattılar. Cayurucre lerden biri jaguarlar, tapirler ve arılar meydana getirdi,Camelerden biri ise yalnızca onlarla mücadele etsinler diye pumaları, zehirli yılanları ve eşek arılarını meydana getirdi (21) .

Bir hikâyede iyilerle kötülerin mücadelesi varsa o hikâye İranî düşüncenin tesiri altında kaldığı kabul edilir. Efsane arayıcıları orada Hürmüz ile Ahriman'ın yani iyilik Tanrısıyla kötülük Tanrısının mücadelelerini bulurlar. Güney Amerika inançlarında ise dolaylı da olsa İran etkisi bulmak güçtür. Diğer taraftan toprağın yeniden su yüzüne çıkması için suya toprak atan kuşlar,suya dalarak toprak çıkaran Kuzey Amerika'daki kuşlar ile benzerlik gösterirler.

Araguaya vadisinde yaşayan Brezilya yerlilerinden Caraya lar, öteki kabilelerden dillerine varıncaya kadar farklıdırlar. Şöyle bir tufan hikâyesi anlatırlar: "Çok eski zamanlarda Caraya lar vahşi domuzları inlerine sürüp orada öldürdüler. Mağraları kazıp domuzları gömdüler. Daha sonra da çıkarmaya başladılar. Kazarlarken bir beyaz geyik ve bir tapir geldi, daha derin kazarak bir adamın ayaklarını gördüler. Korktular. Ormanın bütün hayvanlarını tanıyan bir büyücü getirdiler. Adamı topraktan çıkarmaya çalıştı, sonunda başardı. Bu olağanüstü adamın adı Anatiua idi.İnce yapılıydı ama karnı şişti. Şöyle şarkı söyledi: "Ben Anatiua'yım, içmek için bana sigara getirin". Caraya lar adamın

20) J.Frazer,a.g.e.,s.98

21) J.Frazer,a.g.e.,s.98-99;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.490

ne dediğini anlamadılar ormanda oraya buraya koştular, çiçek ve meyve getirip sundular. Adam sigara içen birini gösterince sigara istediğini anladılar. Ona tütün ikram ettiler. Tütünü alıp baygın düşünceye kadar içti. Kayığa taşıyıp köye götürdüler. Kendine gelince dans edep şarkı söyledi. Davranışı ve anlamsız konuşması Caraya ları korkuttu. Eşyalarını toplayıp kaçtılar. Anatiua bu duruma çok kızdı ve piranaya dönüştü. Caraya ları takip etti. O anda su kabağından yapılmış su kaplarını taşıyordu. Caraya lara durmalarını söyledi fakat onlar aldırış etmediler. Taşdığı su kaplarından birini ezdi. Sular aniden yükselmeye başladılar. Caraya lar yollarına devam ettiler. O anda bir su kabağı daha ezdi ve sonra birini daha ,birini daha derken bütün su kabaklarını ezdi.Sular yükseldi. Bütün topraklar su altında kaldı. Yalnız Tapirape ırmağı ağzındaki dağların tepeleri suyun yüzündeydi. Caraya lar bu dağın iki tepesine sığındılar. Anatiua bütün balıklara, insanları suya çekmelerini söyledi. Jahu,pintada,pacu insanları çektiler ama başarılı olamadılar. Sonunda bicuda (uzun burunlu bir balık) Caraya ları suyun içine çekmeyi başardı. (Bugün mercan aedaları üzerindeki gölçük insanların suya çekildiği yerin işaretidir). Sadece dağın tepesinde birkaç kişi kaldı. Su çekilince dağdan indiler.

Güney Amerika hikâyelerinde tufan ekseriya yağmur yoluyla değil su dolu kaplarla meydana gelir. Su baskınına uğramış insanlara çoğu kez yardım eden balıklar bu hikâyede düşman olmuşlardır .Buradaki mahallî şartlar tufan meydana gelmesine elverişlidir (22) .

Purus nehrinde yaşayan Pamary, Abedery Kataushy ler şöyle bir tufan hikâyesi anlatırlar: "Yerin altında ve üstünde bir gürlleme işitilir. Güneş ve ay kırmızı, mavi ve sarıya dönüşürler. Vahşi hayvanlar korkusuzca insanlara karışırlar. Bir ay sonra yeniden bir gürlleme işitilir ve yerden uzaya çıkan bir karanlık görülür, bunu gökgürültüsü ve yağmur takip eder. Günler,geceler ve yeryüzü belirsiz olur. Kimi insanlar kendini kaybeder kimileri ölür. Her şey korkunç karışıklık içindedir. Sular çok yüksek ağaç dalları hariç yeryüzü örtülünceye kadar yükselir. İnsanlar,yüksek dallara koşar, sığınır ve kuş gibi dallara tünerler. Soğuk ve açlıktan mahvolurlar. Devamlı karanlık olur ve yağmur yağar. Yalnızca Uassu ve karısı kurtulur. Tufandan sonra ağaçtan inerler,tek kişi bile bulamazlar. Bütün insanlar beyaz kemik halindedir. Daha sonra pek çok çocukları olur. Birbirlerine:"Gidelim evlerimizi ırmak üzerine yapalım. Sular yükselince biz de onunla yükelelim" derler. Toprağın çok sert ve kuru olduğunu görünce bu konuda pek fazla düşünmezler fakat yine de Parmary ler bugün bile evlerini ırmak üstüne yaparlar (23) .

22) J.Frazer,a.g.e.,s.99-100; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.489

23) F.Berge.,a.g.e.,C .II,s.489-490; J.Frazer,a.g.e. s.100.

Ecuador Jibaro larının bir kolu olan Murato ların kendilerine has bir tufan hikâyesi mevcut, bu hikâyeyi şöyle naklederler: "Bir Murato balık tutmak için Pastaze lagününe gider. Küçük bir timsah oltasını yutar. Balıkçı genç hayvanı öldürür. Timsahın veya bütün timsahların annesi kızar ve kuyruğu ile suları lagünün üstünden taşıncaya kadar döverek çevredeki yerleri kaplayan bir tufan başlatır. Bir palmiye ağacına tırmanıp günlerce üzerinde kalan insan hariç herkes boğulur. Bu olay sırasında her yer gece gibi karanlık olur. Adam, zaman zaman palmiyeden bir meyve yiyip kabuğunu atarak su seviyesini anlamaya çalışır. Bir gün bir meyve düşürür ve çamurun sıçramasından tufanın bitmekte olduğunu anlar. Ağaçtan iner ve ev yapar. Çevreye tarlalar yapar. Karısı olmadığı için vücudundan bir parça kesip toprağa diker ve bu parça toprakta yetişip bir kadın olur. Adam onunla evlenir (24) .

Şili'de yaşayan Araucanian ların tufan hikâyesinde birkaç kişi Thegtheg dağının tepesine çıkarak kurtulur. Bu dağda üç tepe ve su üstünde yüzen bir ev vardır. Uzun zaman önce deprem olur, halk göçüp dağlara gider. Her zaman yine deprem olabileceğini bu yüzden su üstünde yüzen evlere sahip olmaları gerektiğini düşünürler ve her depremden sonra yeniden su basacağından korkarlar. Yiyecek ve içeceklerini temin için bir yere giderlerken ağaç başlıklarını yanlarına alırlar ve böylece sular yükselirse güneşten yanmaktan korunacaklarına inanırlar. Ne zaman onlara topraktan yapılmış başlıkların ağaçtan yapılanlardan daha iyi olduğu söylense "Atalarımız böyle yaptığı için biz de böyle yapıyoruz" derler. Bu yüzden bir İspanyol tarihçisi : "Bu tufan, korkunç bir volkanik patlama sonucu meydana gelmiş bir depremle birlikte olmuştur ve Nuh'unkinden farklıdır" der (25) .

İngiliz Guyana 'sı Ackawoi larına göre Büyük Ruh önce vahşi hayvan ve kuşları yarattı. Oğlu Sigu'yu onlara hükmetmekle görevlendirdi. Sonra bugün ayrı ayrı olan bütün bitkileri üzerinde bulduran bir ağaç yetiştirdi. Sigu, ağaçtan bütün dünyanın faydalanması için ağacın çelik (fidan) haline getirilip başka yerlere dikilmesini istedi. Kuşlar ve vahşi hayvanlar vasıtasıyla bu işi sonuçlandırdı, ağacı kestirdi. Ne yazık ki ağacın gövdesi çok derindi ve suların kaynağı ile irtibattaydı. Sigu, çok sıkı örülmüş bir sepetle suyun fışkırmasını önledi. Kötü, tembel ve haylaz kahverengi maymun daha önce yardım etmeyi reddettiğinden, Sigu ona yaramazlık yapmaması için sepetle su taşıtmıştı. İşte bu maymun sepeti kaldırdı. Su her yeri kapladı. Hayvanlar Sigu'nun yanına geldi, hindistan cevizlerinin büyüdüğü yüksek bir tepeye gittiler. Sigu onlara ağaçların tepelerine çıkmalarını söyledi. Çıkamayanları bir mağraya yerleştirdi ve ağazını sıkı sıkı

24) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.489-490; J.Frazer,a.g.e.,s.100-101

25) J.Frazer,a.g.e.ş.101

kapattı. Karanlık ve fırtına boyunca soğuk ve açlıktan sıkıntı çektiler. Meyveleri suyun seviyesini anlamak için düşürdüler. Yumuşak toprağa çarpınca tufanın sona ermekte olduğunu anladılar. Paçalı güvercin, inmekte öyle acele etti ki karınca yuvasına düştü. Öteki yaratıklar bundan faydalandılar, ateş yakmak için iki tahtayı birbirine sürttüler, bundan ilk kıvılcım çıktığında Sigu uzağa baktı. Hindi ilk kıvılcımı böcek sanıp yuttu. Kıvılcım hindinin boynunu yaktı. Hindilerin boğazları bu yüzden kırmızıdır. Fakat Sigu bu kıvılcımı timsahın yuttuğunu zannedip, hayvanın dilini çıkardı. Bu yüzden timsahların dili yoktur (26) .

Okyanusya ve Kuzey Amerika'da da doğumun sembolü olarak insanların bir mağradan çıktıkları görülür. Karanlıklar ve fırtına yüzünden hayvanların acı çekmesinin ve bazı hayvanların bazı uzuvlarının noksan olmasının sebebini açıklayan hikâyeleri anlatmayı Amerika yerlileri severler.

İngiliz Guyanası'nın Arawak ları kâinatın önce ateş sonra su ile yıkıldığına inanırlar. Yıkımın ikisi de Aiomun Kondi tarafından gerçekleştirilmiştir. İnsanlığın kötülüğü yüzünden gökyüzünde oturan ve adı da 'Yukarıda oturan' anlamına gelen Aiomun Kondi büyük bir ilâhtı. Felaket gelmeden önce insanlara haber verdi. İkazını dikkate alan insanlar bu büyük yangından kaçmaya başladılar. Kayalık ve kumluk bir yere geldiler, oraya çukurlar açmak suretiyle sığınak yaptılar. Bu çukurlar içerisine ağaç direklerle, sütunlarla destekli odalar yaptılar. Üzerlerini kalın kumla örttüler. Yanabilecek her şeyi dikkatle dışarı çıkardılar. Ateş alevleri gürültüyle çıkıp yeryüzünü mahvedinciye kadar yerin altında hareketsiz ve sessiz kaldılar. Sonra ikinci yıkım su ile oldu. Marerewana adlı bir adama selin geleceği haber verildi. Kendisi ve ailesini büyük bir kayık yaparak korudu. Kayığın sürüklenmesinden korktuğu için çalıdan yapılmış bir halatla kayığını sağlam bir ağaç kütüğüne bağladı. Böylece sular yükselince evine yakın kalmış oldu (27).

İngiliz Guyana sı Macusi leri "Gece çalışan kişi" anlamına gelen Makunaima adlı iyi bir ruhun yeri göğü yarattıktan sonra meydana gelen olayları şöyle anlatırlar: "O, yeri ağaç ve bitkilerle bezedikten sonra semavi konağından aşağıya indi ve yüksek bir ağaca tırmandı. Taş baltayla ağacın kabuğunu yontmaya başladı. Kabuklar nehre düştü ve değişik hayvan türleri meydana geldi. Hayvanlar böylece yaratıldıktan sonra insanı yarattı. İnsan gürültülü bir sesle uyurken kendi yanında bir kadın buldu. Daha sonra kötü ruh yeryüzünün yukarisına gitti iyi ruh tufanı gönderdi. Tufandan tek bir adam kayıkla kurtuldu. Bu adam bir fareyi suyun çekilip çekilmediğini anlamak için gönderdi. Fare

26) J.Frazer,a.g.e.,s.101-102; F.Bergc,a.g.e.,C .II,s.490

27) J.Frazer,a.g.e.,s.103

mısır koçanıyla geri döndü. Tufan çekilince insanlar yeryüzünde Deucalion ve Pyrrha gibi taşları arkalarına atarak çoğalıp iskân ettiler"(28).

Haut-Oranaque'ın Tamanaque ları tufandan kurtulan kadınla erkeğin, dağdan inerken işittikleri bir ses üzerine, başlarının üzerinden meyveler atarak dünyada insanları yeniden çoğalttıklarını anlatırlar (29).

Ekvator'da yaşayan yerli kabile Canariler, Amerika'nın kuzey batısındaki efsanelerle mukayese imkanı veren, Quita adında birinin efsanesini anlatırlar. Indians Canari adında iki kardeş tufanla beraber inip kalkan bir dağa yani Huaca-ynan'a sığınır (30). İki Canari de gizlice kadın olan, onlara yiyecek hazırlayan iki papağanın cömertlikleri sayesinde kurtulurlar. Papağanların sırrını öğrenen kardeşler kadınlardan birinin kuş tüylerinden süsüyle kaçıp gitmesine ve uçmasına mani olamazlar. Diğerini yakalayıp her ikisi de onunla evlenirler. Onların soyundan gelen Canari ler o zamandan beri papağanları kutsal sayarlar ve onların tüyleriyle süslenirler (31). Lima'nın doğusunda, And Dağlarında, Huarochiri yerlileri şöyle bir hikâye anlatırlar: "Bir yerli kendi lamasını yiyeceğin bol ve iyi olduğu bir yere bağlar. Fakat hayvan üzgündür ve yememekte direnir. Adam: "Ahmak neden karşı geliyor ve itiraz ediyorsun ? Önüne iyi yiyecek getirmiyor muyum ? " der. Lama: "Bu konuda sen ne biliyorsun ? Şunu bil ki ben sebepsiz üzülüyorum. Beş gün içinde deniz yükselecek ve tufan olacak" der. O zaman adam hayvana kendilerini koruyacak bir şeyin olup olmadığını sorar. Lama, ona beş günlük erzak alıp Villcacoto dağına çıkmasını söyler. Adam lamanın dediğini yapar ve erzağını alıp onun peşinden gider. O dağa varınca diğer hayvanların oraya toplandıklarını görür. Su yükselmeye başlayınca sığınacak yere zor ulaşır. Bu yer çok küçük olduğundan bütün hayvanlar ayak sokacak bir yer zor bulurlar. Fok balığının kuyruğu su içinde kalır, bu yüzden bugün fok balıklarının kuyrukları siyahtır. Beş gün sonra sular çekilir, yatağına döner. Bütün milletler bu adamdan türer (32).

Bolivya'nın güney doğusunda güçlü kabile olan Chiriguano lar şöyle bir hikâye rivayet ederler: "Aguara-Tunpa isimli güçlü fakat kötü ve olağanüstü olan bir varlık, Chiriguano ların yaratıcısı Tunpaete'ye savaş ilân etti. Bu savaşın sebebi yoktu ama iyi ruhla kötü ruhun zıddiyetinden ya da sadece bir kinden kaynaklandığına inanılıyordu. İyi Tanrı'yı kızdırmak için Aguar-Tunpa çayırılık yerlere güz ortasında bir ateş yaktı. Bütün hayvan, bitki ve ağaçlar yok oldu. Yerliler kendilerini korumaya çalıştılar. Bu yüzden

28) J.Frazer,a.g.e.,s.103-104,F.Berge,a.g.e.,C .II.,s.490

29) J.Frazer,a.g.e.,s.103-104,F.Berge,C .II.,s.490

30) Güney Şili'de Auracane efsanesi sağ kalmak için insanların yüzen bir dağa sığındıklarından bahseder.

31) J.Frazer,a.g.e.,s.104-105;F.Berge,a.g.e.,C .II.,s.488

32) J.Frazer,a.g.e.,s.105

mısır ve diğer mahsullerin ekimi yapılmadığından insanlar açlıktan öldüler. Alevlerin önünden nehir kıyılarına doğru gittiler. Büyük yangından dolayı yeryüzünün etrafı dumanlı olduğundan yiyecek bulamayıp sudaki balıklarla yaşadılar. Kötü Tanrı, insanların, tuzağından kurtulduğunu görünce çok kötü bir plan yaptı. Korkunç bir yağmur yağdırdı. Kabileyi suda boğmak istedi. Tam bu işi başarırken kabile, Tanrı'yı başarısızlığa uğratan şu işi gerçekleştirdi: Gerçek Tanrı Tunpaete tarafından kendilerine verilen işarete göre davranarak büyük bir yaprak bulup aynı anne ve babadan biri erkek biri kız iki çocuğu bir kutuya koyarak bu yaprak üzerine koydular. Sel halinde yağmur yağdı sular yükseldi. Sonra yağmur kesildi, sular çekildi fakat her yer haraboldu. Bu iki çocuk kurtuldular üstelik soğuk ve açlıktan da ölmediler çünkü denizde yaşayan canlılar ve balıklar onlara yiyecek oldu. Fakat balıkları pişirmek için ateşleri yoktu. Büyük bir kurbağa onları kurtramağa geldi. Ağzında yanan bir kömür olduğu için bir delikte saklandı. Üfleyerek kömürün sönmemesini sağladı. Çocuklara doğru gidip ateşi onlara verdi. Yakaladıkları balıkları ateşte pişirmeye ve ısınmaya başladılar. Sonunda insanlar onlardan türediler (33) .

Güney Amerika'nın en güneyinde Tierra Del Fuego Yerlileri tuhaf ve değişik bir tufan efsanesi anlatıyorlar: "Güneş denizde battı.Sular yükseldi her yeri kapladı. Bir yüksek dağa çıkan birkaç kişi kurtuldu (34) .

33) J.Frazer,a.g.e.ş.106-107

34) J.Frazer,,a.g.e.ş.107

G- ORTA AMERİKA VE MEKSİKA YERLİ KABİLELERİNDE TUFAN

İtalyan tarihçi Clavigero:"Meksikalılar diğer kültürlü milletler gibi bir tufan efsanesine sahiptirler. Bu efsanede akıl almaz masalımsı şeyler varsa da kâinatın yaratılışı, tufan, dillerin karışması ve halkların dağılması ile ilgili hikâyeler de var" diyerek Aztek medeniyetine yurt olmuş bu topraklarda yaşayanların inancındaki gelişme safhalarını ortaya koyuyor. Meksika'da yaşayan insanlara göre bütün insanlık bir tufanla yok edildi. Bu efsaneye göre sadece Coxcox (bazılarına göre Teocipactli) ⁽³⁵⁾ isimli bir erkek ve Xochiquetzal ⁽³⁶⁾ isimli bir kadın hariç herkes mahvoldu. Bunlar küçük bir sandalla kendilerini korudular ve Colhuacan diye isimlendirdikleri bir dağa yerleştiler. Sonunda çocuk sahibi olup çoğaldılar ⁽³⁷⁾ .

Panama civarındaki kıızılderililerin Nuh tufanına benzer bir hikâyesi var. Büyük sel gelince bir adam, karısı ve çocuklarıyla bir kayığa binerek kurtulur. İnsanlar onlardan türerler⁽³⁸⁾ .

Nikaragua kıızılderililerine göre kâinat yaratılınca bir tufanla yıkıldı. Bu yıkımdan sonra tanrılar insan, hayvan ve bütün eşyayı yeniden yarattılar ⁽³⁹⁾ .

Meksika'nın bir eyaleti olan Michoacan'da bir tufan efsanesi şöyle anlatılır:"Su yükselmeye başlayınca Tezbi isimli birisi karısı ve çocuklarıyla, hayvanlarla, tufandan sonra ekmek için aldığı bitki tohumlarıyla büyük bir gemiye biner. Sular her yeri örter. Tufan olur. Daha sonra sular çekilmeye başlayınca Tezbi, akbabayı gönderir. Kuş uçup gider leşleri bulunca geri dönmez. Sonra adam diğer kuşları gönderir, onlar da geri gelmezler. En sonunda arı kuşunu gönderir, ağzında yeşil bir dalla geri döner⁽⁴⁰⁾ .

Batı Meksika'da Santa Catarina'ya yakın dağlık bölgede oturan Huichol lar da bir tufan efsanesi anlatırlar: "Bir yerli Huichol ormanda arazi açmak istiyordu. Her sabah bir gün önceki kestiği ağaçları yeniden dikilmiş buluyordu. Beş gün sonra düzenli olarak işini bozan ve bir tufanın yaklaştığını kendisine haber verme fırsatı arıyor gibi görünen Büyük Büyük Annesi Nakawe'ye rastladı. Sel felâketi "Biber gibi yakan" acı bir rüzgârın geçişinden sonra ortaya çıkacaktı. İhtiyar kadın koruduğu insana vücudunun uzunluğunda bir sandık yapmasını ve siyah dişi bir köpekle oraya kapanmasını tavsiye

35) Teocipactli(Tekatlipoka):Aztek inancında,öldürücü güneş hararetinin ilâhı,en zalim ilâhlardan biri.

36) Xochiquetzal(Kucihalohuatl):Doğuda bir kızın doğurduğu,dünyaya kültür getiren ilâh.

37) J.Frazer,a.g.e.,s.107

38) J.Frazer,a.g.e.,s.107

39) J.Frazer,a.g.e.,s.107

40) J.Frazer,a.g.e.,s.107-108

etti (Şunu belirtelim ki eski Meksika inancında köpekler, öbür dünyaya yolculuklarında ölümlerin ruhlarına refakat ederlerdi). Adam, kadının dediğini yaptı, köpeklerle beraber kutunun içine girdi. Kadın omuzlarına papağanlar tünemiş vaziyette kutunun üzerine oturdu. Her yıl ana yönlerden birine yönelerek beş yıl bu ekiple su üstünde oradan oraya sürüklendi durdu. Tufanın sonunda sandık karaya oturduğunda papağanlar yeryüzünde kalan suların akması için vadiler kazdılar. İhtiyar kadın rüzgâr şekline dönüştü. Adam tarla açma işine tekrar başladı ve gizlice yemeğini yapan köpeklerle birlikte yaşadı. Dönüşünde daima pişmiş pastaları bulmaktan şaşırarak adam bir gün saklandı ve gözetledi. Köpek yalnız olduğunu sanarak derisini çıkardı, kadın suretinde görüldü. Adam müdahale edip deriyi ateşe attı. Köpek ağlayıp sızlamaya başladı fakat adam onu tamamen kadın yapan bir lapa yaptı. Sonunda onunla evlendi"⁽⁴¹⁾.

Cora larda hikâyeye az çok yukarıdaki hikâyeye benzer yalnız adamla birlikte ağaçkakan, çulluk, papağan ve köpek gece yarısı tufan başlayınca kutuya girerler. Beş gün su yüzünde kalırlar. Çulluğu yürüyüp yürümek mümkün mü diye bakması için kutudan gönderirler. Çulluk geri dönünce "Ee-wee-wee!" der. Adam bundan yeryüzünün ıslak olduğunu anlar. Beş gün bekler, ağaçkakanı yeryüzünün kuruyup kurumadığını anlamaya gönderir. Gagasını ağaca sokup başını sallar fakat ağaç yumuşaktır. Gagasını tekrar tekrar sokar sonunda başını hızlıca çekince dengesini kaybedip yere düşer, geri dönünce "Chu-ee,Chu-ee!" diye bağırır. Adam yeryüzünün kurumadığını anlar. Beş gün bekler arı kuşunu gönderir. Toprak çok kurudur kuşun ayakları toprağa batmaz. Geri dönünce olup biteni adama anlatır. Adam kutudan çıkar toprağın kuru olduğunu görür⁽⁴²⁾.

Cora kızılderilileri bir önceki hikâyenin değişik bir şeklini şöyle anlatırlar: "Tufan olur. Tufandan birkaç kişi bir kayıkla kurtulurlar. Sular çekilince Tanrı, akbabayı yeryüzünün yeterince kuruyup kurumadığını anlamak için gönderir. Leşleri gören akbaba geri dönmez. Buna kızan Tanrı onu lanetler ve rengini beyazdan siyaha çevirir. Sadece kanatlarının uçları beyaz kalır. Beyaz kalan yerler tufandan önce onun renginin beyaz olduğunu belirtmek içindir. Tanrı, sonra yeryüzünün kuruyup kurumadığını anlamak için güvercini gönderir. Güvercin gider,geri gelir ve sadece nehirlerin ıslak olduğunu söyler. Tanrı, hayvanlara nehirleri içmelerini buyurur, onlar da içerler. Sadece güvercin içmeye gelmez, bu yüzden güvercin geceleri su içer,gündüz su içmekten utanır"⁽⁴³⁾.

41) J.Frazer,a.g.e. ,s .108-109; F.Berge,a.g.e.,C .II, s .490-491

42) J.Frazer,a.g.e.,s.109

43) J.Frazer,a.g.e.,s.110

H- KUZEY AMERİKA KAVİMLERİ İNANÇLARINDA TUFAN

Kuzey Amerika mitolojilerinin özellikleri tufan hikâyelerinin özellikleriyle hemen hemen aynıdır. Her şeyden önce Tavşan, karga ve çeşitli insan-hayvan karışımı tanrıların efsanevî faaliyetlerine inanılır. Varlıkları insanlarınkinden önce hatırlanan bu yaratıklar, tüy mantolarından, kürklerinden çıktıkları zaman insanî varlıklardır ve sihirbazların gücüne sahiptirler. Hikâyeyi anlatanın bizi nasıl bir dünyaya götüreceğini bilemeyiz. Bu dünya insanî, hayvanî veya ilahî bir dünya olabilir. Tabiatını bilemediğimiz bu varlıklar, tecrübelidirler, sihirli yolculuklar yapıp, nasihatlar verirler. Fakat nasihatlarından biri unutulunca felâket olur. Sonunda bir kuşun rengi, şekli veya bölge ile ilgili bir manzara detayın sebebi açıklanır. Tekrar dirilmeler kolay ve normal işlerdir. Tamamen insan olmayan insanlar, tamamen hayvan olmayan hayvanlarla evlenirler, bu varlıkların bulunduğu alanlar, geniş sulu bölgeler, seller, balıklı ırmaklar, vahşi ormanlardır.

Bu halkların efsanelerinde katı sert toprağın tohumu olan çok az miktardaki çamuru getirmek için derin okyanusa dalan hayvanlar bulunur. Çünkü yaratılış ve tufan hikayelerinde en yaygın konulardan biri, insanlığın üzerinde yaşadığı toprağı ortaya çıkarmaktır. Ayrıca zaman kavramının önemi de yoktur.

Berge'e göre, efsane derleyicisi Riemi, Yuma ların bir efsanesini şöyle anlatır: "Kwikumat, dört kabilenin ataları olan dört erkek ve dört kadın yarattı. Fakat Yuma kabilesinin kadını Cocopa kabilesinin erkeğiyle evlenmek istiyordu. Kör biri gelip kadını baştan çıkardı. Bunun üzerine Kwikumat insanları yok eden bir tufan gönderdi. Hepsini yok etti. Sonra yeniden bir kadın bir erkek ve hayvanlar yarattı. Onların hareketleri de hoşuna gitmediğinden, toprağa ayağıyla vurdu. Yerden ateş fışkırdı. Birkaç iyi insan karlarla örtünerek hayatlarını kurtardı. Daha sonra Kwikumat, dağları ve yüksek yerleri meydana getiren bir tufan daha gönderdi, çünkü daha önce yeryüzü düzdü".

Eğer biraz sonra hikâyelerini anlatacağımız Papago ların Mentzuma'sı son Aztek imparatorunun oğluydu, Yuma ların Kuikumat'ı da ses bakımından acaip şekilde Quiché-Maya ların Kucumatz'ını hatırlatan bir isim taşımaktadır (44).

1848 de ABD'nin Meksika'yı çıkarttığı, bölgede yaşayan San Carlos Apache larının yaratılış hikâyesiyle karışık tufan hikayesi, ana yönler ve mineral Tanrısı, çabuk katılaştıran lâv fikrini işleyerek eski Aztek efsanelerini hatırlatır. Bu efsanede insanların yeniden nasıl çoğaldığını bilmiyoruz ama bir tufan olduğunu biliyoruz. Tufan olunca insanlar,

44) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.491

aşağıdaki dünyanın göğünde bulunan bir deliğe tırmanarak kurtulurlar. Ama bu kurtuluşları boşuna bir çaba olmuştur çünkü orada, Esdzanadlehi adında bir kız hariç hepsi, devler tarafından yok edildiler. Su, bu zavallı yalnız kızı görerek anne yaptı. Onların çocuğu olan bir kız, doğan güneşin ışıkları tarafından verimli hale getirildi. Doğan çocuk bir oğlandı ve bütün kötü varlıkları yok eden bir kahraman oldu. Kadınlar ve erkekler buğday başaklarından tekrar yaratıldılar. Esdzanadlehi Batı okyanusuna gitti ve orada su üstünde yüzen bir sarayda yaşadı (45).

Güney batı Arizonanın Papago larına göre Büyük ruh yeryüzünü, mahlûkatı ve en sonunda da insanı yarattı. Sonra yeryüzüne indi. Yerde temeller kazarken topraktan yapılmış çanak çömlek buldu. Onlarla göğe çıktı ve onları çıkardığı yere geri attı. Hemen orada kahraman Montézuma meydana geldi. Onun yardımı ile kızılderililer türedi. En sonunda vahşi Apaçiler ortaya çıktı. İlk günlerde yeryüzü huzur ve mutluluk doluydu. Güneş daha yakındı. Işıkları bütün mevsimlerde de aynı idi. İnsan ve hayvanlar beraberce konuşurlar, umumî bir dil onları kardeşlik sınırları içinde birleştirirdi. Fakat korkunç tufan bu altın günleri sona erdirdi. Büyük bir sel hayatı yok etti. Montézuma, arkadaşı coyotla kaçtı. Çünkü su yükselmeden önce coyote büyük bir selin geleceğini söylemişti. Bu ikaz üzerine Montézuma kendisine bir kayık yaptı ve onu Santa Boza tepesinde hazır bulundurdu. Coyote da bir sandalye yaptı. Bu, nehir kenarında bulunan kamıştan yapılmış hasır bir sandaldı. Sular yükselince ikisi de sandallarının içine girip kurtuldular. Sular çekilince kuru toprağa ayak bastılar ve adam coyotu araştırma yapmaya gönderdi. Coyote'un raporuna göre üç taraf denizdi sadece kuzey tarafta deniz yoktu. Bu arada Büyük Ruh, Montézuma'ya yardım etti, yeryüzünü insan ve hayvanla doldurdu (46).

Papago lara komşu olan Pima lar yeryüzü ve insanlığın Chiowotmahke (47) tarafından nasıl yaratıldığını ve tufanı şöyle anlatırlar: "Yaratıcının Szeukha adında bir oğlu vardı. Bugünün insanları onun soyundan meydana geldi. Gila vadisinde yaşayanlar bu peygamberin adını unuttular. Bir gece peygamber büyük bir gürültüyle uyandı. Kapıyı açınca karşısında büyük bir kartal gördü, ona kızdı ve tekrar uyudu. Kartal tekrar gelip uyardı fakat peygamber aldırış etmedi. Üçüncü gelişinde peygambere, bütün Gila vadisinin sular altında kalacağını söyledi. O gene aldırış etmedi. Aynı gece büyük bir sel geldi. Ertesi sabah uyarılan kişi hariç hiç bir canlı kalmadı. Peygamber kendini tutkal veya reçine tepesinde korudu. Sel suları çekilince Salt river dağına indi. Dağdaki mağarada yaşadı. Mağara ve onun kullandığı aletler halâ orada mevcuttur. Bazı

45) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.491

46) J.Frazer,a.g.e.,s.110;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.491

47) Yeryüzü peygamberi anlamındadır.

sebeplerden dolayı kartala çok kızan Szeukha yuvanın bulunduğu ağaca çıktı ve onu öldürdü. Yuvanın etrafında kartalın yemesi için ölü insanlar vardı,onları diriltti. Bugünkü insanlar meydana geldi (48) .

Güney Kaliforniya'da Louiseno kızılderililerinin anlattıkları bir tufan hikâyesine göre sular bütün yüksek dağları örttü. İnsanlardan birkaçı hariç büyük bir kısmı öldü. Bonsall yakınındaki tepeye sığınanlar kurtuldular. İspanyollar o tepeye Mora,kızılderililer ise Katuta derler. Suyun dışında kalan bu tepede deniz hayvanları kabuklarına, deniz yosunlarına,deniz hayvanı kemiklerine rastlanır. Bütün bu maddeler o zamanki insanların pişirip yedikleri yiyecek kalıntıları veya küllerdir (49).

Kaliforniya'daki Smith River abilesinden bir kızılderili kadın şöyle bir tufan hikâyesi nakleder: "Bir zamanlar uzun süre ve bol miktarda yağmur yağdı. Sular bütün vadileri kapladı. kızılderililer yüksekteki topraklara taşındılar. Bir çift hariç bütün insanlar boğuldu. O çift en yüksek tepeye sığındı. Balık yiyerek yaşadılar. Ateş ve başka şeyleri yoktu, her yer ıslaktı. Sonunda sular çekildi. Bugünün kızılderilileri onların soyundan geldi. Kızılderililer ölünce ruhları geyik, ayı, yılan, böcek ve diğer hayvan şekilleri aldı böylece yeryüzü insanların olduğu kadar muhtelif hayvanların da varlığıyla doldurulmuş oldu"(50) .

Aşağı Mississippi'deki bir kızılderili kabilesi olan Natchez ler arasında büyük bir tufan hikâyesi anlatılır. Bu hikâyeyi mabedin bekçisi, Fransız tarihçi Du Pratz'a şöyle nakletmiştir: "Mabette devamlı ateş yakılır ve mabet korunur. Eski rivayetlere göre kızılderililer ve öteki insanlardan küçük bir grup dağa çıkar. Bu arada tufan olur. Dağa çıkanlar hariç herkes boğulur. Bugün herkes aynı şeyi anlatır ve düşünürler. Hikâyelerinde Nuh'un gemisiyle ilgili hiç bir şey yoktur. "Yağmur yağdı. Tufan oldu. Ateşler söndü.Coüy-öy (51) adlı kırmızı kuş gökten ateş getirdi" derler(52) .

Birleşik devletlerin ortasında ve doğusunda yaşayan Mandan kızılderilileri bir kişi hariç herkesin boğulduğu bir tufan efsanesi anlatırlar. Mandanlar "Mee-nee-ro-ka-ha-sha" yani suların çekilişi hatırasına ayin ve merasimler yaparalar.XIX.Yüzyılın ortasında seyyah Catlin'in de anlattığı bu bayram,söğüt yapraklarının açılması zamanında yapılır. Buna O-kee-pa (O-kié-pa) bayramı denir. Tufan felâketinin yeniden yaşanmasını anlatır.

48) J.Frazer,,a.g.e.,s.111;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.491

49) J.Frazer,a.g.e.,s.111-112

50) J.Frazer,a.g.e.,s.112;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.491

51) Kardinal kuşu

52) J.Frazer,a.g.e.,s.112

Gemi batıdaki yüksek dağlar üzerinde durmuştu. Tufandan kurtulan bu adam ilk insanı temsil ediyordu ve adı Nou-mohk-muck-a-nah idi. Dört beyaz kurt derisinden yapılmış bir elbise giyyordu. Efsaneyi mırıldanıyor her evden kesici bir alet isteyerek dolaşıp duruyordu. Hatıra olarak Büyük Kano diye adlandırılan gemiyi eğitime açan o idi. Savaşçı olmak isteyen ve suların yatağına dönüşünü sembolize etmek için orada dört gün dört gece geçirmeye mecbur olan gençleri gemiye sokuyordu. Söğüt dalları ve kokulu otlarla süslü locada tersine dönmüş kocaman bir kaplumbağayı tasvir edecek tarzda birleştirilmiş dört büyük tulum bulunuyordu. Her tulum karga tüylerinden bir çeşit kuyrukla süslenmişti. Tulumlar çok eski ve tufanın suyunu ihtiva ediyor gibiydi. Talebelerin dansına ahenk vermek için bu tulumlara davul gibi vuruluyordu. Dışarda yapılan diğer seremoniler bizon sürülerinin toplanması amacını güdüyordu. Bu işi kanlı işkenceler takibediyordu.

Son işkence çeken (hasta) tıp locasından çıkınca büyük büyücü oraya yalnız girdi. Topladığı kesici aletleri aldı ve bütün kabile ile birlikte kıyıya gitti. Törenlerin verdiği cesaretle daima kendilerini koruyacak olan derinliklere yüksek bir kayadan, topladığı bütün eşyaları atarak, ırmağın sularına uygun gelen bir kurban takdim etti. Sonra bütün halkı Büyük Ruh'a şükretmeye davet etti.

Catlin bu tulumlardan birini satın almak için yüksek miktarda para teklif ettiğini fakat Mandanların, onların tufan suyu ile dolu olduklarını, ilaç için kullandıklarını, hiç bir fiata satılamayacaklarını ifade ettiklerini belirtiyor ve bu seremonilerin tufanın geri gelmesini engellemek amacı güttüğünü ifade ediyor (53).

Büyük Algonkin soyunun kızıldirilileri arasında yaşayan çok yaygın tufan hikâyeleri var. Bazı teferruatlar hariç hepsi birbirlerine benzerler. Delawarc körfezindeki Delaware ve Algonkin kabilelerine göre yeryüzünü bir tufan kapladı, ancak birkaç kişi kurtuldu. Bu insanlar öylesine yaşlı bir kaplumbağanın üzerine binmişlerdi ki kabuğu su kenarındaki taşlar gibi yosun tutmuştu. Kaplumbağanın üstünde kimsesiz olarak giderlerken bir dalgıç kuşu geldi üstlerinde uçmaya başladı. Kuştan suya dalıp toprak parçası çıkarmasını istediler. Kuş suya daldı ama dibini bulamadı, uçup uzaklaştı. Sonra geri geldi suya daldı. Gagasıyla biraz toprak getirdi. Kuşu takip ettiler sonunda karaya çıkıp yeniden çoğaldılar (54).

53) Paul Cozé et R.Thévenin, Moeurs et Histoire des Peaux Rouges, Paris 1952, p111; J.Frazer, a.g.e., s.112-114; F.Berge, a.g.e., C .II; 492-493

54) J.Frazer, a.g.e. .s.115

Kanada'daki Algonkin kabilesinden Montagnai ler ilk Cizvit misyonerine şöyle bir hikâye anlatırlar: "Muayyen bir ilâhî güce sahip Messeou, su tufanıyla dünyayı yıktıktan sonra, yeniden tamir eder. Bir gün Messeou avlanmaya gider, köpek yerine kullandığı kurtlar orada boğulurlar. Messeou onları arar ama bulamaz. Bir kuş gelir, gölün ortasında kaybolan kurtları gördüğünü söyler. Onları kurtarmak için Messeou suya girer fakat göl taşar yeryüzünü kaplar. Çok şaşırın Messeou,kuzgunu yeryüzünden toprak getirmesi için gönderir, dünyayı yeniden yapacaktır. Kuzgun toprak bulamaz. Susamurunu gönderir, o da toprak bulamaz. Sonunda Messeou bir fareyi gönderir. O, çok az bir toprakla geri gelir. Messeou bu topraktan yaşadığımız yeryüzünü yeniden yapar. Ağaç gövdelerine ok atar, bu oklar ağaçları dallara ayırır. Gölde boğulan kurtların öcünü alır sonra fare ile evlenir. Çocukları olur,insanlar böylece türer.

Bu hikâyede erkeklerden bahsedilmez ama kısmî de olsa rolleri bulunmaktadır. Türklerin yaratılış hikâyelerine çok benzeyen bu hikâye yeryüzünün ilk zamanlarından kalmış olmalı (55) .

Birkaç asır sonra başka bir katolik misyoneri Montagnailerin bir tufan hikâyesini anlatır.Bu hikâyede tufan olur,yeryüzünü örter. Hayvan ve kuşlarla birlikte dört kişi kurtulur (56) .

Başka bir misyoner, Montagnailerle ilgili şöyle bir tufan hikâyesi anlatır: "Devlere kızan Tanrı, bir adama kayık yapmasını emreder. Adam kayığı yapar, içine biner. Her tarafı su örter, yeryüzünde toprak görünmez olur. Adam, suyun çok yükseldiğini görünce, susamurunu toprak getirmesi için suya atar.Susamuru çok az toprak getirir. Adam bu toprağa üfürür, toprak büyümeye başlar, suya yayılır, büyüme devam ederek toprak bir ada haline gelir. Sonunda adam,dayanıklı olup olmadığını anlamak için toprağın üstüne ren geyiğini bırakır. Hayvan süratle gider,gezir,geri gelir. Toprağın yeteri kadar büyük olmadığını anlayan adam, tekrar üfler dağlar, nehirler ve göller meydana gelir. Sonunda adam,toprağa ayak basar. Bu efsaneyi anlatan misyoner, Cree ler arasında anlatılan bir başka tufan efsanesi bulunduğunu söyler. Bu efsanede hristiyanlığın tesiri vardır (57) .

Salteaux ve Chippeway kızilderilileri arasında yaşamış,gençliğini onlar arasında geçirmiş Mac Kenzie, Algonquinlerin bir kolu olan bu kabilelerin tufan efsanesini şöyle anlatır: "Bir zamanlar belirli sayıda kızilderililer vardı. Aralarında Wis-kay-Tchach adında bir tabip (büyücü) bulunuyordu. Bir kurt ve iki yavrusu bu adamla yaşıyordu. Kurt

55) F.Berge,a.g.e. ,C .II,s.492;J.Frazer,a.g.e.,s.115

56) J.Frazer,a.g.e.,s.116

57) J.Frazer,a.g.e.,s.116

yavruları insanlarla samimi idi ve insanlardan kaçmıyordu. Tabip,kurdu,kardeşi yavrularını da yeğenleri olarak kabul ediyordu. Kış gelince yokluk çektiler bu yüzden kurt yavrularıyla beraber ayrılmak niyetinde olduğunu belirtti. Wis-kay-Tchach onlara içecek sundu beraber içtiler. Sonra bir geyiğin izini sürmeye başladılar. Yaşlı kurt ve büyücü sigara içmek için durdular fakat yavru kurtlar geyiği takip ettiler. Aradan bir süre geçti yavru kurtlar geri dönmediler. Yaşlı kurtla adam onları takip etti ve kan üzerinde kan lekesi görünce, geyiğin öldürüldüğünü anladılar. Yavruların yanlarına geldiklerinde yavrular geyiği yemeye başlamışlardı. Tabip ateş yaktı,geyiği dörde böldü. Yavru kurtlardan biri dili ve lezzetli uzuvları aldı. Wis söylendi, yavrular lezzetli yiyeceği geri bıraktılar. Geyiği yerlerken yavrulardan biri kemikleri küçük küçük kırarak ilikleri de aldı yedi. Böylece bu kaynak da çabucak tükendi. Gene acıktılar. Bu yüzden yeryüzüne dağılmaya karar verdiler. Yaşlı kurt yavrulardan biri ile gitti, tabiple diğer yavru kurtlar birlikte avlandılar"

Hikâyede yaşlı kurdun terkedilmesi ve tabiple öteki kurt yavrusunun macerası şöyle anlatılır: "Genç kurt bazı geyikleri öldürüp eve taşır. Onları yerler, sonra eskiden olduğu gibi onları kusarlar. Amcasına başka geyik yakalamayacağını söyler. Yiyecek arttırmak için tabip gece oturup büyü yapar. Sabah tekrar ava gitmesini ister. Kendini maceraya atmadan önce veya başka bir kötülük kendine gelmeden önce, avın üzerine bıçak atma konusunda dikkat etmesini ister. Sonra kurt dışarı gider, bir geyiği takip ederken heyecanlanır, amcasının söylediklerini unuttur,nehri atlayıp geçmek ister. Fakat nehre düşer ve su vaşakları onu yer.

Büyücü uzun süre yeğenini bekler,aramaya gider ve genç kurdun atladığı yere gelince, verdiği nasihatları unutup, ihmal edip kurdun dereye düştüğünü anlar.Dere kuşunun ,sabit bir yere bakıp, kendisini izlediğini farkeder. Büyücü ona neye baktığını sorar. Kuş, büyücünün yeğeninin derisine baktığını söyler. Kurdun derisi su vaşağının evinde kapı hasırı olarak kullanılmaktadır. Yeğenini öldürmekle yetinmeyip, derisini kapıya asmakla bu vahşi hayvanlar en büyük hakareti yapmış olurlar. Bilgi için teşekkür eden Wis, derekuşunu çağırdı kafasını siyahlaştırdı, boyununa süs koydu fakat görevini bitirmeden kuş uçup gitti. Derekuşunun boynunun arkasında bir kısmın tüysüz olması bu yüzdendir.

Adam evine döner, bir gemi yaptırır, her çeşit hayvandan içine koyar. Vaşağı aramaya gider. Derekuşu vaşağın kendisine değil gölgesine nişan almasını söyler. Eğer doğrudan vücuduna nişan alırsa onu yakalayamayacaktır. Adam ilk kargı vuruşunda bu tavsiyeyi unuttur. Hayvan suya dalar, öteki vaşaklara doğru kaçar. Su yükselmeye, gemi hızla gitmeye başlar. Sular öylesine yükselir ki her yeri işgal eder. Gemi sular üstünde

yüzmektedir. Wis yüzemeyen hayvanları da gemiye alır. Nihayet tufan sona erince neler yapacağını düşünür. Toprağı yok, evi yoktur. Dünyayı yeniden yaratmak için, toprak getirmek üzere, ayağına bir ip bağlayarak bir karabatak gönderir. Ona:"Boğulursan önemi yok seni kolayca hayata geri gönderirim"der. Kuş kaya gibi suya dalar. Yukarı çekildiğinde kuş ölmüştür. Onu yeniden diriltir. Kuş toprağı bulamadığını bildirir. Sonra su samurunu gönderir. Kuştan daha fazlasını yapamaz. Sonra bir kunduz gönderir, o da boğulur,tekrar diriltildiğinde ağaçların tepelerini gördüğünü söyler. Sonunda adam, ayağına bir taş bağlayarak ve fırlatıp atarak fareyi gönderir. Fare de ölü olarak yukarı çekilir ama ayağında biraz toprak vardır. Fare yeniden canlandırılır. Toprağı kurutmak için yayar, sonra üfler, toprak büyür. Yeterli olarak büyüdüğünü görünce kurdu toprağı işletmesi için gönderir. Hayvan küçük olduğunu söyler. Sonra bir karga gönderir fakat o geri dönmez. Wis toprağın yeterince büyüdüğünü düşünür. Bütün hayvanlar gemiden iner, yeryüzünü doldurur (58) .

Aynı hikâyenin başka bir şekli güney-doğu Ontario'nun Ojipway ları arasında bulunur: "Nenebojo ormanda yaşar. Kardeşi evdeyken avlanmaya gider. Bir gece kardeşinin evde olmadığını görür, onu aramaya gider, bulamaz. Tekrar armaya başlar,tüylerini boyar, o zaman kuş:"Su ruhları (Water Spirit) kardeşini öldürdü, derisini kapıya astılar paspas olarak kullanıyorlar" der. Öteki:"Onlar nerede ? Güneşlenmek için nereye gelirler" diye sorar. Kuş:"Kayaların dibinde temiz bir sahilde güneşlenirler" diye cevap verir. Nenebojo derekuşuna bakar, kuşun işaret ettiği plaja gider ve orada su ruhlarını öldürmek için beklemeye başlar. Onları habersiz yakalamak için ne giyeceğini düşünür."Çürümüş kütüğe kendimi dönüştürecekim" der. Böyle derdemez taşıdığı uzun çubukla birlikte çürümüş kütüğe dönüşür. Aslanlar sudan çıkınca biri kütüğe bakar:"Şu eski kütüğü asla orada görmedim, ama Nenebojo da değil" der. Fakat aslanın konuştuğu öbür aslan:"Bu kütüğü gördüm" der. Sonra üçüncü aslan oraya gelir emin olmak için merakla bakar. Kütükten bir parça kırar,çürük olduğunu görür. Böylece bütün aslanlar kendi akıllarınca rahatlar ve uyumak için uzanırlar. Nenebojo onların uyduğunu düşünür. Başlarına sopayla vurur vurmaz gölden su yükselir. O kaçar ama dalgalar onu takibeder. Koşarken ağaçkakanla karşılaşır. Ağaçkakan ona bir dağ gösterir, dağda iğne yapraklı ağaçlar vardır. Adam ağaçlara tırmanıp sal yapmaya başlar. Sal bitip su boyuna kadar çıkınca, sala mevcut hayvanlardan birer çift hayvan alır. Gemi yüzmeye başlar.

Bir süre su yüzünde dalgalandıktan sonra Nenebojo:"Su asla alçalmayacak, tekrar toprak yaratsam iyi olacak"der. Sonra su samurunu biraz toprak çıkarması için gönderir. Fakat o toprak getirmeden geri gelir. Sonra kunduzu gönderir, o da boş gelir. En

sonunda kokulu fareyi toprak getirmek için gönderir. Tırnağında çok az bir toprak vardır. Bu toprakları kurutup boynuzla üfler. Bu boynuzu aynı zamanda hayvanları çağırmak için de kullanır. Gölde, toprak parçası bir ada olur. Adayı büyütür. Büyüklüğünü anlamak için bir kuzgun gönderir. Hayvan dönmez. Rüzgârda en iyi uçan şahini gönderir, şahin geri döner. Şahine kuzgunu görüp görmediğini sorar, o da leş yerken gördüğü söyler. Nenebojo:"Kuzgun bundan sonra herhangi bir şey yemeyecek sadece çaldığı leşi yiyecek"der.

Hikâyenin değişik bir şeklinde kuzgun yerine karga gönderilir, karga toprağın yeterli büyüklükte olmadığını söyler. Kahraman biraz daha toprak üfler. Yeterli büyüklüğe erişince büyütme işi durur (59) .

Algonquinlere bağlı Kara-Ayaklar (Pieds-Noirs) Rocky dağlarının doğu eteklerinde büyük bir tufan hakkında şunları anlatırlar:"Başlangıçta yeryüzü sularla örtülüydü. Hayvanlar ve yaşlı bir adam bir sal üzerinde gezinip duruyorlardı. İhtiyar adam, toprak getirmesi için, kuzguna, karabatağa daha sonra su samuruna suya dalmalarını söyler. Su onlar için çok derindir, hiçbirisi dibe erişemez. Sadece mis kokulu fare çok uzun süre dalar, boğulduğunu düşünürler, neredeyse ölü olarak geri döner. Ayaklarında biraz çamur parçası vardır. İhtiyar adam ondan dünyayı yaratır, daha sonra da insanları yaratır (60) .

Şaşırtıcı şekilde Türk yaratılış ve tufan efsanelerine benzeyen bu hikâyeler kuzey-batı Kanada'da da mevcut. Algonquin kabilelerinin (61) dışında kuzey komşuları Athapascanlar, Meksika'dan Kuzey Kutbu'na, Pasifikten Hudson Körfezine, Colorado'dan Rio Grande'ye kadar bir hikâye anlatırlar. Bu hikâyenin kahramanı Wissaketchak adında bir büyücüdür. Hikâyelerinden bir şöyledir:"Deniz canavarı bu yaşlı adamdan nefret etmektedir.Onu yok etmeye çalışır. Yaşlı adam kayığında giderken denizi sallar. Su bütün yeryüzünü kaplar ama Wis, hayvan ve kuşlar kendi hayatlarını kurtarmayı başarırlar. Balık (deniz canavarı) kuyruğunu sallar sular daha da yükselir. Dağların zirvelerini aşar, kuru toprak kalmaz. Karabatağı sudan toprak çıkarması için gönderir, o boğulur. Fareyi gönderir, boğazı balçıkla dolu olarak geri gelir. Wis balçığı alır, yuvarlak hale getirip suyun üzerine koyar. Bu,farenin yaptığı yuvaya benzemektedir. Adam bu toprağa üfler gittikçe tepeye dönüşen yuvarlak şekil büyür ve sağlamlaşır. Üzerine yerleşmek için hayvan gönderip toprağın sağlamlığını dener. Sonra gemiden iner ve yaptığı şeyin sahibi olur (62). O toprak bugünkü üzerinde bulunduğumuz dünyadır.

59) J.Frazer,a.g.e.,s .119-120

60) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.120; J . Frazer,a.g.e.,s.492

61) Algonkin kabileleri,Delaware,Montagnais,Chippeway,Pieds-noirs ve Crislerdir,

62) J.Frazer, a.g.e., s.121

Slave ve Dgrip yerlileri yukarıdaki hikâyeye benzer bir hikâyeye anlatırlar. İki Tinneh kabilesi büyük tufandan kurtulan adama Tchapewi adını verirler. O, kayığında bulunan her çeşit hayvanla su üstünde bir o yana bir bu yana giderken sonunda kurtulur. Birbiri arkasına su samurunu su dibine toprak aramak için gönderir. Bu hayvanlar toprak bulamazlar. Sonunda mis kokulu fareyi gönderir. Fare dalar biraz çamur getirir. Tchapewi bugünkü gördüğümüz dünyayı bu çamurdan yaratır. Hayvanları önceden yaşadıkları yeryüzüne tekrar yerleştirir (63).

Bir başka Tinneh kabilesi olan Hareksin yerlileri her zaman Wise Man (akıllı adam) diye adlandırdıkları Kunyan denilen birinden bahsederler. O büyük bir sal yapmaya karar verdi. Aynı zamanda karısı olan kızkardeşi salı niçin yaptığını sorunca şöyle cevap verdi:"Daha önce bildiğim tufan gelirse bu sal üzerinde barınacağız". Planını öteki insanlara da anlattı. Fakat onlar gülererek:"Bir tufan olursa ağaçlarda korunacağız" dediler. Alay ettiler. Yine de Wise Man kütükleri halatlarla bağlayıp birleştirerek büyük bir sal yaptı. ansızın ve benzeri görülmemiş bir tufan meydana geldi. Su her tarafı kapladı. İnsanlar ağaçlara tırmandılar ama hepsi su altında kaldı. Yalnızca Wise Man salıyla su üstünde kalmayı başardı. Sal yüzerken ot yiyen hayvanlardan, kuşlardan, yırtıcı hayvanlardan ikişer tane sala aldı. Onlara "Salıma binin! Acele edin, başka kara parçası bulunmayacak"dedi. Gerçekten yeryüzü su altında kalmış kaybolmuştu. Uzun süre toprağı aramak kimsenin aklına gelmedi. Önce suya fare daldı ama dibini bulamayıp geri döndü. Su yüzüne çıkınca:"Kara yok" dedi. İkinci defa dalıp su yüzüne çıkınca:"Karanın kokusunu aldım ama ona ulaşamadım" dedi. Sonra kunduz daldı. Su altında uzun süre kaldı. Nefessiz ve şuursuzca yüzdü. Sonunda çok az bir çamurla su üstüne çıktı ve Wise Man'e uzattı. Wise Man çamuru su üzerine koydu, üfledi "Dünyayı yeniden yaratacağım" dedi. Çamur büyümeye başladı. Üzerine küçük bir kuş koydu. Çamur büyüdükçe büyüdü. Sonra bir tilki koydu, tilki koşup adayı bir günde dolaştı. Ada daha büyüdü tilki onu altı günde dolaştı fakat yedinci seferi yapınca kara parçası tufandan önceki seviyesine ulaştı. Wise Man bütün hayvanları karaya çıkarıp kuru toprak üzerine indirdi. Sonra karısı ve oğluyla beraber:"Bizim çoğalacağımız tek yer burasıdır" diyerek karaya çıktılar. Tek halledecek mesele vardı o da dalgaların hırçınlığını gidermek. Onları nasıl sakinleştireceğini düşündü. Balıkçıl kuşu zorluğu gördü ve gelip bütün suyu yuttu. Bu da aşırı olmuş bütün her yer susuz kalmıştı. Bu defa Wise Man yağmur kuşuna müracaat etti. Balıkçıl kuşunun midasını delmesini istedi. Kurnaz yağmur kuşu masum balıkçıl kuşunu kandırdı. Sempatik bir sesle:"Büyük annem, midenizde bir ağrı yok mu ? dedi ve

63) J.Frazer,a.g.e.,s.121

onu sakinleştiriyor gibi görünerek kanadını yumuşakça balıkçılın şişkin midesi üzerinde gezdirdi. Sonra bir pençe atıp onu yaraladı ve sular kabararak, köpürerek dışarı çıktı. Nehirler, göller meydana geldi ve dünya oturulmaya elverişli bir yer oldu (64) .

Bu hikâyede, hayvanların gemiye çiftler çiftler alınması hikâyeye eklenmiş olabilir.

Bazı Tinneh yerlileri, eylül ayında çok yağın karın sebep olduğu bir tufanı doğrularlar. Yalnızca yaşlı bir adam tehlikeyi önceden bilmektedir ve arkadaşlarına haber verir. Arkadaşları "Dağlara kaçacağız" deyip ona inanmazlar. fakat her yer su altında kalır. Yaşlı adam önceden yaptığı salla ve salın üzerine aldığı hayvanlarla yola çıkmıştır. Su üstündeki bu hayata uzun süre dayanamazlar, kunduzu, su samurunu, fareyi ve kutup ördeğini kara aramak üzere su dibine gönderirler. Sadece kutup ördeği biraz çamurla geri gelir. Yaşlı adam balçığı suya yayar nefesiyle büyümeye çalışır. Altı gün içinde hayvanlar oraya çıkar. Kara büyük bir ada haline gelmiştir. Daha sonra ise bozkır haline gelir.

Aynı hikâyenin değişik bir şekli ise şöyledir:"Yaşlı adam dışarıya önce bir kunduz gönderdi. Kunduz suda yüzen cesetleri yedi geri gelmedi. Sonra adam, Üveyiği gönderdi, üveyik dünyanın çevresinde iki kere dolaştı geri geldi. Üçüncü defa gittiğinde ağzında bir çam filiziyle geri döndü"

Bu çam filizi Hristiyan etkisini göstermektedir (65) .

Sarcee ler, büyük Tinneh ırkına mensup başka bir kabile olup önceden kuvvetli bir milletken şimdi sayıları oldukça azalmıştır. Aberta'da Blackfeet yakınında çayırılık bir bölgede otururlar. Onların Ojipway, Cree ve diğer Kanada lı kabilelerin temel hususlarını kabul ettikleri bir tufan gelenekleri var:"Dünya su altında kalınca sadece bir adam ve bir kadın sağ kaldı. Onlar hayvanları ve her çeşit kuşu bir sal üzerinde kurtarmışlardı. Adam dibe dalıp toprak getirmesi için kunduzu gönderdi. Kunduz yukarıya biraz çamur getirdi. Adam yeni bir dünyaya şekil vermek için bu çamuru kullandı. Yaptığı dünya çok küçüktü, öylesine küçüktü ki, küçük bir kuş bile çevresini dolaşabiliyordu. Fakat bu dünya sonradan büyüdükçe büyüdü. Hikâye eden şöyle devam etti:"Babamız bu dünya üzerinde mesken tuttu. Önce erkekleri sonra kadınları arkasından hayvan ve kuşları yarattı. Son olarak da şimdi gördüğünüz nehir, dağ, ağaç ve bütün herşeyi yarattı.

Hikâyeyi anlatan beyaz, Ojibway hikâyesinin Sarcee lerinkine çok benzediğine dikkati çekti. Ojibway hikâyesinde çamuru getiren fareydi. Hikâyeyi çadırlarında dinleyen beş, altı kişli hep bir ağızdan "Evet, evet" diye bağırdılar "Adam size yalan söylemiş. O bir fareydi. O bir fareydi!"(66) .

64) F.Berge,a.g.e.,C .II.,s.492;J.Frazer,a.g.e.,s.121-122

65) F.Berge,a.g.e.,C .II.,s.492;J.Frazer,a.g.e.,s.123

66) J.Frazer,a.g.e.,s.123

Alaska'nın önemli bir kabilesi olan Tlingitlerin inancında Yehl veya Kaven (İri karga) büyük rol oynar. Kaven sadece Kaven klanının atası olmakla kalmaz aynı zamanda insanların yaratıcısıdır. Gelişmeyi büyüme o sağladı ve ayı, güneşi ve yıldızları yerlerine o yerleştirdi. Raven'in on kardeşini ya boğarak ya da tahtaya yatırıp başlarını bir bıçakla keserek öldüren günahkâr bir dayısı vardı. Çok sevdiği genç karısını kıskandığı için cinayet işliyordu. Tlingit kanunlarına göre o ölünce yeğenleri onun mirasçısı olacaklardı.

Böylece Raven (Yehl) büyüüp yetişkin bir adam olunca, sevgili dayısı büyük kardeşleri gibi onu da başından atmayı denerdi. Ama atamadı. Yehl'in babası belirsiz değildi. Annesi onu denizin çekilmesi sırasında bulduğu yuvarlak bir çakıl taşı yutması sonucu doğurmuştu. Amcası onun kafasını her zamanki yolla kesmeyi denediği zaman bıçağın Yehl'e hiç bir şey yapmadığını gördü. Bu başarısızlıktan dolayı ümidini kırmayan yaşlı adam, yeğenin hayatını başka yolla yok etmeye teşebbüs etti. Başaramayınca öfkeyle: "Burada tufan olsun" dedi. Tufan bütün dağları kapladı. Bu arada Yehl kuş tüylerini ve kanatlarını takındı, onları açıp kapatabiliyordu ve rahattı. Kanatlarını hareket ettirerek gökyüzüne uçtu on gün orada kaldı. Sular öyle yükseldi ki kanatlarına değiyordu. Sular çekilince denize ok gibi daldı. Kıyıda yumuşak bir yerden denize giren su samuru tarafından kurtarıldı ve karaya çıkartıldı (67).

Alaska'nın Tlingitlerinde her şey yaratıcı, büyük ilâh karganın etrafında vukubulur. Bazı hikâyeler bu olayda insanlardan bile bahsetmeyi ihmal ederler. Bazı rivayetçiler meddücezir olayını düzenlemesi için karganın, dünyanın altına bir kadın yerleştirdiğini söyler. Denizin dibinde olup biteni anlamak isteyen karga, kadından bir gün bir örtü gibi su kütesini kaldırmasını rica etti. Fakat insanlar kayıklarıyla su yüzüne çıkınca kurtulmaları amacıyla tedbirli hareket etmesini de ona tavsiye etti. Fakat bu tedbirler tufana engel olmadı. Karga gezisinden dönerken yükseklerde kurutulmuş balıklar gördü ve insanlar dağdan iniyorlardı. İnsanlara : "Kımıldamayın taş kesilin" dedi. İnsanlar bu şekilde yok olduktan sonra, karga yeniden yaprak insanlar yarattı. Bu yüzden sonbaharda yaprak dökümünde çok insan ölür (68).

Bu hikâyenin değişik bir şekli ise şöyledir: "Kadın denizin altında olup biteni öğrenmek istedi fakat kadın oraya giyinmiş olarak gitmediği için suların yükselmesine sebep oldu. Sular yavaş yavaş yükselirken insanlar kayıklarıyla erzak aldılar ve su yüzünde kalmayı başardılar. Bazı insanlar dağların tepelerine yerleşti ve sulardan korunmak için duvarlar yaptılar. Ağaçların kökleriyle devrildiğini, suların her şeyi silip

67) Tlingit efsanesinin bu bölümünde insanların ne olduğundan bahsedilmiyor. J. Frazer, a.g.e. ,s.123-124

68) J. Frazer, a.g.e., s124-125; F. Berge, a.g.e., C .II., s.493

süpürdüğünü gözleriyle gördüler. Sular yerlerine çekilince insanlar aşağıya indi. Soğuktan mahvoldular. Raven su altına geri döndü. Balıkların yüksek yerlerde dağ ve koylarda durduklarını gördü;onlara:"Orada kalın ve taşa dönüşün" dedi. İnsanların aşağıya indiklerini görünce onlara da: "Olduğunuz yerde taşa dönüşün" dedi. Onları böylece yok ettikten sonra yeniden yaprak insanlar yarattı. Bu yüzden sonbaharda çok insan ölür.

Tlingitler veya Rusların dediği gibi Kolosh lar evrensel bir tufandan bahsederler.Bu tufan süresince insanlar bir gemide barındılar. Su alçalınca yeryüzü ikiye bölündü. Onlara göre bu durum dillerin ayrılmasına sebep oldu. Tlingitler bu halkın yarısını, öteki halklar da diğer yarısını meydana geirirler (69) .

Bu hikâye Babil Kulesiyle Nuh'un gemisinin bir karışımı olduğu için Hristiyan kökenli olabilir.

Kraliçe Charlotte adalarında yaşayan Haida yerlileri şöyle derler: "Uzun zaman önce kuzgun hariç bütün insanların ve hayvanların mahvolduğu bir tufan olmuş". Bütün eski yerli hikâyelerindeki hayvanlar gibi tamamen alelade bir kuş olan bu hayvan, insana verilmiş büyük kabiliyetlerin sahibidir. Bazı hikâyelerde onun kadın doğduğu, hiç kocası olmadığı, onun için oklar, gemiler yapıldığı anlatılır. Oklarla kuşları öldürdüğünden, derilerinden battaniye ve pelerin yaptığından bahsedilir. Bu kuşlar, siyah kafası ve boynu olan büyük siyah ve kırmızı Meksika ağaçkakanları ile küçük kar kuşlarıdır. Bu akıllı kuşun adı Ne-kil-stlas'tı. Tufan dinince evlenmek için etrafına bakındı fakat bir şey bulamadı ve çok yalnızdı. Sonunda kumsaldan bir midye aldı ve onunla evlendi. Sürekli kuluçkaya yattı ve eşi için isteklerini ciddi ciddi düşündü. Yavaş yavaş kabukta çok zayıf bir bağırma duyuldu ve ilk dişi çocuk meydana geldi. Çabuk çabuk büyüdü sonunda kuzgun ile evlendi ve bu birleşmeden bütün yerliler ve dünya insanları meydana geldi (70).

Britanya Columbia sığın Thompson yerlileri büyük bir tufanın yüksek dağların tepeleri hariç bütün dünyayı kapladığından söz ederler. Yerliler emin olmalarına rağmen isimleri Qoaqlqal olan, dünyada nesnelere değiştirmek ve mucize yaratmak için seyahat eden en sonunda kendilerini de taşa dönüştüren bu üç kardeşin tufana sebep olduğunu sanırlar. Bu tufanda coyote ve üç insan hariç herkes boğulur. Coyote bir ağaç üzerinde, adamlar da bir sandala binerek ve rüzgârın tesiriyle Nzukeski dağlarına sürüklenerek kurtulurlar. Sonra orada sandallarıyla birlikte taşa dönüşürler. Bugün bile onları orada oturuyor görebilirsiniz. Coyote'a gelince tufan esnasında ağaca dönüşür, tufan

69) J.Frazer,a.g.e.,s,124-125

70) J.Frazer,a.g.e. ,s,125

sakinleşince de sahile çıkıp kendi kendine dönüşür ve etrafına bakınır. Kendini Thompson Nehri bölgesinde bulur. Kendine eş olarak ağaçları alır. Onlardan bugünün yerlileri meydana gelir. Tufandan önce ne göl ne akarsu ne de balıklar vardı. Tufan suları çekilince suların bir kısmı dağların çukur kısımlarında kaldı. Sonra denize doğru akmaya başladı. Bu yüzden gölleri dağlarda balıkları da göllerde buluruz (71).

Thompson yerlileri dağlardaki göllerin ve göllerdeki balıkların mevcudiyetini bu tufan efsanesiyle açıklar.

Tufan hikayelerinin Washington Eyaletinin ilkel kabileleri arasında hâlâ anlatıldığı görülmektedir. Puget Sound'daki Twana lar şöyle bir hikâye anlatırlar:"Bir zamanlar insanlar günahkârdılar. Onları cezalandırmak, yola getirmek için bir dağ hariç bütün insanlığı mahveden büyük bir tufan oldu. İnsanlar bölgelerinde bulunan en yüksek dağa sandallarıyla kaçtılar ve uzun iplerle sandallarını en yüksek ağaçlarla bağladılar. Sonra sandallardan birkaçı bağlandıkları yerden kurtulup insanların şimdiki yaşadıkları yer olan batıya doğru sürüklendi. O kabileler Twana ların diline benzer bir dil konuşurlar. Bu yüzden kabilenin nüfusu azalmıştır. Kayıklarını oraya bağladıkları için bu dağa "Bağlama yeri, toka" anlamına gelen fastener derler ve aynı zamanda öldüğü yere uçan bir güvercinden de bahsederler (72).

İlk misyonerler, Spokana ların arasına geldikleri zaman Nez Perce ve Washington'un güney bölgesine yerleşen Yakima larla Cayuse ler gibi büyük tufanda bir adamla karısının kurtulduğunu anlatan kabileleri buldular (73).

Tufan hikayesi, Culumbia Nehrinin aşağı tarafına yerleşen ve Chinook'un Kathlament lehçesini konuşan Washington eyaletinin yerlilerince de aynı şekilde anlatılır. Hikâyeleri bazı hususlarda Algonquin hikâyesine benzer:"Tamamen bakire bir kız, faydalı olmak için bir alakargayla, kasabanın şefi olan boynuzlu pantere evlenme teklifi yaptı. Daha sonra kız boynuzlu panterin kasabasına gitti ama yanlışlıkla kunduzla evlendi. Kunduz balık avından dönerken karısı onu karşılamaya sahile gitti. Kunduz karısından, yakaladığı alabalıkları getirmesini istedi fakat kadın alabalık değil sadece söğüt dallarını buldu. Tiksindi ve kunduzdan nefret etti. Ondan kaçıp ilk önce evlenmek istediği panterle evlendi. Kunduz beş gün boyunca ağladı ve ada su altında kaldı. Ama onlar sandallarıyla ve sandallarına aldıkları hayvanlarla birlikte kurtuldular. Tufan suları çok yükselince yeryüzünü düşündüler. Alakargaya suya dalmasını söylediler.O daldı ama kuyruğunun dışarda kalması yüzünden fazla derine inemedi. Sonra bütün hayvanlar suya dalmak için gayret ettiler:Önce vizon sonra susamuru derin denizlere daldılar fakat dibini bulamadan

71) F.Berge ,a.g.e.,C .II,s.493;J.Frazer,a.g.e.,s.125-126

72) J.Frazer,a.g.e.,s.126

73) J.Frazer,a.g.e.s.126

geri döndüler. Sonra mis kokulu farenin bulunduğu yere gelip sandalları bağladılar. Fare üzerindeki örtüyü attı ve beş defadan fazla şarkısını söyleyip, gürültü etmeden, hızla suya daldı ve gözden kayboldu. Epeyce suda kaldıktan sonra taşlarla su üstüne çıktı. Yaz mevsimi geldi, tufan suları azaldı ve onlarla birlikte sandallar da alçaldı. Yeryüzüne ayak bastılar. Bütün hayvanlar sandallardan indiler. Fakat kuyruklarını filika küpeştesine çarptıkları için kuyrukları biraz kısaldı. Bilhassa boz ve kara ayıların kuyrukları bu yüzden kısadır. Su samuru, vizon, kokulu fare ve panter sandala döndüler kuyrukları kütüklere bağlandığından bu hayvanlar hâlâ kısa, nazik kuyruklara sahiptirler (74).

Bu hikâyede hayvanların düşünme, konuşma, taklit etme ve aynı şekilde yaşama bakımından insanları benzedikleri görülmektedir. Tek bir insanla da insan ırkının tufandan kurtuluşu anlatılmaktadır.

Kuzey Amerika'da tufan hikâyeleri yerli kabilelerin hikâyeleriyle bitmiyor, Eskimolar ve akrabaları Gröndlandlılar arasında da bulunuyor. Alaska'daki Orowignarak'ta Kaptan Jacopsen, Eskimoların büyük bir tufan aynı zamanda bir depremle ilgili hikâyeleri olduğunu rivayet etmiştir. Bunlardan birinde, sandallarıyla dağların tepelerine kaçabilen birkaç kişi, karaya çıkıp kurtulmuşlardır (75).

Alaska'da Norton Sound Eskimosu şöyle bir hikâye anlatır: "İlk günlerde her yer su altındaydı. Sular denizden belli bir seviyeye kadar yükseldi, daha sonra bir yüksek dağın tepesi hariç her yer su altında kaldı, şu gördüğümüz ortada bulunan dağlar bile..Birkaç hayvan dağa kaçarak birkaç kişi de yüzerek bu felâketten kurtuldular (76).

Başka bir rivayete göre ise bir sandalda veya yakaladıkları bir balık üzerinde kurtulan insanlar sular sakinleşip dağlar su üstüne çıkınca buldukları yerlerden indiler. Daha sonra sular bugünkü sahile kadar alçaldı. Dağlara kaçan hayvanlar da aynı şekilde aşağı inip çoğaldılar.

Kuzey Buz Denizinin batıdaki Point Barrow'dan doğudaki Cape Bathurst'a kadar olan kıyısında yerleşen Tchigliit eskimosu büyük bir rüzgârın meydana getirdiği yeryüzünü kaplayan ve insanların evlerini batıran büyük bir tufandan bahseder: "Eskimolar birçok tahtayı bir sandal yapmak için sıkıca birbirine bağladılar ve dalgaların üzerinde onunla yüzdüler. Ziftlenmiş bir çadırı da salın üzerine yerleştirdiler. Buzlardaki parçalanma aniden bir rüzgârın başlamasına sebep oldu. Bu rüzgâr ağaçları kökünden kazıyıp yok

74) J.Frazer,a.g.e.s.127

75) J.Frazer,a.g.e.s.128

76) J.Frazer,a.g.e.,s.128

edecek güçteydi. Sonunda An-Odjium isimli baykuşun oğlu, sihirbaz, denizin içine yayını atarak:"Yeter rüzgâr, sakın ol" dedi. Daha sonra küpesini attı tufan tamamen sakinleşti (77) .

Orta bölgede yaşayan eskimo şöyle der:"Uzun zaman önce okyanus aniden yükselmeye başladı. Dağların tepeleri dahil her yeri kapladı. Buz suların üzerinde yüzdü. Tufan sakinleşince buz da durdu vedağların üzerinde buzul şeklini aldı. Bazı kabuklu hayvanlar, balık, ayı balığı ve balinalar tepeyi terkettiler. Kalanların kabuk ve iskeletleri hâlâ orada görülebilmektedir. Birçok eskimo boğuldu ama sandala binenler kurtuldular (78) .

Grönland tarihçisi Crantz bize şunları anlatır:"Hemen hemen bütün putperest milletler Nuh Tufanından bir şeyler bilir. İlk misyonerler Gröndland lılar arasında gayet güzel rivayetler buldular."

"Dünya ve insanlar, bir kişi hariç, su altında kaldı. Fakat bazı insanlar ateşli ruha dönüştürüldü. Sağ kalan adam bastonuyla yere vurdu ve bir kadın meydana geldi. Şimdiki insanlar bu iki kişiden çoğaldılar! Tufanın dünyayı kapladığına ait bir delili ise şöyle ifade ederler:"Birçok deniz hayvanı kabukları ve balık kılçıklarının insanların hiç yaşamadığı yerlerde ayrıca balina kemiklerinin yüksek dağların tepelerinde bulunması (tufanın dünyayı kapladığını gösterir)" (79) .

Seyyah C.F.Hall Eskimolar veya İnuitlerden şöyle bir efsane derlemiştir:"Eskimolar çok seyrek olan ve meddücezir olayına dayandırdıkları bir tufan efsanesi anlatırlar. Arasına Tookoolito'yla halkı hakkında konuşurken kendisi:"Bütün İnuitlerin hepsi bu dünyayı bir zamanlar suyun kapladığına inanırlar" dedi. Niçin böyle düşündüğünü sorunca:"Hiç küçük taşları, midyeleri ve bunlara benzer denizde yaşayan şeyleri yukarıda, dağda, görmedin mi ? "diye cevap verdi (80) . F.Berge'in Riem'den onun da Nansen'den aldığı (81) bir Eskimo efsanesine göre, ilk toprağın ne denizi ne de dağı vardı. " Yukarıdaki O"(82) insanlardan hoşlanmıyordu ve onları cezalandırmak için toprağı yarıyordu. İnsanlar bu yarıklardan içeri düşüp iyi insanlar oldular. Su her yeri kapladı. Yeryüzü yeniden ortaya çıktığında üzeri yavaş yavaş eriyen buzlarla örtülüydü. Bir insan çifti gökyüzünden düştü ve dünyada yeniden çoğaldılar(83) .

77) J.Frazer,a.g.e.,s.128;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.493

78) J.Frazer,a.g.e.,s.128

79) J.Frazer,a.g.e.,s.128-129;F.Berge.a.g.e.,C .II,s.493

80) J.Frazer,a.g.e.,s.129

81) F.Nansen,1861-1930 yılları arasında yaşamış Norveçli kâşif,1888'de Grönland'ı baştan başa geçip Kuzey Kutbunda keşifler yapmıştır.1922'de Nobel Barış ödülünü almıştır.

82) Tanrı,ilâh

83) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.493

ALTINCI BÖLÜM

OKYANUSYA'DA TUFAN

A- AVUSTRALYA YERLİ KABİLE İNANÇLARINDA TUFAN

Gerçek anlamıyla Okyanusya üç asıl il ve bir karma bölgeden oluşur. Okyanusya'daki zenciler fizik bakımından olduğu gibi sosyal bakımdan da şimdiki dünyada yaşayan insanların en ilkeleridir. Melanezya lılar siyahtır, ama, medeniyetleri zenci Afrika lılardan daha az gelişmiştir.

Afrika'da yaşayan zencilerin tersine siyah Melanezya'da bol bol tufan hikâyesi bulunmaktadır. Okyanusya'da özel nitelikli tufanlar vardır. Bu tufanlarda toteme inanan bölgelerde olduğu gibi hayvanlar esas rolü oynarlar. Okyanusyalıların dini durumları çok ilkel görünmesine rağmen, kültürel açıdan Melanezya lılarla ilişkide buldukları için oldukça gelişmişlerdir (1) .

Eskiden Okyanusya'nın orta kısmının tuzlu suyla örtülü olduğuna dair birçok efsane anlatılır. Fakat bu durum ancak mezozoik devirde mümkün olmuştur. Sular, dördüncü zamanda kıtanın orta kısmının yükselmesi sonucu kuzeyde Carpentarie, güneyde Spencer körfezinden akıp gitmiştir (2) .

Okyanusya'daki tufan hikâyelerini en muntazam şekilde Arnold Van Gennep tesbit etmiştir (3) . Öteki yazarlar, Riem hariç (4) , hemen hemen hepsi hikâyeleri Gennep'ten nakletmişlerdir. İşte tesbit edebildiğimiz birkaç hikâye:

F.Berge'in Riem'den naklettiği, Okyanusya'da yaşayan Kurnai kabilesinin hikâyesinde, gizli törenleri kadınlara göstermeyi yasaklayan tabuyu erkekler kırmıştı. Bunun üzerine Kurnai lerin Atatanrısı olan Mungan bir yangın gönderdi. Korkan insanlar, birbirlerini öldürmeye başladılar. Daha sonra yangını söndürmek için deniz ülkeyi bastı. Orada bulunan insanların hemen hemen hepesini boğdu. Sağ kalanlar kuş, sürüngen hayvan ve balık gibi hayvanlara dönüşüp Kurnai lerin ataları oldular (5) .

Muregu uzun zamandır yakınlarından uzakta oturuyordu.Çok miktarda bumereng (6) güz, mızrak ve opossum derisenden torba (çanta) yapmak için bu durumdan faydalanmıştı. Opossum dişleriyle silahların üzerine güzel resimler kazımış ve derilerin iç

1) F.Berge,a.g.e.,s .483

2) A.V.Gennep,Religions,Meurs et Les Légendes d'Australie,Paris p. 143-144

3) A.V.Gennep,Mythes et Légendes d'Australie,Paris 1905

4) Riem'in Die Sintflutsagen adlı eserini bütün çabalarımıza rağmen bulamadık.

5) F.Berge,a.g.e.,C .II,s.483-484

6) Fırlatıldığı zaman yeniden fırlatana dönüp gelen,ağaçtan yapılmış eğik biçimli av ve oyun aleti.

tarafını çok canlı renklerle boyamıştı. Onları, deve kuşu bacağına küçük bir kemiğinden yapılmış iğneye geçirilmiş, opossum kılından yaptığı ipe sağlam bir şekilde dikmişti. Muregu eserlerine bakınca yaptığı işten gurur duyuyordu.

Bir gece Bahlu (ay) onun kamp yaptığı yere geldi ve aralarında şöyle bir konuşma geçti:

-Opossum derilerinden yaptığın torbalardan birini bana ödünç ver.

-Hayır onları ödünç veremem.

-Haydi birini ver.

-Hayır veremem.

Bahlu etrafına bakınca şahane şekilde süslenmiş silahları gördü.

-Muregu, öyleyse silahlardan birini ver.

-Yaptığım şeyi başkasına asla veremem.

-Haydi gece soğuk, opossum derisinden yaptığın torbalardan birini ver

-Derilerimi asla vermeyeceğimi daha önce söyledim.

Bahlu artık bir şey söylemedi fakat çekip gitti, bir kulube sahibi olmak için kabuk kopardı. Kulube bitince girip örtündü (7) ve yağmur yağmaya başladı. Bütün kıta su altında kalana kadar yağdı. Muregu boğuldu, silahları su üstünde, uzaklarda dalgalanıp durdu ve dağıldı. Opossum derisinden yapılmış torbalar çürüdüler (8).

Bu efsaneyi Gennep, Nungahburrah Kabilesinden derlemiştir ve tamamen bölgesel bir tufanı anlatır.

Eskiden yeryüzü ve Pupperimbul (9) güneşi yaratmadan önce karanlıklar içindeydi.

Bu Pupperimbul'a bugün Murrumbung-uttia yani Eski (yaşlı) Ruhlar deriz ve eskiden yeryüzünü insanla dolduran ırka aittir.

Bütün bu semavi varlıklar ve uzayda görülen herşey bu Murrumbung-uttia lar tarafından meydana getirilmiştir. Onlar iyi veya kötü manevi güce sahiptirler ve yeryüzünde öldürülürlerse, yağmur tufanına sebep olacak bir çeşit kuş yani Puperimbul lar tarafından temsil edilirler.

Pupperimbul, deve kuşu yumurtası hazırlayıp göğe fırlattı bu yumurta güneş oldu. Murrumbung-uttia ların şeflerinden biri olan güneşin, Ginabong-bearp (Jupiter)'in eşi olan Chargi gnovi (Venüs) adında bir kız kardeşi var. Samanyolu, Murrumbung-uttia ların yaktığı ateşlerin dumanıdır.

7) Bu kulube, yağmur yağmadan önce ayın etrafında meydana gelen ayın halesi demektir. Ayın etrafında bu hale meydana gelince zenciler: "Ay kulube yapı yağmur yağacak" derler. Bkz. A. V. Gennep, Mythes et Légendes d'Australie, p.46.

8) A. V. Gennep, a.g.e., s.45-46; J. Frazer, a.g.e., s. 89; M. Eliade, Traité d'Histoire des Religions, Paris 1974, p.144

9) Efsanevi atalar

Bu Murrumbunng-uttia lar ve Semavi varlıklarla ilgili efsane Wurunjjerri kabilesinden derlenmiş olup bu hikâyede bölgesel bir tufan olabileceği hususu sadece söylenmiştir.

Nurundere'nin (10) iki eşi dört çocuğu vardı. Tulurrug'da bulunduğu bir gün çocuklarından ikisi doğuya doğru gidip çalılıklara girdi ve kayboldular.

Az sonra iki karısı da kaçtı. Kalan çocuklarıyla birlikte eşlerini Encouter Bay'a kadar takibetti. Onları uzaktan görünce öfkeleni ve şöyle bağırdı:"Sular yükseliş onları yutsun".

Sular derhal büyük bir dalga halinde yükseldiler, öfkeyle tepeleri aşarak kaçakları yakalayıp boğdular.

O zamanlar Nepelle (11) ,Rauwoke denilen yerde yaşıyordu. Su öylesine çok yükseldi ki Nepelle kayığını dağın en yüksek yerine çıkarmaya mecbur oldu. Kayık, oradan da Wyirrawarre'ye götürüldü. İşte samanyolunun kalın kısmı gökyüzünde dalgalanan Neppel'in kayığıdır.

Nepelle de Wyungare (12) ile aynı vasıtayı kullanarak gökyüzüne çıktı.

Sonra yollarını şaşırın iki çocuğunu aramak üzere, Nurundere Corrong'a gitti. Salt Creek'te ateşin yanına oturmuş bir zenci gördü. Bu adam sihirli yollarla Nurundere'nin yoluna devam etmesine engel olmaya çalıştı. Nurundere çok kızdı döğüştüler. Zenci, Nurundere'nin topuğunu kargısıyla deldi. Fakat Nurundere yarasına güldü ve bu işin bitmediğini söyledi. Tekrar karşılaştıklarında zenciye ikiye bölüp öldürdü.

En sonunda Nurundere çok yakındaki çalılıkta gürültü işitti. Arayınca zencinin sakladığı ve öldürmek üzere olduğu, yollarını şaşırılmış çocuklarını buldu (13) .

Narinyeri kabilesinden derlenmiş bu hikâye aslında samanyolunun oluşumuyla ilgilidir. Fakat iki yerinde tufan zikredilmektedir.

Eskiden dünyanın hiç bir yerinde su yoktu. Bütün suları dev bir kurbağa yutmuştu. Kadınlar, erkekler bir yudum su bile bulamıyorlardı. Bir toplantı yapıldı. Hayvanlardan en akıllıları bu tuhaf durumu araştırdılar. Yeryüzünün verimsiz topraklarını kaplayacak olan bütün suları bir kurbağanın vücudunda muhafaza ettiği tesbit edildi. Şayet kurbağa güldürülürse, sular ağzından akacak ve her yer bol bol suya kavuşacaktı.

Kurbağayı güldürmeye çalıştılar; önünde hayvanlar dans ettiler, kıvrılıp büküldüler. Hayvanların hareketleri normal bir insanı güldürecek şekilde olduğu halde, kurbağa,

10) Hikâyelerde bir avcı olarak geçen Nurundere kimi yazarlara göre Narrinyeri kabilesinin eski şeflerinden biri,kimi yazarlara göre ise ölümler ülkesinin Tanrısıdır.Nurunduri,Ngrunduri şekillerinde de yazılır

11) Nurundere'nin av arkadaşı

12) Nurundere'nin av arkadaşı

13) A.V.Gennep,a.g.e.,s.62-63

ciddi ve şaşkın olarak bu hareketlere baktı kaldı. Bütün hayvanlar onu güldürmeyi denediler. Hepsi de başaramadılar.

En sonunda yılan balığı hayret verici bir şekilde kıvrılıp bükülmeye başladı ve kurbağanın ağzı açıldı, hatta kulaklarına vardı. Bu yüzden bütün sular ağzından akınca bir sel meydana geldi. Dalgalar arasında birçokları boğuldular, öldüler. Bu tufandan önce bir zenci olan pelikan, vatandaşlarını kurtarmaya karar verdi. Büyük bir kayık yapıp suların içinde dağınık olarak bulunan adalar arasında dolaştı. İnsanları kayığına aldı ve hayatlarını kurtardı.

En sonunda kurtardıklarıyla bir kadın yüzünden döğüştü ve taşla dönüştü (14).

Tyersr Gölü Kabilesinin bu tufan hikâyesi görüldüğü gibi bir kuraklık sonucu meydana gelmektedir.

Uzun zaman önce bir su baskını oldu. Bütün ülke su altındaydı. Port-Albert yakınındaki çamur adacığına sığınan bir erkek, iki veya üç kadın hariç bütün zenciler boğuldu.

Kabuktan yapılmış kayığıyla suda dolaşan pelikan bu zavallı insanları gördü ve yardımlarına geldi. Kadınlardan biri o kadar güzeldi ki ona hemen aşık oldu. Kadın kayığa binmek isteyince, ona:"Şimdi değil. Gelecek sefer" dedi. Ötekileri sırayla kuru toprağa götürdü. Güzel kadını en sona bıraktı. Kadın korktu, fakat kurnaz olduğundan bir odun parçasını opossum derisinden yapılmış elbisesiyle örttü. Kütüğü kendisiymiş gibi ateşin yakınına yatırdı. Kendisi kıyıya kadar yüzüp kurtuldu.

Pelikan geri dönünce:"Haydi şimdi gel" dedi.Cevap alamayınca kızdı ateşin yakınına yatmış kadına vurdu ve onun kendisine oyun oynadığının farkına vardı.

Bu hale çok kızan pelikan,zencilere karşı savaşa başladığını belirtmek için kendini beyaza boyadı. Tam yarıya kadar boyanmıştı ki bu siyah şeyin ne olduğunu bilmeyen başka bir pelikan oradan geçerken ona vurdu ve öldürdü. Eskiden pelikanlar siyahı o tarihten itibaren hem siyah hem beyaz oldular.

Bu efsanede görüldüğü gibi Okyanusya efsanelerinde kahramanlar hayvandan çok insan hayvan karışımı varlıklardır. Efsanenin derlendiği Kurnai kabilesinde tespit edilen birçok hikâyede kuş insanlardan,sürüngen insanlardan ve dört ayaklı insanlardan bahsedilir (15).

Yeryüzünde zencilerden önce kuşlar yaşıyordu.Bu kuşlar zenciler kadar akıllı ve zekiydiler, usta olanları bile vardı. Kartal ya da şahin bu kuşların en kuvvetlisiydi ondan sonra karga geliyordu.

14) A.V.Gennep,a.g.e.,s.84- 85;M. Eliade,a.g.e.,s.144;J.Frazer,a.g.e.,s.89;H.Krappe,a.g.e.,s . 394; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.494.

15) A.V.Gennep,a.g.e.,s.86-87;J.Frazer,a.g.e.,s.88-89;F.Berge,a.g.e.,C .II,s.484

Bir gün kartal, oğlunu kargaya emanet etti. Genç çocuk susadı ve kargadan su içebileceği bir yer göstermesini istedi. Karga ona ırmağa gitmesini söyledi ve yanında kendisi de gitti. Şişinceye kadar ona su içirdi. Sonra karnına bir şey attı küçük kartal çatladı. Ondan çıkan sular bütün kıtayı kapladı (16).

Murray kabilesinin bu hikâyesi tüm etkilerden uzak yerli, mahallî bir hikâyedir. Bazı yerlerdeki tuzlu su gölü ve bataklık bulunmasını açıklayan hikâyelere benzemektedir.

Deniz, küçük körfez ve ırmaklarda bulunan sulardan daha farklı sulara sahiptir hele gökyüzünden düşen sudan çok çok farklıdır. Bundjel (17) zencilere çok kızılıyordu çünkü kendisine kötü davranmışlardı. Bundjel günlerce idrarını yaptı. Bundjel'in bağışladığı birkaç kişi hariç bütün siyahlar boğuldu. Bundjel bağışladıklarını alıp gökyüzüne yerleştirdi. Bir dağın üstünde bulunan ve bir ağaca tırmanan bir kadınla bir erkek yaşamaya devam etti. Bugünkü insanlar onların soyundan geldiler.

Bu hikâyede hristiyan dininin etkisi görülmektedir (18).

Nurundere çocuklarını da yanına alarak Wyrrewarre'ye gitti. Nurundere yeryüzünü terkedince okyanusa daldı, inerken de denizin altında büyük bir ateş gördü. Bu ateşten çekindi ve uzaklaştı. Sonra batıda çok uzak bir yere ulaştı. Şimdi orada oturur.

Bütün ölümler böyle okyanusa dalarlar ve orada ateşi görürler, eğer ondan kaçıp kurtulabilirlerse Nurundere'ye ulaşırlar (19).

Nurunduri'nin yeryüzünden ayrılınca; hayvan şekline girme, ırmak, tepe meydana getirme gibi güçleri kesildi. Bu adam, iki karısı ve birçok çocuğuyla doğuda bir yerde yaşayan iri ve güçlü bir adamdı. Bir gün iki karısında kaçtı. Adam onları aramaya başladı. Vardığı her yerdeki insanlar ona göre küçük olduklarından, ondan korkuyorlardı. (Yoluna) devam ederken Freemans Nob'a ulaştı. Karılarını bulmaktan ümitsizliğe düşen adam Witt denilen iki fileyi denize attı. Derhal kayalık iki küçük ada meydana geldi. O zamandan beri bu adalara Wittungengul adı verilir.

Sonra Ramong'a gitti, orada ayaklarını yere vurarak Kungkengguwar (Cap Rosetta) yı meydana getirdi.

Oradan her yöne mızraklar attı. Bu mızraklar düştükleri her yerde küçük adacıklar meydana getirdi.

Sonunda Toppon'da iki karısına ulaştı. Onları dövdü. Onlar da yeniden kaçtılar. Onları takibetmekten yorulunca denize yükselmesini ve onları boğmasını emretti. Kadınlar bugün hâlâ (orada) görülen kayalıklara dönüştüler.

16) A.V.Gennep, a.g.e., s.87-88

17) Bundjel, Pundjel, Bunjel ekinde de yazılır. Her şeyi yaratıp sadece kadını yaratmayan Tanrıdır.

18) A.V.Gennep, a.g.e., s.88-89

19) A.V.Gennep, a.g.e., s.157

Adam, kırıgın ve üzgün,iki çocuğuyla ebediyen yaşayacağı çok uzağa, batıya doğru gitti. Çok ihtiyarlamıştı. Zor hareket ediyordu.

Yolculuğu esnasında çocuklardan biri uyumuştı, sonunda kayboldu. Nurunduri, çocuğunu bulacağını tahmin ettiği yere varınca maraleng'ine bir ip bağladı çocuğun bulunacağını tahmin ettiği yere attı. Çocuk ipi yakaladı, ve onu takibederek babasını buldu.

Bu ip hâlâ ölüleri Nurunduri'ye götürmeye yarar. Bir insan ölünce bu ipi ilk defa kullanan Nurunduri'nin oğlu onu ölüye atar, ölü onu yakalayıp takibeder.

Ölü yaklaşıncı ihtiyar (Nurunduri) ipin kımıldadığını hissederek oraya gelen oğluna, bunun bir erkek olup olmadığını sorar. Eğer erkekse çocuk bütün erkekleri çağırır. Erkekler öyle çığlık atarlar ki yeni gelen yarı şaşkın insanı uyandırırılar. O kendine gelince, ona nerede oturacağını gösteren Nurunduri'ye sessizce ve alçak gönüllüce yaklaşır. Eğer Narrinyeri'nin kapısından geliyorsa veya Goolwa'ya ait ise Nurunduri'nin kulubesinde oturmaya hak kazanır. Ama çok uzaklaşmış bir kabileye aitse kulubeden uzakta oturur.

Ölü kendine ayrılmış yere gitmeden önce Nurunduri onun gözlerine dikkatlice bakar. Eğer tek gözünden yaş akarsa sadece bir karısı var demektir. İki gözünden yaş akarsa iki karısı vardır. Bir gözünden yaş kesilirse diğerinden akmaya devam ederse üç karısı var demektir. Nurunduri,ölüye dünyadaki eşlerinin sayısınıca eş verir (20).

Nurunduri'nin toplumunda ihtiyarlar genç, sakatlar sağlamlar olur (21).

20) A.V.Gennep,a.g.e.,s.157-159

21) Zenciler öteki dünyadan korkmazlar,onlarda ceza ya da mükâfat fikri yoktur.

B- MELANEZYA VE YENİ GİNE İNANÇLARINDA TUFAN

Melanezya efsanelerinin çoğu sihre dayanır. Uçsuz bucaksız okyanus üzerindeki adalar üzerine kurulmuş bu bölgede tufan efsanelerinin ortaya çıkışları ve sebepleri elbette bölgenin yapısına sıkı sıkıya bağlıdır. Melanezyalılarda ilkel (ilk) Okyanus fikri mevcuttur. Daha önce Kuzey Amerika yerlilerinde gördüğümüz gibi, tanrılar dünyayı sudan çıkarmak için bu okyanusa dalarlar. Hatta kimi araştırmacılara göre bu fikir Okyanusya'dan diğer bölgelere dağılmış olabilir (22).

Yeni Hebride Melanezyalıları Kahraman Qat'ın bir tufanda dünyadan kayboluşunu şöyle anlatır: "Gaua adasının ortasında bir göl mevcuttur, eskiden bu gölün bulunduğu yerde bir ova ve bir orman bulunuyordu.

Qat tufanı sezdi ve üzerinde çatısı bulunan kocaman bir kayık yaptı. Orada oturanlar onunla alay ediyorlardı çünkü oraya deniz çok uzaktı ve kayık da çok ağırdı. Fakat tufan adanın ortasını kapladı ve tepelerin üstünden aştı. Qat'ı taşıyan kocaman kayık ve adada iyi olan ne varsa gözden kayboldu (23).

Qat, şimdiye kadar gördüklerimizden farklı olarak dünyadan yok olan bir geminin kahramanıdır. Qat efsanesi çok iyi bilinen folklorik dönüşü hatırlatır. Burada dönmesi beklenen kişi iyilik ve kültür getirmesi beklenen kahraman Qat'tır. Qat, adanın sahip olduğu bir altın çağ düşüncesini beraberinde götürmüştür. Onun geri dönüşü altın çağın da dönüşü olacaktır.

Yeni Gine'deki Kabadi Eyaletinde yerliler şöyle bir tufan hikâyesi anlatırlar: "Lahero isminde biri ve kardeşi yönettikleri insanlara çok kızdılar. Bir insan kemiğini küçük bir dereye attılar. Su kabardı deniz olup engin yerleri örttü. İnsanlar dağlara tırmanıp yüksek yerlere çıktılar. Orada bir süre yaşadılar. Daha sonra bir kısmı aşağıya indi, bir kısmı da orada kaldı, evler yapıp ağaçlar diktiler (24).

Yeni Gine'nin kuzey doğusundaki Berlin limanında oturan Valmanların inancında ise şöyle bir tufan efsanesi mevcut: "Bir gün bir kadın çok iyi bir insan olan kocası yanındayken büyük bir balık görür. Durumu kocasına haber verir fakat kocası balığı göremez. Kadın kocasına güler ve balığı görmesi için onu bir muz ağacının arkasına saklar. Sonunda adam balığı görür ama çok korkar ve ailesine onu yakalamamalarını söyler. Fakat diğer insanlar ok, yay, ip alıp balığı yakalar ve kıyıya çıkarırlar. İyi adam

22) F. Berge, a.g.e., C. II, s.484

23) H. Usener, Die Sintflutsagen, s. 1-2; Frazer, a.g.e., s.91; F. Berge, a.g.e., C. II, s.484

24) J. Frazer, a.g.e., s.89; H. Krappe, a.g.e., s.394

onları balığı yememeleri için ikaz eder. Onlar aldırış etmezler. Adam bu durumu görünce bütün hayvanlara eşleriyle birlikte ağaçlara çıkmalarını emreder. Sonunda kendisi de karısıyla birlikte bir hindistan cevizi ağacına çıkar. Kötü insanlar balığı yedikten sonra yerden su fışkırır. Öyle şiddetlidir ki kimse kendini koruyamaz. İnsanlar ve hayvanlar boğulurlar. Sonra su en yüksek ağacın tepesine ulaşır fakat süratle geri alçalır. İyi insan ailesiyle birlikte ağaçtan iner ve yeni bitkiler diker (25).

Hollanda Yeni Ginesi Mamberano yerlilerinin anlattığı hikâyede tufana bir nehrin sularının yükselmesi sebep olmuştur. Vanessa dağının tamamını örten su baskınından bir adam, karısı, bir domuz, bir kanguru ve bir güvercin kurtulur. Adamla karısı bugünkü neslin, kurtulan diğer hayvanlar da bugünkü hayvanların ataları olmuşlardır (26).

Fijililerin bazılarında göre tufan evrensel bazılarında göre bölgeseldir. Büyük Tanrı Ndengei'nin Turukawa isimli dev gibi büyük bir kuşu vardı. Tanrı, bu kuşu tam zamanında öterek kendisini uyandırması için kullanıyordu. Bir sabah Tanrının iki torunu kazaen veya kasten ok ve yayla bu kuşu öldürdüler ve suçlarını örtmek için ölüsünü gömdüler. O gün Tanrı uyuyakaldı. Uyandığında kuş yok olduğu için canı sıkıldı. Habercisi Uto'yu kuşu aramak üzere her tarafa gönderdi. Uto kuşun izine bile rastlamadığını söyledi. İkinci arayışta Tanrı'nın torunlarının kapısında cinayet izleri buldu. İki yaramaz torun dağlara kaçıp marangozlar kabilesinin kalesine sığındılar. Tanrının ordusu da kendisi kadar iyiydi. Üç ay boş yere kaleyi kuşattılar. Kaledekiler ümitsizlik içindeydiler. Tanrının emriyle koyu bulutlar toplandı, patladı ve tufan meydana geldi. Kasabalar, tepeler, dağlar su altında kaldı. İsyancılar kendi kasabalarında yine de emniyettediler. Yükselen suya ümitsizce bakıyorlardı. Dalgalar kale duvarlarını kuşattı, içine girmeye başladı. O zaman onlar Tanrı'dan yardım istediler. Başka bir rivayete göre Tanrı onlara greyfurt meyvesinden sal yapmayı öğretti. Diğer bir rivayete göre ise Tanrı onlara iki kayık gönderdi veya nasıl kayık yapılacağını öğretti. Marangozların ilâhı Bokoro ile ustabaşı Bokola onları kurtarmaya geldiler ve bir çift kayıkla suda yüzenleri topladılar. Diğerleri kendilerini büyük sandallarda korudular (27).

Görüldüğü gibi Fiji'de tufan bir sihir sonucu değil Tanrının intikamı neticesinde olmuştur. Fiji masallarında ufak tefek değişiklikler daima mevcuttur.

25) J.Frazer, a.g.e., s.90; F.Berge, a.g.e., C .II, s.484

26) J.Frazer, a.g.e., s.90

27) J.Frazer, a.g.e., s.91; F.Berge, a.g.e., C ,II, s.484

C- POLİNEZYA VE MİKRONEZYA İNANÇLARINDA TUFAN

Melanezya gibi Polinezya ve Mikronezya da uçsuz bucaksız okyanusa yayılmış adalardan oluşur. Tufan hikâyeleri bölgenin yapısıyla ilgilidir, daha doğrusu bölgenin yapısına göre adapte edilmiş ve aklileştirilmişlerdir. Dünyanın diğer taraflarında gayet sıcak karşılanmış tufan hikâyeleri bu bölgede de ilgi görmüştür.

Polinezyalılar efsanelerini temelden zenginleştirmeyi ve ilk okyanus fikrini aşmayı becerdiler. Onlara göre kaostan ısı, ışık ve nemlilik meydana geldi. Daha sonra ise erkek ilâh gökyüzü ile dişi ilâh yeryüzü meydana geldi (28). Gökyüzü ve yeryüzü birbirlerine sarılmışlardı ve çocukları karanlıkta yaşıyorlardı. Bu çocukların beş tanesi rüzgâr Tanrısı hariç, akrabalarını öldürmeye karar verdiler. İnsanların babası olacak olan (Tanrı) bu cinayeti başardı. Ama bu Tanrılarının mücadelesinde gökyüzünün büyük bir kısmı okyanus dalgaları altında kaldı.

Görüldüğü gibi bu efsane hem yaratılış hem de tufan efsanesidir. Fakat yeryüzünü su, ateş vs. gibi ne yıkarsa yıksın biz bunu tufan diye adlandırıyoruz.

Tahitililere göre Tahiti'yi deniz mahvetti, insan, domuz, hayvan kalmadı ne varsa mahvoldu. Deniz her yeri kaplarken bir kadının yanına aldığı piliç, domuz, kedi yavrusu ve kocasının yanına aldığı genç domuzla nasıl kurtuldukları şöyle anlatılır: "Adam Tahiti'deki yüksek dağlardan biri olan Orofeno dağına gitmeyi teklif etti ve suyun oraya yetmeyeceğini belirtti. Fakat karısı denizin yükselip oraya ulaşacağını O Pitohito dağına gitmelerinin daha iyi olacağını, orada tufandan kurtulacaklarına inandığını söyledi. Kadının söylediği dağa gittiler. Nitekim Orofeno su altında, O pitohito su yüzünde kaldı. Orada on gece geçirdiler. Deniz çekilince toprak ürünsüz, yeryüzü bitki, ağaç ve insansız kaldı. Balıklar mağara oyuklarında ve kaya deliklerinde kaldı. O zaman balık avlamak için denizde bir delik açsak diye düşündüler. Fırtına dinip her şey sakinleşince gökten taş ve kayalar düştü. Etraflarına bakındılar. Kadın: "İkimiz kurtulduk ama ölü ve yaralı bu taşların altında. Biz nerede kalacağız?" dedi. İkisi bir olup bir oyuk kazdılar. (İçini) yaprak ve çayır ile döşeyip üzerine taş ve toprakla örttüler. Orada oturdular, gökten düşen taşların gürültüsünü duydular. Yavaş yavaş taş yağmuru azaldı. Birkaç taş daha düştü en sonunda düşme kesildi. Kadın: "Kalk dışarı çık, bak bakalım taşlar düşüyor mu" dedi. Kocası: "Ölmek için dışarı çıkmayacağım" dedi bir gün bir gece daha beklediler. Sabahleyin adam: "Fırtına dindi, kütük ve taşların düşmesi durdu, gürültüler de

28) Bu inançlar Mısır ve Yunan inancıyla terstir.

kalmadı"dedi. Dışarı çıktılar. Düşen taş ve ağaçlardan tepe oluşmuştu. Yeryüzünde toprak ve kayalar kalmamıştı ayrıca çalılık ve fundalıklar deniz tarafından yok edilmişti. Birbirlerine tutundular bir kız bir erkek iki çocukları oldu. Onlara yiyecek birşeyleri yoktu. Ekmek ağacı ve hindistan cevizi buldular. Üç gün içinde her yer yiyecek doldu. Zamanla insan nesli bu iki insandan meydana geldi (29).

Raiatea,Tahiti adalar grubundan biridir. Ondaki insanlar Taata neslinden geldiklerine inandılar. Deniz Tanrısı, Ruahatu, okyanus dibindeki mercan koruları arasında dinleniyordu. Dinlenirken kaba bir şekilde rahatsız edildi. Bir balıkçı, ilâhın affetmeyeceği bir cehalet içinde su üzerinde kayıkla dolaşiyor, oltalarını mercan korularına atıyordu. Oltalar uyuyan Tanrının saçlarına dolaşıyordu. Balıkçı güçlkle oltalarını çekmeye çalıştı ama yukarı çekemedi uyuyan Tanrıyı çok rahatsız etti. Çok kızan Tanrı su yüzüne çıktı balıkçıyı gördü, balıkçının yaptığından dolayı yeryüzünü mahvedeceğini söyledi. Balıkçı günahını kabul ettiği için ,affedildi. Tanrı Buahatu onun karısı ve çocuğuyla evine dönmesini yasakladı. Toamarama adasına gitmesini emretti. Kendisini koruyacağına söz verdi. Adam aceleyle evine gitti,karısını alıp küçük adaya vasıl oldular. Bazıları bir arkadaşını, ayrıca köpek, domuz bir çift de kümes hayvanını yanına aldığını da söylerler. Böylece adaya sığındılar. Sadece dört kişi evcilleşmiş hayvanlarla birlikte kurtuldular. Akşam üzeri körfeze gittiler, güneş kavuşurken diğer adaların su altında kaldığını gördüler. Sadece yüksek dağların tepeleri gözükiyordu, neredeyse onlar da örtülecekti. Yerliler boğuldular. Sular çekilince bu insanlar geri döndü ve bugünkü nesillerin ataları oldular (30) . Sonuç itibariyle mantık dışı olan bu hikâye belkide insanların yaptığı mantık dışı davranışları izah etmek için anlatılmış olabilir.

Yeni Zelanda Maorileri inancında büyük bir tufan efsanesi bulunmaktadır.

"İnsanlar çoğaldılar, her yerde günah hakim oldu. Kabileler birbiriyle savaşmaya başladılar. Erkek ve kadını yaratan savaş Tanrısı Tane, insanlar tarafından ihmal edilmiş, emirleri de inkâr edilmişti. İki büyük peygambere yerin ve göğün ayrılmasıyla ilgili doktrin öğretilmişti. İnsanlar onları inkâr ettiler, yanlış ve sahte olduklarını söylediler. Yer ile göğün başlangıçtan itibaren gördüğümüz gibi olduğunu, yaratılışları konusunda peygamberlerin yalan söylediklerini iddia ettiler. Bu peygamberler Para-whenus-mea ve Tupu-nui-a-uta adındaydılar. Vaaz ettiler ve kabileleri uyardılar. Fakat halk alay ediyor ve dediklerini yapmıyorlardı. Peygamberler kızdı, demir baltalarını alarak Tohinga nehrinin kıyısında bulunan ağaçları kestiler. Bu ağaçları iplerle birbirine bağlayıp çok geniş bir sal meydana getirdiler. Sal üzerine de bir ev inşa edip içine yiyecek ve içecek

29) J.Frazer,a.g.e.,s.93

30) J.Frazer,a.g.e.,s.93; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.485

koydular, ayrıca yanlarına patetes ve köpek almayı ihmal etmediler. Sonra yağmur yağması için duaya başladılar. Tanrı Tane'nin gücünü ve varlığını göstermesini istediler. Bu yolla hayat ve huzur için ibadete olan ihtiyaçlarını insanlara öğreteceklerdi. İki peygamber sala bindiklerinde, yanlarına Tiu ve Reti isimli iki adam ve Wai-pu-na-hau isimli bir kadın da bulunuyordu. Ayrıca başka kadınlar da vardı. Rahip Tiu'ydu ve yağmur yağması için büyü yapıyordu. Dört-beş gün sonra yağmur yağdı. Sonra rahip yağmurun kesilmesi için sihir ve büyü yaptı. Ama su yükseliyordu. Ertesi gün su yerleşim alanlarına kadar ulaştı. Müteakip gün sal, sular tarafından kaldırıldı. Tohinga nehrinin etrafında dolaşmaya başladı. Fakat deniz, su baskınına dönüştü. Sal ileri geri sürükleniyordu. Yaklaşık yedi ay dolaşıp durdular, Tiu arkadaşlarına ölmeyeceklerini, dünyaya geri döneceklerini söyledi. Sekizinci ayda suyun azalıp selin kesildiğini gördüler. İki peygamber Tiu'ya:"Nasıl bildin ?" diye sordular. "Masanın köşesindeki mihrabın yanında ayin yapıyordum. Bastonun işaretinden anladım,geçmişin yıkıcı rüzgârı bitti, deniz sakinleşiyor"dedi. Sekizinci ayda sal dolaşırken bir yere takılıp kaldı. Rahip denizin çekildiğini kara parçasına doğru gitiklerini anladı"Kuru toprağa ineceğiz"dedi. Denizde dolaşırken Tane adına büyü ve ayin yaptılar. Hawaiki'deki kuru toprağa ayak bastılar. Bazı insanların sağ kalacağını ve tufandan önceki gibi olacağını sandılar ama yeryüzü değişmişti. Bazı parçalar birbirinden ayrılmış ve mahvolmuştu. Tek bir insan bile sağ kalmamıştı.Dışarı çıkınca bütün kabileden sağ kalanların kendileri olduğunu anladılar. Yeryüzünde büyü ve merasim yaptılar. Tane'ye, Rangî'ye, Rehua'ya ve bütün Tanrılara ibadet ettiler. Her Tanrı için iki papazdan dualarının kabulünü istediler. Tanrılar için mihraplarda ibadet ve büyü yaptılar (31) .

Mikronezya'da da büyük su baskını inancı bulunmaktadır."Adamın biri göğe çıktı. O zamandan beri Tanrılar parlayan gözlerle yani yıldızlarla, her gece yukarıdan aşağıya bakarlar. Adam ın biri yıldızlardan birini çalıp evine götürür. Ama Tanrılar bu hırsıza çok kızarlar ve yeryüzünde onu cezalandırmak ve mallarını elinden almak için gelirler. Kendilerini normal insanlara benzetirler. Kapı kapı dolaşıp dilenirler. İnsanlar onlara hiç bir şey vermez ve geri dönderirler. Yalnız yaşlı bir kadın evinde onlara nazik davranır , yiyecek ve içeceklerin en iyisini verir. Ayrırlarken kadına bambu ağacından bir sal yapmasını söylerler. Ayrıca gelecek dolunayda salda uyumasını tavsiye ederler. Kadın, söylediklerini yapar. Dolunay olunca korkunç bir yağmur ve fırtına başlar,sular yükselir, adaları basır, dağa tırmanıp her yeri mahveder. İnsanlar kurtulamayıp helâk olurlar. Yaşlı kadın salda uyur. Sağa sola sürüklenir. Sonunda Armliumi dağının tepesinde saçları ağaç dallarına dolaşır. Sular çekilince orada kalır. Sonra Tanrılar gelir,onu orada ararlar ama

31) J.Frazer,a.g.e.,s.95-96; F.Berge,a.g.e.,C .II,s.485

kadın ölmüştür. Bu yüzden gökten kendi halkından bir kadın çağırırlar, ölü kadının vücuduna girip onu canlandırır. Beş çocuk doğurur ve göğşe çıkarlar, yaşlı kadına hayat veren tanrıça kendi yerine gider. İlâhi babaların beş çocuğu ve ilâhi ana Pelew adaları halkını meydana getirirler (32).

32) J.Frazer,a.g.e.,s.96-97:F.Berge,a.g.e.,C .II,s.485

SONUÇ

Nuh'un gemisinin devamlı aranması ile daima gündemde tutulan tufan olayına ait çalışmalar,XIX.Yüzyılın ortalarında başlamış olup günümüzde de devam etmektedir. Bu konudaki çalışmaların bir sentezini yapıp ekle ettiğimiz bilgilere bakacak olursak,dünyada bir değil birden çok tufan vuku bulduğunu görürüz. Fakat bu tufanlardan birinin diğerlerinden daha etkili olup insanların hafızalarında büyük yankılar yaptığını tesbit ediyoruz. Bu bilgileri arkeolojik ve jeolojik çalışmaların doğruladığı gibi tarihî belgeler de doğrulamaktadır. İşte bu ilk büyük tufanın Sümer Tufanı olduğu kanaati yaygındır.

Arkeolog,S.L.Woolley 1919-1933 yılları arasında Ur'da kazılar yapmış,eski Ur şehrinin bir bölümünü ortaya çıkarmıştır. 1928 yıllarında Woolley kalınlığı 2.70 m. ile 3.70 m. arasında değişen kil tabakasına rastlamış, bunu Nuh tufanının kalıntısı olarak değerlendirmiştir.

Jeolojik çalışmalar sonunda foraminifera denilen planktonik organizmaların kabuklarındaki tuzluluk oranının azaldığı devir, jeologlar tarafından Nuh tufanı diye adlandırılmıştır.

Üzerlerinde bulunan tufandan önceki kralların isimleriyle tarihe ışık tutan W.B.444 ve W.B.62 nolu prizmalarda Sümer tufanı kahramanı Ziusuddu'nun adı bulunmaktadır. Bunu Bérose'un tarihi de doğrulamaktadır.

Görüldüğü gibi çeşitli delillere dayanarak muhakkak vuku bulduğuna inandığımız tufanın sebepleri inançtan inanca değişmektedir. Bu sebep ilâhî dinlerde,insanların bozulması, Tanrı'nın emirlerine uymama şeklinde olurken, diğer inançlarda yılının öldürülmesi, bir balığın yenmesi, bir ağacın kesilmesi, bir kunduzun gözyaşları, rüzgâr, güneşin aya çamur atması vs.şeklinde olmaktadır.

Tufanı meydana getirenler, Tanrı, Tanrılar, kötü ruh, büyücü, sihirbaz, yengeç, karga, balık gibi değişik varlıklardır.

Tanrı,balık,bir kadın,kartal,lama,teke gibi varlıklar tufanı, kurtulmasını istedikleri insan veya insanlara bildirmektedirler.

Tufanın vuku bulduğu alanlara baktığımızda bunların bütün dünya,bir ada, yerlilerin oturduğu bölge, tufan meydana gelmesine elverişli iki dağın arası gibi yerler olduğunu görüyoruz.

Tufandan kurtuluş yerleri yüksek dağ,yüksek ağaçlar,mağara, yüzen buz kitesi, suyla beraber inip kalkan dağ gibi yerlerdir.

Tufandan kurtuluş vasıtaları, gemi, sal, sandık, sandal, kayık, kutu, balık, kaplumbağanın sırtı gibi değişik vasıtalaradır.

Suyun azalıp azalmadığını anlamak için karga, kuzgun,kunduz, köpek,kutup ördeği,kırlangıç,fare,güvercin,su samuru gibi hayvanlar gönderilirler.

Yeryüzünden rüzgâr geçirme, göğün suyunu tutması yerin suyunu çekmesi, sihirbazın oğlunun denize yayını ve küpesini atması,tüyleri sayılamayacak kadar çok olan bir hayvanın suya atılması, dağdan gedik açma, yerdeki bir çatlaktan suyun akıp gitmesi şeklinde veya Tanrı tarafından, tufan durdurulmaktadır.

Kediye,maymuna dönüşme, taş olma, timsahın dilini koparma, fok balığının kuyruğunun siyah olması, yeryüzündeki dağların meydana gelmesi, pelikanların beyaz olması,gemisiyle birlikte kahramanın yok olması,suçlunun yerine diğer insanların mahvedilmesi gibi olaylar tufandan sonra meydana gelen olaylardan birkaçı olarak tesbit edilmektedir.

Edebî kaynaklar olarak kabul ettiğimiz, bütün büyük dinlerin kutsal kitaplarında tufan konusu mutlaka ele alınmakta ,derlemelerden elde ettiğimiz bilgilere göre de bütün milletlerin ve ilkel kabilelerin inançlarında aynı konu ile ilgili efsaneler bulunmaktadır.

Bildiğimiz gibi efsaneler daha az gelişmiş medeniyetlerde daha çok bulunmaktadır. Fakat kimilerine göre tufan kıssasının yayılması tersine bir yolla en gelişmiş medeniyetten daha az gelişmişe doğru olmuştur. Birçok araştırmacıya göre Yahudi kültürü, Sümer kültürünün küçük bir dalıdır. Tufan efsanesi,Sümer kültüründen büyük bir parılıyla doğmuş önce Hindistan'a doğru, hatta Pasifik Okyanusu'na ve bu okyanustaki adalara yayılmıştır.

Karayollarını takibedecek olursak bu efsane,İran'a oradan Orta Asya'ya ulaşmış ve Sibiryaya, İskandinavya'ya kadar yayılmıştır. Asya ve Kuzey Amerika, Kuzey Kutbu etrafında birleştiklerinden efsanelerin Kuzey Amerika'ya yayılması kolay olmuştur. Sonunda Kuzey Amerika'dan Güney Arnerika'ya yayıldığı kıssaların benzerlikleri gözönüne alınarak iddia edilmektedir.

Kimilerine göre ise İndus vadisinde 70 yıldır yapılan kazılarda Aryenlerden önceki bir medeniyete ait olan tabletler keşfedilmiştir. Bu tabletlerle birlikte Sümerlilere ait olan birçok eşyalar da ele geçmiştir. Eşyalardan, o zamanki insanlarla Kaldeliler arasında sıkı ticaret bağı olduğu anlaşılmaktadır. Mevcut bilgilerden hareket ederek tufan efsanesinin Hindistan'da doğduğu, en önemli medeniyet yolu olan İpek Yolu'yla batıda iran, Orta Asya, Sibiryaya, İskandinavya ve Kuzey Kutbu ile Kuzey Amerika'ya ulaştığı doğuda ise Güney Asya, Hint Okyanusu adaları, Endonezya, Filipinler, Okyanusya ve Güney Amerika'ya kadar yayılıp çeşitli halkların inançlarında yer aldığı iddia edilmektedir. Buna delil olarak da Hindistan'da adı Yama olan Tanrının İran inancında Yima ve nihayet İskandinav inancında Ymir şeklinde adlandırılması gösterilir.

Her ne şekilde olursa olsun tufan olayı hemen hemen bütün inançlarda yer almış ve bütün dünya milletlerinin mitolojilerine damgasını vurmuştur.

Yaptığımız araştırmanın birinci bölümünde ilâhî dinlerde tufan olayı dinlerin ortaya çıkış tarihine göre anlatılmıştır.

Tevrat'ta tufan, Tanrı'nın insanlara içlerindeki kötülükten dolayı verdiği bir ceza olarak görülmüş, bir genel tufanla Tanrı'nın gözünde inayet bulan Nuh hariç bütün insanlık mahvedilmiştir. Tevrat'ta tufan hikâyesi Yahvist metinle Rahip metni birleştirilerek meydana getirilmiştir. Son yazıcı, konu bütünlüğünü sağlamaya çalışırken metinleri olduğu gibi aldığından, metinlerdeki farklılık yüzünden bazan aynı konu hakkında bir üst satırdaki cümle ile hemen altındaki cümle anlam bakımından birbirini tutmamaktadır.

Hristiyan inancında tufan olayı, İncillerde birkaç cümleyle ifade edilmiştir. Hristiyan alimler tufanı, dünyanın vaftiz edilmesi veya 2. doğuşu olarak değerlendirmişlerdir.

İslâmî kaynaklardan Kur'an'a göre anlattığımız tufan kıssası orijinaldir. En doğrusu en güzeli odur. Çünkü Kur'an bir vahiydir. Değişmemiştir, değiştirilmemiştir. Bütün müslümanların inancı bu yöndedir.

Hadislere göre ele aldığımız tufan kıssasında ilk defa nakledene göre önemli olan herhangi bir noktanın yerine dinleycinin veya dinleyicilerin daha önemli buldukları başka bir noktanın ön plana geçtiğini ve bazı uydurma hadislerle çeşitli fikirlerin ortaya çıktığını gördük.

Diğer İslâm kaynaklarına göre yazdığımız tufan kıssasında yazarın kendi düşünce, duygu ve istekleri doğrultusunda olayı nasıl anlattığını, bazı problemlere çözüm getirildiğini ve diğer inançlardan aktarılmış fikirlerin nasıl kolaylıkla ve şekil değiştirerek kıssaya katıldıklarını tesbit ettik.

İslâma göre tufan, inançsızlıklarından ve putlara tapmalarından dolayı Nuh kavmine verilmiş bir cezadır ve ayrıca mucize olarak kabul edilmektedir.

En eski tufan olayı ve diğer tufanların ana kaynağı olduğuna birçok araştırmacının inandığı Sümer tufanı, Gılgamış Destanı'nı meydana getiren diğer destanlar göz önüne alınarak incelendiğinde, insanların gürültüsünden rahatsız olan tanrıların, tanrılar meclisinde aldığı karar sonucu vuku bulmuştur. Sonuçta Uta-Napiştim, yaptırdığı gemide bir kısım insan ve bitki tohumlarıyla birlikte kurtulmuş, tanrılar gibi ölümsüzlük mertebesine ulaşmıştır.

Eski İran inancı olan Zerdüştlükte tufan olayının olup olmadığı kesin değildir. Yalnız, kurtuluş yeri Var, insan hayalindeki cennettir.

Hind inancındaki tufan efsanelerinde anlatılan balık hikâyesi Hind insanına has bir hayal ürünü olması mümkün görülmektedir. Vişnu'nun değişmeler teorisindeki tufan hikâyesi ise yeni fikirlerin, yabancı inanışların Hinduizm'e girmesini sağlamıştır. Manu tufan efsanesinin ne Sümer ne de Kitab-ı Mukaddes tufanı ile benzerliği bulunmaktadır.

Eski Türk inanışlarında tufan hikâyeleri yaratılış efsaneleriyle karışmış durumdadır ve Kuzey Amerika kabile inanışlarındaki efsanelerle oldukça benzerlik göstermektedirler.

Kuzey Asya inançlarında kutsal dalga, sıvı ateş gibi tufanlar çok özel bir şekilde ortaya çıkar. Bu durum diğer inançlarda pek görülmemektedir.

Akdeniz kıyıları sık sık su baskınlarına uğradığı için ve Hristiyanlığın etkisi sayesinde Avrupa halklarında tufan inancı yaygındır.

Amerika'da yaşamış olan halklardan Aztek inancında, insanlığın geçirdiği devreler Güneş ile ifade edildiğinden, Su Güneşi tufan devresi olarak kabul edilmiştir.

Mayalarda tufan, kutsal kitapları olan Popol Vuh'ta, ağaç insanların yok oluşu şeklinde anlatılmıştır.

Kuzey Amerika'da anlatılan tufan efsaneleri, Güney Amerika'da anlatılanlardan, kendi aralarında daha çok benzerlik gösterir ve eski Türk efsanelerine benzerler. Her iki inanışta da suların altından, çeşitli hayvanlar tarafından çıkarılan topraktan dünya yeniden yaratılır ve kurtulan insanlardan bugünkü insanlık türer.

Güney Amerika inançlarındaki tufanların en büyük özelliği bir büyücü tarafından meydana getirilmeleridir. Kahramanlar ekseriya iki kardeştir ve hayvanların çeşitli fizikî durumlarını açıklarlar.

Afrika, Amerika ve Okyanusya'ya göre tufan inançları bakımından fakir gibi görünmekte ise de bu durum biraz abartılmıştır. Afrika halklarının hemen hepsinde tufan efsanesine rastlanmaktadır. Mısır inancında tufan olup olmadığı tartışma konusudur. İlk kabile inançlarında tufan daima şakayla karışık olarak anlatılmaktadır.

Pigme inancında tufan, tamamen sosyal hayata ve öğretime dayalı olup ateşin tekrar elde edilişi ile ilgilidir.

Avustralya inanışlarında tufanlar sihre, ayla ilgili olaylara ve çeşitli hayvanlara bağlanırlar.

Araştırmacılar bazı detaylardaki ortak noktaları toplayarak, Sümer inancı, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslâmiyetteki tufanları birleştirmek istiyorlarsa da mesele görüldüğü kadar basit değildir. Olaya dışardan baktığımız zaman, nasıl tufan olursa olsun bu tufandan kurtulan bir kahramanın ya da kahramanların olması, kurtulma aracı olarak bir gemi, kutu, sandık ve sal gibi aracın bulunması hemen hemen ortak noktalardır. İstisnalar

ise muhakkak ki vardır. Bunlar tufan olayında olması gereken olaylardır. Fakat tufan olayı birçok efsanede böyle olmasına rağmen fikirler geliştikçe gelişmiş ve bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. İnançlar, bu problemlere doğdukları devrin ilim ve düşünce seviyesine göre cevaplar vermişlerdir. Öyleyse meseleyi Dinler Tarihi açısından incelediğimiz zaman Sümer inancının, Yahudiliğin, Hristiyanlığın ve İslâmiyetin meseleye getirdiği çözümün aynı olmadığını görürüz. Meselâ tufandan kurtulmak için bir gemi yapılması gerekmektedir. Gemiye, Sümer inancında ustalar, Yahudi inancında Nuh, İslâm inancında ise gemi yapma konusunda vahiy alan Nuh (A.S) yapmaktadır. Bu inanışlarda tufanın sebebi, gemiye alınan hayvanlar hakkında verilen bilgiler, tufanın süresi, geminin oturduğu dağ, tufanın bitiş şekli farklıdır. Öyleyse bu inançların olaya getirdiği yorumlar, bakış açıları değişiktir.

Bütün bu bilgilere dayanarak, İslâmiyetin tufan olayına getirdiği yeni yorumları şöyle sıralayabiliriz: Putlara tapma konusu, Kur'an'da anlatılan kıssadan başka hiç bir ilâhî inanışta bulunmamaktadır. Nuh (A.S) 'a kavminin yaptığı eziyetler, gemi yapılırken kavminin alay etmesi, Nuh (A.S) ile oğlu Yam (Kenan) ve Nuh (A.S) ile karısı arasında geçen olaylar ve nihayet tennur konusu Kur'an'dan başka hiç bir kaynakta bulunmayan yorumlardır. Bu kadar değişik yorumlara rağmen dikkatimizi çeken olay, şimdiye kadar batı aleminde kaleme alınmış tufan olayları arasında, Kur'an'da anlatılan kıssanın bulunmayışıdır. Usener, Frazer, Krappe, Gennep ve Berge gibi tufan araştırmacıları ve derlemecileri eserlerine iki cümlelik tufanları alırken İslâm inancındaki tufanı bir kelimeyle bile zikretmemişlerdir.

Araştırmalarımızdan çıkardığımız sonuca göre, çeşitli destanların birleşmesinden meydana geldiğini müşahede ettiğimiz Gılgamış Destanı'ndaki tufanı, birbiriyle dahi uyuşmayan iki metinden oluşmuş Tevrat'taki tufanı, haydi bunları bir kenara bırakalım, ilkel kabilelerin akla mantığa sığmayan iki satırlık tufan efsanelerini alıp, bunlar hakkında sayfalar dolusu fikir yürüten batılı, aydın, tarafsız araştırmacıların İslâm inancındaki tufan hakkında sessiz kalışları bizi gerçekten hayrette bırakmaktadır. Bu yüzden İslâm inancındaki tufanla, diğer tufanları, aralarındaki farklılıklar yönünden, mukayese ihtiyacını hissettik.

Tufan olayında ortaya çıkan meselelerden birisi de mahremler zinasıdır. Çünkü kurtulan bazan bir bazan da iki veya daha fazla kişidir. Sümer, Yahudi ve İslâm inançlarında kurtulanlar çok olduğu için mesele kendiliğinden çözülmüştür. Diğer inançlarda ise probleme çözüm çok çeşitli şekillerde getirilmeye çalışılmıştır. Bunlardan en ilginç olanı ise, Yunan inancında tufandan kurtulan, Deucalion ile karısı Pyrrha'nın, annelerinin (veya büyük annelerinin) kemiklerini omuzlarından arkaya atarak

diğer insanları meydana getirmesi ve insanlığı mahremler zinasından kurtarmasıdır. Birçok hikâyede bu husus yer almış çok değişik çözümler getirilmiştir. Probleme çözüm getiremeyenler ise mahremler zinasını meşru kılmak için bu olaya bir kutsiyet atfetmişlerdir .

Kısaca ifade edersek tufan olayının getirdiği problemlere çözümler aranıyor ve bu çözümlerin akıl ile mantığa uygun olmaları sağlanmaya çalışılıyor.

Merak edilen konulardan birisi de tufanın nasıl meydana geldiği konusudur. Tezlerden biri J. de Morgan'ın tezidir. J.de Morgan'a göre "Orta Pléistocène sonunda,bu devir boyunca yağın karların erimesi esnasında Asya ve Avrupa'yı etkileyen bir tufan oldu. İnsanlar yaşanması kolay olduğu için vadilerde yaşıyorlardı ve denizlerle ırmakların ani yükselmeleri sonucu boğuldular. Bu yüzden ancak yükseklerde yaşayan çok az sayıda insan kurtuldu". Bu olayın çağımızdan 8000 yıl önce olduğunu söyleyen J. de Morgan tek tufan olayını kabul etmemekte, ard arda bir çok tufan olayının meydana geldiğini savunmaktadır.

H.Peake ise böyle bir tufanın meydana gelmesi için ani deniz yükselmesi hipotezini kabul etmemekte, Kış'teki sel kalıntısının açıkça ırmak suyundan kaynaklandığını ifade ederek şunları söylemektedir: "M.Ö.4500 yılından daha önceki buz devrine tekabül eden çok miktardaki karların erimesi sonucu tufan olmuştur. Geniş bölgelerin su altında kalması ancak ırmakların ani yükselmesiyle mümkündür. Misissipi, İndus nehirlerinin ani yükselmeleri bu durumu teyid etmektedir. Yine mayıs 1929'da Dicle ve Fırat, suladıkları bölgenin çok uzaklarında bulunan yerleri 15 gün içinde su altında bırakmışlardır"

M.Ed.Le Danois ise: "Aşağı yukarı M.Ö.4800 yıllarında meydana gelen yer çökmeleri sonucunda, tufanın menşeyini aramak gerekir. Bu çökmeler sonucu Salamon ve Fiji adalarında yaşayan zenciler, kıyı boyundaki Susiane tepelerine sığınmak zorunda kalmışlardır" dedikten sonra Polinezya tufan hikâyeleri ile Sümer tufanını bu hipotezine dahil etmektedir.

Bugün tartışılan konulardan birisi de tufanın umumî olup olmadığı konusudur. Bu hususta batılı araştırmacı ,arkeolog ve jeologlar,Tevrat inancının aksine, genel bir tufanı imkânsız görmektedirler. Ancak birkaç araştırmacı buz devrinin sonunda böyle bir tufanı mümkün görmektedir. Kurtulan insanların yüksek yerlerde yaşayanlar olduğu kanaati hakimdir.

İslâm alimleri ise bu konuda ikiye ayrılmışlardır: İbn Kesir, Nesefî, Razî ve Mehmet Vehbi tufanın umumî olduğu görüşünü savunurken, Taberî, İbn Esir ve Elmalılı ise tufanın bölgesel olduğunu savunmaktadırlar.

Mitolojilerin sadece tufana ait yönünü alıp Dinler Tarihi açısından değerlendirmeye çalıştığımız bu inceleme ile, kıssalar ne kadar değişik olursa olsun, onların asıl yapısında dinî düşünce birliği olduğunu, evreni açıklamak için hayal ve hislerin çözülmüş bir şekilde akılda birleştiklerini, yaşayan her şeyin yenilenmesini kolaylaştırmak için de sihir ve büyüye başvurulduğunu, bazan da bu hayal ve hislerin ya tabiatın durumuna, ya da dindar insanın iç dünyasına göre şekillendiğini müşahade ettik.

Bu arada şunu da belirtelim ki efsaneler bir eğitim ve düşünceyi aktarma vasıtasıdır. Efsaneler geliştirilerek, güzelleştirilerek ve olgunlaştırılarak nakledilirler. Sekiz ya da on bin yıl önce efsaneyi nakleden belki de olduğu gibi nakletmiştir ama o zaman konuştuğu dildeki ifade noksanlığı, olayı dinleyen ya da aktaran insanların yanlış algılamaları yahut da insanların olayı anlatırken yaptıkları mübalâğa yüzünden daha sonraki nakillerde akıl ve mantığa uymayan taraflar meydana gelmiştir. Akıl ve mantığa uymayan bu durumları bugün ilkel kabile inançlarında görmek mümkündür.

Bugün dünyanın birçok yerinde geminin durduğu dağ, halat, sandal parçaları, kapacak ve gemi kalıntıları, tufandan kalan hatıralar olarak gösterilmektedir. Fakat 150 yıldır yapılan ilmi çalışmalara rağmen tufanın oluş tarihi tesbit edilemediği gibi geminin nerede olduğu da belirlenememiştir. Bütün tufan kıssalarında geminin durduğu dağ ve gemi hakkında çeşitli bilgiler verilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Katade, Kamer suresinin : "And olsun ki, Biz onu bir ayet olarak bıraktık" mealindeki 15. ayetine dayanarak: "Allah, Nuh'un Gemisini bırakmıştır. Hattâ bu ümmetten ilk gelenler o gemiye yetişmiştir" diyerek konuya apayrı bir yorum getirmiştir. Eskiden beri ağaçtan yapıldığı bildirilen geminin, son yıllarda yapılan araştırmalarda, zamanla taşlaştığı, ya da toz toprak haline geldiği savunulurken, bazı yeni araştırmacılar geminin ağaçtan değil betondan yapıldığını ifade etmektedirler.

Sonuç olarak, binlerce yıldır dilden dile dolaşıp bütün milletlerin kültür hazinelerini dolduran tufan olayının sadece mitolojik bir destan olmayıp vakıa olarak da mevcut olduğunu edebî, tarihî, arkeolojik ve jeolojik kaynaklar ortaya koymaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

- AHMED b.Hanbel, **Müsned**, İstanbul 1982
- AHMET Cevdet Paşa, **Kıyas-ıEnbiya**,İstanbul 1962
- A.HİLMİ Ömer, İbrani ve İslâm Dinlerinde Tufan Hikâyeleri, **Darülfünun İlâhiyat Mecmuası**, sayı 23 ve 28,s.33-45 ve 53-64 İstanbul 1931 ve 1932
- AMİD,Hasan, **Ferheng-i Amîd**, Tahran,H.1348
- AYDEMİR, Abdullah,**Tefsirde İsrailiyat**, Ankara 1982
- AYDIN Abdullah, **Tam Peygamberler Tarihi**, İstanbul 1980
- BARIMAN, A.Nurullah, **Yunan Mitolojisi Lügatçesi**, Ankara 1961
- BAUMANN,H., **Schöpfung und Urzeit der Menschen in Mythos der Afrikanischen Völker**, Berlin 1936
- BAYRAK,M.Orhan, **Türkiye Tarihi Yerler Klavuzu**, İstanbul 1979
- BENARD.M.Th., **Textes et Récits d'Histoire Sainte**, Paris,1895
- BERGE,François, Les Légendes de Déluge, **Histoire Générale des Religions**, V . II, p.465-507 , Paris 1960
- BEUCHAT,H., **Manuel d'Achéologie Américaine**, Paris 1912
- BEYDAVİ,Kadî Nasıruddin Abdullah b.Ömer b.Muhammed, **Envaru't-Tenzil ve Esraru't-Te'vil**, Beyrut Tarihsiz
- BİLGE ,Mahmut, **Nuh(A.S) ve Tufan**, Ankara 1965
- BİLGİÇ ,Emin, Tufan, **Türk Ansiklopedisi**, C.XXXI, s.442-450 ,Ankara 1982
- BİLMEN,Ömer Nasuhi, **Kur'an'ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri**, C. III,İstanbul 1964
- BLOCHET ,Edgar, Mazdeizmin Türk Kavirlerinin İtikatları Üzerine Etkisi, Çev. Mehmed Fuad, **Millî Tetebular Mecmuası**, .I, s.125-162 İstanbul, H.1331
- BOTTERO , O.,Jean, L'Epopée de Gilgamesh, **L'Histoire**, p.19 , no : 115 Octobre 1988, Paris 1988
- BOUVET , Abbé Maurice, **Histoire Biblique**, Paris 1925
- BRIEND, Jacques, Déluge dans La Bible,**Dictionnaire des Religions**, p.384-386 Paris 1984
- BUCAİLLE , Maurice, **Tevrat, İnciller ve Kur'an**, Çev, Dr. M. A. Sönmez Konya 1979

- BUHARİ ,Ebu Abdullah Muhammed b.İsmail b.İbrahim b.El-Muğire b.Berdizbeh,**el-Camiu's Sahih**, C .II ,IX ,XII ,İstanbul 1987
- CALMET ,Le Révérand père Dom Augustin, Ararat, Arche de Noé, **Dictionnaire Historique, Archéolojique, Philolojique, Chronolojique, Géographique et Littéral de La Bible**, V .I, p.529-597 , Paris 1946
- COMMELİN, P.,**Mythologie Grecque et Romaine**,Paris 1960
- CONTENAU, Dr.G., **Le Déluge Babylonien**,Payot 1952
Manuel d'Archéologie Orientale,C.I,Paris 1927
- CORDIER ,H.,**Histoire Générale de la Chine**,Paris 1921
- COZE ,Paul et Thévenin R., **Moeurs et Histoire des Peaux Rouges** ,Paris 1928
- CUDİ, **Türk Ansiklopedisi**, Ankara 1963 ,C .XI ,s.252
- CUVILLIER ,H.,**Petit Dictionnaire de la Foi**,Paris 1907
- DANIELOU ,Jean et Marrou Henri,**Nouvelle Histoire de l'Eglise,des Origines à Saint Grégoire**,V .I.Paris ?..
- DELAHOUTRE,Michel, Déluge dans le Hinduisme,**Dictionnaire des Religions**, p.386 Paris 1984
- DERMESTETER ,J.,**Zend Avesta**,V .II.Paris 1960
- DİKMEN, Mehmet ve Ateş Bünyamin,**Peygamberler Tarihi**, İstanbul 1981
- DOĞRUL, Ömer Rıza,**Yeryüzündeki Dinler Tarihi**,İstanbul 1947
- DURALI ,Teoman ve Kutlu Sevim, **Gilgamiş Destanı**, İstanbul,1973
- EBU'L FEREC ,Gregory, **Ebu'l-Ferec Tarihi**, Çev.Ö.Rıza Doğrul, Ankara 1987
- ELİADE,Mircea, **Histoire des Croyances et des Idées Religieuses**,Paris 1980
Traité d'Histoire des Religions,Paris 1974
- ELLİSEEV ,S.,La Mythologie Japonaise,dans **la Mythologie Asiatique Illustrée** , p.376-378 Paris 1928
- ERHAT ,Ezra,**Mitoloji Sözlüğü**,İstanbul 1972
- ERÜNSAL,İsmail,Nuh,**Meydan Larousse**,C .IX. s.427 ,İstanbul 1973
- FRAZER,S.J., **Folklore in Old Testament**, Londra 1923
- GENNEP, A.V., **Religions, Moeurs et les Légendes**, Paris 1919
Mythes et Légendes d'Australie, Paris 1905
- GRAND LAROUSSE Encyclopédique, Paris 1962
- GRANGER , Ernest, **Mitoloji**,Çev.N.Ataç, İstanbul 1979
- GRİMM ,J., Deutsche Mythologie,**Mythologie Générale**,p,276 Paris 1935
- GUIRAND, Felix, **Mythologie** ,Paris 1952

- GÜNALTAY ,Şemsettin, **Yakın Şark,Elam ve Mezopotamya**, Ankara 1957
- HAMILTON , Edith, **Mitologya**, Çev. Ülkü Tamer, İstanbul 1984
- HARVA ,Uno, **Les Représentations Religieuses des Peuples Altaïques**, Paris 1959
- HAZARİ ,Şeyh Ahmet Kâmil, Hz.Nuh(A.S.)'un oğlu, Çev.Mehmet Çiftçi, **Diyanet Dergisi**,C, XIV.s.188-192 ,Ankara 1977
- HAZİN ,Lübap, Mısır H.1354
- HELLER ,Bernhard, Nuh, **İslâm Ansiklopedisi**, C . IX,s.344-346 İstanbul 1964
- HİLİON ,G.,**Le Déluge dans la Bible et Les Inscriptions Akkadiens et Sumériennes**, Paris 1923
- HİREVİ Muinud-din Muhammed Emin, **Peygamberler Tarihi**, Osmanlıcadan Çev. Muhammed bin Mahmud Efendi Altıparmak, sadeleştiren,A.Faruk Meydan,İstanbul 1977
- HUBERT ,Henri et Lévy İsidore,**Manuel d'Histoire des Religions**,Paris 1904
- İBN el-KELBİ, **Putlar Kitabı**, Çev.Beyza Düşüngen, Ankara 1969
- İBN HİŞAM, **Hz.Muhammed'in Hayatı**, Çev. Prof. Dr. İzzed Hasan, Prof. Dr. Neşet Çağatay Ankara 1971
- İslâm Tarihi**, Çev.Hasan Ege, İstanbul 1985
- İBN İSHAK, **Siyer**, Çev. Sezai Özel, İstanbul 1988
- İBN KESİR, **Hadislerle Kur'an-ı Kerim**, Çevirenler, Dr.Bekir Karlıağa, Dr.Bedrettin Çetiner,İstanbul 1986
- İBN MANZUR,**Lisanü'l Arab**,Beyrut 1968
- İNAN , Abdulkadir, **Tarihte ve Bugün Şamanizm**, Ankara 1972
- Yerin ve İnsanların Yaratılışı Hakkında Efsaneler, Makaleler ve İncelemeler**, Ankara 1987
- İSLAM ANSİKLOPEDİSİ, İstanbul 1974
- K.,Tarık Dursun, **Nuh'un Gemisinin Çözülmeyen Esrarı**, 16 Haziran 1988, Milliyet Gazetesi
- KAFLI , Kadircan, **Hz. Nuh ve Tufan**, İstanbul 1966
- KATİP ÇELEBİ, **Takvim'üt Tevarih**, İstanbul H.1146
- KESKİOĞLU,Osman,**Peygamberler Tarihi**,...? 1981
- KINAL , Füzuan, **Eski Anadolu Tarihi**, Ankara 1987
- Eski Mezopotamya Tarihi**, Ankara 1983
- KİTAB-I MUKADDES**,İstanbul 1976,Kitab-ı Mukaddes Şirketi
- KRAPPE ,A.Haggerty, **La Mythologie Universelle**, Paris 1930

- KUR'AN-I KERİM ve TÜRKÇE ANLAMI**, Ankara 1976
- KURTUBİ , Ebu Abdullah b. Ahmed el-Ensârî, **el-Cami'li Ahkâmi'l- Kur'an**, C.XIII , Mısır 1967
- KUTUB , Seyyid, **Fizılâl-il Kur'an**, İstanbul 1987
- KUZGUN Şaban, **Hz.İbrahim ve Haniflik**, Ankara 1985
- LECCLERQ ,J.,**Voyage Au Mont Ararat**, Paris 1892
- LENORMANT ,F.,**Les Origines de l'Histoire d'après la Bible de la Création de l'Homme au Déluge**,Paris 1880
- LİMET ,Henri,**Déluge dans les Religions Mésopotamiennes**, **Dictionnaire des Religions**, p. 383-384 ,Paris 1984
- MAKSUTOĞLU , Dr.Mehmet, Nuh (A.S) Tufanı, **Diyanet Dergisi**, C.XIII.Sayı 2, s.105 ,Ankara 1974
- MEHMET VEHBİ,**Hülasat'ül Beyan fi Tefsiru'l Kur'an** , C. XI , İstanbul 1967
- MEUNIER ,M., **La Légende Dorée des Dieux et des Héros**, Paris 1946
- NECATİGİL ,Behçet, **Küçük Mitolya Sözlüğü**, Ankara 1957
- PARROT, A.,**Déluge et Arche de Noé**, Paris 1952
- POPOL VUH, Grand Larousse Encyclopédique, V . VIII,p .671
- RAMAZANOĞLU , Muzaffer, **Gilgamiş Destanı**, İstanbul 1942
- er-RAZİ , Muhammed b.Ömer Fahrudin,**Mefatihü'l-Gayb**,İstanbul H.1308
- RENOU, L.,**Anthologie Sanscrite**,Paris 1947
- SARIKÇIOĞLU ,Ekrem,**Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi**, İstanbul 1983
- SCHEBESTA P.,**Les Pygmées**, Traduit par F.Berge, Paris 1940
- SCHİMMEL ,Prof.Dr.Annemarie, **Dinler Tarihine Giriş**, Ankara 1955
- SEMENOV, Prof, A. A., **Küçük Asya Yezîdîlerinin Şeytana Tapmaları**, **Darülfünun İlähiyat Fakültesi Mecmuası**, sayı 20,S.26-27 İstanbul 1931
- SUESS ,Edouard,**La Face de la Terre**,Paris 1921
- TABERİ, Ebu Cafer Muhammed b.Cerir, **Tarih-i Taberî Tercümesi**, Konya Tarihsiz
- TANYU , Hikmet, **Nuh'un Gemisi, Ağrı Dağı, Ermeniler**, İstanbul 1989
- TOLLU, Cemal, **Mitoloji**, İstanbul 1964
- TONNELAT ,E., **Mythologie Germanique, Mythologie Générale**,p ,220-222 Paris 1935
- TUFAN , Büyük Larousse, C.XIX,s.11731-11732,Ankara 1986
- Türkçe Sözlük,T.D.K.,C.II,s.1492,Ankara 1989
- TUNALI ,Ö.F., **Peygamberler Tarihi**,? 1985

TURAN, Ahmet, Güneydoğu Anadolu Yezîdîleri, Basılmamış doktora tezi, Samsun 1987

USENER ,Herman von, Die Sintflutsagen Untersucht, Bon 1899

VELİBEYOĞLU, Veli Recai, 28. Peygamber, Nuh (A.S.)...? 1961

WARSHOFKY ,Fred, Nuh, Tufan ve Gerçekler, Bilim ve Teknik , Tübitak Yayını, Sayı:121 ,s.16-18, Aralık 1977, Ankara 1977

WOODS, F.H., Déluge, Encyclopaedia of Ethics and Religions, V. IV, p.545-557 , New York 1955

WOOLLEY ,Sir Leonard, Abraham, Découvertes Récentes sur les Origines Hebreux, (İngilizceden Fransızcaya çeviren A. ve H. Collin Delavaud) Paris 1949

YAZIR ,Muhammed Hamdi(Elmalılı), Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1936

YÜKSEL ,Nevzat, Konularına Göre Kur'an-ı Kerim Fihristi, Ankara 1980

YÜKSEL, O., Nuh, Türk Ansiklopedisi. C .XXV, 342-343, Ankara 1981